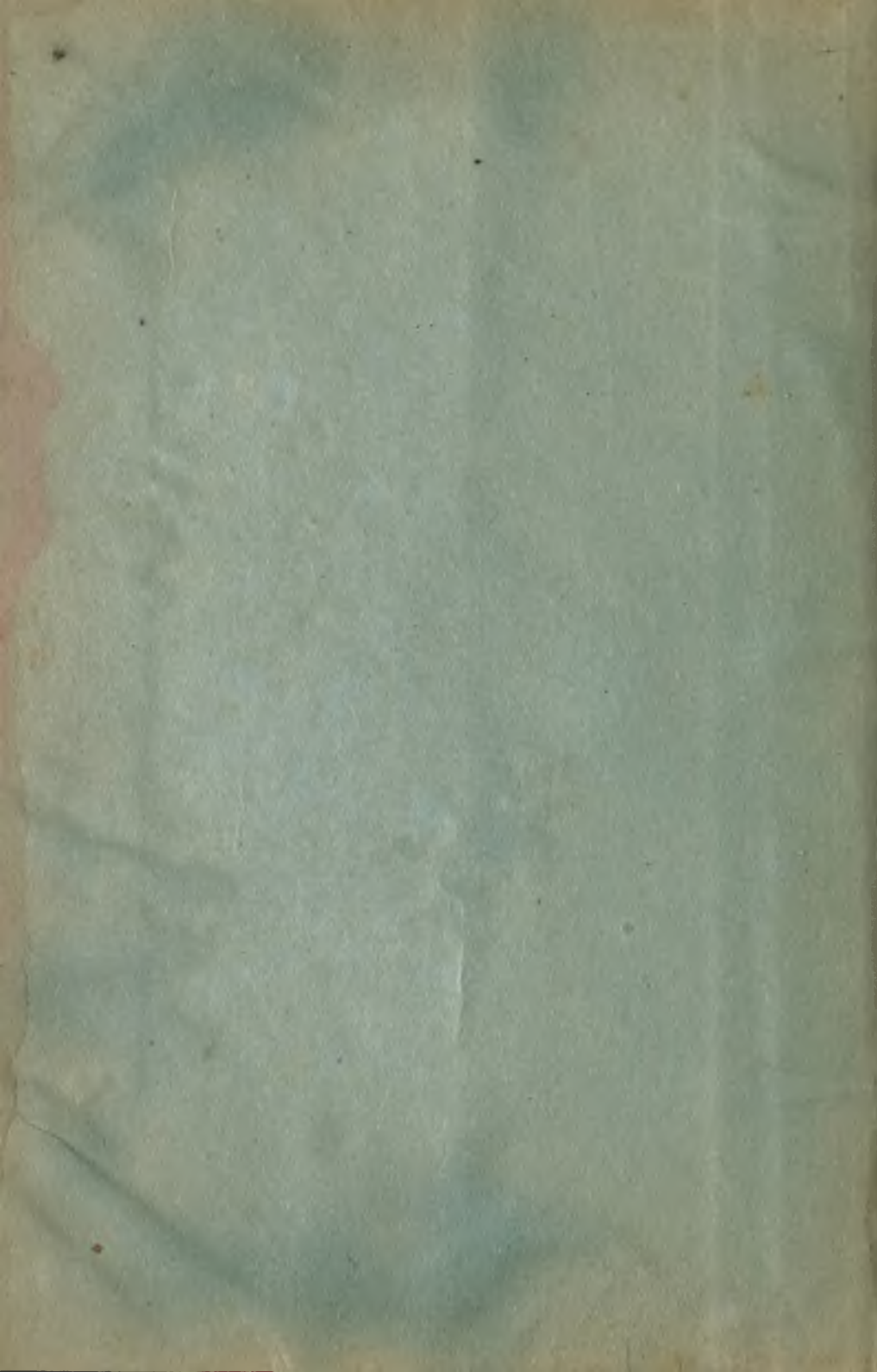
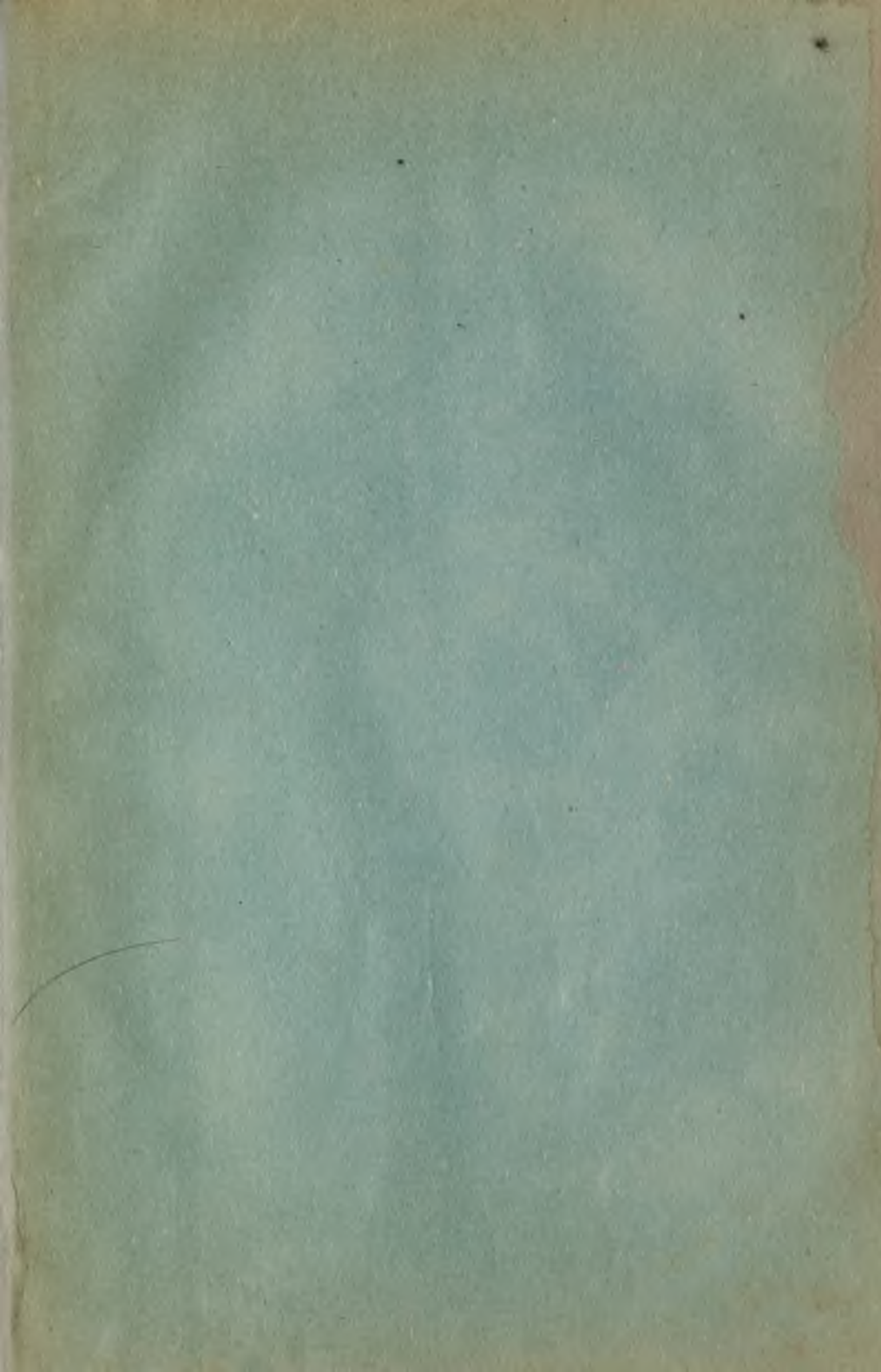

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΦΕΞΗ
ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ

ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ ΑΠΑΝΤΑ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ

ΙΩ. ΚΟΝΔΥΛΑΚΗ

ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ : Εισαγωγή.—Τὸ ὄνειρον ἢ ὁ βίος τοῦ Λουκιανοῦ. — Πρὸς ἐκείνον ὅστις εἶπεν «εἶσαι Προμηθεὺς εἰς τὰ ἔργα σου». — Πλοῖον ἢ εὐχαί. — Περὶ πένθους. — Τίμων ἢ μισάνθρωπος. — Ἐγκώμιον τῆς μυίας. — Θεῶν διάλογοι.—Κρίσεις Θεῶν. — Πρὸς Νιγρῖνον ἐπιστολή. — Νιγρῖνος ἢ περὶ φιλοσοφικοῦ χαρακτήρος.— Δίκη φωνηέντων.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΦΕΞΗ

1910

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ὁ Λουκιανός, εἰς τῶν χαριεστέρων καὶ γονιμωτέρων Ἑλλήνων συγγραφέων, ἐγεννήθη εἰς τὰ Σαμόσατα, πόλιν τῆς Συρίας περὶ τὸ ἔτος 125 μ. Χ. Εἰς τὸ «Ἐνύπνιον», τὸ ὁποῖον εἶνε εἰδος αὐτοβιογραφίας, μᾶς πληροφορεῖ ὅτι οἱ γονεῖς του εἶχον μικρὰν περιουσίαν· διὸ καὶ ὅταν ἐπλησίασεν εἰς τὴν ἡβικὴν ἡλικίαν καὶ ὁ πατὴρ του συνεσκέπτετο μετὰ τῶν φίλων ποῖον στάδιον νὰ ἐκλέξῃ δι' αὐτόν, ἐκρίθη προτιμότερον νὰ διδαχθῇ τέχνην τινὰ μὲ τὴν ὁποίαν πολὺ ταχέως θὰ ἠδύνατο νὰ ζήσῃ καὶ νὰ ἔλθῃ ἐπίκουρος εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς οἰκογενείας του, ἐνῶ ἡ παιδεία εἶχεν ἀνάγκην καὶ δαπάνης μεγάλης, καὶ χρόνου μακροῦ, χωρὶς νὰ εἶνε βεβαία ἡ εὐδοκίμησις καὶ ἐπιτυχία. Καὶ ἐπειδὴ συνέπεσε νὰ ἔχῃ ἓνα θεῖον λιθοξόον καὶ κατασκευαστὴν ἀγαλμάτων, παρεδόθη εἰς τοῦτον. Ἄλλ' ἡ μαθητεία του εἰς τὴν γλυπτικὴν δὲν διήρκεσε πλέον τῆς μιᾶς ἡμέρας· διότι ξυλοκοπηθεὶς ὑπὸ τοῦ θεοῦ του ἕνεκα ζημίας τὴν ὁποίαν ἔξ ἀπειρίας τοῦ ἐπροξένησεν, ἐδραπέτευσε καὶ δὲν ἐπανῆλθε πλέον εἰς τὸ ἐργαστήριον.

Μετὰ τὸ γεγονὸς τοῦτο ἡ πρὸς τὰ γράμματα κλίσις του ἐξεδηλώθη καὶ ὑπερίσχυσε παντὸς ἀντιθέτου ὑπολογισμοῦ. Ἀναχωρήσας δ' ἐκ Σαμοσάτων, μετέβη εἰς τὴν Ἰωνίαν, ὅπου εὔρε σχολὰς καὶ διδασκάλους διὰ τὴν ἀνωτέραν Ἑλληνικὴν παιδείαν τὴν ὁποίαν ἐπόθει. Ἀφοῦ δ' ἐπὶ ἔτη διέτριψεν εἰς τὴν σπουδὴν τῶν

κλασικῶν συγγραφέων καὶ ἐξησκήθη εἰς τὴν ῥητορικὴν, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Συρίαν καὶ ἤρχισε νὰ δικηγορῇ εἰς τὰ δικαστήρια τῆς Ἀντιοχείας. Ἀλλ' ἡ φιλοδοξία του δὲν περιορίζετο εἰς δικανικὰς ἐπιτυχίας τοῦ στενοῦ ὁρίζοντος τῆς Ἀντιοχείας. Ὁ μέγας του πόθος ἦτο νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν πνευματικὴν πρωτεύουσαν τοῦ τότε κόσμου· καὶ καταλιπὼν τὴν Ἀντιόχειαν μετέβη εἰς τὰς Ἀθήνας. Ὑποτίθεται ὅτι θὰ ἦτο τότε εἴκοσι πέντε ἐτῶν.

Εἰς τὰς Ἀθήνας ὁ Λουκιανὸς κατέγινε νὰ τελειοποιήσῃ τὴν Ἑλληνικὴν του παιδείαν, καὶ νὰ σχετισθῇ μὲ τοὺς διαπρεπεστέρους τῶν τότε ῥητόρων καὶ φιλοσόφων. Ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ νόσημα τῶν ὀφθαλμῶν ὀδυνηρότατον τὸν ἠνάγκασε νὰ μεταβῇ εἰς Ρώμην, διὰ νὰ καταφύγῃ εἰς περίφημον ὀφθαλμολόγον ἱατρὸν τῆς πόλεως ἐκείνης. Διατρίβων εἰς Ῥώμην συνήντησε τὸν πλατωνικὸν Νιγρίνον, γνώριμόν του ἤδη ἐξ Ἑλλάδος, τοῦ ὁποίου ἡ εὐφράδεια καὶ τὸ ἠθικὸν ὕψος ἐξήσκησαν μεγάλην ἐπίδρασιν εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ Λουκιανοῦ. Ἀλλ' ἡ ἐπίδρασις αὕτη, ἥτις παρ' ὀλίγον νὰ τὸν προσηλυτίσῃ εἰς τὴν φιλοσοφίαν καὶ τὴν περιφρόνησιν τῶν ἐγκοσμίων ὥστε νὰ ζήσῃ μόνον διὰ τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν ἀλήθειαν, δὲν εἶχε μεγάλην διάρκειαν. Ἀναχωρήσας ἐκ Ῥώμης ὁ Λουκιανὸς ἐπανεῦρε τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς σκέψεώς του· καὶ χωρὶς τὸν διάλογόν του, ὅστις ἐπιγράφεται «Νιγρίνος ἢ περὶ φιλοσόφου ἡθους», δὲν θὰ ἐγνωρίζαμεν τίποτε περὶ αὐτῆς. Εἰς τὸν μετέπειτα βίον καὶ εἰς τὰ ἔργα του ἐτίμα καὶ ἐθαύμαζε μὲν τὴν ἀληθῆ φιλοσοφίαν, ὅσον ἀπεστρέφετο καὶ ἐμυκτήριζε τὴν ἀγυρτείαν καὶ τὸ ψεῦδος, τὰ ὅποια παρουσιάζοντο μὲ τὸν φιλοσοφικὸν τρίβωνα, ἀλλ' εἶχεν ἴδιον κανόνα βίου, ὅστις οὔτε τὴν δόξαν, οὔτε τὸν πλοῦτον ἀπέκλειε.

Φαίνεται ὅτι, ἀναχωρήσας ἐκ Ῥώμης, ἐταξείδενσεν ἀνὰ τὴν Ἰταλίαν καὶ ἔφθασε μέχρι τῶν μεσημβρινῶν πόλεων τῆς χώρας τῶν Γαλατῶν. Μεταβαίνων δὲ ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν, ἔκαμνε διαλέξεις, τῶν ὁποίων δείγματα ἔχομεν εἰς τὰ ἔργα του τοὺς «Δύο Φαλάριδας», τὸ «Μυίας ἐγκώμιον», τὸν «Ἀρμονίδην», τὸν

«Ζεῦξιν ἢ Ἀντίοχον», τὸν «Σκύθην ἢ πρόξενον», τὸν «Τόξαριν ἢ περὶ φιλίας», τὸν «Ἀπόκληρον ἱατρόν», τὸν «Ἡρόδοτον ἢ Ἀετίωνα», τὸν «Βάχχον», τὸν «Ἡσίοδον», τὰς «Διψάδας», τὸ «Πατρίδος ἐγκώμιον» καὶ ἄλλα. Τῶν ῥητορικῶν τούτων ἐπιδείξων, αἵτινες ἐπραγματεύοντο θέματα πραγματικά ἢ φανταστικά μὲ περίτεχνον κατασκευὴν λόγου, ἀρχαιότατον πρότυπον ἔχομεν τὸ «Ἐλένης ἐγκώμιον» τοῦ Ἰσokraτοῦς. Ἐκαλλιέργησαν δὲ τὸ εἶδος πολλοὶ καὶ πρὸ καὶ μετὰ τὸν Λουκιανόν, ἐν οἷς ὁ Λιβάνιος καὶ Δίων ὁ Χρυσόστομος.

Μετὰ τὴν περιοδείαν ταύτην, ἐπανῆλθεν εἰς Ῥώμην, ὅπου ὁμως δὲν ἔμεινεν ἐπὶ πολὺ. Ἡ διαμονὴ εἰς τὴν πόλιν ἐκείνην δὲν τοῦ ἦτον εὐχάριστος, καὶ διὰ τὴν κτηνώδη ἀκολασίαν τῶν ἡθῶν καὶ διὰ τὸν θόρυβον καὶ τὴν πολυπραγμοσύνην τῆς ζωῆς, διὰ τὴν ματαιότητα τῶν πλουσίων καὶ τὴν εὐτέλειαν τῶν παρασίτων καὶ κολάκων, ἰδίως τῶν ἐπαγγελλομένων τοὺς φιλοσόφους. Μολοντί δὲ ὅλοι οἱ μορφωμένοι Ῥωμαῖοι ἐγνώριζον τὴν Ἑλληνικὴν, ἴσως εἰς τὴν στενοχωρίαν του συνετέλει καὶ ἡ ἄγνοια τῆς Λατινικῆς.

Ἐκ Ῥώμης ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ἐντεῦθεν εἰς τὴν ἰδιαιτέραν του πατρίδα, ὅπου φαίνεται ὅτι ἀπήγγειλε τὸ «Ἐνύπνιον», εἰς τὸ ὁποῖον ὁμιλῶν περὶ τῆς ἐπανόδου του λέγει: «Οἷος δὲ πρὸς ὑμᾶς ἐπανελήλυθα, εἰ καὶ μηδὲν ἄλλο, οὐδενὸς γοῦν τῶν λιθογλύφων ἀδοξότερος».

Ἐπειτα παραλαβὼν τὸν γηραιόν του πατέρα καὶ τινες ἄλλους ἐκ τῶν οἰκείων του, ἐπανελάβε τὰς περιοδείας καὶ τὰς ῥητορικὰς του διαλέξεις εἰς τὰς κυριωτέρας πόλεις τῆς Καπαδοκίας καὶ Παφλαγονίας. Κατὰ τὴν περιοδείαν ταύτην εἶχε τιμητικὴν συνοδείαν ἐκ δύο στρατιωτῶν, τοὺς ὁποίους τοῦ παρεχώρησεν ὁ διοικητὴς τῆς ἐπαρχίας, Ῥωμαῖος ἀγαπῶν, ὡς φαίνεται, τὰ γράμματα καὶ τιμῶν τὸν Σαμοσατέα διὰ τὴν παιδείαν καὶ τὴν εὐφράδειάν του. Ἡ περιοδεία του αὕτη εἶχε περιπετείας, τὰς ὁποίας διηγεῖται εἰς τὸν «Ἀλέξανδρον ἢ ψευδοπροφήτην». Τότε δ' ἐγνώρισε καὶ τὸν κυνικὸν Περεγρίνον, ὅστις ἐπὶ τινα χρόνον

ἐχορημάτισε καὶ Χριστιανός, καὶ ὅστις, κατὰ τὸ 165, ἐκὰς ἔκουσίως ἐνώπιον τοῦ πλήθους τοῦ συνηθροισμένου εἰς τὴν Ὀλυμπίαν. Μεταξὺ τῶν θεατῶν τοῦ θανάτου τούτου συνέπεσε νὰ εἶνε καὶ ὁ Λουκιανός, ὅστις τὸν περιέγραψεν εἰς τὴν «Περεγρίνου τελευτήν».

Ὁ Λουκιανὸς εἶχεν ἐκ νέου ἐγκατασταθῇ εἰς τὰς Ἀθήνας. Μὲ τὴν νέαν δὲ ταύτην ἐγκατάστασίν του εἰς τὰς Ἀθήνας συμπίπτει ἡ ὠραιότερα ἐξάνθησις τοῦ πνεύματος αὐτοῦ. Τότε ἐμφανίζεται διὰ τοῦ διαλόγου ὡς φιλόσοφος καὶ ὡς σατυριζὸς καὶ ἀναπτύσσει τὰς λαμπρὰς ἰδιότητας τῆς διανοίας του, φαιδρότητα ἀνεξάντλητον, εἰρωνεῖαν λεπτὴν καὶ δηκτικὴν, σπάνιον παρατηρητικὸν καὶ βαθεῖαν γνῶσιν τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς.

Ὁ διάλογός του οὔτε πλατωνικὸς εἶνε, οὔτε τῶν κωμικῶν ποιητῶν ὁ διάλογος· ὅπως τὸν μεταχειρίζεται, εἶνε δημιουργημά του. Ἰδοὺ δὲ τί λέγει ὁ ἴδιος περὶ τοῦ διαλόγου του εἰς τὸν «Δίς κατηγορούμενον»: «Ἄλλοτε ὁ διάλογος ἐχρησίμευεν εἰς ὕψος πλήρης σοβαρότητος πρὸς συζήτησιν τῶν ὑψηλοτέρων θεμάτων, περὶ θεῶν, περὶ φύσεως καὶ σύμπαντος. Ἐντεῦθεν ἐλάμβανε μορφὴν σεβασμίαν, ἀλλ' ἥκιστα χαρίεσσαν καὶ ἐντελῶς δυσάρεστον εἰς τοὺς πολλοὺς. Ἐγὼ ὅμως τὸν ἐδίδαξα νὰ παύσῃ νὰ χάνεται εἰς τὰ νέφη καὶ νὰ βαδίζῃ εἰς τὴν γῆν ὅπως οἱ ἀνθρώποι. Τοῦ ἀπέπλυνα τὸν ῥύπον τὸν ὁποῖον εἶχε καὶ τὸν ἔκαμα πλεόν ευχάριστον εἰς τοὺς βλέποντας. Ἀλλὰ κυρίως τὸν ἐπλησίασα πρὸς τὴν κωμωδίαν· καὶ διὰ τῆς συγγενείας ταύτης τοῦ ἐξησφάλισα τὴν εὐμένειαν τῶν ἀκροατῶν, οἵτινες ἕως τότε ἐφοβοῦντο τὰς ἀκάνθας μὲ τὰς ὁποίας ἦτο ὠπλισμένος καὶ ἀπέφευγον νὰ τὸν ἐγγίσουν, ὅπως τὸν ἀκανθόχοιρον». Οἱ «Ἑταιρικοὶ διάλογοι» θεωροῦνται ὡς οἱ πρῶτοι γραφέντες παρ' αὐτοῦ. Τούτους δ' ἠκολούθησαν οἱ «Θεῶν διάλογοι», οἱ «Νεκρικοὶ» καὶ «Ἐνάλιοι διάλογοι», ἡ «Νεκρομαντεία», ὁ «Ἰκαρομένιππος» καὶ καθ' ἑξῆς.

Περὶ τὰ τέλη τοῦ βίου του φαίνεται ὅτι ὁ Λουκιανὸς ἐπαγέλαβε τὰ ταξίδια καὶ τὰς ὁμιλίαις του. «Προλαλιάι» τινες, ὡς ὁ

Ἡρακλῆς, ἐγράφησαν κατὰ τὴν περίοδον ταύτην τῆς ζωῆς του διὰ νὰ χρησιμεύσουν πιθανῶς ὡς πρόλογοι διαλέξεων, αἵτινες εἶχον συντεθῇ εἰς τὸ παρελθόν. Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι διέμεινεν ἐπὶ πολλὰ ἔτη εἰς τὴν Αἴγυπτον. Ὁ αὐτοκράτωρ Μάρκος Αὐρῆλιος τοῦ εἶχε δώσει ἀξίωμα σπουδαῖον. Περὶ τούτου κάμνει λόγον ὁ Λουκιανός, χωρὶς ν' ἀναφέρῃ τὸν τίτλον του. Ἐξ ὧσων λέγει, προκύπτει ὅτι ἦτον εἶδος αὐτοκρατορικοῦ ἐπιτρόπου μὲ εὐρεῖαν ἐποπτικὴν δικαιοδοσίαν ἐπὶ τῆς ἀπονομῆς τῆς δικαιοσύνης. Ἐπὶ πλεόν τούτῳ ἦτον ἀνατεθειμένη ἡ ἐπίβλεψις τῆς ἐκτελέσεως τῶν αὐτοκρατορικῶν διαταγμάτων, ἐφρόντιζε διὰ τὴν δημοσίευσίν των καὶ ἐπέβλεπε τὴν διάρκειαν τῆς ἰσχύος των. Καὶ διὰ ταῦτα ἐλάμβανεν, ὡς λέγει, σημαντικὸν μισθόν.

Δὲν εἶνε γνωστὸν ἐπὶ πόσον χρόνον διετήρησε τὸ ἀξίωμα τοῦτο. οὐδ' ἂν τοῦ ἀνετέθη ἡ διοίκησις ὅλης τῆς ἐπαρχίας, ὡς ἠλπίζεν εἰς ἐπιστολὴν ἣν ἔγραψε δικαιολογούμενος πρὸς φίλον του διότι, δεχθεὶς τὴν προσίασιν ἑνὸς ἰσχυροῦ, ἐφαίνετο παραβαίνων τὰς ἀρχάς του καὶ πράττων ἐκεῖνα διὰ τὰ ὅποια ὠνείδιζεν ἄλλους λογίους. Δὲν εἶνε γνωστὸν ἐπίσης ποῦ ἀπέθανεν. Ὁ Σουΐδας λέγει ὅτι κατεσπαράχθη ὑπὸ κυνῶν· ἀλλὰ πιθανώτερον θεωρεῖται ὅτι ἀπέθανεν ἐκ παροξυσμοῦ ἀρθριτίδος, ἐξ ἧς πρὸ πολλοῦ ἔπασχε. Κατέλιπε δὲ καὶ μικρὸν πεζὸν ποίημα περὶ αὐτῆς, εἰς τὸ ὅποιον περιγράφει μὲ πολλὴν ἀκρίβειαν τὰς ἀλγηδόνας τῆς ποδάγρας καὶ τὸ ἀλυσιτελὲς τῶν ποικίλων καὶ ἄλλοκότων φαρμάκων, τὰ ὅποια ἔδιδον ἐναντίον αὐτῆς οἱ τότε ἰατροί. Ὁ Λουκιανὸς ἀπέθανεν ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Κομόδου εἰς ἡλικίαν ὀγδοήκοντα καὶ πλεόν ἐτῶν καὶ ἠδύνατο νὰ καταλεχθῇ μετὰ τῶν μακροβίων τοὺς ὁποίους ἀναφέρει εἰς τὴν πρὸς τὸν φίλον του Κυνίντιλλον ἐπιστολήν.

Εἴπαμεν ἀνωτέρω ὅτι οἱ διάλογοι εἶνε τὰ πρωτοτυπώτερα, τὰ ἀτομικώτερα ἔργα τοῦ Λουκιανοῦ. Ἐκαστος τῶν διαλόγων τούτων εἶνε δραμάτιον εὐθυμον καὶ σατυρικόν, τὸ ὅποιον ἀποκαλύπτει ἓν ψεῦδος καὶ καταρρίπτει μίαν ματαιοδοξίαν. Τὰ δραμάτια ταῦτα μᾶς παρουσιάζουν ὅτ' ἐμὲν τὴν ματαιότητα τῆς δυνάμεως

καὶ τοῦ πλούτου, ὅτε δὲ τὴν ἀμάθειαν καὶ τὴν ἀνηθικότητα, τὴν ὁποίαν ἐκρυπτον ὑπὸ σεμνὸν σχῆμα οἱ ψευδοφιλόσοφοι. Καὶ ἄλλοτε μὲν βλέπομεν εἰς αὐτὰ τοὺς κόλακας καὶ τοὺς παρασίτους ἀποθνήσκοντας ἐκ πολυφαγίας, ἄλλοτε δὲ τοὺς καταδοκῶντας κληρονομίας ἀποθνήσκοντας πρὸ ἐκείνων τοὺς ὁποίους ἠλπίζον νὰ κληρονομήσουν.

Τὸ συμπέρασμα τὸ ὁποῖον ἐξάγεται ἐκ τῶν διαλόγων τούτων εἶνε ὅτι τὰ πάντα, δύναμις, πλοῦτος, κάλλος, δόξα, νεότης καὶ αὐτὴ ἡ σοφία καταλήγουν ἐκεῖ ὅπου βασιλεῦει τελεία ἰσότης καὶ ὅπου τὸ κρανίον τοῦ πλουσίου δὲν διακρίνεται ἀπὸ τὸ κρανίον τοῦ πτωχοῦ καὶ ὅπου μόνον ὁ Διογένης καὶ ὁ Κράτης διατηροῦν ὅ,τι εἶχον καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, ἦτοι τὴν μετριοφροσύνην, τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν ἐλευθερίαν.

Καίτοι οὕτω φαίνεται θεωρῶν ὡς τὴν ἀληθεστέραν τὴν φιλοσοφίαν τῶν κυνικῶν, ὁ Λουκιανὸς δὲν ἀνῆκεν εἰς καμμίαν φιλοσοφικὴν σχολήν. Δι' ὅλα τὰ φιλοσοφικὰ συστήματα ὑπάρχουν σκώμματα εἰς τὰ ἔργα του· περὶ δὲ τῶν συγχρόνων του κυνικῶν τρέφει τὴν μεγαλειτέραν περιφρόνησιν. Τοὺς ἐξεικονίζει ὡς δυσειδεῖς καὶ ὑπαρούς, τρέφοντας βαθὺν καὶ ἀπόζοντα πώγωνα, ρακενδύτας, φέροντας πῆραν καὶ βακτηρίαν, οἵτινες συνήθριζον εἰς τὰς τριόδους τὸν ὄχλον διὰ νὰ τοῦ λέγουν ἀνοησίας, νὰ ὑβρίζουν δὲ τοὺς τυχόντας καλῆς ἀγωγῆς καὶ εὐπρεπῶς ἐνδεδυμένους. Τί ἦσαν δὲ οἱ δῆθεν φιλόσοφοι οὗτοι; Τεχνῖται ὀκνηροὶ ἢ δοῦλοι ἀπελεύθεροι, ἀνίκανοι νὰ ἐργασθῶν, οἵτινες εὗρον ὡς τὸ ἀκοπώτερον καὶ εὐκολώτερον νὰ παρουσιάζωνται ὡς φιλόσοφοι, ὡς μόνον ἐφοδία ἔχοντες πρὸς τοῦτο τὴν ὑπαρότητα, τὸ θράσος καὶ τὰς ὕβρεις.

Ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ἄλλων συγχρόνων του φιλοσόφων δύο μόνον ἐξαιρεῖ εἰς τοὺς σαρκασμούς του, τὸν Νιγρίνον, περὶ τοῦ ὁποίου ἐγίνε λόγος ἀνωτέρω, καὶ τὸν Δημόνακα. Τοῦ τελευταίου ἔγραψε βιογραφίαν ἐγκωμιαστικὴν, εἰς τὴν ὁποίαν τὸν ἀνακηρύττει ἐφάμιλλον τῶν μεγάλων σοφῶν τῶν παλαιῶν χρόνων κατὰ τε τὴν σοφίαν καὶ τὴν ἀρετὴν. Ἀλλ' ὁ θαυμασμός του πρὸς

τοὺς δύο τούτους φιλοσόφους ἦτο ἐντελῶς προσωπικός. Ἐσέβετο καὶ ἔτιμα δύο φιλοσόφους διὰ τὴν πολυμάθειαν καὶ τὰς ἀρετὰς αὐτῶν, ἀλλὰ δὲν ἠκολούθει καμμίαν φιλοσοφικὴν σχολὴν καὶ δὲν ἔβλεπεν ἀλήθειαν εἰς κανὲν φιλοσοφικὸν σύστημα. Εἰς τὸν «Ἑρμότιμον» παρουσιάζει ὡς κενὴν φλυαρίαν τὰς συζητήσεις τῶν φιλοσόφων. Καὶ ὁ δυστυχὴς Ἑρμότιμος, ὅστις ἤλπιζε νὰ φθάσῃ διὰ τῆς φιλοσοφίας εἰς τὴν ἀλήθειαν, ἀπελπίζεται καὶ κλαίει. Εἶνε δὲ κατὰ τοσοῦτο μᾶλλον δυστυχὴς, καθ' ὅσον ἐκείνος, ὅστις διὰ τῆς λογικῆς του διέλυσε τὰς ἐλπίδας του, δὲν τὰς ἀντικατέστησε μὲ τίποτε, μὲ καμμίαν ἄλλην πεποιθήσιν. Ὁ Λουκιανὸς ἀμφιβάλλει περὶ ὅλων καὶ μὴ θέλων ν' ἀπατηθῇ εἰς τίποτε, δὲν πιστεύει τίποτε καὶ γελᾷ δι' ὅλα, ἀκόμη καὶ διὰ τὴν ἀμφιβολίαν. Ὁ μόνος κανὼν ἀληθείας τὸν ὁποῖον φαίνεται παραδεχόμενος καὶ ἀκολουθῶν εἶνε εἰδὸς τι κοινῆς λογικῆς, ἡ δὲ κοινὴ λογικὴ, ὅπως τὴν ἐννοεῖ, εἶνε, κατὰ τὸν Κροαζέ, «ὁ λογισμὸς ὁ παραιτούμενος τῶν ἐρευνῶν καὶ τῶν συλλογισμῶν καὶ ὅλων τῶν ἀναγωγικῶν καὶ ἐπαγωγικῶν μεθόδων καὶ ἀρκούμενος μόνον εἰς τὰς ἐκ τοῦ πλησίον καὶ ἀμέσους βλέψεις».

Εἰς τὰ ζητήματα τῆς θρησκείας δὲν εἶνε ὀλιγώτερον σκεπτικὸς· καὶ καταγελᾷ τὰ θεῖα ὅσον καὶ τὰ ἀνθρώπινα. Ἄλλὰ σκώπτει τοὺς θεοὺς ὅπως τοὺς ἐμόρφωσαν οἱ ἄνθρωποι μὲ τοὺς διαφόρους μύθους, τοὺς ὁποίους ἤδη πρὸ αὐτοῦ ὁ Κικέρων εἶχεν ὀνομάσει παραμύθια. Εἰς τοὺς «Θεῶν Διαλόγους» οἱ θεοὶ καὶ ἡμίθεοι τοῦ Ὀλύμπου παρίστανται διαλεγόμενοι οὕτως ὥστε νὰ γίνωνται καταγέλαστοι ὑπὸ τῶν ἰδιοτήτων τὰς ὁποίας ἀπέδιδον εἰς αὐτοὺς οἱ ἄνθρωποι. Ἐδῶ μὲν ὁ Ζεὺς παραπονεῖται πρὸς τὸν Ἑρῶτα, ὅτι τὸν ἀναγκάζει νὰ μεταμορφοῦται ὅτε μὲν εἰς ταῦρον, ὅτε δὲ εἰς κύκνον ἢ αἰτὸν καὶ ἄλλοτε εἰς χρυσόν. Ἀλλὰχοῦ βλέπομεν τὴν Ἥραν ὡς κοινὴν θνητὴν φρυάττουσαν ἐκ ζηλοτυπίας καὶ ῥίπτουσαν κατὰ πρόσωπον τοῦ Διὸς τὰς συζυγικάς του παρεκτροπὰς καὶ ἀπιστίας, πράγματα ὅλως ἀνάρμοστα καὶ γελοῖα διὰ τὸν πατέρα τῶν θεῶν. Ὅσα οἱ ποιηταὶ διηγοῦνται περὶ τῶν θεῶν μετὰ σοβαρότητος, εἰς τοὺς διαλόγους τοῦ Λουκία-

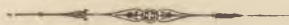
νοῦ παρίστανται κωμικά καὶ παιδαριώδη, ἀνάξια ὄχι ἀθανάτων, ἀλλὰ καὶ ἀνθρώπων ἐχόντων τὸν κοινὸν νοῦν καὶ τὴν στοιχειώδη εὐπρέπειαν. Μὴ ἀρκεσθεῖς δὲ εἰς τὴν διακωμώδησιν τῶν Ὀλυμπίων, σατυρίζει, καίτοι μὲ μείζονα λεπτότητα, καὶ τὰς θαλασσίας θεότητας εἰς τοὺς « Ἐναλίους διαλόγους ».

Εἶπε ἀναμφίβολον ὅτι ἡ σάτυρα τοῦ Λουκιανοῦ συνετέλεσε κατὰ πολὺ εἰς τὴν πτώσιν τῆς ἀρχαίας θρησκείας· ἀλλ' εἶπε οὐχ ἥττον βέβαιον ὅτι ὁ σκοπὸς του δὲν ἦτο οὗτος. Θὰ ἡδύνατο μᾶλλον νὰ τοῦ ἀποδοθῇ ὁ σκοπὸς νὰ τὴν ἀνυψώσῃ, νὰ τὴν ἀποκαθάρῃ ἐκ τῶν ταπεινῶν καὶ ἀνοήτων ἰδεῶν, τὰς ὁποίας εἶχον περὶ τῶν θεῶν οἱ σύγχρονοι, ἂν δὲν ἐφαίνετο πιθανώτερον ὅτι περιεγέλα τοὺς θεοὺς μόνον διότι, ὅπως οἱ ἄνθρωποι, τοῦ ἔδιδον ἀφορμὰς γέλωτος. Ἄλλως εἰς ἓνα του διάλογον φαίνεται ὅτι δὲν ἐθεώρει δυνατὴν τὴν καταπολέμησιν τῆς ἀνθρωπίνης εὐπιστίας. Ὁ ἐπικούριος Δάμις, συζητῶν μετὰ τοῦ στωικοῦ Τιμοκλέους, ὑπεστήριξεν ὅτι δὲν ὑπῆρχον θεοί. Ὁ Τιμοκλῆς ἔμελλε ν' ἀπαντήσῃ καὶ διὰ νὰ νικήσῃ ἔπρεπε νὰ ἔλθουν εἰς ἐπικουρίαν του οἱ θεοί. Πρὸς τοῦτο τοὺς συνεκάλεσεν ὁ Ζεὺς· ἀλλ' ἡ σύσκεψις των δὲν ἔφθασεν εἰς ἀποτέλεσμα· οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἠδυνήθη νὰ συμβουλεύσῃ τι σωτήριον. Καὶ ὁ Τιμοκλῆς ἀφεθεὶς ἀβοήθητος ἐνίκηθη. Ὁ δὲ Δάμις ἔπεισε τὸ ἀκροατήριόν του ὅτι δὲν ὑπάρχουν θεοί. « Τί θὰ γίνωμεν τώρα ; » ἀναφωνεῖ ὁ Ζεὺς. Ἄλλ' ὁ Ἑρμῆς τὸν παρηγορεῖ. « Δὲν σημαίνει τίποτε ἂν ὀλίγοι τινὲς ἀποδεχθῶν τὴν γνώμην τοῦ Δάμιδος. Θὰ ὑπάρχουν πάντοτε ἀρκετοὶ ἄλλοι, οἵτινες θὰ πιστεύουν τὸ ἐναντίον, οἱ περισσότεροι τῶν Ἑλλήνων, ὁ ἀμαθὴς ὄχλος καὶ ὅλοι οἱ βάρβαροι ».

Ὁ Λουκιανὸς ἔζησεν εἰς ἐποχὴν παρακμῆς, ὅτε ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα εἶχε πλέον χάσει τὴν αἰτικὴν καθαρότητα καὶ εὐγένειαν· οἱ δὲ συγγραφεῖς ἐφιλοτιμοῦντο νὰ προσεγγίσουν εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν κλασικῶν προτύπων, ν' ἀττικίζουν. Ἐκ τῶν ἀττικιστῶν δὲ τούτων ἀττικώτερος ἀνεδείχθη ὁ Σαμοσατεὺς Λουκιανός. Ἡ γλωσσικὴ ἐπιτήδευσις δὲν ἠμπόδισε τὴν ἐλευθέραν πτῆσιν τῆς σκέψεώς του καὶ δὲν ἐδέσμευσεν οὔτε ἐστρέβλωσε τὴν ἰδιοφυΐαν

του. Τὰ ἔργα του εἶνε πρωτότυπα καὶ ἔχουν ἰδίαν ζωὴν καὶ μορφήν ὅσον καὶ τὰ ἔργα τῶν κλασικῶν. Δὲν ἔχουν δὲ μόνον μεγάλην φιλολογικὴν ἀξίαν τὰ ἔργα του, ἀλλ' εἶνε καὶ πολύτιμοι καὶ πλούσιαι πηγαὶ διὰ τὴν μελέτην τοῦ βίου καὶ τῆς πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς καταστάσεως κατὰ τὸν δευτέρον μετὰ Χριστὸν αἰῶνα εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Ῥώμην. Ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν προγενεστέρων χρόνων ὁ Λουκιανὸς μᾶς παρέχει πολλὰς περιέργους καὶ διαφωτιστικὰς λεπτομερείας. Μεταξὺ ἄλλων, οἱ «Ἑταιρικοὶ διάλογοι» μᾶς ἐξεικονίζουν εἰς μικρὰς ζωηρὰς σκηνὰς τὴν ζωὴν τῶν ἐλαφρῶν γυναικῶν εἰς τὰς τότε Ἀθήνας.

Τὸ ἔργον τοῦ Λουκιανοῦ ὑπῆρξε ποικίλον καὶ λεπτομερές. Εἰς τὰς περιγραφὰς εἰκόνων καὶ ἀγαλμάτων, τὰς ὁποίας κατέλιπεν, ἀναδεικνύεται λεπτότατος αἰσθητικὸς καὶ τεχνοζοίτης μὲ βαθεῖαν γνῶσιν καὶ ψυχὴν καλλιτέχνου. Ἀλλὰ καὶ ὑποθήκην ἄφηκε περὶ τοῦ πῶς πρέπει νὰ γράφεται ἡ ἱστορία. Ὡς ἐπίμετρον δὲ εἰς τὴν πραγματείαν ταύτην δύναται νὰ θεωρηθῇ ἡ φανταστικὴ διήγησις ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἀληθὴς ἱστορία», εἰς ἣν σατυρίζει συγχρόνους καὶ παλαιότερους ἱστορικοὺς καὶ γεωγράφους, οἵτινες ἀνεμίγνυνον τὰ πραγματικὰ γεγονότα μὲ ἀποκνήματα τῆς φαντασίας των καὶ οἵτινες, ὥς ὁ Κτησίας ὁ Κνίδιος, «ἔγραψαν πράγματα τὰ ὅποια οὔτε αὐτοὶ εἶδον, οὔτε παρ' ἄλλων ἤκουσαν».

ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ

ΑΠΑΝΤΑ

ΤΟ ΟΝΕΙΡΟΝ ἢ Ο ΒΙΟΣ ΤΟΥ ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ¹

Ἐπλησίαζα εἰς τὴν ἐφηβικὴν ἡλικίαν καὶ πρὸ ὀλίγου καιροῦ εἶχον ἀποφοιτήσει ἀπὸ τὰ κατώτερα σχολεῖα, ὃ δὲ πατήρ μου συνεσκέπτετο μὲ τοὺς φίλους του ποῖαν τέχνην ἢ ἐπιστήμην ν' ἀκολουθήσω. Οἱ περισσότεροι λοιπὸν ἔκριναν ὅτι τὰ ἀνώτερα γράμματα ἔχουν ἀνάγκην κόπων πολλῶν καὶ μακρῶν καὶ δαπάνης ὅχι μικρᾶς καὶ ἐξαιρετικῶς εὐνοϊκῶν περιστάσεων, διὰ νὰ ἐπιτύχῃ καὶ ἀναδειχθῇ τις, ἐνῶ ἡ ἰδική μας οἰκογένεια εἶχε μικρὰ τὰ μέσα καὶ ἦτον ἀνάγκη νὰ δυνηθῶ ταχέως νὰ τὴν βοηθῶ. Ἄν δ' ἐμάνθανα καμμίαν τέχνην ἐκ τῶν βαναύσων, θὰ εἶχα εὐθύς ἀπὸ τὴν τέχνην ἀρκετὰ διὰ νὰ ζῶ καὶ νὰ μὴ εἶμαι εἰς ἡλικίαν τοιαύτην βάρος εἰς τὴν οἰκογένειάν μου· δὲν θὰ ἐδράδυνα δὲ ν' ἀνακουφίσω καὶ τὸν πατέρα μου προσφέρων εἰς

1. Ὁ Λουκιανὸς ἐξεφώνησε τὸν λόγον τοῦτον εἰς τὰ Σχμόσατα, ὅταν ἐπανήλθεν ἐκ τῆς ἀποδημίας του.

αὐτὸν τακτικὰ τὰ κέρδη μου πρὸς συντήρησιν τῆς οἰκογενείας.

Ἄφ' οὗ λοιπὸν ὅλων αἱ γνῶμαι ἀπέκλιναν πρὸς τὴν τέχνην, ἔγινε δευτέρα σκέψις ποία ἢ καλλιτέρα τέχνη καὶ διὰ νὰ τὴν μάθῃ κανεῖς εὐχερῶς καὶ ν' ἀρμόζῃ εἰς ἄνδρα ἐλεύθερον καὶ νὰ ἔχῃ εὐκολον τὸ κέρδος καὶ βέβαιον τὸ εἰσόδημα. Ἐνῷ δὲ ἕκαστος ὑπεστήριζε τὴν τέχνην τὴν ὁποῖαν ἐπροτίμα ἢ καλλιτέρα ἐγνώριζεν, ὁ πατήρ μου ἐστράφη πρὸς τὸν θεῖόν μου (διότι ἦτο παρὼν ὁ πρὸς μητρὸς θεῖός μου, ὅστις ἐθεωρεῖτο ἄριστος ἀγαλματοποιὸς καὶ λιθοξόος ἀπὸ τοὺς μᾶλλον εὐδοκίμους) καὶ εἶπεν : «Ὅταν σὺ εἶσαι παρὼν, δὲν πρέπει νὰ προτιμηθῇ ἄλλη τέχνη, ἀλλὰ πάρε τον, (εἶπε καὶ μ' ἔδειξε) καὶ μάθε τον νὰ γίνῃ καλὸς τεχνίτης λιθοξόος καὶ συναρμοστής τῶν μαρμάρων καὶ ἀγαλματοποιός. Εἶμαι δὲ βέβαιος ὅτι θὰ ἐπιτύχῃ, διότι, ὡς γνωρίζεις, ἔχει φυσικὴν ἐπιτηδειότητα δι' αὐτὴν τὴν τέχνην». Καὶ τοῦτο ἐσυμπέραινεν ἀπὸ τὰ παιγνίδια, τὰ ὁποῖα ἔκανα μὲ τὸν κηρὸν. Διότι ἅμα ἔφευγα ἐκ τοῦ σχολείου, κατεγινόμην νὰ κατασκευάζω διὰ κηροῦ βώδια ἢ ἵππους, μάλιστα δὲ καὶ ἀνθρώπους εἰς τὴν ἐντέλειαν κατὰ τὴν ἀντίληψιν τοῦ πατρός μου. Δι' αὐτὰ οἱ διδάσκαλοι μ' ἐξύλιζον, ἐνῷ τώρα ἐθεωροῦντο ὡς ἀποδείξεις εὐφυΐας καὶ ἄξια ἐπαίνου καὶ εἶχαν ἐξ ἐκείνης τῆς πλαστικῆς τὰς καλλιτέρας ἐλπίδας ὅτι ταχέως θὰ ἐμάνθαναν τὴν τέχνην.

Τέλος πάντων ὅταν ἀπεφασίσθῃ ν' ἀρχίσω τὴν τέχνην καὶ μὲ παρέδωκαν εἰς τὸν θεῖόν μου, δὲν τὸν ἠκολούθησα μὲ δυσαρέσκειαν, ἀλλ' ἐξ ἐναντίας ἐσκεπτόμην ὅτι ἡ τέχνη θὰ ἦτο δι' ἐμὲ παιδιὰ εὐχάριστος καὶ ἐπίδειξις πρὸς τοὺς ὀμηλίκους, διότι θὰ κατεσκεύαζα θεοὺς καὶ ἀγαλματάκια πρὸς ἰδικὴν μου τέρψιν καὶ διὰ νὰ τὰ χαρίζω εἰς ὅσους ἤθελα. Ἡ ἔναρξις δὲ ἔγινεν ὅπως συνήθως. Ὁ θεῖός μου ἔδωκεν ἐγκοπέα καὶ μὲ διέταξε νὰ πελεκῶ σιγὰ-σιγὰ μίαν πλάκα εὐρισκομένην εἰς τὸ μέσον τοῦ ἐργαστηρίου, εἶπε δὲ τὴν παροιμίαν : «Ἡ ἀρχὴ εἶνε τὸ ἥμισυ τοῦ ὅλου». Ἀλλ' ἐγὼ μίαν στιγμὴν κατέφερα δυνατώτερα τὸ ἐργαλεῖον ἀπὸ ἀπειρίαν καὶ ἡ πλάκα ἔσπασεν. Ὁ δὲ θεῖός μου ὀργισθεὶς ἤρπασε χονδρὸν ξύλον πλησίον εὐρισχόμενον καὶ μὲ

ἤρχισεν ὄχι ἐλαφρὰ καὶ διὰ νὰ μὲ κάμῃ προσεκτικόν, ὥστε τὰ προοίμια τῆς τέχνης ὑπῆρξαν δι' ἐμὲ δάκρυα. Δραπετεύσας λοιπὸν ἐκ τοῦ ἐργαστηρίου ἔφθασα εἰς τὴν οἰκίαν μας, κλαίων ἀπαργηγόρητι καὶ χύνων ποταμοὺς δακρύων, καὶ διηγήθην τὸ ξυλοκόπημα καὶ ἐδείκνυα τὰ σημάδια τῶν ραβδισμῶν. Κατηγόρουν τὸν θεῖόν μου ὡς θηριώδη καὶ ἔλεγα ὅτι ἀπὸ φθόνον μ' ἐκακμεταχειρίσθη κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, διότι ἐφροεῖτο μήπως τὸν ὑπερβῶ εἰς τὴν τέχνην. Ἡ μητέρα μου ἠγανάκτησε καὶ πολλὰ ἔφαλε τοῦ ἀδελφοῦ της· ἐγὼ δέ, ἀφοῦ ἐνύκτωσεν, ἀπεκοιμήθην δακρυσμένος ἀκόμη καὶ καθ' ὅλην τὴν νύκτα τὸ πνεῦμά μου ἦτο εἰς διέγερσιν. Ἄλλ' ἕως ἐδῶ ὅσα μοῦ συνέβησαν εἶνε παιδαριώδη καὶ ἄξια γέλωτος· τὰ κατόπιν ὁμως δὲν εἶνε ἀνάξια νὰ τὰκούσετε, ἀλλ' ἀπεναντίας ἀξίζουσιν νὰ τὰκροασθῇτε μετὰ πολλῆς προσοχῆς. Διότι, ὡς ὁ Ὅμηρος λέγει

Θεῖός μοι ἐνύπνιον ἦλθεν ὄνειρος,
ἀμβροσίαν διὰ νύκτα.¹

Καὶ τὸ ὄνειρόν μου ἦτο τόσον ζωηρόν, ὥστε καθόλου δὲν διέφερεν ἀπὸ τὴν πραγματικότητα. Μετὰ τόσον καιρόν, ὅστις παρήλθεν ἔκτοτε, καὶ ὅσα εἶδα παραμένουν ζωηρὰ εἰς τὴν μνήμην μου καὶ ὅσα ἤκουσα ἀντηχοῦν ἀκόμη εἰς τὴν ἀκοήν μου· τόσον καθαρὰ ἦσαν ὅλα.

Δύο γυναῖκες μ' ἐπιασαν ἀπὸ τὰ χέρια καὶ μ' ἔσυρον ἐκάστη πρὸς τὸ μέρος της μὲ πολλὴν ὀρμὴν καὶ δύναμιν· καὶ παρ' ὀλίγον νὰ μὲ διασχίσουν συνεριζόμεναι ποῖα νὰ μὲ πάρῃ· καὶ τώρα μὲν ἡ μία ὑπερίσχυε καὶ μὲ κατέκτα σχεδὸν ἐξ ὀλοκλήρου, ἔπειτα δὲ πάλιν ἡ ἄλλη μὲ ἀπέσπα. Ἐφώναζαν δὲ πρὸς ἀλλήλας καὶ ἡ μὲν ἔλεγεν ὅτι ἡμουν δικός της καὶ ἡθελε νὰ μ' ἔχῃ εἰς τὴν κατοχὴν της, ἡ δὲ τῆς ἀπήντα ὅτι ἔχανε τὸν κόπον της προσπαθοῦσα νὰ σφετερισθῇ τὰ ξένα. Ἦτο δὲ ἡ μὲν μία ἐργα-

1. Ἰλιὰδ. Β, V 56.—Θεῖον ὄνειρον μοῦ ἦλθε κατ' ὕπνον τὴν νύκτα.

τικὴ καὶ ἀνδρογυναίκα μὲ μαλλιά ἀκτένιστα, ἔχουσα τὰ χέρια γεμάτα κάλους καὶ τὸ ἔνδυμα σφιγμένον εἰς τὴν ὀσφὺν διὰ ζώνης καὶ ἦτο κατασκονισμένη, ὥπως ὁ θεὸς μου ἔταν ἐργάζεται· ἡ ἄλλη δὲ εἶχε πολὺ καλὸν ἐξωτερικόν, ἦτο εὐπρεπὴς τὴν μορφὴν καὶ σεμνὴ τὴν ἔνδυμασίαν.

Ἐπὶ τέλους μὲ ἀφῆκαν ν' ἀποφασίσω ποίαν ἐκ τῶν δύο ἤθελα ν' ἀκολουθήσω. Πρώτη δὲ ἡ σκληραγωγημένη ἐκείνη καὶ ἄρρενωπὴ ὠμίλησεν ὥς ἐξῆς: «Ἐγώ, μικρὲ μου, εἶμαι ἡ Γλυπτικὴ τέχνη, τὴν ὁποίαν χθὲς ἤρχισες νὰ μανθάνῃς καὶ πρὸς τὴν ὁποίαν ἔχεις σχέσεις οἰκογενειακάς καὶ μάλιστα συγγένειαν στενὴν. Διότι καὶ ὁ πάππος σου (καὶ εἶπε τὸ ὄνομα τοῦ ἐκ μητρὸς πάππου μου) ἦτο λιθοξόος καὶ οἱ δύο θεοὶ σου καὶ τοὺς ἀνέδειξα πολὺ καλοὺς τεχνίτας. Ἐὰν δὲ θέλῃς νὰ περιφρονήσῃς τὰς φλυαρίας καὶ τὰερολογήματα αὐτῆς ἐκεῖ (ἔδειξε τὴν ἄλλην) νὰ ἀκολουθήσῃς δὲ ἐμὲ καὶ νὰ μένῃς πλησίον μου, ἐν πρώτοις θὰ γίνῃς εὖρωστος καὶ οἱ ὠμοί σου θὰ γίνουσι πλατεῖς καὶ δυνατοί, θὰ εἶσαι ἀπηλλαγμένος ἀπὸ κάθε φθόνου καὶ δὲν θὰ ξηνητευθῇς ποτέ, ἐγκαταλείπων πατρίδα καὶ συγγενεῖς. Καὶ οὔτε θὰ σ' ἐπαινῇ ὁ κόσμος διὰ τοὺς λόγους, ἀλλὰ διὰ τὰ ἔργα σου. Μὴ σιχαθῇς δὲ τὸ ἄκομφον σῶμα καὶ τὸ λερωμένον ἔνδυμα. Τοιοῦτος ἦτο καὶ ὁ Φειδίας ὁ περίφημος, ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ οὐοίου ἐξῆλθε τὸ ἄγαλμα τοῦ Διός, καὶ ὁ Πολύκλειτος ὁ κατασκευάσας τὸ ἄγαλμα τῆς Ἥρας καὶ ὁ Μύρων ὅστις διεκρίθη καὶ ὁ Πραξιτέλης ὅστις ἐθαυμάσθη. Οἱ τεχνῖται οὗτοι προσκυνοῦνται μετὰ τῶν θεῶν. Ἐὰν δὲ κατορθώσῃς νὰ γίνῃς ὅμοιος μὲ ἓνα ἐξ αὐτῶν, διατί νὰ μὴ δοξασθῇς καὶ σὺ εἰς ὅλον τὸν κόσμον; Ἀλλὰ καὶ τὸν πατέρα σου θὰ καταστήσῃς εὐτυχὴ καὶ ὀνομαστήν τὴν πατρίδα σου». Ταῦτα καὶ ἄλλα περισσότερα εἶπεν ἡ Τέχνη μὲ τραυλισμοὺς καὶ βαρβαρισμοὺς λεκτικούς παντοίους, διότι ἐλάλει μὲ πολλὴν σπουδὴν προσπαθοῦσα νὰ μὲ πείσῃ· ἀλλὰ τὰ περισσότερα διέφυγον ἤδη τὴν μνήμην μου.

Ἀφοῦ δὲ ἔπαυσεν, ἤρχισεν ἡ ἄλλη οὕτω πως: «Ἐγώ, παιδί

μου, εἶμαι ἡ Παιδεία, γνωστή σου ἤδη καὶ σχετική, ἂν καὶ δὲν μ' ἐγνώρισες ἐντελῶς ἀκόμη. Λοιπὸν τὰ εὐτυχήματα τὰ ὅποια δύνασαι νὰ ἐλπίζης ἂν γίνης λιθοξόος τὰ ἀνέφερεν ἤδη αὐτή. Ἀλλὰ καὶ μὲ ὅλα αὐτὰ θὰ εἶσαι ἐργάτης, θὰ κοπιᾷζης σωματικῶς καὶ ἀπὸ τοὺς κόπους τούτους θὰ ἐξαρτῶνται ὅλοι σου αἱ ἐλπίδες. Θὰ εἶσαι ἀφανής, θὰ κερδίζης ὀλίγα καὶ εὐτελῆ, θὰ εἶσαι ταπεινὸς τὸ φρόνημα, ἡ προκοπὴ σου θὰ εἶναι μικρά καὶ οὔτε διὰ τοὺς φίλους θὰ εἶσαι περιζήτητος, οὔτε εἰς τοὺς ἐχθροὺς ἐπίφοδος, οὔτε εἰς τοὺς πολίτας ζηλευτός. Θὰ εἶσαι ἀπλοῦς ἐργάτης καὶ εἰς ἐκ τοῦ ὄχλου, πάντοτε δειλὸς πρὸς τοὺς ἐξέχοντας καὶ περιποιητικὸς πρὸς τοὺς ἔχοντας τὴν τέχνην τοῦ λέγειν. Ἐν γένει θὰ ζῇς λαγοῦ ζωὴν καὶ θὰ εἶσαι εἰς τὴν διάκρισιν τῶν ἰσχυρῶν. Καὶ ἂν ἀκόμη γίνης Φειδίας ἢ Πολύκλειτος καὶ κατασκευάσῃς πολλὰ καὶ θαυμαστά ἔργα, τὴν μὲν τέχνην σου θὰ ἐπαινοῦν ὅλοι, ἀλλὰ κανεῖς ἐξ ὧν θὰ σὲ ἴδουν, ἂν ἔχη νοῦν, δὲν θὰ εὐχηθῇ νὰ γίνῃ ὅμοιός σου· διότι, ὅπως θὰ εἶσαι, θὰ φαίνεσαι βάναισος ἐργάτης ζῶν ἀπὸ τὸν κόπον τῶν χειρῶν του. Ἄν δὲ πεισθῇς εἰς ἐμέ, πρῶτον θὰ σοῦ γνωρίσω πολλὰ ἔργα ἀνθρώπων παλαιῶν καὶ πράξεις θαυμαστάς, θὰ σοῦ ἀπαγγέλλω λόγους αὐτῶν καὶ εἰς ὅλα ἐν γένει θὰ σὲ καταστήσω ἔμπειρον· τὴν δὲ ψυχὴν σου, ἣτις εἶνε τὸ κυριώτατον ἐξ ὧν ἔχεις, θὰ κατακοσμήσω μὲ πολλὰ καὶ καλὰ στολίσματα, μὲ φρόνησιν, δικαιοσύνην, εὐσέβειαν, πραότητα, ἐπιείκειαν, σύνεσιν, καρτερίαν, μὲ τὴν ἀγάπην πρὸς τὰ ὥραῖα καὶ τὴν πρὸς τὰ εὐγενῆ τάσιν. Διότι αὐτὰ εἶνε τῆς ψυχῆς ὁ ἀληθὺς ἀφθαρτος στολισμός. Δὲν θὰ σοῦ διαφεύγῃ δὲ τίποτε οὔτε ἐκ τῶν παλαιῶν, οὔτε ἐξ ἐκείνων τὰ ὅποια εἰς τὸ παρὸν πρέπει νὰ γίνουν, ἀλλὰ καὶ τὰ μέλλοντα θὰ προβλέπῃς μετ' ἐμοῦ καὶ ἐν γένει ὅλα ὅσα εἶνε καὶ ὑπάρχουν θὰ σὲ διδάξω ἐντὸς ὀλίγου. Καὶ σὺ ὁ σήμερον πτωχὸς καὶ υἱὸς πατρὸς ἀφανοῦς, ὅστις ἐσκέφθης ν' ἀκολουθήσῃς τέχνην τόσον ταπεινὴν, μετ' ὀλίγον θὰ εἶσαι ζηλευτός καὶ θὰ φθονοῦν τὴν εὐτυχίαν σου ὅλοι. Θὰ σὲ τιμοῦν καὶ θὰ σ' ἐπαινοῦν καὶ θὰ διακρίνεσαι μεταξὺ τῶν ἀρίστων, αἱ δ' ἐξέχοντες

κατὰ τὸ γένος καὶ τὸν πλοῦτον θὰ σὲ θαυμάζουν. Ἐνδύμα θὰ φορῇς τοιοῦτον (ἔδειξε τὸ δικόν της, τὸ ὅποτον ἦτο λαμπρότατον) καὶ θὰ σοῦ ἀναθέτουν τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν προεδρίαν. Ἄν δὲ τύχη νὰ ταξειδεύῃς, οὔτε εἰς τὰς ξένας χώρας θὰ εἶσαι ἄγνωστος καὶ ἀφανής. Τοιαῦτα γνωρίσματα θὰ σοῦ ἐπιθέσω, ὥστε καθεὶς ποῦ θὰ σὲ βλέπῃ θὰ κινῇ τὸν πλησίον καὶ θὰ σὲ δεικνύῃ μὲ τὸν δάκτυλον λέγων : «Εἶνε ἐκεῖνος». Ἐὰν δὲ συμβαίῃ τι σπουδαῖον διὰ τὴν πόλιν ἢ καὶ μόνον τοὺς φίλους σου, εἰς σὲ ὅλοι θὰ στραφῶν. Καὶ ἂν τύχη πουθενὰ νὰ ὁμιλήσῃς, θὰ σὲ ἀκούουν μὲ ἀνοικτὸν στόμα, θαυμάζοντες καὶ μακαρίζοντες σὲ μὲν διὰ τὴν δύναμιν τοῦ λόγου, τὸν δὲ πατέρα σου διὰ τὴν εὐτυχίαν νὰ ἔχῃ τοιοῦτον υἱόν. Ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνο τὸ ὅποτον λέγεται, ὅτι καὶ ἄνθρωποι γίνονται ἀθάνατοι, θὰ τὸ πραγματοποιήσω διὰ σέ. Διότι καὶ ἂν ἀποθάνῃς, δὲν θὰ παύσῃς νὰ συναναστρέφεσαι μὲ τοὺς μορφωμένους καὶ νὰ σχετίζεσαι μὲ τοὺς ἀρίστους. Δὲν βλέπεις τὸν περίφημον Δημοσθένη τίνος υἱὸς ἦτο καὶ ὅποτον τὸν ἔκαμα ; Δὲν βλέπεις τὸν Αἰσχίνην, ὅστις ἦτο υἱὸς τομπανιστρίας ; καὶ ὅμως ἐξ αἰτίας μου ὁ Φίλιππος τὸν εἶχεν εἰς ὑπόληψιν. Ὁ δὲ Σωκράτης, ἀνατραφεὶς καὶ αὐτὸς ὑπὸ τῆς Γλυπτικῆς, ἅμα ἐνόησε τὸ συμφερότερον καὶ δραπετεύσας ἀπὸ αὐτὴν ἤλθε πρὸς ἐμέ, ἀπέκτησε τὴν φήμην τὴν ὁποίαν γνωρίζεις. Θ' ἀφήσῃς λοιπὸν τόσον ἐνδόξους ἄνδρας καὶ πράξεις λαμπράς καὶ λόγους μεγαλοπρεπεῖς καὶ παράστημα εὐπρεπὲς καὶ τιμὰς καὶ δόξαν καὶ ἐπαίνους καὶ προεδρίας καὶ ἐπιρροὴν καὶ ἐξουσίαν καὶ τὰς ῥητορικὰς ἐπιτυχίας καὶ τὸν θαυμασμὸν διὰ τὴν σύνεσίν σου ; Θ' ἀφήσῃς ὅλα αὐτὰ καὶ θὰ φορέσῃς ἔνδυμα λερωμένον καὶ θὰ λάβῃς ἡθος δουλοπρεπὲς καὶ θὰ ἔχῃς εἰς τὰ χέρια μοχλία καὶ γλυφεῖα καὶ κοπεῖς καὶ σφυρία, καὶ θὰ εἶσαι πάντα σκυμμένος εἰς τὸ ἔργον σου, χαμαιπετής καὶ χαμαίζηλος καὶ κατὰ πάντα τρόπον ταπεινός, οὐδέποτε σηκόνων τὴν κεφαλὴν καὶ μὴ σκεπτόμενος τίποτε τὸ ἀνδρικὸν καὶ ἐλεύθερον, ἀλλὰ προσπαθῶν ὥστε τὰ ἔργα σου νὰ εἶνε εὐρύθμα, ἐλάχιστα δὲ φροντίζων διὰ

νὰ εἶσαι ὁ ἴδιος εὐρυθυμὸς καὶ εὐπρεπής, ἀλλ' ἀφ' ἑνὸς τὸν ἑαυτὸν σου νὰ φαίνεται εὐτελέστερος τῶν πετρῶν ; »

Ἐνῷ ἀκόμη ἔλεγε ταῦτα ἡ Παιδεΐα, ἐγὼ, χωρὶς νὰ περιμένω τὸ τέλος τῶν λόγων της, ἐσηκώθηκα καὶ ἐξέφρασα τὴν ἀπόφασίν μου. Ἐγκαταλείψας δὲ τὴν ἀσχημον ἐκείνην καὶ θάναυσον, ἐπῆγα πρὸς τὴν Παιδεΐαν μὲ πολλὴν χαρὰν, καθ' ὅσον μάλιστα ἐνθυμήθηκα τὸ χονδρόξυλο καὶ τοὺς πολλοὺς ραβδισμοὺς τοὺς ὁποίους μοῦ ἔδωκε μόλις ἤρχισα. Ἡ δὲ ἐγκαταλειφθεῖσα, κατ' ἀρχὰς μὲν ὠργίζετο καὶ ἐκτίπα τὰ χέρια καὶ ἔτριξε τὰ δόντια· ἔπειτα δὲ ἔπαθε ὅτι περὶ τῆς Νιόβης λέγεται· ἀπελιθώθη. Ἐὰν δὲ τὸ πάθος τῆς σᾶς φαίνεται παράδοξον, μὴ δυσπιστήσετε, διότι τὰ ὄνειρα θαυματουργοῦν.

Ἡ δὲ ἄλλη ἐστράφη πρὸς ἐμὲ καὶ μοῦ εἶπε· « Λοιπὸν θὰ σὲ ἀνταμείψω διὰ τὴν ἀπόφασίν σου. Καλὰ ἔκρινες τὴν δίκην. Καὶ τώρα ἔλα καὶ ἀνέβα εἰς αὐτὸ τὸ ὄχημα (μοῦ ἔδειξεν ἅμαξαν μὲ πτερωτοὺς ἵππους ὁμοιάζοντας πρὸς τὸν Πήγασον) διὰ νὰ ἴδῃς ποῖα καὶ πόσον σημαντικὰ πράγματα θὰ σοῦ ἔμεναν ἄγνωστα ἂν δὲν ἠκολούθεις ἐμέ ». Ἀφοῦ δὲ ἀνέβηκα εἰς τὴν ἅμαξαν, ἐκείνη μὲν ὠδήγει τοὺς ἵππους καὶ ἡνιόχει, ἐγὼ δὲ ἀπὸ ὕψους παρετήρουν, ἀπὸ τῆς αὐγῆς μέχρι τῆς ἐσπέρας, καὶ ἔβλεπα πόλεις, ἔθνη καὶ λαοὺς καὶ συγχρόνως, ὥς ὁ Τριπτόλεμος, καὶ ἔσπειρα εἰς τὴν γῆν. Δὲν ἐνθυμοῦμαι ὅμως τί ἦτο τὸ σπειρόμενον. Τοῦτο μόνον ἐνθυμοῦμαι, ὅτι κάτωθεν βλέποντες οἱ ἄνθρωποι ἀπηύθυνον χαιρετισμοὺς καὶ μ' ἐπευφημίας μὲ προέπεμπον ἐκεῖνοι ὑπεράνω τῶν ὁποίων διηρχόμην μὲ τὴν πτήσιν. Ἀφοῦ δὲ μοῦ ἔδειξε τόσα καὶ τόσα, ἔδειξε δὲ καὶ ἐμὲ πρὸς τοὺς ἐπευφημοῦντας, μ' ἐπανεφέρουν εἰς τὴν πατρίδα. Δὲν εἶχα ἀποβάλλει τὸ φόρεμα τὸ ὅποion ἐφόρουν ὅταν ἀνεχώρησα μὲ τὸ πτερωτὸν ὄχημα· μοῦ ἐφαίνετο ὅτι ἐπέστρεφα λαμπροενδυμένος. Ἰδοῦσα δὲ τὸν πατέρα μου, ὅστις ἔστεκε καὶ ἐπερίμενε, ἐδείκνυε πρὸς αὐτὸν τὸ ἐνδυμα ἐκεῖνο καὶ ἐμέ, ὁ ὅποιος ἐπέστρεφα, καὶ μάλιστα τοῦ ὑπενθύμισε πῶς παρ' ὀλίγον ἕνεκα κακῶν σκέψεων νὰ μὲ στερήσῃ ὅλην αὐτὴν τὴν εὐτυχίαν. Μοῦ ἔμειναν ὅλαι αὐταὶ αἱ λεπτομέρειαι εἰς τὴν μνήμην,

διότι ἤμουν ἀκόμη παιδί· καί, ὡς νομίζω, διότι ὁ φόβος τοῦ ξύλου συνετέλεσεν.

Ἄλλ' ἐνῶ διηγοῦμαι τὰνωτέρω, θὰ μοῦ κάμῃ ἴσως κανεὶς τὴν παρατήρησιν ὅτι τὸ ὄνειρόν μου εἶνε πολὺ μακρὸν καὶ ῥητορικόν. Ἄλλος δὲ θὰ ψιθυρίσῃ· «Εἶνε ὄνειρον χειμωνιάτικον ὅτε αἱ νύκτες εἶνε μακραί, ἐκτὸς ἂν καὶ αὐτὸ εἶνε τριέσπερον καθὼς δ' Ἡρακλῆς. Ἀλλὰ τί τοῦ ἤλθε νὰ μᾶς φλυαρήσῃ ὅλα αὐτὰ καὶ νὰ ἐνθυμηθῇ μίαν νύκτα τῶν παιδικῶν του χρόνων καὶ ὄνειρα παλαιὰ καὶ γηράσσαντα;» Ὅχι, φίλε μου· οὔτε ὁ Ξενοφῶν ὅταν διηγεῖτο τὸ ὄνειρόν του, κατὰ τὸ ὅποῖον, ὡς γνωρίζετε, τοῦ ἐφάνη ὅτι ἐκαίετο ἡ πατρικὴ του οἰκία καὶ λοιπά, δὲν ἐπεδίωκε ῥητορικὴν ἐπίδειξιν οὔτε πρὸς ἀπλὴν φλυαρίαν τὸ διηγῆθαι, μάλιστα ἐν ὥρᾳ πολέμου καὶ εἰς περίστασιν ἀπελπιστικὴν καὶ ἐν μέσῳ ἐχθρῶν, ἀλλ' εἶχε καὶ σκοπὸν χρήσιμον ἢ διήγησις. Λοιπὸν καὶ ἐγὼ σὰς διηγῆθην αὐτὸ τὸ ὄνειρον διὰ νὰ παρακινήθουν οἱ νέοι νὰ προτιμοῦν τὰ καλλίτερα καὶ νὰ ἐπιδίδωνται εἰς τὴν παιδείαν καὶ μάλιστα ἐκεῖνοι ἐξ αὐτῶν, οἵτινες ἀναγκαζόμενοι ὑπὸ πτωχείας ἀποκλίνουν πρὸς τὰ εὐτελῆ καὶ καταστρέφουν εὐφυῆς ἀξίαν καλλιτέρας τύχης. Εἶμαι βέβαιος ὅτι οἱ τοιοῦτοι ἀκούσαντες τὴν διήγησίν μου θὰ ἐνισχυθῶν, λαμβάνοντες ἐμὲ ὡς παράδειγμα καὶ ἔχοντες ὑπ' ὄψιν ποῖος ἤμουν ὅταν ἐτράπην πρὸς τὰς εὐγενεστέρας φιλοδοξίας καὶ ἐπεθύμησα παιδείαν, χωρὶς νὰ μὲ ἀποθαρρύνῃ ἡ τότε πτωχεία, ὅπως δὲ τώρα ἐπανῆλθα μετὰξὺ σας. Καὶ ἂν δὲν εἶμαι τίποτε ἄλλο, πάντως δὲν εἶμαι ἀδοξότερος ἀπὸ κανένα λιθοξόον.

ΠΡΟΣ ΕΚΕΙΝΟΝ ΟΣΤΙΣ ΕΙΠΕΝ —ΕΙΣΑΙ ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ ΕΙΣ ΤΑ ΕΡΓΑ ΣΟΥ

Λοιπὸν λέγεις ὅτι εἶμαι Προμηθεύς; Ἐὰν μὲ ὀνομάζῃς οὕτω, διότι καὶ τὰ δικὰ μου ἔργα ὁμοιάζουν μὲ πῆλιν· ἀναγνωρίζω τὴν ἀλήθειαν τῆς συγκρίσεως καὶ ὁμολογῶ ὅτι εἶμαι ὅμοιος μὲ τὸν Προμηθεά, οὔτε δυσαρεστοῦμαι νὰ μὲ λέγουν πηλοπλάστην, μολοντί ὁ πηλὸς τὸν ὅποῖον ἐγὼ μεταχειρίζομαι εἶνε εὐτελέστερος καὶ ὥς ἐκ τῶν τριόδων προερχόμενος, βόρβορος σχεδόν. Ἐὰν ὅμως διὰ νὰ ὑπερεπαινέσῃς τὰ ἔργα μου ὥς δῆθεν ἔντεχνα τὰ σχετίζῃς μὲ τὸν σοφώτατον ἐκ τῶν Τιτάνων, πρόσεξε μήπως ὁ ἔπαινός σου θεωρηθῇ ὡς ὑποκρύπτων εἰρωνείαν καὶ σκῶμμα Ἀττικόν. Ἀλλὰ διατί τάχα εἶνε ἔντεχνα τὰ ἔργα μου; ποῦ δ' εὐρίσκεται ἡ περισσὴ σοφία καὶ προμήθεια εἰς τὰ γράμματα; Εἰς ἐμὲ θὰ ἦτο ἀρκετόν, σὲ βεβαιῶ, νὰ μὴ σοῦ φανοῦν καθ' ὑπερβολὴν γήϊνα, οὔτε λίαν ἄξια τῆς ἐπὶ τοῦ Καυκάσου καταδίκης. Θὰ ἦτο ἐν τοσούτῳ πολὺ δικαιότερον νὰ παραβάλλεσθε πρὸς τὸν Προμηθεά σεῖς ἔσοι διαπρέπετε εἰς τὰ δικαστήρια, ἀγωνιζόμενοι ὑπὲρ τῆς ἀληθείας· διότι τὰ ἔργα σας εἶνε ἀληθῶς ζῶντα καὶ μάλιστα τῆς ζωῆς αὐτῶν ἡ θερμότης εἶνε φλογερά. Καὶ τοῦτο ἐνθυμίζει τὸν Προμηθεά, ἐκτὸς ἂν κατὰ τοῦτο διαφέρετε ὅτι τὰ πλάσματά σας δὲν εἶνε ἐκ πηλοῦ, ἀλλὰ χρυσὰ τὰ περισσότερα.

Ἡμεῖς δὲ οἵτινες ἐμφανιζόμεθα εἰς τὰ πλήθη καὶ τιοῦτους λόγους ἀπαγγέλλομεν ἐπιδεικνύομεν περίπου εἰδῶλα, τὰ ὅποια ἐν τῷ συνόλῳ μὲν ἀποτελοῦνται, ὥς ὀλίγον ἀνωτέρω εἶπα, ἐκ πηλοῦ, ἡ δὲ τέχνη των εἶνε ὅπως τῶν κουκλῶν ἡ πλαστική. Οὔτε κίνησιν ἔχουν, οὔτε ψυχὴν, ὅπως τὰ δικὰ σας, ἐμφαίνουσιν, ἀλλ' εἶνε ἀπλᾶ παιγνίδια καὶ μόνον τέρψιν δύνανται νὰ δώσουν. Διὰ

τοῦτο καὶ μοῦ ἐπέρχεται ἢ σκέψεις, μήπως μὲ λέγεις Προμηθεά, ὅπως ὁ κωμικός ποιητὴς εἶπε περὶ τοῦ Κλέωνος: ¹

Κλέων Προμηθεὺς ἐστὶ μετὰ τὰ πράγματα.

Καὶ αὐτοὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἀπεκάλουν Προμηθεῖς τοὺς ἀγγελιοπλάστας καὶ τοὺς καμινευτάς, σκώπτοντες αὐτοὺς διὰ τὸν πηλὸν καὶ τὴν ὀπτησιν, ὑποθέτω, τῶν σκευῶν εἰς τὴν φωτιάν. Καὶ ἂν τοῦτο ἐννοεῖς λέγων με Προμηθεά, τὸ σκῶμμα πολὺ εὐστόχως ἀπευθύνεται καὶ ἔχει ὅλην τὴν Ἀττικὴν δριμύτητα, καθότι καὶ τὰ δικὰ μου ἔργα εἶνε εὐθραυστα, ὅπως τὰ ἀγγεῖα ἐκείνων, ἀρκεῖ δὲ νὰ ῥίψῃ τις μικρὰν πέτραν διὰ νὰ τὰ συντρίψῃ ὅλα.

Ἄλλ' ἴσως εἶπη τις διὰ νὰ μὲ παρηγορήσῃ. «Δὲν σὲ παρῶ-μοίασε διὰ τοιοῦτον λόγον πρὸς τὸν Προμηθεά, ἀλλὰ διὰ νὰ ἐπαινέσῃ τὴν πρωτοτυπίαν τῶν ἔργων σου καὶ τὴν μὴ ἀπομίμησιν ἄλλου τινὸς προτύπου. Οὕτω καὶ ὁ Προμηθεὺς, μὴ ὑπαρχόντων ἕως τότε ἀνθρώπων, ἐφαντάσθη νὰ τοὺς πλάσῃ καὶ ἔκαμε καὶ διεμόρφωσε ζῶα τοιαῦτα, ὥστε καὶ εὐκίνητα νὰ εἶνε καὶ ὠραῖα τὴν ὄψιν. Καὶ αὐτὸς μὲν ὡς ἀρχιτέκτων κατεσκευάζε τὸ ὄλον, συνειργάζετο δὲ ἐν μέρει καὶ ἡ Ἀθηναῖα δίδουσα πνοὴν εἰς τὸν πηλὸν καὶ καθιστῶσα ἔμφυχα τὰ πλάσματα». Ταῦτα δύναται νὰ εἶπη ἐκεῖνος διὰ νὰ ἐξηγήσῃ ὡς ἔπαινον τὸ λεχθέν· καὶ ἴσως τοιαύτη ἦτο ἡ ἐννοια τῆς φράσεως. Ἄλλ' ἐγὼ δὲν νομίζω πολὺ ἐκαιροποιητικὸν μόνον ὅτι ἡ ἐργασία μου εἶνε πρωτότυπος καὶ δὲν ἔχει τις νὰ εἶπη ἄλλο ἀρχαιότερον, τοῦ ὁποίου τὸ ἔργον μου εἶνε ἀπομίμησις, ἀλλ' ἐὰν δὲν φαίνεται καὶ χάριεν, νὰ εἶσαι βέβαιος θὰ ἐντρεπόμεουν δι' αὐτὸ καὶ θὰ τὸ ἐποδοπάτουν διὰ νὰ τὸ καταστρέψω. Εἰς τὴν κρίσιν μου τὸ καινοφανὲς δὲν θὰ ἡμπόδιζε ὅπως μὴ τὸ καταστρέψω ὡς ἀσχημον. Καὶ ἂν δὲν εἶχα τοιαύτην γνώμην, μοῦ φαίνεται ὅτι θὰ ἤμουν ἄξιος νὰ μὲ σπαράξουν δεκαῆξ γύπες, ἀφοῦ δὲν ἐννοῶ ὅτι εἶνε πολὺ ἀσχημότερα τὰ ἔργα ὅταν εἶνε ἀσχημα καὶ συγχρόνως παράξενα.

1) Ὁ Κλέων εἶνε προνοητικός (Προμηθεὺς) μετὰ τὰ γεγονότα.

Παράδειγμα τὸ ἐξῆς· Πτολεμαῖος ὁ Λάγου ἔφερεν εἰς τὴν Αἴγυπτον δύο παράξενα θεάματα, μίαν κάμηλον Βακτριανὴν κατάμαυρην καὶ ἓνα δίχρωμον ἄνθρωπον, τοῦ ὁποίου τὸ μὲν ἥμισυ τοῦ σώματος ἀκριβῶς ἦτο ἐντελῶς μαῦρον, τὸ δὲ ἄλλο ἥμισυ καθ' ὑπερβολὴν λευκόν. Συναθροίσας δὲ εἰς τὸ θέατρον τοὺς Αἰγυπτίους ἐπεδείκνυνεν εἰς αὐτοὺς ἄλλα ἄξιοθαύμαστα, ἐπὶ τέλους δὲ καὶ ἐκεῖνα, τὴν κάμηλον καὶ τὸν ἡμίλευκον ἄνθρωπον καὶ ἐνόμιζεν ὅτι θὰ τοὺς ἐκπλήξῃ μὲ τὸ θεάμα. Αὐτοὶ ὅμως τὴν μὲν κάμηλον ἐφοβήθησαν καὶ παρ' ὀλίγον νὰ τραποῦν εἰς φυγὴν, μολονότι ἦτο ὅλη στολισμένη μὲ χρυσόν, τὸ σάγμα τῆς ἦτο ἀλουργές καὶ ὁ χαλινὸς μὲ λίθους πολυτίμους, κειμήλιον κάποιου Δαρείου ἢ τοῦ Καμβύσου ἢ καὶ αὐτοῦ τοῦ Κύρου· ὅταν δὲ εἶδαν τὸν ἄνθρωπον, οἱ περισσότεροι ἐγέλων, τινὲς δὲ κατελήφθησαν ὑπὸ ἀηδίας ὥς ἐνώπιον τέρατος. Ὡστε ὁ Πτολεμαῖος ἐνόησας ὅτι οἱ Αἰγύπτιοι δὲν ἀποδίδουν σημασίαν εἰς τὸ καινοφανές, οὔτε τὸ θαυμάζουν, ἀλλὰ προτιμοῦν τὸ εὐρυθμον καὶ τὸ εὐμορφον, τὰ ἐγκατέλειψε καὶ εἰς τὸν ἄνθρωπον δὲν ἀπέδιδε πλέον, ὅπως πρίν, σημασίαν· καὶ ἡ μὲν κάμηλος παραμεληθεῖσα ἀπέθανε, τὸν δὲ δίχρωμον ἄνθρωπον ἐδώρησεν εἰς τὸν αὐλητὴν Θέσπιν, διότι ἔπαιξε καλὰ εἰς ἓν συμπόσιον.

Φοβοῦμαι λοιπὸν μήπως καὶ τὸ δικόν μου ἔργον εἶνε κάμηλος μεταξὺ Αἰγυπτίων καὶ οἱ ἄνθρωποι θαυμάζουσι μόνον τὸν χαλινὸν καὶ τὸ ἀλουργές ἐπίσαγμα, ἀφοῦ· καὶ τὸ ὅτι σύγκειται ἀπὸ τὰ δύο ὠραιότερα εἶδη τοῦ λόγου, τὸν διάλογον καὶ τὴν κωμωδίαν, δὲν ἀρκεῖ οὐδὲ τοῦτο νὰ τοῦ δώσῃ ὠραιότητα, ἐκτὸς ἐὰν καὶ ἡ μῆξις ἔγινε μὲ ἁρμονίαν καὶ συμμετρικήν. Διότι συμβαίνει· ἐκ δύο ὠραίων συνθετικῶν νὰ πρσερχεται σύνθεσις ἀλλόκοτος, καὶ παράδειγμα προχειρότατον ὁ ἵπποκένταυρος. Δὲν πιστεύω νὰ μοῦ εἴπῃς ὅτι οὗτος ὑπῆρξε ζῶν ἀξιαγάπητον, ἀλλ' ἐξ ἐναντίας θρασύτατον, ἐὰν πρέπει νὰ πιστεύωμεν τοὺς ζωγράφους, οἵτινες ἐξεικονίζουσιν τὰς ἀκολασίας καὶ τὰς θηριωδίας αὐτῶν.

Ἀλλὰ τέλος πάντων δὲν εἶνε δυνατόν νὰ γίνῃ τι ὠραῖον ἐκ

τῆς συνθέσεως δύο ἐκ τῶν καλλίστων πραγμάτων, ὅπως ἐξ οὐνοῦ καὶ μέλιτος γίνεται μίγμα νοστιμώτατον; Εἶνε δυνατόν, λέγω ἐγώ. Δὲν διατείνομαι ὅμως ὅτι τὰ δικά μου ἔργα εἶνε τοιαῦτα, ἀλλὰ φοβοῦμαι μήπως τὸ κάλλος ἐκάστου κατέστρεψε συγχρόνως ἢ ἀνάμειξις. Διότι δὲν ὑπῆρχε πολλή φιλία καὶ συνάφεια ἐξ ἀρχῆς μεταξὺ διαλόγου καὶ κωμωδίας, ἀφοῦ ἐκεῖνος μὲν κατ' οἶκον μόνος καὶ εἰς τοὺς περιπάτους μὲ ὀλίγους διέτριβε· ἡ δὲ κωμωδία, παραδοθεῖσα εἰς τὸν Διόνυσον, εἰς τὸ θέατρον διέτριβε καὶ ἔπαιζε καὶ κατεγέλα καὶ ἔσκωπτε, ἐνίοτε δὲ καὶ ἐχόρευε μὲ συνοδείαν αὐλοῦ καὶ ἐν γένει ἐποχουμένη εἰς μέτρα ἀναπαίστων κατὰ τὸ πλεῖστον, ἐχλεύαζε τοὺς ὁπαδοὺς τοῦ διαλόγου, ἀποκαλοῦσα αὐτοὺς ἀερολόγους καὶ φαντασιολόγους. Καὶ ἡρέσκετο ἰδιαιτέρως νὰ περιγελαῖ αὐτοὺς καὶ νὰ τοὺς περιλούῃ μὲ τὴν Διονυσιακὴν ἐλευθεροστομίαν, ἄλλοτε μὲν παριστῶσα αὐτοὺς ἀεροθατοῦντας καὶ εἰς τὰ νέφη εὕρισκομένους, ἄλλοτε δὲ μετροῦντας τὰ πηδῆματα τῶν ψύλλων καὶ δῆθην οὕτω μελετῶντας τὰ μετεωρολογικὰ ζητήματα. Ὁ δὲ διάλογος σοβαρώτατος κατεγίνετο νὰ φιλοσοφῇ περὶ φύσεως καὶ ἀρετῆς, κατὰ τὸ λεγόμενον ὑπὸ τῶν μουσικῶν, ὅτι ἡ ἁρμονία εἶνε ἡ διπλὴ διαπασῶν ἀπὸ τοῦ ὀξυτάτου εἰς τὸ βαρύτατον. Καὶ ὅμως ἐτολμήσαμεν ἡμεῖς τὰ δύο ἀντίθετα νὰ συνενώσωμεν καὶ συναρμόσωμεν, καίτοι ὀλίγον ὑπακούοντα καὶ δυσκόλως ἀνεχόμενα τὴν ἑνωσιν.

Φοβοῦμαι λοιπὸν μήπως πάλιν φαίνωμαι ὅτι ἔπραξα κατὰ ὅμοιον μὲ τὸν Προμηθεά σου, ἀναμίξας τὸ θηλυκὸν μὲ τὸ ἀρσενικόν, πράγμα διὰ τὸ ὅποσον θὰ τιμωρηθῶ, ὥς ἐκεῖνος, ἢ μάλλον ὅτι ἔξαπατῶ ἴσως τοὺς ἀκροατάς μου καὶ, ὅπως ἐκεῖνος, παρθέτω εἰς αὐτοὺς κόκκαλα σκεπασμένα μὲ λίπος, δηλαδὴ γέλωτα κωμικὸν ὑπὸ φιλοσοφικὴν σοβαρότητα. Ὡς πρὸς δὲ τὴν κλοπὴν — διότι τῆς κλοπῆς θεὸς εἶνε ὁ Προμηθεὺς — οὐδὲν τὸ κοινὸν μεταξὺ μας· τοῦτο μόνον δὲν δύνασαι νὰ εἴπῃς ὅτι ὑπάρχει εἰς τὰ δικά μου ἔργα. Διότι ἀπὸ ποῖον θὰ ἔκλεπτα; Ἐγὼ τοῦλάχιστον δὲν γνωρίζω ἄλλον ὅστις νὰ συνέθεσε καὶ αὐτὸς τοι-

αὐτας ἵπποκάμπας¹ καὶ τραγελάφους. Ἀλλὰ τέλος πάντων ὅ,τι ἔγινεν ἔγινε καὶ πρέπει νὰ μείνω εἰς τὴν ὁδὸν τὴν ὁποῖαν ἄπαξ ἐπροτίμησα· διότι ἡ ἀλλαγὴ γνώμης ἀρμόζει εἰς τὸν Ἐπιμηθέα, ὅχι εἰς τὸν Προμηθέα.

ΠΛΟΙΟΝ ἢ ΕΥΧΑΙ

ΛΥΚΙΝΟΣ. Δὲν τὸ ἔλεγα ἐγὼ ὅτι εὐκολώτερα νὰ διαφύγῃ τὸ βλέμμα ὀρνέου πτώμα εἰς μέρος φανερόν ἤ ἀπλωμένον παρὰ τὴν περιέργειαν τοῦ Τιμολάου θέαμα παράξενον; Τόσον περίεργος εἶσαι, ὥστε καὶ στὴν Κόρινθον ἔμπορεῖς νὰ πᾶς χωρὶς νὰ πάρῃς ἀναπνοή, γιὰ νὰ μὴ χάσῃς τοιοῦτον θέαμα.

ΤΙΜΟΛΑΟΣ. Τί'θελες νὰ κάμω, Λυκῖνε; Δουλειὰ δὲν εἶχα, ὅτε ἀκούω ὅτι στὸν Πειραιᾶ ἔφθασ' ἓνα πλοῖον, ἀπὸ ἑκεῖνα ποῦ μεταφέρουν σιτάρια ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον στὴν Ἰταλίαν, πλοῖον τόσο μεγάλο, ποῦ δὲν εἶχα ἔδῃ ἄλλο τέτοιο. Ἀλλὰ νομίζω ὅτι καὶ σὺ καὶ ὁ Σάμιππος μόνο γιὰ νὰ δῆτε τὸ πλοῖον ἐκατεβήκατε στὸν Πειραιᾶ.

ΛΥΚ. Δὲν τὸ ἀρνοῦμαι. Καὶ ὁ Ἀδείμαντος ὁ Μυρρινούσιος κατέδῃ μαζὴ μας, ἀλλὰ τὸν ἐχάσαμεν μέσα εἰς τὸ πλῆθος τῶν θεατῶν. Ἔως ὅτου ἐφθάσαμεν εἰς τὸ πλοῖον ἤμεθα μαζὴ· καὶ ὅταν ἀνεβαίναμεν εἰς τὸ πλοῖον, σὺ, Σάμιππε, προηγείσο, ἡκολούθει· ὁ Ἀδείμαντος καὶ ἐγὼ κατόπιν ἐκρατούμεν ἀπ' αὐτὸν καὶ μὲ τὰ δύο μου χέρια, διότι αὐτὸς ἦτο ἀνυπόδητος κ' ἐγὼ φοροῦσα ὑποδήματα. Ἀφοῦ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον μ' ἐχειραγώγησε

1 Ἐκ τῶν δύο ὑπάρχουσῶν γραφῶν «πιτυοκάμπας» καὶ «ἵπποκάμπας», πιθανώτερον ἔκρινε τὴν δευτέραν, ἥτις ἄλλως καὶ εἰς τοὺς «τραγελάφους» καὶ εἰς τὴν ὁλὴν ἔννοιαν προσαρμόζεται.

εἰς τὴν ἀνάβασιν, τὸν ἔχασα καὶ οὐτ' ἐντὸς τοῦ πλοίου, οὔτε ὅταν κατεβαίναμεν τὸν ἐπανεῖδα.

ΣΑΜΠΗΙΟΣ. Ξέρεις, Δυκίνε, πότε τὸν ἐχάσαμεν; Μοῦ φαίνεται τῇ στιγμῇ, ποῦ βγήκε ἀπὸ τὸν θάλαμον τοῦ πλοίου ἐκεῖνο τὸ εὐμορφο παιδί, ποῦ φοροῦσε τὸ κατὰλευκον ἐνδυμα καὶ εἶχε σηκωμένα πρὸς τὰ ὀπίσω τὰ μαλλιά του καὶ μὲ χωρίστραν εἰς τὸ μέτωπον. Γνωρίζω ἄρκετὰ καλὰ τὸν Ἀδείμαντον, ὥστε εἶμαι βέβαιος ὅτι ἅμα εἶδεν ἓνα τόσο ὠραῖον θέαμα, ἐλησιμόνησε τὸν Αἰγύπτιον ναυπηγόν, ποῦ μᾶς πῆρε νὰ μᾶς δεῖξῃ τὰ διάφορα μέρη τοῦ πλοίου, καὶ ἔμεινε νὰ κυττάζῃ τὸ παιδί μὲ βουρκωμένα μάτια, ὡς συνηθίζει. Διότι πολὺ εὐκόλα ἔχει τὰ ἐρωτικά δάκρυα.

ΑΓΚ. Ἀλλὰ δὲν μοῦ ἐφάνη καὶ τόσο ὠραῖος αὐτὸς ὁ νεανίσκος, ὥστε νὰ κάμῃ ἐντύπωσιν εἰς τὸν Ἀδείμαντον, τὸν ὁποῖον εἰς τὰς Ἀθήνας τόσοι ὠραῖοι νέοι περιστοιχοῦν, ὅλοι ἐλεύθεροι, ὁμιλοῦντες μὲ χάριν καὶ μυρίζοντες παλαιστραν, διὰ τοὺς ὁποίους καὶ νὰ δακρύσῃ κανεὶς δὲν εἶν' ἐντροπή. Ἐκεῖνος τοῦ πλοίου καὶ μελαφὸς ἦτο καὶ τὰ χεῖλη εἶχε μεγάλα καὶ τὰ σκέλη πολὺ λεπτά. Ἡ δὲ ὁμιλία του ἦτο συνεχὲς καὶ βιαστικὸν καταρακῦλισμα λέξεων, Ἑλληνικῶν μὲν, ἀλλὰ μὲ προφορὰν ξένην, τὴν προφορὰν καὶ τὸν τόνον τῆς πατρίδος του. Ἀλλὰ καὶ τὰ μαλλιά του μὲ τὸν πλόκαμον, τὸν ὁποῖον ἔχει ἀνασυρμένον καὶ συνεστραμμένον πρὸς τὰ ὀπίσω σημαίνουν ὅτι δὲν εἶνε ἐλεύθερος.

ΤΙΜ. Ἐξ ἐναντίας ἡ μακρὰ κόμη εἶνε σημεῖον εὐγενείας εἰς τοὺς Αἰγυπτίους. Ὅλα τὰ παιδιά τῶν ἐλευθέρων ἀναπλέκουν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὰ μαλλιά των, ἕως οὗ γίνουν ἐφηβοί, δηλαδὴ ἀντιθέτως πρὸς τοὺς δικούς μας προγόνους, αἵτινες ἐνόμιζον πρόπον νὰ τρέφουν οἱ γέροντες μακρὰν κόμην, τὴν ὁποίαν νὰναδένουν καὶ νὰ σχηματίζουν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς κρόδυλον, κρατούμενον διὰ χρυσοῦ τέττιγος.

ΣΑΜ. Εὐγε, Τιμόλαε, ποῦ μᾶς ἐνθυμίζεις τὸν Θουκυδίδην καὶ ὅσα γράφει εἰς τὸ προσόμιον τῆς ἱστορίας του περὶ τῆς πολυτελείας των ἀρχαίων Ἀθηναίων, κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ ἀποικισμοῦ τῶν Ἰώνων.

TIM. Ἄ! τώρα θυμοῦμαι πότε ἐχωρίσθημεν ἀπὸ τὸν Ἀδείμαντον· ὅταν ἐσταθῆκαμεν πλησίον εἰς τὸ κατάρτι καὶ ἐπὶ ἀρχετὴν ὥραν ἐμετρούσαμεν τὰ δέρματα τῶν ἱστίων¹ καὶ ἐθαυμάζαμεν τὸν ναύτην ποῦ ἀνέβαινε στὰ σχοινιά καὶ ὅταν ἐφθασε πᾶνω ἐπερπατοῦσε μὲ ἀσφάλειαν εἰς τὴν κεραίαν, κρατούμενος ἀπὸ τοῦς κερσαίᾱς.

SAM. Καλὰ λές. Ἀλλὰ τώρα τί πρέπει νὰ κάμωμεν; Νὰ τὸν περιμένωμεν ἐδῶ, ἢ θέλεις νὰ γυρίσω ἐγὼ ὅτῳ πλοῖον νὰ τὸν ζητήσω;

TIM. Ὅχι, ἄς προχωροῦμεν, διότι εἶνε πιθανὸν ὅτι ἐπροσπέρασε καὶ ἐτράδηξε πρὸς τὰς Ἀθήνας μόνος, ἀφοῦ δὲν μᾶς εὑρήκε. Ἄλλως τε γνωρίζει τὸν δρόμον καὶ δὲν ὑπάρχει φόβος νὰ χαθῇ.

ΔΓΚ. Δὲν εἶνε καλὸν ν' ἀφήσωμεν ἕνα φίλον καὶ νὰ φύγωμεν· ἀλλ' ἀφοῦ ἔτσι νομίζει ὁ Σάμιππος, ἄς πάμε.

SAM. Αὐτὴ εἶνε ἡ γνώμη μου, διὰ νὰ προφθάσωμεν καὶ κανένα γυμναστήριον ἀνοικτόν. Ἀλλὰ γιὰ θυμηθῆτε καὶ τί πλοῖον ἦτον ἐκεῖνο! Ὁ πλοίαρχος ἔλεγεν ὅτι ἔχει μῆκος ἑκατὸν εἴκοσι πήχεων καὶ πλάτος καὶ περισσότερον ἀπὸ τὸ τέταρτον τοῦ μήκους· ἀπὸ δὲ τοῦ καταστρώματος μέχρι τοῦ πυθμένος εἰς τὸ βαθύτερον μέρος ἔχει βάθος εἴκοσι ἐννέα πήχεων. Ἐπειτα τί ὕψος εἶχεν ὁ ἰστός τί κεραίᾱς καὶ προτόνους! Καὶ πῶς ἡ πρύμνη ὑψοῦται μὲ ἐλαφρὰν καμπύλην καὶ ἀπολήγει ἐπάνω εἰς χρυσοῦν χηνίσκον²! Ἀνάλογον ὕψος ἔχει καὶ ἡ πρῶρα καὶ ἐπιμηκύνεται πρὸς τὰ ἑμπρός, ἑκατέρωθεν δὲ ἔχει τὸ εἰδῶλον τῆς θεᾶς Ἰσιδος, τῆς ὁποίας τὸ ὄνομα φέρει τὸ πλοῖον. Ὅλος ὁ ἄλλος διάκοσμος, τὰ ζωγραφήματα, τὸ φλογώδες σῆμα τοῦ ἰστοῦ, πρὸ πάντων δὲ αἱ ἄγκυραι, τὰ στροφεῖα, καὶ οἱ περιαγωγεῖς καὶ οἱ θάλαμοι τῆς πρύμνης, ὅλα μοῦ ἐφάνησαν ἀξιοθαύμαστα. Καὶ

1 Τὰ ἱστία τῶν πλοίων ἐσχηματίζοντο καὶ διὰ συρραφῆς δερμάτων. Ὁ ἀριθμὸς δὲ τῶν δερμάτων ἦτο τρόπον τινὰ μέτρον τοῦ μεγέθους τοῦ ἰστοῦ καὶ τοῦ πλοίου.

2 Ἡ ἄγκρα τῆς πρύμνης τοῦ πλοίου, ἔχουσα τὸ σχῆμα χηνός.

οὐ ναῦται ἦσαν στρατὸς ὁλόκληρος. Ἦκουσα δὲ νῦν λέγουν ὅτι τόσον εἶνε τὸ φορτίον του, ὥστε ἀρκεῖ νῦν ἐφοδιάσῃ δι' ἓν ἔτος μὲ σῖτον ὅλην τὴν Ἀττικὴν. Καὶ αὐτὸν ὅλον τὸν κολοσσὸν διευθύνει καὶ σώζει εἰς τοὺς κινδύνους ἕνας γεροντάκος, ὁ ὅποιος κινεῖ τὸ πηδάλιον μ' ἓνα λεπτὸν οἶακα. Μοῦ τὸν ἐδειξαν· εἶνε μικροκαμωμένος γέρων, φαλακρός, μὲ ὀλίγα κατσαρχὰ μαλλιά· ὀνομάζεται δὲ, νομίζω, Ἦρων¹.

ΤΙΜ. Θαυμάσιος ναυτικός, ὥς ἔλεγαν οἱ ἐπιβάται, καὶ γνωρίζει τὴν θάλασσαν περισσότερον καὶ ἀπὸ αὐτὸν τὸν Πρωτέα. Ἦκούσατε δὲ πῶς ἔφερεν ἐδῶ τὸ πλοῖον καὶ πῶς τοὺς ἔσωσε τὸ ἄστρον τῶν Διοσκούρων;

ΛΥΚ. Ὁχι, Τιμόλαε, καὶ θ' ἀκούσωμεν εὐχαρίστως ἀπὸ σέ τὴν διήγησιν.

ΤΙΜ. Τὰ καθέκαστα μοῦ διηγήθη ὁ ἴδιος ὁ πλοίαρχος, ἕνας λαμπρὸς καὶ εὐπροσήγορος ἄνθρωπος. Μοῦ εἶπεν ὅτι ἔκαμην πανιὰ ἀπὸ τὸν Φάρον² μὲ ἄνεμον μέτριον καὶ μετὰ ἑπτὰ ἡμέρας εἶδαν τὸ ἀκρωτήριο τῆς Κύπρου Ἀκάμαντα. Ἐπειτα ἔπνευσε ζέφυρος ἐναντίος καὶ τοὺς ὥθησε πλαγίως μέχρι τῆς Σιδωνος. Ἐκεῖ τοὺς εὗρηκε μεγάλη τρικυμία καὶ μόλις μετὰ δέκα ἡμέρας ἔφθασαν διὰ τοῦ Αὐλῶνος εἰς τὰς Χελιδονέας νήσους, ὅπου ἐκινδύνευσαν νὰ πνιγοῦν. Γνωρίζω δὲ καὶ ἐξ ἰδίας πείρας, διότι ἐπέρχασα ἀπὸτε ἀπὸ τὰ μέρη ἐκεῖνα, τί τρομερὰ κύματα σηκώνει ἰδίως ὁ νοτιοδυτικός. Ἐκεῖ τὸ Παμφύλιον πέλαγος χωρίζεται ἀπὸ τὴν θάλασσαν τῆς Λυκίας καὶ ὥς ἐκ τῶν πολλῶν ῥευμάτων τὰ ὅποια σχίζουν καὶ συνταράσσουν τὴν θάλασσαν περὶ τὸ ἀκρωτήριο (εἶνε δὲ οἱ βράχαι ἀπόκρημνοι καὶ ὀξεῖς, διότι τὸ κύμα τοὺς τρώγει καὶ τοὺς ἀκονίζει) γίνεται τρομερὰ

1) Ἐκτὸς ἄλλων μαρτυριῶν περὶ τοῦ μεγέθους τῶν ἀρχαίων πλοίων, Πλιντος ὁ νεώτερος εἰς τὸν «Πανηγυρικὸν τοῦ Τραϊανοῦ» ἐμπελεῖ περὶ πλοίου σιταγωγοῦ, τὸ ὅποιον εἶχε πληρωμα 276 ἀνδρῶν.

2) Μικρὰ νήσος πρὸ τῆς Ἀλεξανδρείας. Ἐπ' αὐτῆς ὑπάρχει ὁ περίφημος πύργος ὅστις ἐχρησίμευεν ὡς φάρος.

θαλασσοταραχή και βοή μεγάλη και τὸ κύμα πολλάκις φθάνει εἰς τὸ ὕψος τῶν βράχων. Τοιαύτη τρικυμία τοὺς κατέλαβε και αὐτοὺς, κατὰ τὴν διήγησιν τοῦ πλοιάρχου, ἐν καιρῷ νυκτὸς εἰς ἄκρον σκοτεινῆς. Ἄλλ' οἱ θεοί, τῶν ὁποίων τὴν βοήθειαν ἐπεκαλέσθησαν εἰς τὴν ἀπελπισίαν των, ἐπήκουσαν και παρουσίασαν μίαν φωτιάν ἀπὸ τὸ μέρος τῆς Λυκίας κ' ἔτσι ἐνόησαν ποῦ εὐρίσκοντο. Συγχρόνως ὁ εἰς ἐκ τῶν Διοσκούρων, ἐν εἶδει λαμπροῦ ἀστρου, ἦλθε και ἐκάθησεν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ἱστοῦ και διηύθυνε τὸ πλοῖον ἀριστερά, πρὸς τὸ πέλαγος, καθ' ἣν στιγμὴν ἐφέρετο πρὸς τοὺς θράχους ὑπὸ τῶν κυμάτων. Ἀφοῦ δὲ ἅπας ἐξετράπησαν ἀπὸ τὸν δρόμον των, διέπλευσαν τὸ Αἰγαῖον και ἀναγκαζόμενοι νὰ πλαγιοδρομοῦν πρὸς τοὺς ἐτησίους ἀνέμους, ἔφθασαν χθὲς εἰς τὸν Πειραιᾶ, μετὰ ἑβδομηντα ἡμέρας ἀπὸ τῆς ἀναχωρήσεώς των ἐξ Αἰγύπτου. Τόσον παρεσύρθησαν πρὸς βορρᾶν, ἐνῷ ἔπρεπε νὰ διέλθουν μετὰ Κρήτης και Μαλέας και νὰ εὐρίσκωνται ἤδη εἰς τὴν Ἰταλίαν.

ΛΥΚ. Λαμπρὸς πλοίαρχος, μὰ τὸν Δία, αὐτὸς ὁ Ἥρων, ὁ ὁποῖος ἔχει τὴν ἡλικίαν τοῦ Νηρέως και ὁ ὁποῖος κατώρθωσε νὰ σφάλῃ τόσον εἰς τὸν δρόμον του. Ἀλλὰ τί βλέπω; Δὲν εἶν' αὐτὸς ὁ Ἀδείμαντος;

ΤΙΜ. Αὐτὸς εἶνε. Ἄς τὸν φωνάξωμεν. Ἀδείμαντε Μυρρινούσιε τοῦ Στρομβίχου. Ἡ θυμωμένος εἶνε ἐναντίον μας ἢ ἐκουφάθη. Διότι αὐτὸς εἶνε, δὲν κάνω λάθος.

ΛΥΚ. Τώρα τὸν διακρίνω καλὰ και ἀπὸ τὸ ἐνδυμα και ἀπὸ τὸ βάδισμα και ἀπὸ τὰ μαλλιά ποῦ τὰ ἔχει σύρριζα κομμένα. Ἄς βαδίσωμεν ταχύτερα νὰ τὸν φθάσωμεν.—Ἐπρεπε νὰ σὲ φθάσωμεν, Ἀδείμαντε, και νὰ σὲ σύρωμεν ἀπὸ τὸ ἐνδυμα γιὰ νὰ μᾶς ἀκούσῃς. Εἰς ποίας σκέψεις τόσον σπουδαίας εἶσαι βυθισμένος, ὥστε νὰ μὴν ἀκούσῃς ὅταν σοῦ φωνάζαμεν;

ΑΔΕΙΜΑΝΤΟΣ. Τίποτε τὸ σπουδαῖον, Λυκίνε. Ἄλλ' ἐκεῖ ποῦ ἐβάδιζα, μοῦ ἦλθε μία παράξενη ἰδέα, ἡ ὁποία ἐγένεν ἀφορμὴ νὰ μὴ σᾶς ἀκούσω, διότι εἰς αὐτὴν εἶχα προσηλώσει ὅλην μου τὴν σκέψιν.

ΛΥΚ. Τί ἰδέα ; Θέλομεν νὰ τὴν μάθωμεν, ἐκτὸς ἂν εἶναί τι πολὺ μυστικόν. Ξέρεις ὅμως ὅτι εἴμεθα μεμυημένοι εἰς τὰ Ἐλευσίνια μυστήρια καὶ γνωρίζομεν νὰ κρατοῦμεν μυστικά.

ΑΔΕΙΜ. Ἦτρέπομαι νὰ σᾶς πῶ τὸσον παιδαριῶδες εἶνε αὐτὸ ποῦ ἐσκεπτόμουν.

ΛΥΚ. Μήπως εἶνε ἐρωτοδουλεία ; Ἀλλὰ καὶ πάλιν δὲν θὰ ἐξομολογηθῇς πρὸς ἀμυήτους. Καὶ ἡμεῖς ἔχομεν μυηθῇ τελείως εἰς τὰ τοῦ ἔρωτος.

ΑΔΕΙΜ. Τίποτε τοιοῦτον, ἀγαπητέ μου· ἀλλ' ἐφантаζόμην ὅτι ἦμουν κάτοχος ἑνὸς πλοῦτου, τὸν ὅποιον οἱ παλαιοὶ ὀνομάζουν «κενὴν μακαριότητα». Καὶ ἐνῶ εὕρισκόμην εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς εὐτυχίας καὶ τῶν ἀπολαύσεων, ἐφθάσατε.

ΛΥΚ. Λοιπόν, ὅπως ἡ παροιμία λέγει, τὸ εὖρημα εἶνε κοινόν. Κατάθεσε λοιπὸν εἰς τὸ μέσον τὸν πλοῦτόν σου, διότι εἶνε δίκαιον νὰ λάβουν μέρος εἰς τὰς ἀπολαύσεις τοῦ Ἀδειμάντου καὶ οἱ φίλοι του.

ΑΔΕΙΜ. Ἐχωρίσθην ἀπὸ σᾶς εὐθὺς ἅμα ἀνεβήκαμεν εἰς τὸ πλοῖον, ἀφοῦ σ' ἐδοξήθησα, Λυκῖνε, νὰ φθάσῃς ἀσφαλῶς. Ἐνῶ ἐμετροῦσα τὸ πάχος τῆς ἀγκύρας, δὲν εἶδα ποῦ ἔτραβήξατε. Ἀφοῦ δὲ εἶδα ὅλα τὰ μέρη τοῦ πλοίου, ἠρώτησα ἕνα ἀπὸ τούτων αὐτῶν, τί δίδει συνήθως τὸ πλοῖον κατ' ἔτος εἰς τὸν ἰδιοκτήτην του. Δώδεκα ἀττικά τάλαντα, τὸ ὀλιγώτερον, μοῦ εἶπεν ὁ ναύτης. Ἐνεκα τούτου ἐπιστρέφων ἐσκεπτόμην ὅτι ἂν ἔξαφνα κανεὶς ἐκ τῶν θεῶν μοῦ ἐχάριζεν αὐτὸ τὸ πλοῖον, τί εὐτυχισμένην ζωὴν θὰ ἔπερνοῦσα καὶ τί καλὰ θᾶκανα στοὺς φίλους. Ἐνίστατο θὰ ἐπήγαينا ὁ ἴδιος εἰς τὰ ταξειδία τοῦ πλοίου, ἄλλοτε δὲ θὰ ἔστελνα ἀνθρώπους μου. Ἐπειτα ἀπὸ τὰ δώδεκα ἐκεῖνα τάλαντα θὰ ἔκτιζα σπίτι εἰς καλὴν θέσιν, ὀλίγον παραπάνω ἀπὸ τὴν Ποικίλην, θὰ ἐγκατέλιπα τὸ παρὰ τὸν Ἰλισσὸν πατρικόν μου οἶκον, θὰ ἠγόραζα δούλους, ἐνδύματα, ἀμάξια, ἄλογα. Τὴν στιγμὴν ἐκεῖνην μάλιστα ἐφантаζόμην πραγματοποιημένον τὸ ὄνειρόν μου καὶ εὕρισκόμην ἐπὶ τοῦ πλοίου μου, καὶ οἱ ἐπιβάται ἔλοι μ' ἐξήλευαν, οἱ δὲ ναῦται μ' ἔτρεμαν καὶ σχεδὸν βασίλευα μ'

ἐνόμιζαν. Ἐνῷ δὲ ἔδιδα διαταγὰς πρὸς διευθέτησιν διαφόρων πραγμάτων καὶ μακρόθεν ἔβλεπα τὸν λιμένα εἰς τὸν ὁποῖον κατηυθύνετο τὸ πλοῖόν μου, ἦλθες ἐσύ, Λυκῖνε, καὶ διὰ μιᾶς μοῦ κατεπόνυισες τὰ πλούτη καὶ ἀνέτρεψες τὸ πλοῖον, τὸ ὁποῖον τόσον ὥραϊα ἔταξείδευεν ὠθούμενον ὑπὸ τοῦ οὐρίου ἀνέμου τοῦ πόθου.

ΛΓΚ. Λοιπὸν τί στέκεσαι, γενναῖε ὀνειροπόλε, καὶ δὲν μὲ συλλαμβάνεις νὰ μὲ ὀδηγήσης πρὸς τὸν στρατηγὸν τῆς πόλεως ὥς πειρατὴν ἢ καταβυθιστὴν, ἀφοῦ ἔκαμα ἓνα τόσον φοβερὸν ναύγιον καὶ μάλιστα εἰς τὴν ξηράν, εἰς τὴν ἀπὸ Πειραιῶς εἰς Ἀθήνας ὁδόν; Ἀλλὰ μὴ στενοχωρῆσαι, διότι ἀμέσως θὰ σὲ ἀποζημιώσω μὲ τὸ παραπάνω. Ἀντὶ τοῦ αἰγυπτιακοῦ ἐκείνου πλοίου, ἔχε τώρα πέντε καλλίτερα καὶ μεγαλείτερα, τὰ ὁποῖα μάλιστα νὰ μὴ εἶνε δυνατὸν νὰ βυθισθοῦν. Καὶ νὰ σοῦ ἔρχονται πεντάκις τοῦ ἔτους ἐξ Αἰγύπτου φορτωμένα σῖτον, ἂν καὶ μοῦ φαίνεται ὅτι τότε, φίλτατε καρδοκύρη, θὰ μᾶς γίνῃς ἀνυπόφορος· διότι ἀφοῦ τώρα ποῦ εἶχες ἓνα μόνον πλοῖον, τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος, δὲν μᾶς ἤκουες ὅταν σ' ἐφωνάζαμεν, ἂν ἀποκτήσης πέντε ἄλλα ἀκόμη, ὅλα τρίιστα καὶ μὴ ὑποκείμενα εἰς καταστροφὴν, φανερόν ὅτι οὔτε καὶ νὰ βλέπῃς τοὺς φίλους σου θὰ καταδέχεσαι.. Ἀδιάφορον σοῦ εὐχόμεθα καλὰ ταξείδια, ἡμεῖς δὲ θὰ κατεβαίνωμεν εἰς τὸν Πειραιᾶ νὰ ῥωτοῦμεν τοὺς ἐρχομένους ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον ἢ τὴν Ἰταλίαν ἂν εἶδαν πούθενά τὴν Ἰσιν, τὸ μέγα πλοῖον τοῦ Ἀδειμάντου.

ΑΔΕΙΜ. Τὰ βλέπεις; Δι' αὐτὸ δὲν ἤθελα νὰ σᾶς πῶ τί ἐσκεπτόμουν, διότι ἤξευρα ὅτι θὰ μοῦ γυρίσετε στὸ γελοῖον τὸνειροπόλημά μου. Λοιπὸν θὰ μείνω πίσω ὀλίγον, καὶ ἅμα προχωρήσετε, θὰ μὲ πάλιν σ' τὸ πλοῖόν μου καὶ θ' ἀποπλεύσω· διότι εἶνε προτιμότερον νὰ ἔχῃ κανεὶς νὰ κάμῃ μὲ ναύτας παρὰ νὰ τὸν ἐμπαίζετε σεῖς.

ΛΓΚ. Θὰ μείνωμεν κ' ἐμεῖς νᾶλθωμεν μαζὶ σου.

ΑΔΕΙΜ. Ἄμα ῥμῶ, θὰ σηκώσω τὴ σκάλα τοῦ πλοίου.

ΛΓΚ. Τότε κ' ἐμεῖς θὰ σὲ ἀκολουθήσωμεν κολουδῶντες.

Ἡ νομίζεις ὅτι σὺ δύνασαι εὐκόλως νάποκτᾷς τοιαῦτα πλοῖα, χωρὶς νὰ τἀγοράσῃς, οὔτε νὰ τὰ ναυπηγήσῃς, κ' ἡμεῖς δὲν θὰ ζητήσωμεν ἀπὸ τοὺς θεοὺς νὰ δυνάμεθα νὰ κολυμβῶμεν ἀκούραστοι εἰς διάστημα πολλῶν σταδίων; Ἀλλὰ θυμᾶσαι σὲ τί παληόδαρκα ἐμπήκαμε πρὸ ὀλίγου καιροῦ ὅλοι οἱ φίλοι, μὲ ναῦλον τεσσάρων ὁβολῶν ἕκαστος, κ' ἐπήγαμεν στήν Αἴγιναν διὰ τὴν ἑορτὴν τῆς Ἐνδοῖας. Τότε δὲν σοῦ ἦτο δυσάρεστον νὰ μᾶς ἔχῃς συνταξειδιώτας καὶ τώρα δὲν μᾶς θέλεις καὶ ἀπειλεῖς νὰ σηκώσῃς τὴν σκάλαν; Πολὺ τὸ ψήλωσες, Ἀδείμαντε, καὶ καλὰ θὰ κάμῃς νὰ φτύσῃς στὸν κόρφο σου. Ἀφ' ὅτου ἔγινες ἰδιοκτητῆς πλοῖου, ἐλησμόνησες ποῶς εἶσαι τόσον σοῦ ἐφούσκωσαν τὰ μυαλὰ καὶ ἡ παρὰ τὴν Ποικίλην οἰκία καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἀκολούθων. Ἀλλὰ τουλάχιστον νὰ ἐνθυμηθῇς, σὲ παρκαλοῦμεν, νὰ μᾶς φέρῃς ἐξ Αἰγύπτου ἀπὸ τὰ μικρὰ ἐκεῖνα ταριχευτὰ ψάρια ἢ ἄρωμα τοῦ Κανώπου ἢ μίαν ἰδὴν¹ τῆς Μέμφιδος καὶ ἂν τὸ πλοῖόν σου δύναται, μίαν ἀπὸ τὰς πυραμίδας.

ΤΙΜ. Ἀρκοῦν τὰ ἀστεῖα, Λυκῖνε, διότι, ὡς βλέπεις, ἔκαμες τὸν Ἀδείμαντον νὰ κοκκινίσῃ. Τόσα σκώμματα ἐπεσώρευσες εἰς τὸ πλοῖόν του, ὥστε κινδυνεύει ἐκ τοῦ βάρους. Ἐπειδὴ δὲ μᾶς μένει ἀκόμη πολλὴ ἀπόστασις μέχρι τῆς πόλεως, ἃς διαιρέσωμεν τὸ διάστημα εἰς τέσσαρα καὶ κατὰ τὸ ἀνήκον τεταρτημόριον ἃς ζητῇ ἕκαστος ὅ,τι ἐπιθυμῇ παρὰ τῶν θεῶν. Τριουτοτρόπως καὶ τὸν κόπον δὲν θὰ αἰσθανθῶμεν καὶ συγχρόνως θὰ διασκεδάσωμεν ὄνειρευόμενοι ἐκουσίως λίαν εὐχάριστον ὄνειρον, τὸ ὅποῖον θὰ μᾶς δώσῃ πᾶν ὅ,τι ποθοῦμεν. Διότι ἕκαστος θὰ ἔχῃ ἀπεριόριστον ἐλευθερίαν εἰς τὰ αἰτήματά του καὶ οἱ θεοὶ θὰ ὑπακούσουν εἰς ὅλα ἔστω καὶ ἂν ζητήσωμεν πράγματα μὴ δυνάμενα ὡς ἐκ τῆς φύσεώς των νὰ πραγματοποιηθοῦν. Καὶ τὸ σπουδαῖον εἰς αὐτὸν τὸν διαγωνισμόν θὰ εἶνε ἡ ἐπίδειξις τοῦ καλλιτέρου τρόπου τῆς χρησιμοποίησεως τοῦ πλοῦτου καὶ τῆς καλλιτέρας εὐχῆς τὴν ὁποῖαν δυνάμεθα νὰ κάμωμεν. Οὕτω δὲ θὰ δείξῃ ἕκαστος καὶ ἑποῖος θὰ ἐγίνετο ἂν ἀπέκτα πλοῦτον.

1) Πτηνὸν Αἰγυπτιακόν, εἶδος πελεκάνους.

ΣΑΜ. Λαμπρά, Τιμόλαε· ἐγὼ δέχομαι τὴν πρότασίν σου καὶ ἔταν ἔλθῃ ἡ σειρά μου, θὰ εὐχηθῶ ὅ,τι ἐπιθυμῶ. Μοῦ φαίνεται ὅμως ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐρωτηθῇ ὁ Ἀδείμαντος, ἀφοῦ ἤδη ἔχει τὸν ἕνα πόδα εἰς τὸ πλοῖον. Ἀλλὰ τί ἰδέαν ἔχει ὁ Λυκῖνος;

ΛΥΚ. Ἄς πλουτίσωμεν, ἂν τοῦτο εἶνε τὸ καλλίτερον. Δὲν ἔχω ἀντίρρησην, διὰ νὰ μὴ φανῶ ὅτι δὲν θέλω τὴν κοινὴν εὐτυχίαν.

ΑΔΕΙΜ. Ποῶς θ' ἀρχίσῃ;

ΛΥΚ. Σὺ, Ἀδείμαντε, καὶ μετὰ σὲ ὁ Σάμιππος, ἔπειτα ὁ Τιμόλαος· εἰς ἐμὲ δὲ θ' ἀρκέσῃ τὸ πρὸ τοῦ Διπύλου ἡμισυ στάδιον, διὰ νὰ διατυπώσω τὴν εὐχήν μου, καὶ θὰ μοῦ περισσεύσῃ μάλιστα.

ΑΔΕΙΜ. Λοιπὸν ἐγὼ καὶ τώρα δὲν ἀφήνω τὸ πλοῖον· ἀλλ' ἀφοῦ μοῦ ἐπιτρέπεται θὰ κάμω προσθήκας εἰς τὴν εὐχήν μου· ὁ δὲ Ἑρμῆς, ὁ δίδων τὰ κέρδη, ἅς ἐπακούσῃ ὅλων ἡμῶν. Λοιπὸν θέλω νὰ εἶνε κτῆμά μου καὶ τὸ πλοῖον καὶ ὅλα ὅσα περιέχει, καὶ τὸ φορτίον καὶ οἱ ἔμποροι καὶ αἱ γυναῖκες καὶ οἱ ναῦται καὶ ὅ,τι ἄλλο δύναται νὰ μοῦ εἶνε εὐχάριστον.

ΣΑΜ. Λησμονεῖς καὶ τι τὸ ὁποῖον σ' ἐνδιαφέρει ἐντὸς τοῦ πλοίου.

ΑΔΕΙΜ. Ἄ! ἐννοεῖς τὸ παιδί ἐκεῖνο μὲ τὰ μακρὰ μαλλιά. Λοιπὸν καὶ αὐτὸ νὰ εἶνε δικό μου. Ὅσοι δὲ κόκκοι σίτου εὐρίσκονται ἐντὸς τοῦ πλοίου τόσα χρυσᾶ νομίσματα, τόσοι δαρεϊκοί, νὰ γίνουν.

ΛΥΚ. Τί λές, Ἀδείμαντε; Θὰ βυθισθῇ τὸ πλοῖόν σου, διότι δὲν εἶνε ἴσον τὸ βάρος τοῦ σίτου καὶ τοῦ χρυσοῦ.

ΑΔΕΙΜ. Μὴ φθονῆς, Λυκῖνε, ἀλλ' ὅταν ἔλθῃ ἡ σειρά σου νὰ εὐχηθῆς, ζήτησε ὅλο ἐκεῖνο τὸ βουνὸν τῆς Πάρνηθος νὰ μεταβληθῇ εἰς χρυσὸν καὶ νὰ τὸ ἔχῃς, καὶ ἐγὼ δὲν θὰ φέρω ἀντίρρησην.

ΛΥΚ. Ἄλλ' ἐγὼ χάριν τῆς ἀσφαλείας ἔκαμα αὐτὴν τὴν παρατήρησιν, διὰ νὰ μὴ χαθῶμεν ὅλοι μετὰ τοῦ χρυσοῦ. Καὶ ἡ μὲν ἀπώλεια ἡμῶν δὲν θὰ εἶνε μεγάλη ζημία· ἀλλὰ θὰ χαθῇ καὶ τὸ ὠραῖον ἐκεῖνο παιδί, τὸ ὁποῖον δὲν θὰ γνωρίζῃ νὰ κολυμβᾷ.

TIM. Μὴ ἀνησυχῆς δι' αὐτό, Λυκῖνε· διότι οἱ δελφῖνες θὰ τὸ υποθαστάσουν καὶ τὸ φέρουν εἰς τὴν ξηράν. Ἡ νομίζεις, ὅτι ἀφοῦ ἕνας κιθαρωδός¹ ἐσώθη ὑπ' αὐτῶν χάριν τῆς μουσικῆς τοῦ καὶ ἄλλο παιδίον² ἐξήχθη νεκρὸν ὑπὸ δελφίνος φερόμενον εἰς τὸν Ἰσθμόν, νομίζεις ὅτι διὰ τὸν νεανίσκον τοῦ Ἀδαιμάντου δὲν θὰ εὔρεθῃ δελφιν ἐπιρρεπῆς εἰς τὸν ἔρωτα;

ΑΔΕΙΜ. Καὶ σὺ Τιμόλαε, μιμεῖσαι τὸν Λυκῖνον καὶ τὸ παρακάνεις μὲ τὰ ἀστεῖά σου, ἐνῶ σὺ εἶσαι ποῦ ἐπρότεινες αὐτὸν τὸν διαγωνισμὸν.

TIM. Θὰ ᾔτο προτιμότερον νὰ ζητήσης τι πιθανώτερον, ὡς λ. χ. νὰ εὕρης θησαυρὸν κάτω ἀπὸ τὴν κλίνην σου. Οὕτω δὲν θὰ ἔχῃς καὶ τὰς δυσκολίας τῆς μεταφορᾶς τοῦ χρυσοῦ εἰς τὴν πόλιν.

ΑΔΕΙΜ. Καλὰ λέγεις· καὶ λοιπὸν ἅς ἀνακαλύψωμεν θησαυρὸν κάτω ἀπὸ τὸν Ἑρμῆν τὸν λίθινον, ποῦ ἔχομεν εἰς τὴν αὐλήν, χιλίους μεδίμνους³ χρυσοῦ εἰς νομίσματα. Εὐθὺς δέ, κατὰ τὴν συμβουλήν τοῦ Ἡσιόδου, ἃς εἶνε ἡ πρώτη μας φροντίς νὰ κτίσωμεν οἶκον, καὶ νὰ εἶνε ἡ κατοικία μας μεγαλοπρεπῆς ὅσον τὸ δυνατόν· καὶ τὰ περὶχωρα τῆς πόλεως ἡγόρασα ἤδη ὅλα, πλὴν τῶν ἀνηκόντων εἰς τὸν Ἰσθμῖον Ποσειδῶνα καὶ τὸν Πύθον· Ἀπόλλωνα, καὶ εἰς τὴν Ἑλευσίνα ὅλα τὰ παράλια καὶ εἰς τὸν Ἰσθμὸν ὀλίγα, ὅσα μοῦ εἶνε ἀναγκαῖα διὰ τὴν κατὰ τοὺς ἀγῶνας διατριβήν, ἃν ποτε θελήσω νὰ παρευρεθῶ εἰς τὰ Ἰσθμια· καὶ τὸ Σικυώνιον πεδῖον καὶ ἐν γένει κάθε μέρος τῆς Ἑλλάδος σύσκιον, ἐνυδρον ἢ εὐκαρπον ἐντὸς ὀλίγου νὰ εἶνε ἰδιοκτησίᾳ τοῦ Ἀδαιμάντου. Τὰ δὲ πινάκια τῆς τραπέζης μου νὰ εἶνε χρυσᾶ καὶ τὰ ποτήρια ἐπίσης, ὅχι ὁμῶς ἐλαφρά, ὅπως

1) Ὁ Ἀρίων.

2) Ὁ καὶς Μελικέρτης ὁ ὁποῖος κατετάχθη εἰς τὴν χορείαν τῶν θεῶν ὑπὸ τὸ ὄνομα Παλέμων. Σίσυφος, ὁ τότε τύραννος Κορίνθου κατέστησε τὰ Ἰσθμια πρὸς τιμὴν τοῦ.

3) Μεδίμνος, μέτρον διὰ τὰ γεννήματα.

τὰ χρυσὰ ποτήρια τοῦ Ἐχεκράτους, ἀλλὰ νὰ ἔχουν βάρος δύο ταλάντων ἕκαστον.

ΑΓΚ. Ἀλλὰ δὲν μοῦ λές πῶς ὁ οἰνοχόος θὰ προσφέρῃ πλη-
ρες τόσον βαρὺ ποτήρι; καὶ πῶς ἐσὺ θὰ δεχθῇς παρ' αὐτοῦ εὐ-
χαρίστως ὄχι ποτήρι, ἀλλὰ βάρος Σισύφειον;¹

ΑΔΕΙΜ. Σὲ παρακαλῶ, μὴ μοῦ φιλοκοσκινίζῃς τὰ σχέδια.
Ἐγὼ θὰ κατασκευάσω καὶ τραπέζια δολόχρυσα καὶ κλίνας χρυ-
σᾶς καὶ ἂν δὲν σιωπήσῃς θὰ κάμω χρυσοῦς καὶ τοὺς ὑπηρέτας
ἀκόμῃ τῶν δείπνων μου.

ΑΓΚ. Πρόσεξε μόνον νὰ μὴ πάθῃς ὅ,τι ὁ Μίδας, νὰ γίνῃ
καὶ τὸ ψωμί καὶ τὸ ποτόν σου χρυσὸς καὶ ἐνῷ θὰ εἶσαι τόσῳ
πλούσιος, ν' ἀποθάνῃς ἀπὸ πείναν πολυτελῆ.

ΑΔΕΙΜ. Φρόντισε νὰ ρυθμίσῃς τὰ δικὰ σου λογικώτερα, ὅταν
μετ' ὀλίγον θὰ μᾶς πῇς τοὺς πόθους σου. Προσέτι τὸ ἐνδυμά μου
θὰ εἶνε πορφύρα καὶ ὁ βίος μου ὅσον γίνεται ἡδονικώτερος καὶ
ὁ ὕπνος μου ὅσον τὸ δυνατόν γλυκύτερος. Καὶ θὰ ἔρχονται οἱ φί-
λοι νὰ παρακαλοῦν καὶ νὰ ζητοῦν, ὅλοι ταπεινοὶ καὶ προσκυνοῦν-
τες. Καὶ αὐτοὶ μὲν ἀπὸ πρωΐας θὰ ἔρχονται νὰ βηματίζουσιν ἄνω
καὶ κάτω πρὸ τῶν θυρῶν μου, μεταξὺ δὲ αὐτῶν καὶ ὁ Κλεαίνε-
τος καὶ ὁ Δημόκριτος οἱ μεγάλοι· ὅταν δὲ οὗτοι θὰ ζητοῦν νὰ γί-
νουν δεκτοὶ πρῶτοι, οἱ ἑπτὰ θυρωροὶ μου, μεγαλοπρεπεῖς βάρβα-
ροι, θὰ κλείουσιν κατὰ πρόσωπον αὐτῶν τὴν θύραν, ὅπως τώρα κά-
νουν αὐτοί. Ἐγὼ δὲ ὁπόταν εὐδοκήσω, θὰ ἐμφανίζωμαι, ὥς ὁ
ἥλιος ὅλων ἐκείνων· καὶ μερικοὺς οὔτε ν' ἀτενίσω θὰ καταδέχω-
μαι· ἐὰν δὲ μεταξὺ αὐτῶν ὑπάρχῃ κανεὶς πτωχός, ὅπως ἡμουν
ἐγὼ πρὶν ἢ ἀνακαλύψω τὸν θησαυρόν, ταῦτον θὰ χαιρετῶ φιλο-
φρόνως καὶ θὰ τὸν καλῶ εἰς τὸ δεῖπνόν μου. Καὶ οἱ πλούσιοι θὰ
σκάσουν νὰ βλέπουν ἁμάξια, ἄλογα καὶ παῖδας ὠραίους ἕως δις-
χιλίους, τὸ ἄνθος ὅλων τῶν ἡλικιῶν. Ἐπειτα δεῖπνα ἐπὶ χρυσῶν
σκευῶν καὶ τραπέζων — δι' ἐμὲ ὁ ἄργυρος θὰ εἶνε πρόστυχος—

1: Ὁ Σισύφος ἦτο καταδικασμένος εἰς τὸν Ἅδην νὰ κυλῇ ἀδιάκοπα
μὴν βαρεῖν πέτραν.

καὶ θὰ ἔχω παστὰ ἐξ Ἰερήριας, κρασί Ἰταλικόν, λάδι ἐπίσης Ἰδηρικόν, μέλι δὲ Ἑλληνικόν ἄπυρον,¹ φαγητὰ πάσης προελεύσεως, γουρουνόπουλα, λαγούς καὶ ὅλα τὰ εἶδη τῶν πουλιῶν, φασιανούς καὶ Ἰνδικὰ παγώνια καὶ πετεινοὺς Νομαδικούς. Θὰ παρασκευάζουν δὲ ὅλα αὐτὰ μάγειροι ἀριστοτέχναι, δεινοὶ εἰς τὴν κατασκευὴν γλυκισμάτων καὶ ἐμβαμμάτων. Ἐάν δὲ πῶ εἰς ὑγείαν κα-
νενός, ἐκεῖνος ὑπὲρ τοῦ ὁποίου θὰ προπῶ νὰ παίρνῃ, ὅταν θὰ φεύγῃ, τὸ ποτῆρι ἢ καὶ τὴν φιάλῃν.² Καὶ ὅσοι σήμερον θεωροῦνται πλούσιοι νὰ εἶνε ὅλοι ἐν συγκρίσει πρὸς ἐμὲ ζητιάνοι· καὶ νὰ μὴ τολμήσῃ πλέον νὰ ἐπιδείξῃ ὁ Διόνικος εἰς τὴν πομπὴν τὸ ἀργυροῦν πινάκιον καὶ τὸ ἀργυροῦν ποτῆρι, ἀφοῦ θὰ βλέπῃ τοὺς δικούς μου τοὺς ὑπηρέτας νὰ ἔχουν καὶ νὰ ξοδεύουν τόσον ἀργυρον. Εἰς τὴν πόλιν θὰ κάμω μεγάλας δωρεάς· εἰς ἕκαστον ἀστὸν θὰ δίδω κατὰ μῆνα δραχμὰς ἑκατὸν καὶ εἰς ἕκαστον μέτοικον πενήντα. Θὰ κτίσω δὲ ἐξόχως ὥραϊα θέατρα καὶ λουτρά καὶ θὰ φέρω τὴν θάλασσαν μέχρι τοῦ Διπύλου καὶ ἐκεῖ κάπου θὰ κατασκευάσω λιμένα. Θ' ἀνοίξω μέγα ὄρυγμα ὥστε τὸ νερὸν νὰ ἔλθῃ ἕως ἐκεῖ καὶ νὰ δύναιται τὸ πλοῖόν μου ν' ἀράξῃ τόσον πλησίον, ὥστε νὰ φαίνεται ἀπὸ τὸν Κεραμεικόν. Σὲ ὅσας δὲ τοὺς φίλους θὰ κάμω τὰς ἐξῆς δωρεάς· εἰς τὸν Σάμιππον διέταξα τὸν ταμίαν μου νὰ μετρήσῃ εἴκοσι μεδίμνους χρυσῶν νομισμάτων, εἰς τὸν Τιμόλαον δὲ πέντε χοίνικας, εἰς δὲ τὸν Λυκῖνον μίαν χοίνικα καὶ αὐτὴν ὅχι πλήρη, διότι εἶνε φλύαρος καὶ ἐμπαίζει τὴν εὐχὴν μου. Τοιαύτην ζωὴν ἤθελα νὰ ζήσω, μὲ πλούτη ὑπερβολικά, μὲ πολυτέλειαν καὶ ὅλων τῶν εἰδῶν τὰς ἡδονάς. Αὐτὰ εἶχα νὰ πῶ καὶ ὁ Ἑρμῆς ἃς δώσῃ νὰ τὰπολαύσω ὅλα αὐτά.

ΛΥΚ. Δὲν ἐννοεῖς ὅμως, Ἀδείμαντε, ὅτι ὅλος αὐτὸς ὁ πλοῦ-

1) Διὰ τὸ ἀπομακρύνουν τὰς μελίσσης κατὰ τὸν τραχηλόν τοῦ μέλιτος, ἤναπτον κόπρον ξηρὰν βοῆς καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ τούτου τὸ μέλι προσελάμβανε μίαν ὁσμὴν. Ἄπυρον ἐλέγετο τὸ μέλι τὸ ὅποιον ἐξήγετο χωρὶς τοιοῦτον θυμιάμα.

2) Ὁ προπίνων ἐπινεν ὀλίγον ἐκ τοῦ ποτηρίου καὶ τὸ ἐδίδεν εἰς τὸν τιμώμενον διὰ τῆς προπόσεως, ὅστις ἐπινε τὸ ὑπόλοιπον.

τος κρίνεται ἀπὸ μίαν λεπτὴν κλωστήν καὶ ἂν αὐτὴ κοπῇ, ὅλα χάνονται καὶ ὁ θησαυρός σου ἄνθρακες;

ΑΔΕΙΜ. Πῶς αὐτό;

ΛΥΚ. Διότι, φίλτατε, εἶνε ἄδηλον πόσον καιρὸν θὰ ζήσης πλούσιος. Τίς οἶδε μήπως, ἐνῷ θὰ κάθεσαι μπροστὰ στὸ χρυσό σου τραπέζι καὶ πρὶν ἐκτείνῃς τὸ χέρι σου διὰ νὰ πάρῃς ἀπὸ τὸ παγῶνι ἢ τὸν Νομαδικὸν πετεινὸν τὰ τινάξῃς ἔξαφνα καὶ ἀφήσῃς ὅλα ἐκεῖνα τὰ γαθὰ εἰς κόρακας καὶ γύπας. Ἡ θέλεις νὰ σοῦ ἀναφέρω πολλοὺς περὶ ἀπέθαναν πρὶν ἢ προφθάσουν ν' ἀπολάυσουν τὰ πλούτη των καὶ ἄλλους τοὺς ὁποίους ζῶντας ἐστέρησεν ἀπὸ τὰ πλούτη των θεὸς φθονερός; Θὰ ἔχῃς ἀκούσει περὶ τοῦ Κροίσου καὶ τοῦ Πολυκράτους, οἵτινες ὑπῆρξαν πολὺ πλουσιώτεροί σου, ἀλλ' ἐντὸς ὀλίγου ἀπώλεσαν πάντα τὰ ἀγαθὰ των. Ἄλλ' ἐκτὸς τούτου εἶσαι βέβαιος ὅτι θὰ ἔχῃς σταθεράν ὑγίαν, ἢ δὲν βλέπεις πολλοὺς ἐκ τῶν πλουσίων, οἵτινες διέρχονται ἐλεεινὴν ζωὴν ἐκ τῶν πόνων, ἄλλους μὲν οὔτε νὰ περιπατήσουν δυναμένους, μερικοὺς δὲ τυφλοὺς ἢ βασανιζομένους ἀπὸ καμμίαν πάθησιν τῶν ἐντοσθίων; Δὲν ἀμφιβάλλω, καὶ χωρὶς νὰ τὸ εἴπῃς, ὅτι δὲν θὰ ἤθελες καὶ διπλάσιον πλοῦτον ἂν ἐπρόκειτο νὰ παθαίνῃς ὅμοια μὲ τὸν Φανόμαχον τὸν πλούσιον καὶ νὰ εἶσαι θηλυπρεπὴς ὅπως ἐκεῖνος. Παραλείπω τοὺς κινδύνους οἵτινες παρακολουθοῦν τὸν πλοῦτον, ληστείας, φθόνον καὶ μῖσος ἐκ μέρους τοῦ ὄχλου. Βλέπεις ποῖα καὶ πόσα κακὰ ἔχει νὰ σοῦ φέρῃ ὁ θησαυρός;

ΑΔΕΙΜ. Αἰωνίως φροντίζεις νὰ μὲ δυσαρεστῇς Λυκίνε· καὶ οὔτε τὴν μίαν χοίνικα θὰ λάβῃς ἀφοῦ τόσον ἐπιμόνως κατατρέχεις τὸν πόθον μου.

ΛΥΚ. Θὰ πράξῃς ὅ,τι καὶ οἱ περισσότεροὶ ἀπὸ τοὺς ἄλλους πλουσίους, οἱ ὅποιοι δίδουν ὑποσχέσεις καὶ τὰς ἀνακαλοῦν. Καὶ τώρα ἡ σειρά σου, Σάμιππε, νὰ πῇς τί ἐπιθυμεῖς.

ΣΑΜ. Ἐγώ, ὥς στεριανὸς ἄνθρωπος—διότι, ὥς γνωρίζετε, εἶμαι ἀπὸ τὴν Μαντίνειαν τῆς Ἀρκαδίας—δὲν θὰ εὐχῇθῃ ν' ἀποχτήσω πλοῖον, τὸ ὅποτον θὰ μοῦ εἶνε ἀδύνατον νὰ ἐπιδείξω εἰς

τοὺς συμπολίτας μου· οὔτε θὰ σκοτίσω τοὺς θεοὺς ζητῶν μικρὰ πράγματα, θησαυρὸν καὶ ὠρισμένον ποσὸν χρυσοῦ. Οἱ θεοὶ δύνανται νὰ δώσουν τὰ πάντα καὶ τὰ θεωρούμενα ὡς τὰ μέγιστα. Καὶ ὁ Τιμόλαος ἄλλως τε ἔβηκεν ὡς ὅρον νὰ μὴ διστάσωμεν νὰ ζητήσωμεν ὅτιδήποτε, ὡς νὰ ἔχωμεν βεβαιότητα ὅτι οἱ θεοὶ δὲν ἀρνοῦνται τίποτε. Ζητῶ λοιπὸν νὰ γίνω βασιλεὺς, ἔχι ὅμως ὡς ὁ Ὁ Ἀλέξανδρος ὁ υἱὸς τοῦ Φιλίππου, οὔτε ὡς ὁ Πτολεμαῖος, ὁ Μιθριδάτης ἢ ἄλλος ἐξ ἐκείνων οἵτινες ἔλαβον κληρονομικῶς τὸ βασιλικὸν ἀξίωμα. Ἡ δική μου ἢ βασιλεία θ' ἀρχίσῃ ἀπὸ ληστείαν μὲ τριάντα συντρόφους καὶ συνωμότας, ἀφωσιωμένους καὶ προθύμους εἰς πάντα κίνδυνον. Ἐπειτα κατ' ὀλίγον οἱ ὁπαδοὶ νὰ γίνουν τρακόσοι, προσερχόμενοι εἰς ἡμᾶς ὁ ἕνας μετὰ τὸν ἄλλον, οἱ τρακόσοι νὰ γίνουν χίλιοι καὶ μετ' ὀλίγον δέκα χιλιάδες ναυξάνουν· δὲ ἔως οὗ φθάσουν νὰ συμποσωθοῦν εἰς πενήντα χιλιάδες πεζικὸν καὶ πέντε χιλιάδες ἵππικόν. Ὅλοι δὲ οὗτοι νὰ ἐκλέξουν ἐμὲ ἀρχηγὸν καὶ νὰ μὲ ἀναγνωρίσουν ὡς τὸν ἄριστον διὰ νὰ διοικῶ ἀνθρώπους καὶ νὰ διευθύνω τὰ πράγματα. Οὕτω καὶ μόνον θὰ εἴμαι ἤδη μεγαλύτερος τῶν ἄλλων βασιλέων, διότι θὰ ἐκλεχθῶ ὑπὸ τοῦ στρατοῦ ἀρχηγὸς διὰ τὴν ἀξίαν μου καὶ δὲν θὰ κληρονομήσω βασιλείαν, διὰ τὴν ἰδρυσιν τῆς ὁποίας ἐκοπίασεν ἄλλος. Τοιαύτη βασιλεία θὰ ὁμοιάζε μὲ τὸν θησαυρὸν τοῦ Ἀδεμάντου καὶ δὲν θὰ εἶχε τὴν εὐτυχίαν τὴν ὁποίαν θὰ αἰσθάνεται ὁ ἰδρύσας μόνος τὴν δυναστείαν του.

ΛΥΚ. Μωρὲ γειά σου, Σάμιππε, ἐσὺ δὲν χωρατεύεις· ἐξήγησες τὸ μέγιστον τῶν ἀνθρωπίνων εὐτυχημάτων, νὰ ἔχῃς ὑπὸ τὰς διαταγὰς σου τόσον στράτευμα, ἀφοῦ ἀνεγνωρίσθης καὶ ἀνεκηρύχθης ἄριστος ὑπὸ τῶν πεντακισμυρίων. Ποῦ νὰ φαντασθῶμεν ὅτι ἡ Μαντίνεια μᾶς ἔτρεφεν ἕνα τόσῳ θαυμαστὸν βασιλέα καὶ στρατηγόν! Βασίλευε λοιπὸν καὶ διοίχει τὰ στρατεύματά σου· παράταξε τὸ ἵππικόν καὶ τοὺς ἀσπιδοφόρους σου· διότι εἴμαι περίεργος νὰ ἶδω παῦ θὰ διευθυνθῇτε τόσον πολυάριθμοι ἐξ Ἀρχαδίας καὶ κατὰ τίνων δυστυχῶν θὰ ἐπιπέσετε πρῶτα.

ΣΑΜ. Ἄκουε, Λυκίνε, ἢ μάλλον, ἂν θέλῃς, ἀκολουθεῖ,

διότι θὰ σὲ διορίσω ἀρχηγὸν τῶν πέντε χιλιάδων ἱππέων μου.

ΑΓΓΚ. Εὐχαριστῶ, βασιλεῦ, διὰ τὴν τιμὴν καὶ ὑποκλινόμενος σὲ προσκυνῶ, κατὰ τὸν Περσικὸν τρόπον, μὲ τὰ χέρια ὀπίσω, τιμῶ τὴν ὀρθὴν σου τιάραν¹ καὶ τὸ διάδημα· ἀλλὰ νὰ ἐκλέξης ἄλλον εὐρωστότερον διὰ νὰ τὸν κάμῃς ἱππαρχόν· διότι ἐγὼ εἰμαι τρομερὰ ἀσυνήθιστος καὶ οὔτε ἱππεύσα ποτὲ εἰς τὸ παρελθόν. Φοβοῦμαι δὲ μήπως, ὅταν ὁ σαλπικτῆς θὰ σημάνη ἐπέλασιν, καταπέσω καὶ περάσουν ἐπάνω μου τόσα ἄλογα· ἢ, ἂν εἶνε ὀρμητικὸς ὁ ἵππος μου, ἀφηνιάσῃ καὶ μὲ πάῃ μέσα στοὺς ἐχθρούς. Ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ κρατηθῶ ἐπάνω στὸν ἵππον καὶ νὰ κρατῶ τὸν χαλινόν, πρέπει νὰ μὲ δέσουν εἰς τὸ ἐφίππιον.

ΑΔΕΙΜ. Ἐγώ, Σάμιππε, θὰ γίνω ἀρχηγὸς τοῦ ἱππικοῦ σου, ὁ δὲ Λυκῖνος ἄς διοικῇ τὸ δεξιὸν κέρας. Εἶνε δίκαιον νὰ μοῦ δώσῃς τὰ μεγαλείτερα ἀξιώματα, ἀφοῦ ἐγὼ σοῦ ἐχάρισα τόσους μεδύμνους χρυσοῦ.

ΣΑΜ. Πρέπει ὅμως νὰ ἐρωτήσωμεν καὶ τοὺς ἱππεῖς ἂν σὲ θέλουν ἀρχηγόν. Ὅποιος ἀπὸ σᾶς, ἱππεῖς, δέχεται νὰ γίνῃ ἀρχηγὸς τοῦ ἱππικοῦ ὁ Ἀδεΐμαντος, ἄς σηκώσῃ τὸ χέρι.

ΑΔΕΙΜ. Ὅλοι, ὡς βλέπεις, Σάμιππε, ὕψωσαν χέρι.

ΣΑΜ. Σὺ λοιπὸν νὰ εἶσαι ἀρχηγὸς τοῦ ἱππικοῦ, ὁ δὲ Λυκῖνος ἄς διοικῇ τὸ δεξιόν· καὶ ὁ Τιμόλαος ἄς ταχθῇ ἐπὶ κεφαλῇς τοῦ ἀριστεροῦ. Ἐγὼ δὲ θὰ εἰμαι εἰς τὸ κέντρον, ὡς συνηθίζεται παρὰ τῶν Περσῶν βασιλέων, ὅταν παρευρίσκωνται εἰς μάχην. Καὶ τώρα, ἀφοῦ εὐχηθῶμεν εἰς τὸν Δία, προστάτην τῶν βασιλέων, ἄς προχωρήσωμεν διὰ τῆς ὀρεινῆς χώρας πρὸς τὴν Κόρινθον. Καὶ ἀφοῦ ὑποτάξωμεν ὅλην τὴν Ἑλλάδα (θὰ τὴν ὑποτάξωμεν δὲ ἀμαχητεῖ, διότι οὐδεὶς θὰ τολμήσῃ ν' ἀντισταθῇ εἰς τόσῃν δύναμιν), θὰ ἐπιθῶμεν εἰς τὰς τριήρεις καὶ θὰ εἰσαγάγωμεν τοὺς ἵππους εἰς τὰ ἱππαγωγὰ πλοῖα (ἔχει δὲ ἐτοιμασθῇ εἰς τὰς Κεγχρεὰς σῖτος ἀρκετὸς καὶ πᾶν ὅ,τι ἄλλο ἀπαιτεῖται

1) Δικαιητικόν τοῦ βασιλικοῦ ἀξιώματος εἰς τὴν Περσίαν ἦτο ἡ ὀρθὴ τιάρα. Ἡ τιάρα τῶν μεγιστάνων ἦτο κυρτὴ εἰς τὸ ἄκρον.

διὰ τὴν ἐκστρατείαν καὶ τὰ πλοῖα εἶνε ἔτοιμα) διαπλέομεν τὸ Αἰγαῖον καὶ ἀποβιβάζομεθα εἰς τὴν Ἰωνίαν. Καὶ ἀποῦ τελέσωμεν θυσίας εἰς τὴν Ἀρτέμιδα, κυριεύομεν εὐκόλως τὰς πόλεις, διότι τὰς εὐρίσκομεν ἀτειχίστους· καὶ ἀφήνοντας εἰς αὐτὰς διοικητάς, προχωροῦμεν διὰ τῆς Καρίας εἰς τὴν Συρίαν. Κυριεύομεν τὴν Λυκίαν, τὴν Παμφυλίαν, τὴν χώραν τῶν Πισιδῶν καὶ τὴν παραλίαν καὶ ὄρεινὴν Κιλικίαν, ἕως οὗ φθάσωμεν εἰς τὸν Εὐφράτην.

ΛΥΚ. Ἐμένα θὰ σὲ παρακαλέσω, βασιλεῦ, νὰ μὲ ἀφήσῃς σατράπην τῆς Ἑλλάδος· διότι εἶμαι δειλὸς καὶ ἂν ἀπομακρυνθῶ πολὺ ἀπὸ τὴν πατρίδα, θὰ ὑποφέρω ἀπὸ νοσταλγίαν. Σὺ δὲ φαίνεται ὅτι θὰ ἐκστρατεύσῃς κατὰ τῶν Ἀρμενίων καὶ Παρθυαίων, λαῶν μαχίμων καὶ φοβερῶν τοξοτῶν. Ὡστε δόσε εἰς ἄλλον τὴν διοίκησιν τοῦ δεξιοῦ, κείμενα νὰ μάψῃς, ὥς ἄλλον Ἀντίπατρον εἰς τὴν Ἑλλάδα, διὰ νὰ μὴ μ'εὔρῃ κανένα βέλος εἰς τὰ γυμνά τὸν δυστυχῆ, ἐνῶ θὰ σοῦ διοικῶ τὴν φάλαγγα κατὰ τὰ Σούσα ἢ τὰ Βάκτρα.

ΣΑΜ. Αὐτὸ λέγεται λιποταξία ἐκ δειλίας, Λυκίνε. Μὴ λησμονῇς ὅμως ὅτι κατὰ τὸν νόμον οἱ λιποτάκται τιμωροῦνται μὲ καρχατόμησιν. Ἄλλ' ἀποῦ ἤδη ἐφθάσαμεν εἰς τὸν Εὐφράτην καὶ ἐρρίψαμεν γεφύρας ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ καὶ ὅλα τὰ μέρη τὰ ὅποια ἐκυριεύσαμεν καὶ ἀφήκαμεν κατόπιν μας εὐρίσκονται εἰς ἀσφάλειαν καὶ διοικηταὶ ὑπ' ἐμοῦ διορισθέντες τὰ κατέχουσι, ἀπεστείλαμεν δὲ στρατεύματα, τὰ ὅποια θὰ ὑποτάξουν εἰς τὸ σκήπτρόν μου τὴν Φοινίκην, τὴν Παλαιστίνην, ἔπειτα δὲ καὶ τὴν Αἴγυπτον, σὺ πρῶτος, Λυκίνε, διάβαινε μετὰ τοῦ δεξιοῦ, ἔπειτα ἐγὼ καὶ μετ' ἐμὲ ὁ Τιμόλαος· καὶ τελευταῖος ἀκολουθεῖ μετὰ τὸ ἵππικόν, Ἀδείμαντε. Διερχόμεθα τὴν Μεσοποταμίαν, χωρὶς νὰ μᾶς ἐναντιωθῇ κανεὶς. Οἱ κάτοικοι παραδίδουν ἑαυτοὺς καὶ τὰ φρούρια χωρὶς ἀντίστασιν· καὶ φθάσαντες εἰς τὴν Βαβυλῶνα ἐξαφνικὰ εἰσερχόμεθα καὶ καταλαμβάνομεν τὴν πόλιν. Ὁ δὲ βασιλεὺς, διατρίβων εἰς τὴν Κτησιφῶντα ἔμαθε τὴν ἐπιδρομήν· καὶ μεταβὰς εἰς τὴν Σελεύκειαν ἐτοιμάζεται συναθροίσζων

ἵππεῖς πολυαρίθμους καὶ τοξότας καὶ σφενδονήτας. Οἱ δὲ κατάσκοποι μᾶς εἰδοποιοῦν ὅτι ἤδη ἔχει συναθροίσει περὶ τὰς πεντακοσίας χιλιάδας στρατοῦ, ἐκ τῶν ὁποίων εἴκοσι μυριάδες εἶνε ἵπποτοξόται· καὶ ἀκόμη δὲν ἔφθασαν αἱ Ἀρμενικαὶ ἐπικουρίαι, οὔτε οἱ περὶ τὴν Κασπίαν θάλασσαν κατοικοῦντες, οὔτε οἱ Βακτριανοί, ἀλλ' οἱ στρατολογηθέντες εἶνε ἐκ τῶν πλησίον ἐπαρχιῶν καὶ τῶν περιχώρων τῆς πρωτευούσης. Τόσον εὐκόλα συνήθροισε τόσας μυριάδας στρατοῦ. Καιρὸς λοιπὸν νὰ σκεφθῶμεν τί πρέπει νὰ πράξωμεν.

ΑΔΕΙΜ. Ἡ γνώμη μου εἶνε νὰ βαδίσῃ τὸ πεζικὸν μας πρὸς τὴν Κτησιφῶντα· ἐγὼ δὲ μὲ τὸ ἵππικὸν νὰ μείνω ἐδῶ διὰ νὰ φυλάξω τὴν Βαβυλῶνα.

ΣΑΜ. Ἐδειλίαςες καὶ σύ, Ἀδεΐμαντε, εὐθύς μόλις παρουσιάσθῃ κίνδυνος; Καὶ σύ, Τιμόλαε, τί λές;

ΤΙΜ. Μὲ δλόκληρον τὸ στράτευμα νὰ βαδίσωμεν κατὰ τῶν ἐχθρῶν καὶ νὰ μὴ περιμένωμεν νὰ παρασκευασθοῦν καλλίτερα καὶ νὰ προσέλθουν ἔλαιο τῶν οἱ σύμμαχοι, ἀλλ' ἐνῶ ἀκόμη εὐρίσκονται καθ' ὁδὸν νὰ ἐπιπέσωμεν.

ΣΑΜ. Καλὰ λέγεις. Σὺ δέ, Λυκίνα, τί φρονεῖς;

ΛΥΚ. Θὰ σοῦ πῶ· ἐπειδὴ ἐκουρσθήκαμεν νὰ περπατοῦμεν ἀδιάνοχα ἀπὸ τὸ πρῶν ποῦ κατεβήκαμεν εἰς τὸν Πειραιᾶ καὶ ὥς τῶρα θὰ ἔχωμεν διανύσει τριάντα περίπου σταδίου, κάνει δὲ καὶ ζέστη μεγάλη, διότι εἶνε μεσημέρι, προτείνω νὰ πᾶμε νὰ καθήσωμε κάτω ἀπὸ τῆς ἐληγῆς στήν πεσμένη στήλη καὶ ἀφοῦ ξεκουρασθῶμε νὰ ἐξακολουθήσωμεν τὸν δρόμον μας πρὸς τὴν πόλιν.

ΣΑΜ. Στὰς Ἀθήνας νομίζεις ἀκόμη, εὐλογημένε, πῶς βρίσκεσαι, ἐνῶ κάθεσαι εἰς τὴν πεδιάδα τὴν πρὸ τῶν τειχῶν τῆς Βαβυλῶνος εἰς τὸ μέσον τόσων στρατιωτῶν καὶ συσκέπτεσαι διὰ τὸν πόλεμον;

ΛΥΚ. Καλὰ ἔκαμες καὶ μοῦ τὸ θύμισες. Ἐγὼ νόμιζα ὅτι δὲν ὄνειρεύομαι καὶ ὅτι εἶμαι στὰ σωστά μου.

ΣΑΜ. Τέλος πάντων προχωροῦμεν πρὸς τὸν ἐχθρὸν, ἂν ἀγα-

πᾶς. Ἐλπίζω δὲ ὅτι θὰ φανῇτε ἄνδρες γενναῖοι εἰς τοὺς κινδύνους καὶ ὅτι δὲν θὰ διαψεύσετε τὴν Ἑλληνικὴν ἀνδρείαν. Ἀλλ' ἰδοὺ καὶ οἱ ἐχθροὶ ἐπέρχονται. Ὡστε τὸ σύνθημα νὰ εἶνε «Ἐνυάλιος», ὅταν δὲ ὁ σαλπικτὴς σημάνῃ ἐπιθεσὶν νάλαλᾷξετε καὶ κτυπῶντες τὰ δόρατα εἰς τὰς ἀσπίδας νὰ δράμετε καὶ νὰ συμπλακῇτε μὲ τοὺς ἐχθροὺς καὶ νὰ εἰσδύσετε εἰς τὰς τάξεις τῶν τοξοτῶν, ὥστε νὰ μὴ τοὺς δώσωμεν καιρὸν νὰ μᾶς κάμουν ζημίας μὲ ἀκροβολισμόν. Ἀλλ' ἤδη συνεπλάκχημεν καὶ ὁ Τιμόλαος μὲ τὸ ἀριστερὸν κέρας ἔτρεφεν εἰς φυγὴν τοὺς ἀπέναντί του, οἱ ὅποιοι εἶνε Μῆδοι. Ἀλλ' οἱ ἀντίπαλοί μου ἀντέχουν ἀκόμη, διότι εἶνε Πέρσαι καὶ ὁ βασιλεὺς εὐρίσκειται μεταξὺ αὐτῶν. Τὸ δὲ ἵππικόν τῶν βαρβάρων ὅλον ὁρμᾷ κατὰ τοῦ δεξιοῦ μας. Λοιπόν, Λυκῖνε, καὶ σὺ νὰ φανῇς γενναῖος καὶ τοὺς στρατιώτας σου νὰ ἐνθαρρύνῃς νὰ δεχθοῦν ἀκλόνητοι τὴν ἐπέλασιν.

ΛΥΚ. Ὁ δυστυχία μου! κατ' ἐπάνω μου ἔρχεται ὅλο τὸ ἵππικόν κ' ἐμένα ἐδιάλεξαν νὰ μοῦ κάμουν ἐπέλασιν; Ἀλλὰ μοῦ φαίνεται ὅτι, ἂν μὲ στενοχωρήσουν, θὰ λιποτακτῇσω καὶ θὰ καταφύγω εἰς ἓνα γυμναστήριον, θάφῃσω δὲ σᾶς νὰ τελειώσετε τὴν μάχην ὅπως ἔμπορεῖτε.

ΣΑΜ. Ὁχι, ὄχι, διότι τώρα νικᾷς καὶ σὺ τοὺς ἀντιπάλους σου. Ἐγὼ δέ, ὡς βλέπεις, καὶ θὰ μονομαχήσω μὲ τὸν βασιλέα, διότι μὲ προκαλεῖ καὶ εἶνε ἡ ντροπὴ ν' ἀποφύγω.

ΛΥΚ. Καὶ θὰ πληγωθῇς ἀμέσως παρ' αὐτοῦ διότι ἡγεμονικόν εἶνε καὶ νὰ τραυματισθῇς μαχόμενος ὑπὲρ τῆς βασιλείας.

ΣΑΜ. Ἀλήθεια ἐπληρώθηκα, ἀλλὰ τὸ τραῦμά μου εἶνε ἐλαφρόν καὶ εἰς μέρος ποῦ δὲν φαίνεται, ὥστε νὰ μὴ μὲ ἀσχημίσῃ κατόπιν ἢ οὐλή. Ἀλλὰ βλέπεις τώρα καὶ πῶς ὥρμησα καὶ διεπέρασα διὰ μιᾶς μὲ τὴν λόγχην αὐτὸν καὶ τὸν ἵππον του· ἐπειτα τοῦ ἔκοφα τὴν κεφαλὴν, τοῦ ἀφήρῃσα τὸ διάδημα καὶ ἔγινα ἡδὴ βασιλεὺς καὶ ὅλοι μὲ προσκυνοῦν. Ἀλλ' οἱ βάρβαροι μόνον ἄς προσκυνοῦν διὰ σᾶς τοὺς Ἑλληνας θὰ ἔχω μόνον τὸν τίτλον τοῦ στρατηγοῦ, κατὰ τὰ Ἑλληνικὰ ἔθιμα. Μετὰ ταῦτα ἐννοεῖτε

πόσας πόλεις θὰ ἰδρῦσω καὶ θὰ τὰς ὀνομάσω μὲ τὸ ὄνομά μου, πόσας δὲ θὰ καταστρέψω ἀφ' οὗ τὰς κυριεύσω ἐξ ἐφόδου, ἂν αὐθαδιάσουν πρὸς τὴν δύναμίν μου. Θὰ καταδιώξω δὲ πρὸ πάντων τὸν πλούσιον Κυδίαν, ὁ ὁποῖος συνώρευε εἰς ἓνα χωράφι μου καὶ μετακινῶν ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὰ σύνορα μ' ἐπέταξε ἀπὸ τὸ κτήμά μου.

ΑΓΚ. Αἶ, παῦσε τώρα, Σάμιππα. Εἶνε καιρός, ἀφ' οὗ ἐνίκησας μίαν τοιαύτην μάχην εἰς τὴν Βαβυλῶνα, νὰ ἐορτάζης μὲ συμπόσια τὰ ἐπινίκια. Ἄλλως τε ἐπέρασαν τὰ ἑξὶ στάδια τὰ ὅποια ἀνελόγουν εἰς τὴν βασιλικὴν σου ἐξουσίαν. Καὶ τώρα ἡ σειρὰ τοῦ Τιμολάου νὰ εὐχηθῇ ὅ,τι ἐπιθυμεῖ.

ΣΑΜ. Δὲν μοῦ λές τώρα, Λουκῖνε, πῶς σοῦ φάνηκαν τὰ αἰτήματα μου ;

ΑΓΚ. Ἀσυγκρίτως, θαυμαστότατε βασιλεῦ, ἐπιπονώτερα καὶ τολμηρότερα ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ ὅποια ἐζήτησεν ὁ Ἀδείμαντος· καθ' ὅσον ἐνῶ αὐτὸς ἔζη εἰς ἀπολαύσεις καὶ ἐκέρνα τοὺς συμπότας του μὲ χρυσὰ ποτήρια ἀξίας δύο ταλάντων, ἐσθ' ἐπληγῶνεςο εἰς μονομαχίαν καὶ ἀνησυχίας καὶ εἶχες φροντίδας ἡμέραν καὶ νύκτα. Διότι ὅχι μόνον ἀπὸ μέρους τῶν ἐχθρῶν σέπαπείλουν μεγάλοι κίνδυνοι, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοὺς περιστοιχοῦντάς σε εἶχες μυρίας ἐπιβουλὰς καὶ φθόνον καὶ μῖσος καὶ κολακείαν. Φίλον ἀληθινὸν δὲν εἶχες κανένα, ἀλλ' ὅλοι ὑπεκρίνοντο ὅτι ἦσαν φίλοι σου, εἴτε διότι ἐφοβοῦντο, εἴτε διότι ἠλπίζον νὰ τοὺς εὐνοήσῃς. Ἀληθινὴν ἀπόλαυσιν δὲν ἐγνώρισες καμμίαν οὐδὲ εἰς τὰ ὄνειρά σου· εἶχες μόνον τὴν δόξαν καὶ τὴν χρυσοποιικίλτην πορφύραν καὶ τὴν περιβάλλουσιν τὸ μέτωπόν σου λευκὴν ταινίαν καὶ τοὺς σωματοφύλακας οἵτινες ἐπροπορεύοντο· τὰ λοιπὰ κόπος ἀνυπόφορος καὶ ἀηδία πολλή· καὶ ἡ πρέπει νὰ διαπραγματεύεσαι μὲ τοὺς ἐρχομένους ἐκ μέρους τῶν ἐχθρῶν πρεσβευτὰς ἢ νὰ δικάζῃς ἢ νὰ ἐκδίδῃς διατάγματα πρὸς τοὺς ὑπηκόους· καὶ ἄλλοτε μὲν ἔθνος τι ἐπαναστατεῖ, ἄλλοτε δὲ γείτονες λαοὶ κάμνουν ἐπιδρομὴν εἰς τὴν χώραν σου. Τὰ πάντα πρέπει νὰ φοβᾷσαι καὶ νὰ ὑποπτεύῃς καὶ μᾶλλον διὰ τοὺς ἄλλους εἶσαι εὐτυχὴς παρὰ διὰ τὸν ἑαυτὸν σου. Δὲν εἶνε δὲ ἀνάξιον προσοχῆς

καὶ τὸ ὅτι ἀσθενεῖς ὁμοίως μὲ τοὺς ἀπλοῦς ἀνθρώπους καὶ ὁ πυρετὸς δὲν σὲ διακρίνει ἂν εἶσαι βασιλεὺς, ὁ δὲ θάνατος δὲν φοβᾶται τοὺς δορυφόρους, ἀλλ' ἔρχεται ὅταν τοῦ καπνίσῃ καὶ σὲ παίρνει κλαίοντα, χωρὶς νὰ σέβεται τὸ στέμμα. Σὺ δὲ ὁ μέγας καὶ πολὺς, ἀφοῦ ἀποσπασθῇς καὶ καταπέσῃς ἐκ τοῦ βασιλικοῦ σου θρόνου, ἀκολουθεῖς τὴν αὐτὴν ὁδὸν μὲ τοὺς πολλοὺς, ἱσότημος εἰς τὴν ἀγέλην τῶν νεκρῶν, καὶ μόνον ὁ τάφος σου διακρίνεται ἀπὸ ἐπίχωμα ὑψηλὸν ἢ στήλην μεγάλην ἢ πυραμίδα μὲ εὐγράμμους γωνίας, τιμαὶ αἵτινες ἔρχονται ἀργὰ καὶ τὰς ὁποίας δὲν θὰ αἰσθανθῇς. Οἱ ἀνδριάντες δὲ καὶ οἱ ναοί, τοὺς ὁποίους ἐγείρουν αἱ πόλεις πρὸς τιμὴν σου, καὶ ἡ φήμη σου, ὅλα ὀλίγον κατ' ὀλίγον καταρρέουν καὶ σβύνουν λησμονούμενα. Ἀλλὰ καὶ ἂν μείνουν εἰς αἰῶνας, τί θὰ καταλάβῃς ἐσὺ ὁ ὁποῖος δὲν θὰ αἰσθάνεσαι πλέον τίποτε; Βλέπεις τί περισπασμούς, τί φόβους, τί φροντίδας καὶ κόπους θὰ ἔχῃς ἐν ὧσιν θὰ ζῇς, ποῖα δὲ θὰ εἶνε καὶ μετὰ θάνατον ἡ τύχη σου; Ἀλλὰ τώρα ἡ σειρὰ σου, Τιμόλαε, νὰ εὐχηθῇς καὶ φρόντισε νὰ ὑπερβῇς τοὺς ἄλλους, ὅπως ἀρμόζει εἰς ἀνθρώπον φρόνιμον καὶ ἔχοντα πεῖραν τοῦ κόσμου.

TIM. Πρόσεξε λοιπόν, Λυκίνε, νὰ ὀῇς ἂν θὰ ζητήσω τίποτε ἀξιοκατάκριτον. Χρυσὸν καὶ θησαυροὺς καὶ μεδίμνους νομισμάτων ἢ θρόνους καὶ πολέμους καὶ φόβους μήπως χάσω τὴν βασιλείαν, τὰ ὁποῖα μὲ τὸ δίκιο σου κατηγόρησες, δὲν θὰ ζητήσω. Διότι εἶνε πράγματα ἀθέβηια καὶ συνοδεύονται ἀπὸ πολλοὺς κινδύνους καὶ ἔχουν περισσοτέρας θλίψεις παρὰ τέρψεις. Ἐγὼ θὰ ἤθελα νὰ ἔλθῃ ὁ Ἑρμῆς νὰ μεῦρῃ καὶ νὰ μοῦ δώσῃ κάτι δακτυλίδια, τὰ ὁποῖα νὰ ἔχουν τριαύτην δύναμιν, ὥστε τὸ μὲν νὰ δίδῃ παντοτεινὴν ὑγείαν καὶ δύναμιν σωματικὴν, νὰ εἶμαι ἄτρωτος καὶ νὰ μὴ μὲ προσβάλλῃ νόσημα· ἄλλο δέ, ὅμοιον πρὸς τὸ τοῦ Γύγου, νὰ καθιστᾷ ἀόρατον ἐκεῖνον ὅστις θὰ τὸ φορῇ· τρίτον δακτυλίδι νὰ μὲ κάνῃ ἰσχυρότερον δέκα χιλιάδων ἀνδρῶν καὶ ὅσον βάρος δύνανται νὰ μετακινήσουν μόνις δέκα χιλιάδες ἄνδρες νὰ τὸ σηκῶν εὐκόλως μόνος ἐγώ. Ἀλλὰ καὶ νὰ πετῶ καὶ νὰ ἀνεβαίνω εἰς ὕψος πολὺ, καὶ αὐτὴν τὴν δύναμιν νὰ μοῦ τὴν δίδῃ

ἄλλο δακτυλίδι. Θὰ ἤθελα καὶ ν' ἀποκοιμίζω οἷους δῆποτε θέλω καὶ πᾶσα θύρα, ἅμα πλησιάζω, ν' ἀνοίγῃ, χαλαρουμένης τῆς κλειδαριᾶς καὶ ἀφαιρουμένου ἀφ' ἑαυτοῦ τοῦ σύρτου· αὐτὰ δὲ καὶ τὰ δύο νὰ γίνωνται δι' ἐνὸς δακτυλιδιοῦ. Ἀλλὰ τὸ σπουδαιότερον καὶ πολυτιμότερον δακτυλίδι θὰ εἶνε ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον θὰ μὲ κἀνῃ ἀγαπητὸν εἰς τὰ ὥραῖα παιδιὰ καὶ τὰς γυναῖκας καὶ τοὺς λαούς· καὶ νὰ μὴ δύναται κανεὶς ν' ἀποφύγῃ τὴν γοητείαν μου, εἰς ὅλους νὰ εἶμαι περιπόθητος καὶ ὅλοι νὰ ἔχουν εἰς τὸ στόμα των τὸ ὄνομά μου, οὕτως ὥστε πολλαὶ γυναῖκες, μὴ ὑποφέρουσαι τὸν ἔρωτα τὸν ὁποῖον θὰ ἐμπνέω, νὰ κρεμῶνται, καὶ οἱ νεκνίσκοι νὰ τρελλαίνωνται γιὰ μένα καὶ νὰ θεωροῦνται εὐτυχεῖς ἐκεῖνοι ποῦ καὶ μόνον θὰ τοὺς κυττάξω, ὅσους δὲ περιφρονήσω ν' ἀποθνήσκουν καὶ αὐτοὶ ἐκ λύπης· καὶ ἐν γένει νὰ εἶμαι ὥρατος καὶ ἐράσμιος περισσότερον ἀπὸ τὸν Ἰάκινθον, τὸν Ἴλαν ἢ τὸν ἐκ Χίου Φάωνα. Ὅλα δὲ αὐτὰ δὲν θέλω νὰ τὰ ἔχω δι' ὀλίγον καιρόν, οὔτε νὰ ζήσω ὅσον οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι, ἀλλ' ἐπὶ χίλια ἔτη νὰ ἀναγεσθῇ, γινόμενος νέος ἐκ νέου, καὶ κάθε δέκα ἑπτὰ περὶπου ἔτη ν' ἀποβάλλω τὸ γῆρας, καθὼς τὰ φεῖδια. Διότι ὅσον καὶ ἂν ζήσω δὲν θὰ στερηθῶ τίποτε· ὅλα τὰ ἀγαθὰ τῶν ἄλλων θὰ εἶνε δικά μου, ἀφοῦ θὰ δύναμαι ν' ἀνοίγω τὰς θύρας, ν' ἀποκοιμίζω τοὺς φύλακας καὶ νὰ εἰσέρχωμαι ἀόρατος. Ἐὰν δὲ μάθω ὅτι εἰς τὰς Ἰνδίας ἢ εἰς τὰς χώρας τῶν Ὑπερβορείων ὑπάρχει κἀτι τι ἀξιοθέατον ἢ πολύτιμον ἢ φαγώσιμα καὶ ποτὰ εὐχάριστα, δὲν θὰ στείλω νὰ μοῦ φέρουν, ἀλλ' ἐῖς ἴδιος θὰ πετάξω ἕως ἐκεῖ καὶ θ' ἀπολαύσω τὰ πάντα μέχρι κόρου. Καὶ τὸν Γρύπα, τὸ πτερωτὸν θηρίον, καὶ τὸ πτηνὸν Φοῖνικα τῶν Ἰνδιῶν, τὸ ὁποῖον εἶνε ἀόρατον εἰς τοὺς ἄλλους, ἐγὼ θὰ βλέπω· καὶ μόνος ἐγὼ θὰ γνωρίζω τὰς πηγὰς τοῦ Νεῖλου· καὶ πόσον μέρος τῆς γῆς εἶνε ἀκατοίκητον καὶ ἂν ὑπάρχουν ἀντίποδες κατοικοῦντες εἰς τὸ νότιον τῆς γῆς ἡμισφαίριον. Προσέει θὰ ἐξακριβώσω εὐκόλως τί εἶνε τὰ ἄστρα καὶ ἡ σελήνη καὶ αὐτὸς ὁ ἥλιος, διότι θὰ δύναμαι νὰ τὸν πλησιάσω χωρὶς νὰ καῶ. Ἀλλὰ τὸ πλεόν εὐχάριστον θὰ εἶνε ὅτι αὐθημερὸν θὰ δύναμαι νάναγ-

γαίλῳ εἰς τὴν Βαθυλῶνα ποῖος ἐνίκησεν εἰς τὰ Ὀλύμπια· καὶ ἂν τύχῃ νὰ προγευματίσω εἰς τὴν Συρίαν νὰ δειπνῶ εἰς τὴν Ἰταλίαν. Ἄν ἔχω δὲ κἀνένα ἐχθρὸν ν' ἀμύνωμαι ἄόρατος, νὰ τοῦ συντρέδω μὲ πέτρην τὴν κεφαλὴν χωρὶς νὰ φαίνωμαι· τοὺς δὲ φίλους πάλιν νὰ εὐεργετῶ, ρίπτων εἰς αὐτοὺς χρυσὸν ἐνῷ θὰ κοιμῶνται. Τοὺς ὑπερόπτας καὶ τοὺς τυραννικοὺς καὶ θρασεῖς πλουσίους θὰ τιμωρῶ κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον· θὰ τοὺς σηκῶνω εἰς ὕψος εἴκοσι σταδίων καὶ θὰ τοὺς ἀφῆνω νὰ πίπτουν εἰς κρημνοὺς. Εἰς τοὺς παιδικοὺς ἔρωτας θὰ ἔχω ἀπόλυτον ἐλευθερίαν, ἀφοῦ θὰ δύνανται νὰ εἰσέρχωμαι ἄόρατος εἰς τὰ σπῆτια καὶ νὰ ποικιμίζω ὅλους ἐκτὸς τῶν ἐρωμένων. Φαντάζεσθε δὲ τί θὰ εἶνε νὰ κατασκοπεύω τοὺς ἐχθροὺς ἀνυψούμενος ὑπεράνω αὐτῶν καὶ εἰς ὕψος, ὅπου δὲν θὰ δύνανται νὰ μὲ φθάσουν τὰ βέλη των. Καὶ ἂν θελήσω νὰ ὑποστηρίξω τοὺς νικωμένους, νὰ ναρκῶνω τοὺς νικητάς καὶ νὰ δίδω τὴν νίκην εἰς τοὺς φεύγοντας, οἵτινες ἀπὸ διωκομένων θὰ γίνουν ἐπιτιθέμενοι. Ἐν γένει δὲ ἡ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων θὰ εἶνε παιγνίδι δι' ἐμέ, τὰ πάντα θὰ εἶνε δικὰ μου καὶ οἱ ἄλλοι θὰ μὲ νομίζουσιν θεόν. Αὕτῃ εἶνε ἡ μεγαλειτέρα εὐτυχία, ἥτις οὔτε νὰ χαθῇ, οὔτε νὰ κινδυνεύσῃ δύνатаι, ἀλλὰ θὰ διατηρηθῇ μὲ ὑγιάν εἰς μακρὰν ζωὴν. Τί ἔχεις νὰ πῇς εἰς αὐτά, Λυκῖνε;

ΛΥΚ. Τίποτε, Τιμόλαε· διότι δὲν εἶνε καὶ ἀκίνδονον νὰντιλέγῃ κανεὶς εἰς ἄνθρωπον πετρωτὸν καὶ δυνατώτερον ἀπὸ μυρίους ὁμοῦ ἀνδρας. Θὰ σ' ἐρωτήσω ἐν τοσούτῳ ἂν εἰς τὰ τόσα ἔθνη, τὰ ὅποια ἐγνώρισες στὰ πετακτά, εἶδες ἄλλον κανένα, γέροντα ἤδη, ὅστις νὰ ἔχῃ τόσον διασκαλευμένα τὰ μυαλά, ὥστε νὰ ἱππεύῃ ἕνα μικρὸν δακτύλιον καὶ νὰ δύνатаι νὰ κινῇ βουνὰ ὀλόκληρα μὲ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου του νὰ εἶνε ἀγαπητὸς καὶ ἐπέραστος εἰς ὅλους καὶ μάλιστα ἐνῷ εἶνε φαλακρὸς καὶ σιμωμύτης; Εἰπέ μου δὲ καὶ διὰ τί νὰ μὴ σοῦ χρησιμεύῃ δι' ὅλα αὐτὰ ἕνα μόνον δακτυλίδι, ἀλλὰ θὰ ἔχῃς φορτωμένον μὲ δακτυλίδια τὸ ἀριστερό σου χέρι; Θὰ περισσεύουν μάλιστα, ὥστε ν' ἀναγκασθῇς νὰ φορῇς καὶ εἰς τὸ δεξιόν. Ἀλλ' ἕνα κυρίως σοῦ ἀναγ-

καιεῖ, τὸ ὅποῖον ἅμα φορεῖς θὰ παύσῃς νὰ μωρολογῇς, καὶ θ' ἀπαλλάττεσαι ἀπὸ αὐτὴν τὴν πολλὴν κουταμάραν. Ἄλλ' ἴσως καὶ ὁ ἐλλέβορος ἀρκεῖ νὰ σὲ θεραπεύσῃ, ἂν τὸν πηξῇ ἄδολον.

ΤΙΜ. Ἀλλὰ τώρα ἐξ ἅπαντος πρέπει νὰ κάμῃς καὶ σὺ τὰς εὐχάς σου, Λυκίνε, διὰ νὰ ἴδωμεν ποῖα χαρίσματα ἄψογα καὶ ἀκατάκριτα θὰ ζητήσῃς, σὺ ὁ συκοφαντῶν τοὺς ἄλλους.

ΛΥΚ. Δὲν ἔχω ἀνάγκην εὐχῶν ἐγώ· ἐφθάσαμεν ἄλλω· εἰς τὸ Δίπυλον καὶ ὁ φίλτατος ἀπ' ἐδῶ Σάμιππος, μὲ τὰς μονομαχίας του εἰς τὴν Βαθυλῶνα, σὺ δέ, Τιμόλαε, μὲ τὰ προγεύματά σου εἰς τὴν Βαθυλῶνα καὶ τὰ δεῖπνά σου εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἐφάγατε καὶ τὰ ἐξ στάδια τοῦ δρόμου τὰ ὅποια μοῦ ἀνελόγουν καὶ καλῶς ἐπράξατε. Διότι δὲν θὰ ἐδεχόμην νὰ πλουτήσω ἐπ' ὀλίγον ἓνα φανταστικὸν πλοῦτον καὶ νὰ λυποῦμαι ἔπειτα ὅταν θὰ τρώγω ξερὸ ψωμί, ὅπως θὰ τὸ πάθετε σεῖς μετ' ὀλίγον, ὅταν ἡ εὐδαιμονία καὶ τὰ πολλὰ σας πλούτη θὰ πετάξουν, σεῖς δέ, ὡς νὰ ἐξυπνήσατε ἀπὸ γλυκύτατον ὄνειρον, θὰ πέσετε ἀπὸ τοὺς θησαυροὺς καὶ τὰ ἡγεμονικὰ διαδήματα εἰς πράγματα διαφορετικά· εἰς τὰ σπίτια σας, ὅπως οἱ ὑποχρινόμενοι τοὺς βασιλεῖς ἡθοποιοί, ἐξερχόμενοι τοῦ θεάτρου δὲν ἔχουν νὰ φάγουν οἱ περισσότεροι, ἐνῷ πρὸ ὀλίγου ἦσαν Ἀγαμέμνονες ἢ Κρέοντες. Θὰ λυπηθῇτε, ὡς εἶν' ἐπόμενον καὶ θὰ σᾶς φανοῦν δυσάρεστα αὐτὰ ποῦ θὰ ἔχετε εἰς τὰ σπίτια σας, μάλιστα δὲ σὺ, Τιμόλαε, ἔταν κατ' ἀνάγκην θὰ πάθῃς ὅτι ὁ Ἰκαρος, νὰ σοῦ σκορπίσῃ τὸ πτέρωμα, νὰ καταπέσῃς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ νὰ περπατῇς χάμαι· διότι ὅλα ἐκεῖνα τὰ δακτυλίδια θὰ φύγουν ἀπὸ τὰ δάκτυλά σου. Ἐγὼ σᾶς χαρίζω ὅλους τοὺς θησαυροὺς καὶ αὐτὴν τὴν Βαθυλῶνα καὶ μοῦ εἶνε ἀρκετὸν νὰ γελάσω μὲ ὅλη μου τὴν καρδίαν μὲ τὰ τόσα καὶ τοιαῦτα ποῦ ἐζητήσατε, ἐνῷ διατείνεσθε ὅτι σᾶς ἀρέσει ἡ φιλοσοφία.

ΠΕΡΙ ΠΕΝΘΟΥΣ

Ἀξιοπαρατήρητα εἶνε τὰ ὑπὸ τῶν περισσοτέρων πραττόμενα καὶ λεγόμενα κατὰ τὰς κηδείας, καθὼς καὶ ὅσα λέγουν ἐκεῖνοι οἵτινες τάχα τοὺς παρηγοροῦν· πῶς θεωροῦν ἀνυπόφορα τὰ συμβαίνοντα δι' αὐτοὺς οἱ κλαίοντες καὶ δι' ἐκείνους τοὺς ὁποίους μοιρολογοῦν. Μὰ τὸν Πλούτωνα δὲ καὶ τὴν Περσεφόνην δὲν εἶνε καθόλου βέβαιοι ἂν ὅ,τι συνέβη εἶνε κακὸν καὶ ἄξιον λύπης ἢ ἐξ ἐναντίας εὐχάριστον καὶ καλλίτερον διὰ τοὺς παθόντας, ἀλλ' ἀπὸ συνήθειαν καὶ κοινὸν ἔθιμον λυποῦνται καὶ ὀδύρονται.

Ὅταν λοιπὸν ἀποθάνῃ κανεῖς, κάμνουν ὥς ἐξῆς.... Ἀλλὰ, πρὶ τούτου, θέλω νὰ εἶπω ποίας ἰδέας ἔχουν περὶ θανάτου· διότι οὕτω θὰ ἐξηγηθῇ διὰ ποῖον λόγον πράττουν καὶ λέγουν τὰ περιττὰ ἐκεῖνα. Ὁ πολὺς κόσμος, ἐκεῖνοι τοὺς ὁποίους οἱ σοφοὶ ὀνομάζουσιν κοινούς ἀνθρώπους, πιστεύοντες εἰς ὅσα περὶ τούτου λέγουν ὁ Ὅμηρος καὶ Ἡσίοδος καὶ οἱ ἄλλοι μυθοπλάσται καὶ ὡς θεοπνεύστους θεωροῦντες τὰς ποιητικὰς διηγήσεις αὐτῶν, φαντάζονται ὅτι ὑπὸ τὴν γῆν ὑπάρχει τόπος βαθύς, ὁ Ἄδης. Εἶνε δὲ μέγας καὶ εὐρύχωρος ὁ τόπος οὗτος καὶ σκοτεινὸς καὶ χωρὶς ἡλίου, οὕτως ὥστε νὰ μὴ ἐννοῇται πῶς νομίζουν ὅτι φωτίζεται διὰ νὰ βλέπουν ὁ εἰς τὸν ἄλλον οἱ εὐρισκόμενοι εἰς αὐτόν. Εἰς τὴν καταβόθραν αὐτὴν βασιλεύει ὁ ἀδελφὸς τοῦ Διὸς Πλούτων, ὅστις ὠνομάσθη οὕτω, ὥς μοῦ εἶπε κάποιος σοφὸς εἰς τὰ ταιαῦτα, διότι εἶνε πλούσιος ἀπὸ νεκρούς, ἔχει δηλαδὴ εἰς τὴν ἐξουσίαν του μέγα πλῆθος νεκρῶν.

Οὗτος λοιπὸν ὁ Πλούτων ἐκανόνισε τὴν πολιτείαν τῶν νεκρῶν ὁποῖα εἶνε. Ἀφοῦ τοῦ ἔλαχε ἡ ἐπὶ τῶν ἀποθανόντων ἐξουσία, ἅμα τοὺς παραλαμβάνει εἰς τὸ βασίλειόν του τοὺς κρατεῖ μὲ δεσμὰ

ἄλυτα καὶ εἰς οὐδένα ἐπιτρέπει νὰ τραπῇ τὴν πρὸς τὰ ἐπάνω ὁδόν, ἐκτὸς πολὺ ὀλίγων, εἰς οὓς μόνον καθ' ὅλους τοὺς αἰῶνας ἐπετράπη ἢ ἐπάνοδος διὰ σπουδαιοτάτους λόγους. Περιβρέχουν δὲ τὴν χώραν αὐτοῦ ποταμοὶ μεγάλοι καὶ φοβεροί, ὥς φαίνεται καὶ ἐκ μόνων τῶν ὀνομάτων αὐτῶν· ὀνομάζονται Κωκυτοί, Περιφλεγέθοντες καὶ τὰ παρόμοια. Ἄλλ' ἔτι σπουδαιότερα εἶνε ἢ Ἀχερουσία λίμνη, ἣτις εὐρισκομένη εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ Ἄδου, δέχεται πρώτη τοὺς ἐρχομένους, τὴν ὁποίαν δὲν δύναται κανεῖς νὰ διαπλεύσῃ ἢ νὰ περάσῃ ὅπως δήποτε χωρὶς τὸν πορθμέα· διότι εἶνε πολὺ βαθεῖα ὥστε νὰ μὴ δύναται κανεῖς νὰ τὴν περάσῃ μὲ τὰ πόδια καὶ ἀρκετὰ πλατεῖα ὥστε νὰ μὴ δύναται κανεῖς νὰ τὴν διέλθῃ κολυμβῶν· ἀλλ' οὔτε τὰ νεκρὰ πτηνὰ δύνανται νὰ περάσουν μὲ πτήσιν.

Εἰς τὴν εἴσοδον, ἣτις ἔχει καὶ πύλην ἀδαμαντίνην, παραμένει ὁ ἀνεψιὸς τοῦ βασιλέως Αἰακός, εἰς τὸν ὁποῖον εἶνε ἀνατεθειμένος νὰ φρουρῇ, καὶ πλησίον αὐτοῦ σκύλος τρικέφαλος μὲ τρομερὰ δόντια, ὅστις τοὺς μὲν ἐρχομένους ἐξωθεν βλέπει κατὰ τρόπον ἡμερον καὶ φιλικόν, τοὺς δὲ ἀποπειρωμένους ν' ἀποδράσουν ὕλακτεῖ καὶ μὲ τὸ φοβερόν του στόμα νατατρομάζει.

Ἄμα δὲ περάσουν τὴν λίμνην, εὐρίσκουν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν μέγα λειβάδι, κατάφυτον ἀπὸ ἀσφοδέλους, καὶ πηγὴν ὕδατος, τὸ ὁποῖον ἀφαιρεῖ τὴν μνήμην· διὰ τοῦτο δὲ καὶ ὠνομάσθη ὕδωρ λήθης. Ταῦτα ἀναμφιδόλως διηγήθησαν εἰς τοὺς παλαιούς ἢ Ἀλκησitis καὶ ὁ Πρωτεσίλεως οἱ ἐκ Θεσσαλίας, ὁ Θησεὺς ὁ υἱὸς τοῦ Αἰγέως καὶ ὁ Ὀμηρικὸς Ὀδυσσεύς, πολὺ σοβαροὶ καὶ ἀξιόπιστοι μάρτυρες, οἱ ὁποῖοι βέβαια δὲν θὰ ἔπιον ἐκ τῆς πηγῆς τῆς λήθης, ἄλλως δὲν θὰ τὰ ἐνθυμοῦντο. Κατὰ τὰς διηγήσεις λοιπὸν αὐτῶν, ὁ Πλούτων καὶ ἡ Περσεφὸνῃ βασιλεύουν καὶ ἔχουν τὴν ἀνωτάτην ἐπὶ ὅλων ἐξουσίαν· ὑπηρετοῦσι δὲ αὐτοὺς καὶ συμπράττουσιν εἰς τὴν κυδέρνησιν πολυάριθμοι Ἑρινύες καὶ Ποιναι καὶ Φόβοι καὶ ὁ Ἑρμῆς, ὅστις ὅμως δὲν εἶνε τακτικός. Ὡς ὑπαρχηγοὶ δὲ καὶ μεγιστάνες καὶ δικασταὶ εἶνε διωρισμένοι δύο, οἱ Κρήτες Μίνως καὶ Ραδάμανθυς, οἱ ὁποῖοι εἶνε τοῦ Διὸς υἱοί. Οὐ-

τοι τοὺς μὲν κηλοὺς καὶ δικαίους καὶ ζήσαντας βίον ἐνόρετον, ὅταν συναθροισθῶσι πολλοί, ἀποστέλλουν, ὥς εἰς ἀποικίαν, εἰς τὸ Ἥλύσιον πεδίον, ὅπου τοὺς περιμένει ἡ μακαριωτέρα ζωή. "Ὅσους δὲ συλλάβωσι κακοὺς τοὺς παραδίδουν εἰς τὰς Ἑρινύας, διὰ τὰ τοὺς ὀδηγήσουσιν εἰς τὸ μέρος τὸ ὠρισμένον διὰ τοὺς ἁμαρτωλοὺς καὶ τιμωρηθῶσιν ἀναλόγως τῶν ἀδικιῶν των. Ἐκεῖ ὑποβάλλονται εἰς ὅλα τὰ βασανιστήρια, στρεβλούμενοι, καιόμενοι, ὑπὸ γυπῶν τρωγόμενοι, εἰς τροχὸν στρεφόμενοι καὶ λίθους κυλίνοντες. Ὁ Τάνταλος παραδείγματος χάριν στέκεται· πρὸ τῆς λίμνης διψασμένος καὶ κινδυνεύει ὁ δυστυχὴς νὰ ποθάνῃ δευτέραν φοράν ἀπὸ δίψαν. "Ὅσοι δὲ ἔζησαν μέσσην ζωὴν, οὔτε ἐντελῶς ἐνόρετο, οὔτε τελείως φαῦλοι (εἶνε δὲ οὗτοι πολυάριθμοι) περιπλανῶνται εἰς τὸν λειμῶνα χωρὶς σώμα, ὥς σκιαί, ἑξαφανιζόμενοι, καθὼς ὁ καπνός, ὑπὸ τὴν ἀφῆν. Οὗτοι τρέφονται μὲ τὰς χοᾶς καὶ τὰς θυσίας τὰς ὁποίας προσφέρομεν ἐπὶ τῶν τάφων. "Ὡστε ἂν κανεῖς δὲν ἀφῆκε συγγενῇ ἢ φίλον ἐπὶ τῆς γῆς, μένει χωρὶς τροφήν καὶ λιμῶνται μεταξὺ τῶν νεκρῶν.

Τόσον πιστεύει ὁ λαὸς εἰς αὐτά, ὥστε ἅμα κανεῖς ἀποθάνῃ, οἱ συγγενεῖς ἐν πρώτοις τοῦ θέτουν ὀβολὸν εἰς τὸ στόμα διὰ τὰ πληρώσῃ τὸν πορθμέα τῆς Ἀχερουσίας, χωρὶς νὰ ἐξετάζουν ποῖον νόμισμα ἔχει τιμὴν καὶ κυκλοφορεῖ εἰς τὸν Ἄδην καὶ ἂν περνᾷ ὁ Ἀττικὸς ἢ ὁ Μακεδονικὸς ἢ ὁ Αἰγινητικὸς ὀβολός· οὔτε σκέπτονται ὅτι θὰ ᾔητο πολὺ προτιμότερον νὰ μὴ ἔχουν νὰ πληρώσῃ τὰ πορθμεῖα οἱ νεκροί, διότι οὕτω δὲν θὰ τοὺς ἐδέχετο ὁ πορθμεὺς καὶ θὰ ἐπέστρεφον πάλιν, ἀναπεμπόμενοι εἰς τὴν ζωὴν. Ἐπειτα, ἀφοῦ τοὺς λούσουν, ὥς νὰ μὴ ἀρκεῖ ἡ λίμνη τοῦ Ἄδου διὰ τὰ κάμουν λουτρόν, καὶ ἀλείψουν μὲ τὸ ἐκλεκτότερον ἄρωμα τὸ σῶμα, τὸ ὅποῖον ἤδη πλησιάζει εἰς τὴν δυσωδίαν, καὶ τοὺς στεφανώσουν μὲ τὰ ἄνθη τῆς ἐποχῆς, τοὺς ἐκθέτουν λαμπρῶς ἐνδεδυμένους διὰ τὰ μὴ κρυόνουν, φαίνεται, καθ' ὁδὸν καὶ νὰ μὴ τοὺς ἴδῃ γυμνοὺς ὁ Κέρβερος. Συγχρόνως κλαίουσιν καὶ ὀδύρονται αἱ γυναῖκες καὶ ὅλοι χύνουν δάκρυα καὶ κτυποῦν τὰ στήθη καὶ ἀποσποῦν τὰ μαλλιά των καὶ αἰματόνουν μὲ τὰ νύχια τὰ μάγουλά

των. Ἐνίοτε δὲ καὶ σχίζουσιν τὰ ἐνδύματά των καὶ ῥίπτουν σκόνην ἐπὶ τῆς κεφαλῆς των καὶ οἱ ζῶντες γίνονται πλέον τοῦ νεκροῦ ἀξιοθρήνητοι. Διότι αὐτοὶ μὲν πολλάκις κυλίνονται κατὰ γῆς καὶ κτυποῦν τὴν κεφαλὴν εἰς τὸ ἔδαφος, αὐτὸς δὲ σεμνὸς καὶ καλλωπισμένος, καταστόλιστος μὲ στεφάνους, εἶνε τοποθετημένος εἰς μέρος ὑψηλὸν καὶ περιδλεπτον, ὥς διὰ πομπὴν ἐτοιμασμένος.

Ἐπειτα ἡ μήτηρ ἥ καὶ αὐτὸς ὁ πατήρ προχωρεῖ ἐκ τοῦ μέσου τῶν συγγενῶν καὶ ἐναγκαλισθεὶς αὐτὸν (ὡς ὑποτεθῇ ὅτι εἶνε νέος καὶ ὥρατος διὰ τὸ νὰ εἶνε καὶ τὸ δῶμα τὸ ὁποῖον παίζεται ἐπ' αὐτοῦ ζωηρότερον) ἐκπέμπει φωνὰς ἄλλοκότους καὶ ματαίας, εἰς τὰς ὁποίας ὁ νεκρὸς θ' ἀπεκρίνετο ἂν εἶχε φωνήν. Λέγει δὲ ὁ πατήρ μὲ θρηνηδὴ φωνήν καὶ μακραίωνων ἐκάστην λέξιν: «Παιδί μου, παιδί μου πολυαγαπημένο, ποῦ πέθανες καὶ σ' ἐπῆρε ὁ Χάρος πρόωρα! Γιατί φεύγεις καὶ μ' ἀφήνεις ἔρημον ἐμένα τὸ μαῦρο; Γιατί πεθαίνεις πρὶν νὰ παντρευθῇς, πρὶν νὰ τεκνοποιήσῃς, πρὶν νὰ πᾶς στρατιώτης, πρὶν νὰ καλλιεργήσῃς τὴν γῆν, πρὶν νὰ γερᾷς; Δὲν θὰ τραγουδήσῃς πειὰ τὴν νύκτα, οὔτε θὰ ἔρωτευθῇς, παιδί μου, οὔτε θὰ μεθύσῃς εἰς συμπόσια μὲ τοὺς ὁμηλίλους σου».

Τοιαῦτα καὶ ἄλλα θὰ εἶπη, νομίζων ὅτι ὁ υἱὸς του ἔχει μὲν ἀνάγκην τούτων καὶ τὰ ἐπιθυμεῖ καὶ μετὰ θάνατον, ἀλλὰ δὲν δύναται πλέον νὰ τὰπολαύῃ. Ἄλλ' αὐτὰ εἶνε μόνον; Πόσοι ἄλλοι καὶ ἵππους καὶ παλλακίδας καὶ οἶνοχόους ἔσφαξαν ἐπὶ τῶν τάφων καὶ ἐνδύματα καὶ ἄλλα στολίσματα συνέκαυσαν ἢ συνέθαψαν διὰ νὰ συνοδεύσουν τάχα τοὺς νεκροὺς καὶ νὰ τὰ χρησιμοποιοῦν καὶ τὰπολαμβάνουν οὗτοι εἰς τὸν Ἄδην;

Ὁ γέρων ὅμως ὁ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον πενθῶν θρηνηλογεῖ ὅσα ἀνέφερα καὶ ἔτι περισσότερα ὅχι χάριν τοῦ υἱοῦ του — διότι γνωρίζει ὅτι καὶ τοῦ Στέντορος τὴν φωνὴν ἂν ἔχη δὲν θὰ τὸν ἀκούσῃ ὁ νεκρὸς — ἀλλ' οὔτε καὶ δι' ἑαυτόν· διότι καὶ μόνον ἂν τὰ σκέπτεται, χωρὶς νὰ φωνάζῃ, εἶνε ἀρκετόν· δὲν ἔχει κανεὶς ἀνάγκην νὰ φωνάζῃ πρὸς τὸν ἑαυτόν του. Ἐπεταὶ λοιπὸν ὅτι διὰ τοὺς παρόντας φλυαρεῖ ταῦτα, καὶ δὲν γνωρίζει αὐτὸ τί ἔπαθε διὰ τοῦ

θανάτου ὁ υἱὸς τοῦ, οὔτε ποῦ μετέβη· ἀλλ' οὔτε ἐξετάζει ὁποία πραγματικῶς εἶνε ἡ ζωή, ἄλλως δὲν θὰ ἐθρήνηι ὡς συμφορὰν τὴν ἐξ αὐτῆς μετὰστασιν. Καὶ ὁ υἱὸς τοῦ θὰ ἠδύνατο νὰ τοῦ ἀπαντήσῃ ἂν ὁ Αἰακὸς καὶ ὁ Ἀἰδωνεύς¹ τοῦ ἐπέτρεπον νὰ προβάλῃ ὀλίγον ἐκ τοῦ στομίου τοῦ Ἄδου διὰ νὰ προτρέψῃ τὸν πατέρα του νὰ παύσῃ τὰς ματαίαις κραυγαῖς: «Δυστυχισμένε ἀνθρώπε, τί φωνάζεις; γιατί με σκοτίζεις; Παῦσε νὰ τραῖξ τὰ μαλλιά σου καὶ νὰ σπαράσσης τὴν ἐπιδερμίδα τοῦ προσώπου σου. Γιατί με ὑβρίζεις με τοὺς θρήνους σου καὶ με ἀποκαλεῖς δυστυχῇ καὶ ἐλεεινόν, ἐνῶ ἔγινα πολὺ καλλίτερος καὶ εὐτυχέστερος ἀπὸ σέ; ἢ τί τὸ φοβερὸν νομίζεις ὅτι ἐπαθα; ἢ σοῦ φαίνεται ὅτι εἶμαι δυστυχῆς διότι δὲν ἔγινα γέρων ὅπως σύ, φαλακρὸς τὴν κεφαλὴν, με τὸ πρόσωπον καταζαρωμένον, καμπόυρης καὶ βραδυκίνητος καὶ ἐντελῶς σεσαθρωμένος ὑπὸ τοῦ χρόνου; Καὶ ἀφοῦ ἔζησες ἐπὶ τόσα καὶ τόσα ἔτη, σήμερον παραληρεῖς ἐνώπιον τόσων ἀνθρώπων. ὦ ἀνόγητε ἀνθρώπε, τί τὸ καλὸν βλέπεις εἰς τὴν ζωὴν, τὸ ὅποιον ἐγὼ θὰ στερηθῶ; ἢ θὰ μοῦ ἀναφέρῃς τὰ μεθύσια καὶ τὰ γεύματα καὶ τοὺς στολισμοὺς καὶ τὰς ἐρωτικὰς ἀπολαύσεις καὶ φοβεῖσαι ὅτι ἐπειδὴ θὰ τὰ στερηθῶ θὰ χαθῶ; Ἀγνοεῖς ὅτι τὸ νὰ μὴ διψᾷ κανεὶς εἶνε πολὺ καλλίτερον ἀπὸ τὸ νὰ πίνη καὶ τὸ νὰ μὴ πεινᾷ ἀπὸ τὸ τρώγειν καὶ τὸ νὰ μὴ κρυόνη τοῦ νὰ ἔχῃ ἄφθονα ἐνδύματα; Ἐπειδὴ φαίνεσαι ὅτι ἀγνοεῖς, ἔλα νὰ σέ διδάξω πῶς νὰ θρηνηλογῇς ἀληθέστερα. Λοιπὸν ἄρχισε ἄλιν καὶ φώναζε.— Δυστυχισμένο παιδί, δὲν θὰ διψάσῃς πειά, δὲν θὰ πεινάσῃς, οὔτε θὰ κρυώνῃς. Ἐφυγες, κακότυχε, κ' ἐσώθῃς ἀπὸ τῆς ἀρρώστειας· καὶ οὔτε πυρετὸν φοβεῖσαι πειά, οὔτε ἐχθρόν, οὔτε τύραννον. Οὔτε ἔρωθ θὰ σέ σκοτίσῃ, οὔτε συνουσία θὰ σέ παραμορφώσῃ, οὔτε θάσωτεύῃς εἰς αὐτὴν τὴν ὑγείαν καὶ τὴν ζωὴν σου δις ἢ τρίς τῆς ἡμέρας. Τί συμφορά! Δὲν θὰ καταφρονηθῇς ὡς γέρων, οὐδὲ θὰ προξενῇς εἰς τοὺς νέους ἀποστροφὴν.— Ἄν ἔλεγες αὐτά, πατέρα, δὲν σοῦ φαίνεται ὅτι θὰ ἔλεγες πολὺ ἀληθέστερα, ἀλλ' ὅχι καὶ

1) Ὁ Πλούτων

ὀλιγώτερον ἀπὸ τὰ πρῶτα γελοῖα; Ἄλλ' ἔσως σέ λυπεῖ ἡ ἰδέα τοῦ μεγάλου σκότους τὸ ὁποῖον ἐπικρατεῖ ἐδῶ κάτω καὶ συνάμα φοβεῖσαι μήπως ἀποπνιγῶ εἰς τὸ μνήμα ὅπου θὰ κλεισθῶ. Ἀλλὰ πρέπει νὰ σκεφθῇς ὅτι ὅταν τὰ μάτια μου θὰ σαπίσουν ἢ θὰ καοῦν μετ' ὀλίγον, ἂν ἀπεφασίσαιτε νὰ μὲ καύσετε, οὔτε σκότος, οὔτε φῶς θὰ δύναμαι νὰ βλέπω. Ἄλλ' ἄς ἔλθωμεν τώρα εἰς ἄλλο. Δὲν μοῦ λέτε τί θὰ μὲ ὠφελίσουν οἱ κλαυθμοί σας, αὐτὸ τὸ ῥυθμικὸν στηθοκόπημα καὶ τῶν γυναικῶν τὰ ἀτελείωτα θρηνηλογήματα; Τί θὰ μοῦ κάμῃ ἡ ἀνθοστεφανωμένη πέτρα ποῦ θὰ τεθῇ ἐπάνω στὸ μνήμά μου; ἢ τί θὰ χρησιμεύσῃ ὁ ἄκρατος οἶνος ποῦ θὰ χύσετε εἰς τὸν τάφον μου; Μήπως νομίζετε ὅτι θὰ διαπεράσῃ καὶ θὰ φθάσῃ μέχρ' ἡμῶν κάτω εἰς τὸν Ἀδην; Ἀλλὰ βλέπετε εἰς τὰς ἐπιταφίους θυσίας ὅτι τὸ νοστιμώτερον μέρος τοῦ σφαγίου φεύγει πρὸς τὸν οὐρανὸν φερόμενον ὑπὸ τοῦ καπνοῦ, οὐδὲν ὠφελοῦν ἡμᾶς τοὺς εἰς τὸν κάτω κόσμον, τὸ δὲ ἀπομένον εἶνε στάκτη ἄχρηστος, ἐκτὸς ἐὰν νομίζετε ὅτι τρεφόμεθα μὲ τέφραν. Δὲν εἶνε τόσον ἄγονον καὶ ἄκαρπον τὸ βασιλείου τοῦ Πλούτωνος, οὔτε ἔχομεν ἑλλειψιν ἀσφοδέλων τόσῃν ὥστε νὰ περιμένωμεν νὰ μᾶς στέλλετε σεῖς τροφάς. Ἀπὸ πολλῆς ἤδη ὥρας σᾶς ὀρκίζομαι εἰς τὴν Τισιφόνην, θὰ εἶχα ξεκαρδισθῇ στὰ γέλοια δι' ὅσα λέγετε καὶ κάνετε, ἂν δὲν μὲ ἡμπόδιζε τὸ πανὶ καὶ τὰ ἔρια μὲ τὰ ὅποια μοῦ ἔχετε σφίξει τὰς σιαγόνας».

Ὡς ἄρα μιν εἰπόντα τέλος θανάτοιο κάλυψε¹.

Λοιπὸν ἐάν, σᾶς παρακαλῶ, ὁ νεκρὸς ἀνασηκωθῇ καὶ στηριχθεὶς εἰς τὸν ἀγκῶνά του εἴπῃ τάνωτέρω, δὲν θὰ μᾶς φανῇ ὅτι τὰ λέγει δικαιοτάτα;

Καὶ ὅμως οἱ ἀνόητοι ἄνθρωποι, ὅχι μόνον οἱ ἴδιοι φωνάζουν, ἀλλὰ καλοῦν καὶ μοιρολογιστὴν, ὅστις ἔχει ἀπομνημονεύσει διάφορους παλαιὰς συμφορὰς καὶ τοῦτον μεταχειρίζονται ὡς βοηθὸν καὶ συναγωνιστὴν εἰς τὰς ἀνοησίας τὰς ὁποίας λέγουν. Καὶ

1) Ἄμα εἶπεν αὐτὰ τὸν ἐσκέπασεν ὁ θάνατος.

αὐτὸς μὲν ἀρχίζει, αὐτοὶ δὲ ἐπαναλαμβάνουν τὸν θρήνον σύμφωνα πρὸς τὸν ἦχον.

Καὶ ἡ μὲν μωρία τῶν θρηνηολογημάτων εἶνε γενικὴ συνήθεια· πέραν δὲ τούτου τὰ ἔθιμα τῶν ταρῶν διαφέρουν κατὰ ἔθνη. Ὁ Ἕλληνας καίει τὸν νεκρὸν, ὁ Πέρσης τὸν θάπτει, ὁ Ἰνδὸς τὸν περιχρεῖ με ὑαλῶδη ὕλην, ὁ Σκύθης τὸν τρώγει, ὁ δὲ Αἰγύπτιος τὸν βαλσαμόνει. Ὁ τελευταῖος — τὸ γνωρίζω ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως — ἀφοῦ ξηράνη τὸν νεκρὸν τὸν ἔχει ὁμοτράπεζον καὶ συμπότην· πολλάκις δὲ καὶ ὅταν ἔχῃ ἀνάγκην χρημάτων ὁ Αἰγύπτιος τὸν ἐξάγει ἐκ τῆς δυσχερείας ὁ ἀδελφὸς ἢ ὁ πατὴρ διδόμενος ἐνέχυρον. Τὰ ἀναχώματα δὲ καὶ αἱ πυραμίδες, αἱ στῆλαι καὶ τὰ ἐπιγράμματα, τὰ ὁποῖα ὀλίγον διαρκοῦν, δὲν εἶνε ὅλα περιττὰ καὶ ὅμοια με παιγνίδια;

Τινὲς προσέτι καὶ ἀγῶνας τελοῦν πρὸς τιμὴν τῶν νεκρῶν καὶ λόγους ἐπιταφίους ἐκφωνοῦν ὥς νὰ συνηγοροῦν ἢ μαρτυροῦν ὑπὲρ τοῦ νεκροῦ ἐνώπιον τῶν δικαστῶν τοῦ Ἄδου. Μετὰ δὲ ταῦτα γίνεται τὸ γεῦμα τῆς παρηγορίας, εἰς τὸ ὁποῖον παρακάθηνται οἱ συγγενεῖς καὶ προσπαθοῦν νὰ παρηγοροῦν τοὺς γονεῖς διὰ τὸν ἀποθανόντα καὶ τοὺς πείθουν νὰ φάγουν, οὗτοι δὲ, μὰ τὸν Δία, δὲν δυσκολεύονται νὰ πεισθῶν, διότι τριήμερος πεῖνα τοὺς ἔχει ἐξαντλήσει. Ἀλλὰ τέλος πάντων, λέγουν οἱ παρηγορηταί, ἕως πότε θὰ κλαίωμεν; Ἀφήσετε ν' ἀναπαυθῇ ἡ ψυχὴ τοῦ μακαρίτου. Ἀλλὰ καὶ ἂν σκέπτεσθε νὰ κλαίετε καθ' ὅλην σας τὴν ζωὴν, ἀκριβῶς διὰ τοῦτο δὲν πρέπει νὰ μένετε χωρὶς τροφὴν διὰ ν' ἀντέχετε εἰς τὴν τόσῃ μεγάλῃ λύπῃ. Τότε δὲ μάλιστα ὅλοι ἐνθυμοῦνται δύο στίχους τοῦ Ὀμήρου.

Καὶ γὰρ τ' ἡΐχομος Νιόβη ἐμνήσατο σίτου ¹.

καὶ

Γαστέρι δ' οὕπως ἐστὶ νέκυν πενθῆσαι Ἀχαιοῦς ².

Οἱ δὲ περίλυποι γονεῖς ἀρχίζουν νὰ τρώγουν, μέντροπὴν κατ'

1) Καὶ αὕτῃ ἡ Νιόβη ἐνθυμήθη τὴν τροφὴν.

2) Οἱ Ἀχαιοὶ δὲν πρέπει νὰ πενθοῦν τοὺς νεκροὺς με τὸν στόμαχον.

ἀρχὰς καὶ φοβούμεναι νὰ φανοῦν ὅτι μετὰ τὸν θάνατον τῶν προσφιλῶν ἐξακολουθοῦν νὰ διατηροῦν τὰ ἀνθρώπινα πάθη.

Τοιαῦτα καὶ πολὺ γελοιωδέστερα τούτων θὰ ἴδῃ τις ἂν παρατηρῇ ὅσα γίνονται κατὰ τὰς κηδείας, διὰ τὸν λόγον ὅτι οἱ πλεῖστοι τῶν ἀνθρώπων θεωροῦν τὸν θάνατον ὡς τὸ μέγιστον τῶν κακῶν.

ΤΙΜΩΝ ἢ ΜΙΣΑΝΘΡΩΠΟΣ

Πρόσωπα τοῦ διαλόγου : *Τίμων, Ζεὺς, Ἑρμῆς, Πλούτος, Πενία, Γναθωνίδης, Φιλιάδης, Δημέας, Θρασυκλῆς.*

[Ὁ Τίμων εἶνε πρόσωπον ἱστορικόν, Ἀθηναῖος ἐκ τοῦ δήμου Κολυττοῦ, καὶ ὑπῆρξε πράγματι μισάνθρωπος. Ἀλλ' εἰς τὴν μόνωσίν του εἶχε καὶ ἓνα σύνοικον, ὀνομαζόμενον Ἀπέναντον, ὅστις ἡσπασθῇ τὸ αὐτὸ εἶδος τῆς ζωῆς. Μίαν ἡμέραν, κατὰ τὸν Πλούταρχον, ὅτε οἱ δύο σύνοικοι ἐώρταζον τὰς «ἐπιταφίους σπονδάς», ὁ Ἀπέναντος, μετὰ μακρὰν σιωπὴν, εἶπε πρὸς τὸν Τίμονα: «Πρέπει νὰ ὁμολογήσῃς, Τίμιον, ὅτι τὸ γεῦμά μας εἶνε πολὺ εὐχάριστον — Θὰ ἦτο, τφόντι. πολὺ εὐχάριστον, ἀπῆντησεν ὁ Τίμων, ἐὰν δὲν παρεκάθησο εἰς αὐτό». Ἄλλοτε παρουσιάσθη εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῶν Ἀθηναίων καὶ ἀνέβη εἰς τὸ βῆμα. Ἡ ἐκκληξίς, τὴν ὁποίαν ἐπροξένησεν ἡ πρᾶξις αὕτη τοῦ Τιμωνος, ἔφερε γενικὴν σιγὴν, ὁ δὲ μισάνθρωπος εἶπε τὰ ἑξῆς: «Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἔχω μικρὸν ἄγρόν, εἰς τὸν ὁποῖον ὑπάρχει μία συκὴ. Τὸ δένδρον τοῦτο ἐχρησίμευσεν ἕως τώρα εἰς πολλοὺς Ἀθηναίους διὰ νὰ κρεμασθῶν. Ἐπειδὴ δὲ ἀπεφάσισα νὰ οἰκοδομήσω εἰς αὐτὸ τὸ γῆπεδον, εἰδοποιῶ τοὺς ἐπιθυμοῦντας νὰ κρεμασθῶν νὰ σπεύσουν πρὶν κόψω τὴν συκὴν». Ὁ Τίμων ἀπέθανε συνεπέᾳ πτώσεως. Μὴ θελήσας νὰ δεχθῇ τὴν βοήθειαν ἱατροῦ ἔπαθεν ἐκ γαγγραινῆς. Λέγεται ὅτι μόνος ἐποίησε τὸ ἐπίγραμμα, τὸ ὁποῖον ἦτο χαραγμένον ἐπὶ τοῦ τάφου του, εὗρισκομένου παρὰ τὴν θάλασσαν καὶ πλησίον τῆς ὁδοῦ, ἣτις ἦγεν ἀπὸ Πειραιῶς εἰς Σούνιον. Τὸ ἐπίγραμμα ἔλεγε τὰ ἑξῆς: «Ἀφοῦ ἀφῆκα μίαν ἀθλίαν ζωὴν, κοιμῶμαι εἰς αὐτὸν τὸν τάφον. Μὴ ζητήσης νὰ μάθῃς τὸ ὄνομά μου, ἀλλὰ πῆγαινε εἰς τὸν κόρακα*].

ΤΙΜ. Ὁ Ζεῦ, προστάτα τῆς φιλίας, τῆς φιλοξενίας, τῆς συν-

τροφίας καὶ τοῦ οἴκου, σὺ ὅστις ῥίπτεις τοὺς κερανοὺς καὶ ἐπιβλέ-
 πεις τοὺς ὄρκους καὶ συναθροίζεις τὰς νεφέλας καὶ βροντᾶς καὶ
 ὅ,τι ἄλλο σοῦ ἀποδίδουν οἱ φρενόπληκτοι ποιηταί, μάλιστα ὅταν
 δυσκολεύονται εἰς τὰ μέτρα. Διότι τότε, διὰ τὴν εὐκολίαν τῆς στι-
 χουργίας, γινόμενος πολυώνυμος, ὑποστηρίζεις τὸ χωλαῖνον μέ-
 τρον καὶ γεμίζεις τὰ χάσματα τοῦ ρυθμοῦ. Ποῦ εἶνε τώρα ἡ
 τρομερά σου ἀστραπή καὶ ἡ βροντὴ ἡ καταπλήττουσα, καὶ ὁ
 κατακαίων, ἐξαστράπτων καὶ φρικαλέος κεραυνός; Ὅλα αὐτὰ
 ἀποδεικνύονται καθαρὰ παραμύθια τῶν ποιητῶν καὶ παταγώδεις
 λέξεις κεναί. Τὸ δὲ περίφημον καὶ ἐκηδόνον ὄπλον, τὸ ὅποτον
 ἔχεις πλησίον σου, δὲν γνωρίζω πῶς τελείως ἔσθυσε καὶ ἐκρύωσε
 καὶ οὐδὲ τὸν παραμικρὸν σπινθῆρα διατηρεῖ ἐναντίον τῶν ἀδι-
 κούντων. Εὐκολώτερα δύνανται νὰ φοβηθοῦν σθυστὴν θρυαλλίδα
 λύχνου οἱ ἐπίορκοι, παρὰ τὴν φλόγα τοῦ πανδαμάτορος κεραυ-
 νοῦ. Εἶνε ὡς νὰ τοὺς φοβερίζῃς μὲ δαυλόν, ἀπὸ τὸν ὅποτον ἕνα
 μόνον φόβον δύνανται νὰ ἔχουν, μήπως τοὺς λερώσῃ μὲ τὰ κάρ-
 βουνα. Διὰ τοῦτο ἤδη καὶ ὁ Σαλμωνεὺς ἐτόλμησε νὰ μιμηθῇ τὰς
 βροντὰς σου καὶ ὁ παράτολμος ἐκεῖνος καὶ καυχηματίας ἄνθρω-
 πος δὲν ἐφάνη ὅλως ἀποτυχὼν εἰς τὸν συναγωνισμόν του πρὸς
 Δία τόσον χλιαρόν. Ἀλλὰ διατί ὄχι; Ἐγήρασες, ταλαίπωρε, καὶ
 ἀδιαφορεῖς πλέον δι' ὅλα. Οὔτε τὰς ἐπιορκίας ἀκούεις, οὔτε τὰς
 ἀδικίας βλέπεις. Τὰ μάτια σου δὲν βλέπουν ἀπὸ τὴν τσίμπλαν
 καὶ ἡ ἀκοή σου ἔχει ἀμβλυνθῇ, ὅπως τῶν ὑπεργήρων. Ἄλλοτε,
 ὅταν ἦσο νέος καὶ ζωηρὸς καὶ δξύθυμος, δὲν ἄφηνες ἀτιμωρή-
 τους τοὺς ἀδίκους καὶ τοὺς σκληροὺς ἀνθρώπους, ἀλλ' ὁ κεραυ-
 νὸς ἦτο πάντοτε εἰς ἐνέργειαν καὶ ἡ φοβερὰ ἀσπίς σου ἐπε-
 σείετο καὶ ἡ βροντὴ ἐκρότει καὶ ἡ ἀστραπὴ ἐξηκοντίζετο συνε-
 χῶς, ὡς εἰς ἀκροβολισμόν. Ὑπὸ δὲ τῶν σεισμῶν ἐσειέτο, ὡς κό-
 σκινον ἡ γῆ, ἡ χιῶν ἔπιπτε σωρηδὸν καὶ ἡ χάλαζα πετρηδόν.
 Καὶ διὰ νὰ σὲ ζαλίσω περισσότερο, αἱ βροχαὶ ἦσαν ῥαγδαῖαι
 καὶ ὀρμητικαί, κάθε σταγὼν ποταμός. Οὕτω πως ἐπὶ Δευκαλίω-
 νος τοιοῦτος κατακλυσμὸς ἔγινεν ἐντὸς ὀλίγου, ὥστε οἱ περισσό-
 τεροι τῶν ἀνθρώπων ἐπνίγησαν, καὶ μόλις ἐπὶ μικρὰς κιθωτοῦ,

ἦτις ἐστάθη ἐπὶ τοῦ Παρνασσοῦ, [διεφυλάχθη μικρὸν σπέρμα ζωῆς διὰ νὰ προέλθῃ γένος ἀνθρώπων χειρότερον τοῦ πρώτου.

Ἄλλ' ἡ πονηρία σου λαμβάνει δίκαια ἀντίποινα παρὰ τῶν ἀνθρώπων. Οὔτε θυσίας σοῦ προσφέρουν πλέον, οὔτε στεφάνους, ἐκτὸς ἂν κανεῖς τύχῃ νὰ στέψῃ τὸ ἄγαλμά σου εἰς τὴν Ὀλυμπίαν· καὶ οὗτος ὅμως δὲν νομίζει ὅτι πράττει τι πολὺ ἀναγκαῖον, ἀλλ' ὅτι ἀκολουθεῖ ἔθιμον ἀρχαῖον. Ὀλίγον κατ' ὀλίγον, ὦ γενναιότατε μεταξὺ τῶν θεῶν, θὰ σὲ καθαιρέσουν καὶ θὰ σὲ θέσουν εἰς ἀπόταξιν ὅπως καὶ τὸν Κρόνον. Παραλείπω ποσάκις ἔχουν συλήσει τὸν ναόν σου. Καὶ εἰς αὐτὸ τὸ ἄγαλμά σου εἰς τὴν Ὀλυμπίαν ἐτόλμησαν οἱ κλέπτει νὰ ὑψώσουν ἱερόσυλα χέρια. Σὺ δὲ ἐὶς ὑψηλομέτης¹ δὲν ἤνοιξες τὸ στόμα, εἴτε διὰ νὰ ἐξεγείρῃς τοὺς σκύλους, εἴτε διὰ νὰ ζητήσῃς τὴν βοήθειαν τῶν γειτόνων, νὰ τρέξουν νὰ συλλάβουν τοὺς κλέπτας πρὶν ἢ προλάβουν νὰ φύγουν μὲ τὰ κλοπιμαῖα. Δὲν ἐντράπηκες· σὺ ὁ ἐξολοθρευτὴς τῶν Ἰγνάντων καὶ τῶν Τιτάνων ὁ νικητὴς ν' ἀφήσῃς νὰ σοῦ κόψουν οἱ κλέπτει τοὺς χρυσοὺς πλοκάμους, ἐνῷ ἐκράτεις δεκάπηχυν κεραυνόν;

Πότε λοιπὸν, ὦ θαυμασίε, θὰ παύσῃ αὕτῃ σου ἡ ἀμέλεια; πότε θὰ τιμωρήσῃς τὴν τόσῃν ἀδικίαν. Πόσαι τιμωρίαι, ὥς ἡ τοῦ Φαέθοντος καὶ τοῦ Δευκαλίωνος, εἶνε ἱκαναὶ διὰ κακίαν ἥτις τόσον ἐπλημύρισε;

Ἄλλ' ἅς ἀφήσω τὰ γενικά καὶ ἅς περιορισθῶ εἰς τὰ δικά μου. Ἀφοῦ τόσους Ἀθηναίους ἀνέδειξα καὶ ἀπὸ πτωχοτάτους τοὺς ἔκαμα πλουσίους καὶ ἐβοήθησα ὅλους τοὺς εὕρισκομένους εἰς ἀνάγκην, ἀφοῦ ἐσκόρπισα ἀλύπητα τὸν πλοῦτόν μου διὰ νὰ εὐεργετῶ τοὺς φίλους, ὅταν διὰ ταῦτα ἔγινα πτωχός, ἔπαυσαν νὰ μὲ γνωρίζουν. Οὔτε στρέφονται πλέον νὰ μὲ ἴδουν ἐκεῖνοι οἵτινες πρότερον μ' ἐδαφιαίως ὑποκλίσαις μ' ἐχειρέτων καὶ ἦσαν ἔτοιμοι νὰ ὑπακούσουν εἰς κάθε νεῦμά μου. Ἄλλ' ἂν τύχῃ νὰ μὲ συναντήσῃ καθ' ὁδὸν κανεῖς ἐξ αὐτῶν, περναῖ ὥς ἐνώπιον στήλης πα-

1) Ὁ βροντῶν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ.

λαιοῦ νεκροῦ, τὴν ὁποίαν ἔχει ἀνατρέψει ὁ χρόνος καὶ τῆς ὁποίας οὔτε τὴν ἐπιγραφὴν ἀναγινώσκουν οἱ διερχόμενοι. Ἄν δὲ μὲ ἴδουν μακρόθεν, ἀλλάσουν δρόμον. Νομίζουν ὡς κακὸν καὶ ἀποτρόπαιον συναπάντημα ἐκείνον ὅστις ὄχι πρὸ πολλοῦ ὑπῆρξεν ὁ σωτήρ καὶ εὐργέτης των.

Ἡ δυστυχία μὲ ἠνάγκασε νὰ καταφύγω εἰς αὐτὴν τὴν ἐρημίαν, νὰ φορέσω ἐνδύματα ἀπὸ δέρματα καὶ νὰ σκάπτω ὡς ἐργάτης μὲ ἡμερομίσθιον τεσσάρων ὁδοῶν, φιλοσοφῶν μὲ τὴν μοναξιάν καὶ τὴν σκαπάνην. Ἐδῶ τοῦλάχιστον νομίζω ὅτι ἔχω τοῦτο τὸ κέρδος, ὅτι δὲν βλέπω πλέον τοὺς παρ' ἀξίαν εὐτυχοῦντας, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον μοῦ εἶνε πολὺ δυσάρεστον.

Λοιπὸν καιρὸς νὰ ἐξυπνήσῃς, υἱὲ τοῦ Κρόνου καὶ τῆς Ῥέας, ἀπὸ αὐτὸν τὸν βαθὺν καὶ ἀτάραχον ὕπνον—διότι περισσότερον ἀπὸ τὸν Ἐπιμενίδην ἔχεις κοιμηθῇ. Ἀναρρίπισε τὸν κεραυνὸν σου ἢ, ἂν ἐσβυσε, ἀναψέ τον καλὰ εἰς τὰς φλόγας τῆς Αἴτνης καὶ δεῖξε θυμὸν Διὸς νέου καὶ μὲ σθένος ἀνδρικόν, ἐκτὸς ἀνᾶλθη-θεύουν τὰ λεγόμενα ὑπὸ τῶν Κρητῶν περὶ σοῦ καὶ τῆς ἐκεῖ ταφῆς σου.

ΖΕΥΣ Ποῖος εἶν' αὐτὸς, Ἑρμῇ, ὅστις φωνάζει ἀπὸ τὴν Ἀττικήν, ἐκ τῆς ὑπωρείας τοῦ Ἵμηττοῦ, ἄνθρωπος καταλερωμένος, μαῦρος καὶ ἐνδυμένος μὲ δέρματα; Μοῦ φαίνεται ὅτι σκάπτει σκυμμένος. Φλύαρος ἄνθρωπος καὶ θρασύτομος. Βέβαια θὰ εἶνε φιλόσοφος, ἄλλως δὲν θὰ ἐπρόφερε τόσον ἀσεβεῖς λόγους ἐναντίον μας.

ΕΡΜ. Τί λέγεις, πατέρα; Δὲν ἀναγνωρίζεις τὸν Τίμωνα τὸν Κολυττέα, τὸν υἱὸν τοῦ Ἐχεκρατίδου; Αὐτὸν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ὁποίου τόσον λαμπρῶς ἐωρτάζοντο τὰ Διάσια¹;

ΖΕΥΣ Πῶς μετεβλήθη ὁ δυστυχής! Ἐκεῖνος ὁ καλοκαμωμένος ἄνθρωπος, ὁ πλούσιος τὸν ὁποῖον περιεστοίχουν τόσοι φίλοι; Πῶς ἦλθεν εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν; Ἡλιοκαής, ἐλεεινός, μισθωτὸς ἐργάτης ὡς φαίνεται, ὁ ὁποῖος σκάπτει γερὰ.

1) Ἑορταί τοῦ Διός.

ΕΡΜ. Ἐκ πρώτης ὀψεως φαίνεται ὅτι τὸν κατέστρεψε ἡ ἀγαθότης του, ἡ φιλανθρωπία καὶ ἡ συμπάθεια πρὸς ὅλους τοὺς εὐρισχομένους εἰς ἀνάγκας. Ἡ ἀλήθεια ὅμως εἶνε ὅτι ὑπῆρξεν ἀνόητος καὶ μωρόπιστος καὶ δὲν ἐνόει ὅτι εἰς κόρακας καὶ λύκους ἔδιδε τὰς εὐεργεσίας του. Ἐκεῖνοι τοὺς ὁποίους ἐνόμιζε φίλους ἦσαν γύπες οἵτινες τοῦ κατέτρωγον τὰ σπλάγχχνα. Ἀφ' οὗ δὲ τὸν ἔφαγαν μέχρι τῶν ὀστέων καὶ τὸν ἐρρούφηξαν μέχρι μυελοῦ, ἔφυγαν καὶ τὸν ἀφήκαν ὡς δένδρον ξηρὸν καὶ ριζοκομμένον. Ἐπειτα δὲν ἤθελαν πλέον νὰ τὸν γνωρίζουν, οὔτε τὸν κυττάζουν — ποῦ σ' εἶδα ποῦ σὲ ξέρω; — οὔτε τὸν ἐβοήθησαν, οὔτε τοῦ ἀπέδωκαν κατὶ τι μικρὸν ἐξ ὧν παρ' αὐτοῦ ἔλαβον. Διὰ τοῦτο κατήντησε σκαφτιάς καὶ ῥακενδύτης ὅπως τὸν βλέπει; καὶ ἀφήσας τὴν πόλιν ἀπὸ ἐντροπὴν, ἐργάζεται ὡς ὑπόμισθος καὶ ἀγανακτεῖ βλέπων ὅτι οἱ ἐξ αὐτοῦ πλουτήσαντες περνοῦν ὑπεροπτικῶς, προσποιούμενοι ὅτι οὐδὲ τὸ ὄνομά του γνωρίζουν.

ΖΕΥΣ. Πολὺ δικαίως ἀγανακτεῖ ὁ ἄνθρωπος καὶ εἶνε ἄξιος νὰ φροντίσωμεν περὶ αὐτοῦ, ἄλλως θὰ φανῶμεν ὅμοιοι μὲ τοὺς κατηραμένους ἐκείνους κόρακας ἂν λησμονήσωμεν ἄνθρωπον, ὅστις τόσους παχυτάτους μηροὺς ταύρων καὶ αἰγῶν, μᾶς ἔκαυσεν ἐπὶ τῶν βωμῶν. Ἀκόμη μοῦ μένει εἰς τοὺς ῥώθωνας ἡ μυρωδιά. Ἄλλ' ἔνεκα τῶν ἀσχολιῶν μου καὶ τοῦ πολλοῦ θορύβου τῶν ἐπιορκούντων, τῶν φονέων καὶ τῶν ἀρπάγων, προσέτι δὲ καὶ ἐκ τοῦ φόβου τῶν ἱεροσύλων — οἵτινες καὶ πολλοὶ εἶνε καὶ δυσκόλως δύνανται νὰ προφυλαχθῇ ἐξ αὐτῶν καὶ ἡσυχίαν δὲν μᾶς ἀφήνουν — ἔχω πολὺν καιρὸν νὰ κυττάξω τί γίνεται εἰς τὴν Ἀττικὴν, μάλιστα ἀφ' ὅτου ἐγέμισεν ὁ τόπος ἀπὸ φιλοσόφους καὶ συζητήσεις. Διότι ὅπως λογομαχοῦν μεταξύ των καὶ φωνάζουν, οὐδὲ τὰς εὐχὰς αἵτινες μοῦ ἀπευθύνονται εἶνε εὐκόλον ν' ἀκούσω· ὥστε ἡ πρέπει νὰ φράξω ταῦτιά μου ἢ νὰ ξεκουραθῶ νὰ τοὺς ἀκούω συζητούντας μεγαλοφώνως περὶ κάποιας ἀρετῆς, περὶ ἀσωμάτων καὶ ἄλλων τοιούτων κολοκυθίων. Οὕτω συνέβη νὰ μελήσω καὶ αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος πρὸς ἡμᾶς δὲν ἐφάνη κακός.

Λοιπόν, Ἐρμῆ, νὰ παραλάβῃς τὸν Πλοῦτον καὶ νὰ μεταδῇς

πρὸς αὐτόν. Ἄς πάρῃ δὲ μαζῇ του ὁ Πλούτος καὶ τὸν Θησαυρὸν καὶ ἄς μείνουν πλησίον τοῦ Τίμωνος καὶ οἱ δύο, καὶ νὰ μὴ φύγουν, ὥπως πρίν, οὐδ' ἂν ἐξ ἀγαθότητος τοὺς ἐκδιώκῃ πάλιν. Διὰ δὲ τοὺς κόλακας ἐκείνους καὶ τὴν ἀχαριστίαν τὴν ὁποίαν ἐδείξαν πρὸς αὐτόν, θὰ σκεφθῶ καὶ πάλιν καὶ θὰ λάβουν τὰ ἐπιχειρήματα τῆς κακίας των, ὅταν ἐπισκευάσω τὸν κεραυνόν· διότι δύο ἀκτίνες αὐτοῦ αἱ μεγαλειότεραι ἐρράγησαν καὶ ἐστόμωσαν, ὅταν μὲ πείσμα τὸν ἔρριψα πρό τινος καιροῦ ἐναντίον τοῦ σοφιστοῦ Ἀναξαγόρα, ὁ ὁποῖος ἔπειθε τοὺς ἀκροατάς του διὲν ὑπάρχοντες ἡμεῖς οἱ θεοί. Τὸν ἀπέτυχα ὁμως—διότι ὁ Περικλῆς τὸν ἐπροφύλαξε μὲ τὸ χεῖρ του· ὁ δὲ κεραυνὸς πεσὼν κατὰ λάθος εἰς τὸ Ἀνακτεῖον,¹ τὸ κατέκαυσε καὶ αὐτὸς παρ' ὀλίγον νὰ συντριβῇ εἰς τὰς πέτρας. Ἀλλ' ἀρκετὴ τιμωρία θὰ εἶνε δι' αὐτοὺς καὶ τὸ νὰ βλέπουν τὸν Τίμωνα πλουσιώτατον.

ΕΡΜ. Πόσον ἀναγκαῖον εἶνε νὰ φωνάζῃ κανεῖς, νὰ γίνηται ὀχληρὸς καὶ θρασύς· ὅχι μόνον εἰς τοὺς ζητοῦντας παρὰ τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς εὐχομένους τι παρὰ τῶν θεῶν εἶνε χρήσιμον. Ἴδου ὁ Τίμων ἀπὸ πτωχοτάτου θὰ γίνῃ διὰ μιᾶς πλουσιώτατος· διότι ἐφώναξε καὶ τὰ εἶπε ἔξω ἀπὸ τὰ δόντια, ὁ Ζεὺς ἐπήκουσε τὴν εὐχὴν του. Ἐὰν δὲ ἔσκαπτε κύπτων καὶ σιωπῶν, θὰ ἐξηκολούθει ἀκόμη νὰ σκάπτῃ καὶ κανεῖς δὲν θὰ ἐφρόντιζε περὶ αὐτοῦ.

ΠΛΟΥΤ. Ἀλλ' ἐγὼ δὲν θὰ ὑπάγω εἰς τὸν Τίμωνα, ὦ Ζεῦ.

ΖΕΥΣ. Διὰ τί, παρακαλῶ, ἀξιότιμε κύριε Πλούτε, καὶ μάλιστα ὅταν ἐγὼ τὸ διέταξα;

ΠΛΟΥΤ. Διότι ὅταν μὲ εἶχε πλησίον τοῦ μὲ ὕβριζε καὶ μ' ἐπέτα ἔξω καὶ μὲ διεμοίραζε, ἐνῶ μάλιστα ἤμουν πατρικὸς τοῦ φίλος, καὶ μόνον ποῦ δὲν μ' ἐξεδίωκε μὲ τὸ δίκρανον. Μ' ἐπέτα ὥς νὰ ἤμουν φωτιὰ καὶ τοῦ ἔκαϊα τὰ χέρια. Λοιπὸν ἂν μετὰ πάγω γνωρίζω τί μὲ περιμένει. Θὰ μὲ παραδώσῃ εἰς παρασίτους, εἰς κόλακας καὶ ἐταίρας. Εἰς ἐκείνους, ὦ Ζεῦ, νὰ μὲ στέλλῃς,

1) Καὶ Ἀνάκειον. Νεὸς τῶν Διοσκούρων.

ποῦ θὰ αἰσθανθοῦν τὴν δωρεάν, ποῦ θὰ μὲ περιποιηθοῦν, διότι μὲ θεωροῦν πολύτιμον καὶ περιπόθητον. Αὐτοὶ δὲ οἱ ἄστωτοι ἅς μένουν πάντοτε μὲ τὴν πενίαν, ἀφοῦ τὴν προτιμοῦν καὶ λαβόντες παρ' αὐτῆς δερμάτινον ἔνδυμα καὶ σκαπάνην, ἅς ἀρκοῦνται· νὰ ζοῦν ἀθλίως μὲ τέσσαρας ὁβολούς, ἀφοῦ δεκαταλάντους περιουσίας ἀσπτεύουν ἀσυλλόγιστα.

ΖΕΥΣ. Δὲν ὑπάρχει φόβος νὰ σοῦ κάμῃ τὰ ἴδια ὁ Τίμων· διότι ἀρκετὰ τὸν ἐσωφρόνισεν ἡ σκαπάνη· καὶ πρέπει νὰ μὴ αἰσθάνεται τὸν πόνον ἢ μέση του διὰ νὰ προτιμᾷ, ἀντὶ σοῦ, τὴν πενίαν. Ἀλλὰ καὶ σὺ μοῦ φαίνεσαι πολὺ μεμφίμοιρος. Τώρα μὲν κατηγορεῖς τὸν Τίμονα, διότι σοῦ ἤνοιξε τὰς θύρας καὶ σ' ἄφηκε νὰ ἐπιστρέψῃς ἐλευθέρως, χωρὶς νὰ σὲ κρατῇ κλεισμένον ζηλοτύπως. Ἀλλοτε δ' ἐξ ἐναντίας ἡγανάκεις κατὰ τῶν πλουσίων, λέγων ὅτι σὲ κλειδόνουν μὲ κλειδιὰ καὶ μοχλοὺς καὶ ἐπιθέτουν σφραγίδας, οὕτως ὥστε δὲν σοῦ εἶνε δυνατόν οὔτε νὰ προβάλλῃς πρὸς τὸ φῶς. Καὶ παραπονούμενος πρὸς ἐμὲ ἔλεγες ὅτι πνίγεσαι εἰς τὸ σκότος· καὶ διὰ τοῦτο ἐφαίνεσο ὠχρὸς καὶ συλλογισμένος, ἔχων τὴν σύσπασιν τῶν δακτύλων, τὴν ὁποίαν δίδει ἡ συνήθεια τοῦ μετρήματος. Ἐφοδέριζες δὲ ὅτι θὰ ἔφευγες, ἂν εὕρισκες εὐκαιρίαν. Ὅπως ἀνυπόφορον σοῦ ἐφαίνετο νὰ σὲ κρατοῦν εἰς σιδηροῦν θάλαμον, ὅπως τὴν Δανάην, ἀνατρεφόμενον ὑπὸ αὐστηρῶν καὶ παμπονήρων παιδαγωγῶν, τοῦ Τόκου καὶ τοῦ Ὑπολογισμοῦ. Ἐλεγες προσέτι ὅτι εἶνε ἀνόητον αὐτὸ τὸ ὅποιον πράττουν νάγαποῦν ὑπερβολικά, νὰ μὴ τολμοῦν δέ, ἂν καὶ δυνάμενοι, ν' ἀπολαύσουν τὸ ἀγαπώμενον, ἀλλ' ἀγρυπνοῦν διὰ νὰ τὸ φυλάττουν καὶ βλέπουν ἀσκαρδαμυκτεῖ εἰς τὸ κλειθρον καὶ τὸν σύρτην· ἱκανὴν δὲ ἀπόλαυσιν νομίζουσιν ὅχι νὰ χρησιμοποιοῦν τὸν πλοῦτον αὐτοὶ δι' ἑαυτούς, ἀλλὰ νὰ μὴ δίδουν ἐξ αὐτοῦ εἰς ἄλλους, ὅπως ὁ σκύλος τοῦ μύθου, ὅστις οὔτε αὐτὸς ἔτρωγε τὴν εἰς τὴν φάτνην κριθήν, οὔτε τὸν ἵππον ἄφηγε νὰ φάγῃ. Ἀλλὰ καὶ ἐγέλας διὰ λογαριασμόν των, σκεπτόμενος ὅτι ἐνῶ τόσον φειδωλεύονται καὶ περιφρουροῦν καί, τὸ παρχοδοξότατον, ζηλοτυποῦν τοὺς ἑαυτούς των, δὲν γνωρίζουν ὅτι ἄπιστος ὑπηρέτης ἢ οἰκονόμος ἢ

παιδαγωγὸς εἰσέρχεται λαθραίως τὴν νύκτα καὶ ἀντικαθιστᾷ εἰς τὴν συζυγικὴν κλίνην τὸν ἄθλιον καὶ ἀνέραστον οἰκοδεσπότην, καθ' ὃν χρόνον οὗτος ἀγρυπνεῖ εἰς τὸ φῶς μικροστόμου καὶ διφάλευου λυχναρίου διὰ νὰ λογαριάσῃ τοὺς τόκους. Δὲν εἶνε λοιπὸν ἄδικον, σὺ ὅστις ἄλλοτε κατέκρινες ταῦτα τῶρα νὰ κατηγορήῃς τὸν Τίμονα διότι πράττει τὰ ἐναντία;

ΠΛΟΥΤ. Καὶ ὅμως ἂν ἐξετάσῃς κατὰ βάθος τὰ πράγματα, θάναγνωνρίσης ὅτι καὶ εἰς τὰς δύο περιπτώσεις ἔχω δίκαιον· διότι καὶ τοῦ Τίμωνος ἡ μεγάλη ἀσωτεία δικαίως δύναται νὰ θεωρηθῇ ἀδιαφορία καὶ καταφρόνησις πρὸς ἐμέ· ἐκείνους δὲ πάλιν, οἷτινες μὲ φυλάττουν κλειδωμένον εἰς τὸ σκότος καὶ φροντίζουν νὰ γίνω παχύτερος καὶ ὑπέρογκος, καὶ οὔτε μ' ἐγγίζουσιν, οὔτε εἰς τὰ φῶς μὲ φέρουσιν, διὰ νὰ μὴ μὲ ἴδῃ ὀφθαλμὸς ἄλλου, ἐνόμιζα ἀνοήτους καὶ κακοῦς· διότι, ἐνῶ δὲν εἶμαι ἐχθρὸς των, μὲ καταδικάζουσιν νὰ σήπωμαι εἰς τοιαῦτα δεσμά, χωρὶς νὰ σκέπτονται, ὅτι μετ' ὀλίγον καιρὸν θὰ φύγουν νὰ μ' ἀφήσουν εἰς κάποιον ἄλλον εὐτυχέστερον. Λοιπὸν οὐτ' ἐκεῖνοι, οὔτε οὗτοι μοῦ ἀρέσουν, ἀλλ' οἱ τηροῦντες μέτρον καὶ οὔτε ἄδικτον καὶ ἄχρηστον μὲ φυλάττουν, οὔτε ἀνόητα μὲ σκορπίζουν. Εἰπέ μου, σὲ παρακαλῶ, τί θὰ ἔλεγες δι' ἓνα ἄνδρα, ὅστις ἔχει νέαν καὶ ὠραίαν γυναῖκα νόμιμον, καὶ οὔτε τὴν προσέχει, οὔτε τὴν ζηλοτυπεῖ καθόλου, ἀλλὰ τὴν ἀφήνει νὰ τρέχῃ ὅπου θέλῃ νύκτα καὶ ἡμέραν καὶ νὰ συναναστρέφεται ὅποιους θέλῃ· καὶ ὄχι μόνον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ ὁ ἴδιος νὰ τὴν ὀδηγῇ διὰ νὰ μοιχεύεται, καὶ ἀνοίγῃ τὰς θύρας πρὸς τοὺς ἐραστάς καὶ νὰ καλῇ τοὺς πάντας πρὸς ἀπόλαυσιν αὐτῆς, ὡς μαστρωπός.—τί θὰ ἔλεγες διὰ τὸν ἄνδρα τοῦτον, ὅτι ἀγαπᾷ τὴν γυναῖκά του; Βεβαίως σὺ, ὦ Ζεῦ, ὁ τοσάκις ἐρωτευθεῖς, δὲν θὰ ἔλεγες πρᾶγμα τοιοῦτον. Ἐὰν δὲ τοῦναντίον νυμφευθῇ κανεὶς γυναῖκα διὰ νὰ τεκνοποιήσῃ, καὶ ἔπειτα μῆτε αὐτὸς τὴν θίγει, ἐνῶ εἶνε ἀκμαία καὶ ὠραία παρθένος, μῆτε εἰς ἄλλον ἐπιτρέπει νὰ τὴν ἀτενίσῃ, τὴν κρατεῖ δὲ κατὰ κλειστον, στείραν καὶ ἄγονον, καὶ συγχρόνως λέγει ὅτι τὴν ἀγαπᾷ καὶ τοῦτο ἐπιμαρτυρεῖ τὸ χρῶμά του καὶ ἡ ἰσχνότης του

καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ οἱ κοῖλοι, εἶνε δυνατὸν ὁ τοιοῦτος νὰ μὴ θεωρηθῇ ὡς παράφρων; Ἐνῷ πρέπει νὰ παιδοποιήσῃ καὶ νὰ ἀπολαύσῃ τὸν γάμον, καταμαραίνει οὕτω μίαν καλοκαμωμένην καὶ ἀξιερχστον κόρην καὶ τὴν κρατεῖ εἰς τὴν κατάκλειστον καὶ ἰσόβιον παρθενίαν τῶν ἱερείων τῆς Θεσμοφόρου.¹ Διὰ ταῦτα καὶ ἐγὼ ἀγανακτῶ βλέπων ἀπὸ ἄλλους μὲν νὰ λακτίζωμαι, νὰ διασκορπίζωμαι καὶ νὰ ἐξαντλοῦμαι, ἀπὸ ἄλλους δὲ νὰ δεσμεύωμαι ὡς δραπετῆς δοῦλος.

ΖΕΥΣ. Περιττὸν νὰ γανακτῇς, διότι καὶ οἱ μὲν καὶ οἱ δὲ λαμβάνουν τὰ ἐπίχειρα τῆς μωρίας των, οἱ μὲν καθὼς ὁ Τάνταλος μένοντες νηστικοὶ καὶ διψῶντες καὶ μετὰ ξηρὸν τὸ στόμα χάσκοντες ἐπάνω εἰς τὸν χρυσόν· οἱ δέ, ὅπως ὁ Φινεύς, βλέποντες νάρπαζουσιν ἀπὸ τὸν φάρυγγά των τὴν τροφήν αἱ Ἀρπυιαί. Ἀλλὰ πῆγαινε καὶ νὰ εἶσαι βέβαιος ὅτι τώρα θὰ εὕρῃς τὸν Τίμονα πολὺ προνιμώτερον.

ΠΛΟΥΤ. Ἀμφιβάλλω ἂν θὰ παύσῃ ποτὲ νὰ με ἀσωτεύῃ, ὥς νὰ φοβῇται μήπως πλημμυρίσω τόσον, ὥστε νὰ τὸν πνίξω. Λοιπὸν μοῦ φαίνεται ὅτι καὶ πάλιν θὰ ὑδροπορήσω εἰς τὸν τρυπημένον πίθον τῶν Δαναίδων καὶ θὰ χύνω χρυσὸν ὁ ὅποτος ἀμέσως θὰ ἐκχύνεται, διότι τὸ ῥῆγμα τοῦ πίθου εἶνε εὐρύτερον τοῦ στομίου καὶ ἢ ἐξοδος ἀνεμπόδιστος.

ΖΕΥΣ. Καλὰ, ἂν δὲν πράξῃ τὸ χάσμα τοῦτο τὸ τόσον πλατύ, πολὺ ταχέως θὰ ἐκχυθῇ, καὶ εἰς τὸ βάθος τοῦ πίθου θὰ εὕρῃ πάλιν τὸ δερμάτινον ἔνδυμα καὶ τὴν σκαπάνην. Ἀλλὰ πηγαίνετε τώρα καὶ πλουτίσατέ τον. Σὺ δέ, Ἑρμῆ, μὴ λησμονήσῃς κατὰ τὴν ἐπιστροφήν σου νὰ φέρῃς τοὺς Κύκλωπας ἐκ τῆς Αἴτνης, διὰ νὰ μοῦ ἐπισκειάσουν καὶ ἀκονίσουν τὸν κεραυνόν· διότι πολὺ ταχέως θὰ τὸν χρειασθῶμεν ἀκονισμένον.

ΕΡΜ. Λοιπὸν πηγαίνομεν, Πλούτε. Ἀλλὰ τί; Χωλαίνεις;

1) Ἐπιθετὸν τῆς Δήμητρος, τῆς ὁποίας αἱ ἱέρειαι ἔπρεπε διὰ παντός τοῦ βίου νὰ διατηρηθοῦν παρθένοι.

Δὲν τὸ ἐγνώριζα, κακίμοιρε, ὅτι δὲν εἶσαι μόνον τυφλός, ἀλλὰ καὶ χωλός.

ΠΛΟΥΤ. Δὲν χωλαίνω πάντοτε· ἀλλ' ὅταν μὲν πέμπωμαι ὑπὸ τοῦ Διὸς πρὸς τινα, δὲν γνωρίζω διατί γίνομαι· βραδὺς καὶ χωλαίνω καὶ ἐκ τῶν δύο ποδῶν· καὶ τόσον ἀργὰ φθάνω, ὥστε ἐνίστε ἔχει ἤδη γηράσει ἐκεῖνος ποῦ μὲ περιμένει· ὅταν δὲ πρόκειται νὰ φύγω, ἀποκτῶ πτερὰ καὶ γίνομαι πολὺ τῶν ὄνείρων ταχύτερος· μόλις δοθῇ σύνθημα τοῦ δρόμου ἀναδεικνύομαι νικητής, διατρέξας τὸ στάδιον χωρὶς καλὰ καλὰ νὰ μὲ ἴδουν οἱ θεαταί.

ΕΡΜ. Δὲν εἶνε ἀληθὴ αὐτὰ ποῦ λέγεις· διότι ἐγὼ τοῦλάχιστον δύναμαι νὰ σοῦ ἀναφέρω πολλοὺς οἷτινες ἕως χθὲς δὲν εἶχον ὁβολὸν διὰ ν' ἀγοράσουν σχοινὶ νὰ πνιγοῦν, ἔξαφνα δὲ σήμερον παρουσιάζονται πλούσιοι, ζῶντες πολυτελῶς καὶ ἐξερχόμενοι ἐπὶ δίφρου μὲ λευκοὺς ἵππους, ἐνῷ οὔτε γαῖδαρον εἶχαν ποτέ. Καὶ περιφέρονται μὲ ἐπιδεικτικὰ ἐνδύματα καὶ χρυσοστόλιστοι, ὑποθέτω δὲ ὅτι καὶ αὐτοὶ θὰ νομίζουν ὡς ὄνειρον τὰ πλοῦτη των.

ΠΛΟΥΤ. Αὐτὸ εἶνε διαφορετικόν, ὦ Ἑρμῇ, διότι τότε δὲν βαλίζω μὲ τὰ πόδια μου, οὐδὲ ὁ Ζεὺς, ἀλλ' ὁ Πλούτων μὲ ἀποστέλλει πρὸς αὐτούς, καθ' ὅτι καὶ αὐτὸς εἶνε πάροχος πλούτου καὶ δώρων μεγάλων. Τοῦτο φαίνεται καὶ ἐκ τοῦ ὀνόματός του. Λοιπόν, ὅταν ἀποφασισθῇ νὰ μετοικήσω ἀπὸ ἐνὸς εἰς ἄλλον, μὲ θέτουν ἐντὸς διαθήκης καὶ ἀφοῦ τὴν σφραγίσουν ἐπιμελῶς μὲ σηκώνουν καὶ μὲ κομίζουν εἰς τὸν νέον κύριον. Καὶ ὁ μὲν νεκρός, ὁ πρῶην κύριος, κατὰκειται εἰς κάποιαν σκοτεινὴν γωνίαν τῆς οἰκίας, σκεπασμένος μὲ παλαιὰν σινδόνην, ἥτις δὲν τοῦ φθάνει μέχρι τῶν γονάτων καὶ μένει ἐκεῖ παύγωνιον τῶν γάτων· ἐμὲ δὲ περιμένουν εἰς τὴν ἀγορὰν οἱ κληρονόμοι, χάσκοντες, ὅπως τὴν χελιδόνα οἱ νεοσσοὶ τῆς. Ἐπειτα ἀφαιρεῖται ἡ σφραγὶς καὶ ἀφοῦ κοποῦν αἱ ταινίαι· καὶ ἀνοιχθῇ ἡ διαθήκη ἀνακηρύσσεται ὁ νέος μου κύριος, ὅστις εἶνε κάποιος συγγενῆς ἢ κόλαξ ἢ αἰσχροὺς δούλος, ξυρισμένος τὸ πρόσωπον, ὅστις ἔγινεν ἀγαπητὸς εἰς τὸν κύριόν του δι' ἀκατονομάστων ὑπηρεσιῶν καὶ λαμβάνει ἤδη τὴν ἀμοιβὴν τῶν πολλῶν καὶ διαφόρων ἡδονῶν τὰς ὁποίας παρέσχε

εἰς τὸν μακαρίτην, καίτοι ἤδη ὑπερβᾶς τὴν ἡδὴν. Οὗτος, οἷοςδὴ ποτε εἶνε, μὲ ἀρπάξει μετὰ τῆς διαθήκης καὶ φεύγει· ἀντὶ δὲ τοῦ προτέρου ὀνόματος, ἃν ὠνομάζετο λ.χ. Πυρρίας, ἢ Δρόμων, ἢ Τυδίας,¹ μετονομάζεται Μεγακλῆς ἢ Μεγάβυζος, ἢ Πρώταρχος, καὶ ἀφήνει τοὺς μάτην χάσκοντας κληρονόμους νὰ προσβλέπουν ἀλλήλους μὲ ἀπελπισίαν καὶ νὰ τελοῦν ἀληθὲς πένθος, διότι διέφυγεν ἀπὸ τὸ βᾶθος τοῦ δικτύου των τὸ ψάρι, ἀφοῦ κατέπιεν ὄχι ὀλίγον ἀπὸ τὸ δόλωμα. Ὁ νέος μου κάτοχος, ἄνθρωπος ἀπειρόκαλος καὶ χυδαῖος ὁ ὁποῖος ἀκόμη τρέμει τὰ δεσμὰ καὶ ἃν κανεῖς ἄλλος τινάξῃ μάστιγα ἀνατινάσσεται ἔντρομος καὶ τὸν μῦλον² προσκυνᾷ ὡς ἀνάκτορον, γίνεται ἀνυπόφορος. Καὶ τοὺς μὲν ἐλευθέρους ὑβρίζει, τοὺς δὲ ὁμοδούλους κτυπᾷ ὡς δοκιμάζων διὰ νὰ πεισθῇ ὅτι τὰ τοιαῦτα τοῦ ἐπιτρέπονται. Οὕτω φέρεται ἕως ὅτου ἐμπέσῃ εἰς τὰ δίκτυα πορνιδίου τινός, ἢ ἐπιθυμήσῃ νὰ τρέφῃ ἵππους ἢ παραδοθῇ εἰς κόλακας, οἵτινες ὁμνύουσιν ὅτι εἶνε εὐμορφότερος τοῦ Νηρέως, εὐγενέστερος δὲ τοῦ Κέκροπος ἢ τοῦ Κόδρου, συνετώτερος τοῦ Ὀδυσσέως καὶ πλουσιώτερος συγχρόνως δέκα ἔξ Κροίσων. Τότε δὲ ἐντὸς ὀλίγου χρόνου ὁ ἄθλιος ἐξαντλεῖ τὰ κατ' ὀλίγον καὶ διὰ πολλῶν ἐπιπορευμάτων, ἀρπαγῶν, πανουργιῶν συναθροισθέντα.

ΕΡΜ. Οὕτω περίπου τῷ ὄντι γίνονται τὰ πράγματα. Ἀλλ' ὅταν πορεύεσαι μόνος καὶ πεζὸς δὲν μοῦ λὲς πῶς εὕρισκεις τὸν δρόμον ἐν ᾧ εἶσαι τυφλός; Ἡ πῶς ἀναγνωρίζεις ἐκεῖνους πρὸς τοὺς ὁποῖους σὲ ἀποστέλλει ὁ Ζεὺς, διότι τοὺς ἔκρινεν ἀξίους νὰ πλουτήσουν;

ΠΛΟΥΤ. Νομίζεις ὅτι τοὺς εὕρισκω; Μὰ τὸν Δία, ὄχι πάντοτε, ἄλλως δὲν θ' ἄφῃνα τὸν Ἀριστείδην διὰ νὰ ὑπάγω εἰς τὸν Ἰππόνικον καὶ τὸν Καλλίαν³ οἱ ὁποῖοι οὐδ' ἐνὸς ὁδολοῦ εἶνε ἄξιοι.

1) Ὀνόματα δοῦλων.

2) Ἐκεῖ ὅπου, ὡς δοῦλος, εἰργάζετο στρέφων τὴν μυλόπετραν.

3) Ἰππόνικος ὁ πατήρ τοῦ Καλλίου ἦτο πλουσιώτατος καὶ πονηρότατος. Ἦτο σύγχρονος τοῦ Σόλωνος. Μιθῶν δὲ ὅτι ὁ νομοθέτης οὗτος ἐπροτί-

ΕΡΜ. Ἀλλὰ τέλος πάντων ἅμα σὲ στείλουν τί κάνεις;

ΠΛΟΥΤ. Πλανῶμαι δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ καὶ προσέρχομαι εἰς τὸν πρῶτον τυχόντα· οὗτος δὲ ἀφ' οὗ μὲ ὀδηγήσῃ εἰς τὴν κατοικίαν του εὐχαριστεῖ σὲ τὸν Ἑρμῆν, εἰς τὸν ὁποῖον ἀποδίδει τὸ ἀπροσδόκητον γεγονός.

ΕΡΜ. Λοιπὸν ὁ Ζεὺς ἀπατάται νομίζων ὅτι σὺ πλουτίζεις κατὰ τὴν ἀπόφασίν του ἐκείνους τοὺς ὁποίους θεωρεῖ ἀξίους νὰ πλουτοῦν;

ΠΛΟΥΤ. Πολὺ δικαίως, φίλε μου, ἀφ' οὗ γνωρίζω ὅτι εἶμαι τυφλὸς μὲ πέμπει ν' ἀναζητήσω πρᾶγμα τόσον δυσεύρετον καὶ πρὸ πολλοῦ ἐκλιπὸν ἐκ τῆς ζωῆς, τὴν ἀρετὴν, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον οὐδὲ ὁ Λυγκεὺς θὰ ἠδύνατο νὰ εὕρῃ εὐκόλως ὅπως εἶνε ἀφανὲς καὶ μικρόν. Ἐπειδὴ λοιπὸν οἱ μὲν ἀγαθοὶ εἶνε ὀλίγοι, κακοὶ δὲ οἱ πλείστοι εἰς τὰς πόλεις καὶ τὸ πᾶν κατέχουν, πολὺ εὐκολώτερον ἐμπίπτω εἰς τοὺτους καὶ σαγηνεύομαι ὑπ' αὐτῶν.

ΕΡΜ. Ἐπειτα πῶς, ὅταν τοὺς ἀφήνῃς, φεύγεις εὐκόλως, ἐνῷ δὲν γνωρίζεις τὸν δρόμον;

ΠΛΟΥΤ. Δὲν ξέρω πῶς γίνομαι τότε ὀξυδερκῆς καὶ ἄρτιος τοὺς πόδας, μόνον ὅσον μὲ ἀρκεῖ διὰ τὴν φυγὴν.

ΕΡΜ. Ἀκόμῃ μίαν ἐρώτησιν. Πῶς ἐνῷ εἶσαι τυφλὸς καὶ προσέτι ὠχρὸς καὶ βραδυκίνητος σὲ ἀγαποῦν τόσον, ὥστε πάντες ἀποβλέπουν εἰς σέ· καὶ ὅταν μὲν σὲ ἐπιτύχουν νομίζουν ὅτι εὐτυχοῦν, ἐὰν δὲ ἀποτύχουν, θεωροῦν τὴν ζωὴν ἀνυπόφορον. Ἐτυχε νὰ γνωρίσω κάμποσους ἐξ αὐτῶν οἵτινες τόσον ἀπηλπίσθησαν διὰ τὴν πρὸς αὐτοὺς ἀδιαφορίαν σου, ὥστε ἔπεσαν εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐπνίγησαν. Πιστεύω ὅτι καὶ σὺ ἂν εἶσαι εἰλικρινῆς καὶ ἔχῃς συνείδησιν τινὰ τῆς καταστάσεώς σου, θὰ ὁμολογήσῃς ὅτι αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι εἶνε ἡλίθιοι νὰ τρελλαίνωνται διὰ τοιοῦτον ἔρωτα.

ΠΛΟΥΤ. Νομίζεις ὅτι μὲ βλέπουν ὅπως εἶμαι, χωλὸν ἢ τυφλὸν ἢ μὲ ὅσα ἄλλα ἐλαττώματα ἔχω;

θετο νὰ χρῆσθαι διὰ νόμου τὰ χρέη, ἔσπευσε νὰ δανεισθῇ πρὶν πολλῶν καὶ διαφόρων καὶ οὕτω ἐσχημάτισε τὸν πλεονέκτον του.

ΕΡΜ. Ἀλλὰ πῶς, ὦ Πλοῦτε, ἐκτὸς ἂν καὶ αὐτοὶ ὅλοι εἶνε τυφλοί ;

ΠΛΟΥΤ. Δὲν εἶνε τυφλοί, φίλε μου, ἀλλ' ἡ ἄγνοια καὶ ἡ ἀπάτη αἱ ὁποῖαι σήμερον βασιλεύουν παντοῦ, τοὺς συσκοτίζουν. Καὶ ἐγὼ ὅμως, διὰ νὰ μὴ φαίνωμαι ἐντελῶς δύσμορφος, φορῶ προσωπεῖον συμπαθητικώτατον χρυσοῦφαντον καὶ λιθοκόλλητον καὶ ἐνδύματα ποικίλων καὶ λαμπρῶν χρωματισμῶν. Αὐτοὶ δὲ νομίζοντες ὅτι βλέπουν τὴν προσωποποίησιν τοῦ κάλλους ἐρωτεύονται καὶ χάνονται ἐὰν δὲν μ' ἐπιτύχουν. Ἄν ὅμως μὲ ἀπεγύμνωναν ἐξ ὀλοκλήρου καὶ τοιοῦτον μὲ ἐπεδείκνυον πρὸς αὐτούς, τότε δικαίως θὰ ἠδύνατό τις νὰ τοὺς κατηγορήσῃ ὥς τυφλώτοντας, ὥς ἐρωτευομένους ἀντικείμενα ἄμορφα καὶ ἀνάξια ἔρωτος.

ΕΡΜ. Ἀλλὰ καὶ ὅταν ἤδη πλουτήσουν καὶ σοῦ ἀφαιροῦν τὸ προσωπεῖον διὰ νὰ τὸ φορέσουν αὐτοί, πῶς ἐξακολουθοῦν ν' ἀπατῶνται καὶ προτιμοῦν νὰ χάσουν μᾶλλον τὴν κεφαλὴν παρὰ τὸ ἀπατηλὸν προσωπεῖον; Διότι δὲν φαίνεται πιθανὸν ν' ἄγνοοῦν καὶ τότε ὅτι ἡ εὐμορφιά σου εἶνε ἐπίπλαστος, ἄφ' οὗ σὲ βλέπουν χωρὶς προσωπεῖον.

ΠΛΟΥΤ. Καὶ πρὸς τοῦτο συντελοῦν πολλά.

ΕΡΜ. Τί πράγματα ;

ΠΛΟΥΤ. Ὅταν ἓνας ἄνθρωπος, ὁ ὅποῖος μὲ συναντᾷ διὰ πρώτην φορὰν, ἀνοίγῃ τὴν θύραν του διὰ νὰ μὲ δεχθῇ εἰς τὴν κατοικίαν του, εἰσέρχονται λαθραίως μετ' ἐμοῦ ἡ ἀλαζονία, ἡ μωρία, ἡ οἷσις, ἡ μαλθακότης, ἡ αὐθάδεια, ἡ ἀπάτη καὶ μυρία ἄλλα κακά. Ὅταν δὲ πάντα ταῦτα τοῦ κυριεύσουν τὴν ψυχὴν, θαυμάζει τὰ ἀνάξια θαυμασμοῦ καὶ ἐπιθυμεῖ ὅσα πρέπει ν' ἀποφεύγῃ· ἐμὲ δὲ τὸν πατέρα ὅλων ἐκείνων τῶν εἰσελθόντων κακῶν θωπεύει, δορυφορούμενον ὑπ' αὐτῶν, καὶ δύναται νὰ ὑποφέρῃ τὰ πάντα μᾶλλον παρὰ τὴν στέρησίν μου.

ΕΡΜ. Πόσον εἶσαι λειὸς καὶ ὀλισθηρὸς, ὦ Πλοῦτε, καὶ δυσκολοκράτητος, καὶ πῶς δὲν δίδεις καμμίαν ἀσφαλὴ λαβὴν, ἀλλ' ὅπως τὰ χέλια καὶ τὰ φεῖδια διὰ μέσου τῶν δακτύλων διαφεύγεις

δὲν γνωρίζω πῶς. Ἐξ ἐναντίας ἡ Πενία εἶνε κολλώδης καὶ εὐκόλως πιάνεται καὶ μυρία ἄγκιστρα ἐκφύονται ἐξ ὅλου τοῦ σώματος αὐτῆς, οὕτως ὥστε οἱ πλησιάζοντες αὐτὴν εὐθὺς συλλαμβάνονται καὶ δὲν εἶνε εὐκολον νάπολυθοῦν. Ἄλλ' ἐν ᾧ φλυαροῦμεν ἐλησμονήσαμεν καὶ τι σπουδαῖον.

ΠΛΟΥΤ. Ποῖον;

ΕΡΜ. Νὰ παραλάβωμεν τὸν θησαυρόν, τοῦ ὁποίου κυρίως ἔχομεν ἀνάγκην.

ΠΛΟΥΤ. Μὴ σὲ μέλει δι' αὐτό; διότι πάντοτε ὁσάκις ἀναβαίνω πρὸς ὑμᾶς τὸν ἀφῆνω εἰς τὴν γῆν κατὰ κλειστον καὶ τοῦ παραγγέλλω νὰ μὴν ἀνοίξῃ εἰς κἀνένα τὴν θύραν του, ἐὰν δὲν ἀκούσῃ τὴν φωνὴν μου.

ΕΡΜ. Λοιπὸν τῶρα εἴμεθα εἰς τὴν Ἀττικὴν. Ἀκολουθεῖ καὶ κράτει με ἀπὸ τὴν χλαμύδα, ἕως οὗ φθάσωμεν εἰς τὴν ἐρημίαν τοῦ Τίμωνος.

ΠΛΟΥΤ. Καλὰ κάνεις, ὦ Ἑρμῇ, καὶ μετ' ὁδηγεῖς, διότι ἂν με ἀφήσῃς ἔσως πλανηθῶ καὶ πέσω εἰς τὰ χέρια κανενὸς Ὑπερβόλου ἢ Κλέωνος. Ἀλλὰ τί εἶνε αὐτὸς ὁ κρότος, ὡσὰν νὰ κτυπᾷ σίδηρος εἰς πέτραν;

ΕΡΜ. Εἶνε ὁ Τίμων ὁ ὁποῖος σκάπτει ἐδῶ πλησίον μικρὸν χωράφι ὀρεινὸν καὶ πετρῶδες. Μπα! πλησίον του εἶνε ἡ Πενία καὶ ὁ Κόπος καὶ ἡ Καρτερία καὶ ἡ Σοφία καὶ ἡ Ἀνδρεία καὶ ὅλον τὸ πλῆθος τῶν ἀκολουθῶν τῆς Ἐνδείας, οἵτινες εἶνε πολὺ καλλίτεροι τῶν δορυφόρων σου.

ΠΛΟΥΤ. Δὲν μοῦ κάνεις τὴν χάριν νὰ φύγωμεν; Τί θέλομεν ἡμεῖς καὶ τί δυνάμεθα νὰ κάμωμεν πλησίον ἀνθρώπου ὑπὸ τοιοῦτου στρατοπέδου περικυκλουμένου;

ΕΡΜ. Ὁ Ζεὺς ἄλλως ἀπεφάσισε καὶ πρέπει νὰ ὑπακούσωμεν.

ΠΕΝ. Ποῦ τὸν πηγαίνει αὐτὸν καὶ τὸν χειραγωγεῖς, ὦ Ἀργειφόντη;¹

1) Ἐπίθετον τοῦ Ἑρμοῦ, ὡς φονεύσαντος τὸν Ἄργον.

ΕΡΜ. Ὁ Ζεὺς μᾶς ἔστειλε πρὸς τοῦτον ἐδῶ τὸν Τίμωνα.

ΠΕΝ. Τώρα ἔρχεται ὁ Πλούτος εἰς τὸν Τίμωνα ὁπότεν ἐγὼ τὸν παρέλαβα εἰς κακὴν κατάστασιν ἐκ τῆς Τρυφῆς, καὶ παραδύσασα αὐτὸν εἰς τούτους, τὴν Σοφίαν καὶ τὸν Κόπον, τὸν ἀνέδειξα γενναῖον καὶ ἀξιότατον ἄνδρα; Τόσον λοιπὸν εὐκαταφρόνητος καὶ εὐκολοαδίκητος φαίνεται εἰς ὑμᾶς ἢ Πενία, ὥστε τὸ μόνον κτῆμα τὸ ὅποσον εἶχα μοῦ ἀφαιρεῖτε; Ἀφ' οὗ τὸν ἐξήσκησα τελείως εἰς τὴν ἀρετὴν, θὰ τὸν παραλάβῃ ἐκ νέου ὁ Πλούτος διὰ νὰ τὸν παραδώσῃ εἰς τὴν Ὑδρίν καὶ τὴν Ἀλαζονίαν καὶ τὸν καταστήσῃ ὅμοιον πρὸς τὸν ἄλλοτε, μαλθακόν, ἄνανδρον καὶ ἀνόητον, ἔπειτα δὲ νὰ τὸν ἀποδώσῃ πάλιν εἰς ἐμέ, ῥάκος πλέον;

ΕΡΜ. Εἶνε ἀπόφασις τοῦ Διός.

ΠΕΝ. Ἐγὼ λοιπὸν φεύγω· σεῖς δέ, Κόπε καὶ Σοφία καὶ οἱ λοιποί, ἀκολουθεῖτέ με. Καὶ ὁ Τίμων πολὺ ταχέως θὰ μάθῃ ποῖαν ἀγαθὴν βοηθὸν καὶ διδάσκαλον τῶν ἀρίστων ἔχασε. Ἐφ' ὅσον συνανεστρέφετο ἐμέ, ἦτο ὑγιὲς κατὰ τὸ σῶμα, εἶχε τὸν χαρακτῆρα ἰσχυρόν, ἐξῆ βίον ἀρμόζοντα εἰς ἄνδρα καὶ ἔχων πεποίθησιν εἰς ἑαυτόν, κατεφρόνει τὰ περιττὰ καὶ τὰ πολλὰ, ὅπως πρέπει.

ΕΡΜ. Φεύγουν, ἡμεῖς δὲ ἄς τὸν πλησιάσωμεν.

ΤΙΜ. Ποιοὶ εἴσθε σεῖς; καὶ τί θέλετε ἐδῶ, νὰ ἐνοχλῇτε ἓνα ἐργάτην καὶ μεροκαματιάρην ἄνθρωπον; Ἀλλὰ δὲν θὰ καλοπεράσετε μαζὶ μου. Τώρα βλέπετε, παληανθρώποι, τί χορὸ θὰ σᾶς κάμω νὰ χορέψετε μὲ βώλους καὶ πέτρες.

ΕΡΜ. Μή! μή! Τίμων, μὴ μᾶς κτυπᾶς· διότι δὲν εἴμεθα ἄνθρωποι. Ἐγὼ εἶμαι ὁ Ἑρμῆς, αὐτὸς δὲ ἐδῶ ὁ Πλούτος. Μᾶς ἔπεμψε δὲ ὁ Ζεὺς εἰσακούσας τὰς εὐχὰς σου· ὥστε δέξου μὲ χάριν τὸν Πλούτον καὶ παῦτε νὰ κοιτάζῃς.

ΤΙΜ. Καὶ σεῖς δὲν θὰ μοῦ γλυτώσετε ἂν εἴσθε καὶ θεοί. Διότι ὄλους καὶ θεοὺς καὶ ἀνθρώπους μισῶ· αὐτὸν δὲ τὸν τυφλὸν θὰ τὸν κάμω, μοῦ φαίνεται, χωρὶς κεφάλι μὲ τὴν ἀξίνην.

ΠΛΟΥΤ. Φεύγομεν, δι' ὄνομα τοῦ Διός, ὦ Ἑρμῇ, διότι αὐτὸς

ὁ ἄνθρωπος εἶνε ἔξω φρενῶν καὶ φοβοῦμαι μὴ μοῦ καταφέρῃ καμμιὰ ἄσχημη.

ΕΡΜ. Ἐλα, ἤσυχασε Τίμων· ἄφησε τοὺς θυμοὺς καὶ τοὺς βαρεῖς λόγους καὶ δέξου τὴν καλὴν τύχην ἣ ὁποῖα σοῦ προσφέρεται. Γενοῦ πλούσιος πάλιν καὶ πρῶτος μεταξὺ τῶν Ἀθηναίων, διὰ νὰ σκάσουν ὑπὸ τὴν περιφρόνησίν σου οἱ ἀχάριστοι ἐκεῖνοι ὅταν θὰ σὲ βλέπουν νὰ εὐτυχῆς περισσότερο ἀπὸ ὅλους.

ΤΙΜ. Δὲν θέλω τίποτε ἀπὸ σᾶς, δὲν ἔχω τὴν ἀνάγκη σας· μὴ μ' ἐνοχλεῖτε· ἀρκετὸς πλοῦτος γιὰ μένα εἶνε ἡ σκαπάνη· κατὰ τὰλλα εἶμαι πολὺ εὐτυχῆς, ἀρκεῖ νὰ μὴ μὲ πλησιάζῃ κανεὶς.

ΕΡΜ. Πολὺ ἄσχημα μᾶς φέρεσαι, φίλε Τίμων. Θέλεις νὰ φέρω πρὸς τὸν Δία τοιαύτην ἐκ μέρους σου ἀπάντησιν, τραχεῖαν καὶ ὕβριστικὴν; Ἀλλ' ἂν ἔχῃς λόγους νὰ μισῇς τοὺς ἀνθρώπους, οἵτινες τόσα κακὰ σοῦ ἔκαμαν, δὲν ἔχεις ὅμως κανένα λόγον νὰ μισῇς τοὺς θεοὺς οἵτινες τόσον φροντίζουν περὶ σοῦ.

ΤΙΜ. Ἀλλὰ σέ, ὦ Ἑρμῇ, καὶ τὸν Δία εὐχαριστῶ μεγάλως· διὰ τὴν φροντίδα σας· αὐτὸν ὅμως τὸν Πλοῦτον δὲν τὸν δέχομαι.

ΕΡΜ. Διὰτί, σὲ παρακαλῶ;

ΤΙΜ. Διότι καὶ ἄλλοτε μοῦ ἐπροξένησε μυρία κακὰ, μὲ παρέδωκεν εἰς κόλακας καὶ ἐπιβούλους, ἐκίνησε τὸ μῖσος ἐναντίον μου, μὲ διέφθειρε μὲ τὴν καλοπέρασιν καὶ ἐγείνεν ἀφορμὴ νὰ μὲ φθονοῦν· ἔπειτα ἔξαφνα μὲ ἐγκατέλιπεν ἀπίστως καὶ προδοτικῶς· Ἡ δὲ καλλίστη Πενία μὲ ἐξήσκησεν εἰς τοὺς ἀνδρικωτάτους κόπους, μοῦ ἔλεγε τὴν ἀλήθειαν μετὰ παρρησίας καὶ μοῦ παρείχε τὰναγκαῖα πρὸς τὴν ζωὴν διὰ τοῦ ἰδρωτός μου. Συγχρόνως δὲ μ' ἐδίδασκε νὰ καταφρονῶ τὰ πολλὰ καὶ περιττά, νὰ ἔχω πεποίθησιν μόνον εἰς τὸν ἑαυτὸν μου καὶ νὰ θεωρῶ πλοῦτόν μου ἐκεῖνο. τὸ ὅποῖον οὔτε κόλαξ μὲ θωπείας, οὔτε συκοφάντης μὲ ἐχθισμούς, οὔτε δῆμος ἐξερεθιζόμενος, οὔτε ψῆφος ἐναντίον μου εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ λαοῦ, οὔτε τυράννου ἐπιβουλὴ δύναται νὰ μοῦ ἀφαιρέσῃ. Ἐνδυναμούμενος ὑπὸ τῶν κόπων καὶ φιλοπόνως καλλιερῶν αὐτὸν τὸν ἀγρόν, μὴ βλέπων δὲ τίποτε ἀπὸ τὰ κακὰ, τὰ ὁποῖα γίνονται εἰς τὴν πόλιν, ἔχω πάντοτε καὶ ἀρκετὸν τὸν ἄρ-

τον μου ἐκ τῆς ἐργασίας. Ὅστε νὰ πάρῃς τὸν Πλοῦτον, ὦ Ἑρμῆ,
καὶ νὰ ἐπιστρέψῃς πρὸς τὸν Δία. Ἡ μόνη ἀρκετὴ δι' ἐμὲ εὐχα-
 ρίστησις θὰ ἦτο νὰ λυσσάξω ὅλους τοὺς ἀνθρώπους στὸ ξύλο.

ΕΡΜ. Ὅχι, φίλε μου· διότι δὲν εἶνε ὅλοι ἄξιοι τοιαύτης τύ-
 χης. Ἀλλ' ἄφησε αὐτὰ τὰ θυμώδη καὶ παιδαριώδη καὶ παρά-
 λαβε τὸν Πλοῦτον. Δὲν πρέπει κανεὶς νὰ ἀπορρίπτῃ τὰ δῶρα τοῦ
 Διός.

ΠΛΟΥΤ. Μοῦ ἐπιτρέπεις, Τίμων, νὰ δικαιολογηθῶ πρὸς σέ ἢ
 θὰ θυμώσῃς;

ΤΙΜ. Λέγε, ἀλλὰ σύντομα καὶ χωρὶς προσίμια, ὅπως οἱ κα-
 τεργαρέοι οἱ ῥήτορες. Σοῦ ἐπιτρέπω χάριν τοῦ Ἑρμοῦ, νὰ πῇς
 ὅλγῃα.

ΠΛΟΥΤ. Ἐπρεπεν ἴσως νὰ εἶπω πολλά, διότι πολλά καὶ σὺ
 με κατηγορήσας, ἀλλ' ὥς εἶνε. Εἰπέ μου τώρα πῶς, ὥς λέγεις, σέ
 ἠδίκησα, ἐγὼ ὁ ὁποῖος σοῦ ἔδωκα ὅλας τὰς ἀπολαύσεις, τιμὰς
 καὶ προεδρίας, καὶ στεφάνους καὶ πᾶσαν ἄλλην εὐτυχίαν. Ἐξ
 αἰτίας μου ἔγεινες περίδλεπτος, ἐξακουστὸς καὶ περιζήτητος. Ἐάν
 δὲ ἔπαθες τίποτε κακὸν ἐκ μέρους τῶν κολάκων, ἐγὼ δὲν σοῦ
 πταίω. Μᾶλλον δὲ ἐγὼ ἠδίκηθην κατὰ τοῦτο ὑπὸ σοῦ, διότι με
παρέδωκες ἀτίμως εἰς ἀνθρώπους ἀλιτηρίους, οἵτινες σέ γελοῦσαν
με ἐπαίνους, ἐν ᾧ κατὰ πάντα τρόπον ἐπεβουλεύοντο ἐμέ. Καὶ τὸ
 τελευταῖον ποῦ εἶπες, ὅτι ἐγὼ σέ ἐπρόδωσα, δὲν εἶνε ἀληθές· ἐξ
 ἐναντίας, ἐγὼ πρέπει νὰ σέ κατηγορήσω, διότι ἔκαμες πάντα τρό-
 πον νὰ με πετάξῃς ἔξω ἀπὸ τὸ σπῆτί σου. Καὶ τότε ἀντὶ μαλα-
 κοῦ ἐνδύματος ἢ ἐντιμοτάτη, ὥς λέγεις, Πενία σοῦ ἐφόρεσεν αὐ-
 τήν τὴν δοράν. Μάρτυς μου ὁ Ἑρμῆς ὅτι δι' αὐτὰ παρεκάλουν
 τὸν Δία νὰ μὴ με στείλῃ πλέον πρὸς σέ, ὁ ὁποῖος τόσον ἐχθρι-
 κῶς μοῦ ἐφάρθη.

ΕΡΜ. Τώρα ὁμως βλέπεις, ὦ Πλοῦτε, πόσον μετεβλήθη· ὥστε
 μὴ φοβεῖσαι νὰ μείνῃς πλησίον του. Καὶ σὺ μὲν, Τίμων, ἐξακο-
 λούθῃ νὰ σκάπτῃς, σὺ δέ, Πλοῦτε, φώναξε πρὸς τὸν Θησαυρὸν
 νὰ ἔλθῃ ὑπὸ τὴν σκαπάνην, ἀφοῦ, ὥς λέγεις, θὰ ὑπακούσῃ εἰς
 τὴν φωνήν σου.

TIM. Ἄς σέ ἀκούσω, ὦ Ἑρμῇ, καὶ ἄς πλουτήσω πάλιν. Τί νὰ κάμῃ κανεὶς ὅταν οἱ θεοὶ τὸ ἀπαιτοῦν; Ἀλλὰ σκέψου εἰς τί φροντίδας με ῥίπτεις τὸν δυστυχῇ. Ἐν ᾧ ἕως τώρα ἔξουσα πανευτυχῆς, ἔξαφνα θ' ἀποκτήσω τόσον χρυσὸν καὶ τόσας φροντίδας, χωρὶς νὰ πταίω εἰς τίποτε.

ERM. Νὰ ὑποφέρῃς πρὸς χάριν μου, Τίμων, καὶ ἂν ὑποτεθῇ ὅτι τὸ πρᾶγμα εἶνε κακὸν καὶ ἀνυπόφορον, ἔστω καὶ μόνον διὰ νὰ σκάσουν ἐκ τοῦ φθόνου οἱ κόλακες ἐκεῖνοι. Ἐγὼ δὲ πέτω πρὸς τὸν Οὐρανὸν ἀφοῦ περάσω πρῶτον ἀπὸ τὴν Αἴτναν.

ΠΑΟΥΤ. Ὁ Ἑρμῆς φαίνεται ἀνεχώρησεν, ὥς ἐνόησα ἀπὸ τὸν θόρυβον τῶν πτερύγων του. Σὺ δέ, Τίμων, περίμενε· θὰ σοῦ καλέσω τὸν Θησαυρὸν καὶ φεύγω καὶ ἐγώ. Ἀλλ' ἐξακολουθεῖ νὰ σκάπτῃς. Θησαυρὲ χρυσοῦ, ὑπάκουσον εἰς τοῦτον τὸν Τίμωνα καὶ ἐλθὲ εἰς τὴν κατοχὴν του! Σκάπτε, Τίμων, σκάπτε δυνατά· ἐγὼ δὲ ἀναχωρῶ.

TIM. Θάρρος, σκαπάνη, καὶ μὴ κουρασθῆς ἕως οὗ ἀνασύρῃς ἐκ τοῦ βάθους τὸν θησαυρόν. ὦ Ζεῦ τεράστιε, καὶ ἀγαπητεῖ Κορύδαντες καὶ Ἑρμῇ κερδῶε, ποῦ εὐρέθη τόσος χρυσός; Μήπως ὄνειρεύομαι; Φοβοῦμαι μήπως ἅμα ἐξυπνήσω μεταβληθῇ ὁ χρυσὸς εἰς ἀνθρακας. Ἀλλ' ὄχι, εἶνε χρυσὸς πραγματικός, χρυσὸς εἰς νομίσματα, κοκκινωπός, βαρὺς καὶ γλυκύτατος τὴν ὄψιν.

ὦ χρυσέ, δεξιῶμα κάλλιστον βροτοῖς¹

Ὡς πῦρ λάμπεις καὶ νύκτα καὶ ἡμέραν. Καλῶς ἦλθες, φίλτατε καὶ ποθεινότετε. Τώρα πιστεύω πῶς κάποτε καὶ ὁ Ζεὺς μετεμορφώθη εἰς χρυσόν· διότι ποία παρθένος δὲν θὰ ἐδέχετο με ἀνοικτὰ στήθη τόσον ὠραῖον ἐραστὴν ἐκ τῆς στέγης κατερχόμενον; ὦ Μίδα καὶ Κροῖσε καὶ τὰ ἄλλα ἀναθήματα τῶν Δελφῶν, τί εἶσθε ἐμπρὸς εἰς τὸν Τίμωνα καὶ τὸν πλοῦτον τοῦ

1) Στίχος ἐξ ἀπολεσθείσης τραγωδίας τοῦ Εὐρύπιδου. «ὦ χρυσέ, τὸ κάλλιστον διὰ τοὺς ἀνθρώπους ἀποδεκτὸν δῶρον».

Τίμωνος, πρὸς τὸν ὅποιον οὔτε ὁ βασιλεὺς τῶν Περσῶν δύναται νὰ συγκριθῇ; Καὶ τώρα σεῖς, δίκηλλα καὶ ἀγαπητὰ δερμάτινα ἐνδύματα, πρέπει νὰ σᾶς ἀφιερῶσω εἰς τὸν Πᾶνα· ἐγὼ δὲ ἀφ' οὗ ἀγοράσω ὅλην αὐτὴν τὴν ἐρημικὴν ἑκτασιν, θὰ κτίσω πύργον διὰ νὰ φυλάττω τὸν θησαυρόν μου καὶ ἀρκετὸν διὰ νὰ μένω μόνος καὶ διὰ νὰ μοῦ χρησιμεύσῃ κατὰ τὸν θάνατον ὡς τάφος. Διὰ δὲ τὸν ἐπίλοιπον βίον ἀποφασίζομεν καὶ νομοθετοῦμεν τὰ ἑξῆς: Ἀποφυγὴ πάσης συναναστροφῆς, ἄγνοια πρὸς ὅλους καὶ περιφρόνησις. Φίλος δὲ ἢ ξένος καὶ σύντροφος καὶ λατρεία πρὸς τὸν Ἑλεον παραμύθια. Καὶ τὸ νὰ λυπηθῶ ἄνθρωπον δεκρύνοντα καὶ νὰ βοηθήσω δυστυχοῦντα ἔστω, παρανομία καὶ κατάλυσις τῶν ἐθίμων.

Θὰ ζῶ μόνος ὡς λύκος καὶ ἓνα μόνον θὰ ἔχω φίλον, τὸν Τίμωνα. Οἱ δὲ ἄλλοι πάντες ἐχθροὶ καὶ ἐπίβουλοι· καὶ ἂν πλησιάσω κανένα ἐξ αὐτῶν, νὰ εἶνε μίاسμα, καὶ ἂν ἀπλῶς τὸν ἴδω νὰ εἶνε ἀποφράς ἢ ἡμέρα· καὶ νὰ μὴ μᾶς ἐνδιαφέρουν καθόλου ἀνδριάντες λίθινοι ἢ χάλκινοι· καὶ οὔτε κήρυκα νὰ δεχώμεθα ἐκ μέρους αὐτῶν οὔτε σπονδὰς νὰ κάνωμεν· ἢ ἐρημία δὲ ἃς εἶνε σύνορον μεταξὺ ἡμῶν καὶ αὐτῶν. Φυλὴ, φατρία καὶ πατρίς νὰ εἶνε κεναὶ καὶ γελοῖαι λέξεις, εἰς τὰς ὁποίας ἀρέσκονται ἀνόητοι ἄνθρωποι. Ἄς πλουτῇ ὁ Τίμων μόνος καὶ ἃς περιφρονῇ τοὺς πάντας, ἃς ἀπολαμβάνῃ μόνος μὲ τὸν ἑαυτὸν του, ἀπηλλαγμένος ἀπὸ κολακείας καὶ ἐπαίνους φορτικούς. Ἄς προσφέρῃ θυσίας εἰς τοὺς θεοὺς, μόνος παρακαθήμενος εἰς τὰ συμπόσια τῶν θυσιῶν, διότι μόνος θὰ εἶνε τοῦ ἑαυτοῦ του γείτων καὶ ὁμορος, ἀπομακρύνων πάντα ἄλλον. Καὶ ὅταν θὰ ἔλθῃ ὁ θάνατός του μόνος θὰ χαιρετίσῃ καὶ θὰ στεφάνωσῃ ἑαυτόν. Τοῦ λοιποῦ τὸ ὄνομά μου, ὄνομα γλυκύτατον, θὰ εἶνε Μισάνθρωπος, τοῦ δὲ χαρακτῆρός μου γνωρίσματα δυσκολία καὶ τραχύτης, σκαϊότης, ὀργὴ καὶ ἀπανθρωπία. Καὶ ἂν τύχῃ νὰ ἴδω κανένα νὰ καίεται καὶ νὰ μὲ ἱκετεύῃ νὰ τὸν σβύσω, μὲ πίσσαν καὶ ἔλαιον νὰ τὸν σβύνω. Καὶ ἂν κατὰ τὸν χειμῶνα ὁ ποταμὸς παρασύρῃ κανένα, ὅστις ἐκτείνων τὰ χέρια νὰ μοῦ ζητῇ βοήθειαν, νὰ τὸν ὠθήσω

διὰ νὰ βυθισθῇ περισσότερο καὶ νὰ μὴ δυνηθῇ νὰ ἐπανεέλθῃ εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, διότι μόνον οὕτω θὰ λάβουν τὰ ἴσα. Τὸν ἀνωτέρω Νόμον εἰσηγήσατο Τίμων ὁ Ἐχεκρατίδης Κωλυτεύς, τὸν ἐπεψήφισε δὲ εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Δήμου ὁ αὐτὸς Τίμων. Ταῦτα ἀπεφασίσαμεν καὶ ἄς ἐμμείνωμεν ἀνδρικῶς εἰς αὐτά.

Ἄλλὰ πολὺ θὰ ἐπεθύμουν νὰ γείνῃ γνωστὸν ὅτι ἀπέκτησα τόσον μέγαν πλοῦτον· διότι θὰ σκιάσουν. Ἄλλὰ τί συμβαίνει; Πόσοι τρέχουν καὶ ἔρχονται πανταχόθεν σκονισμένοι καὶ πνευστιῶντες, ἄγνωστον πῶς μυρισθέντες τὸν χρυσόν! Τί νὰ κάμω; Ν' ἀνέβω εἰς αὐτὸν τὸν βράχον καὶ νὰ τοὺς διώξω μὲ λίθους ἢ νὰ παραβῶ διὰ μίαν καὶ μόνην φορὰν τὰς ἀποφάσεις μου καὶ νὰ τοὺς φουρκίσω περισσότερο μὲ τὴν περιφρόνησίν μου; Τοῦτο μοῦ φαίνεται προτιμότερον. Ὡστε ἄς τοὺς ὑποδεχθῶμεν καὶ ἄς ἴδωμεν ποῖος εἶνε ὁ πρῶτος ἐρχόμενος. Ἀ! εἶνε ὁ Γναθωνίδης ὁ κόλαξ, ἐκεῖνος ποῦ ὅταν τοῦ ἐζήτησα βοήθειαν μοῦ προσέφερε σχοινὶ διὰ νὰ πνιγῶ, ἐν ᾧ πολλάκις ἐξέρασε πῖθους ὀλοκλήρους αἰνίου εἰς τὸ σπῆτί μου. Καλὰ ἔκαμε καὶ ἤλθε διὰ νὰ τὸν καταχειρίσω πρῶτον.

ΓΝΑΘ. Καλὰ δὲν τὸ ἔλεγα ἐγὼ ὅτι δὲν θὰ λησμονήσουν οἱ θεοὶ τὸν Τίμωνα, ἓνα τόσον καλὸν ἄνθρωπον; Χαῖρε Τίμων, ἀφεντάνθρωπε, λαμπρὲ φίλε καὶ συμποσιαστά!

TIM. Καλῶς ὦρισε, Γναθωνίδη, καταδόθρα ἀγέμιστη καὶ ἀτιμότατε ἄνθρωπε.

ΓΝΑΘ. Πάντοτε σοῦ ἀρέσουν τὰ ἀστεῖα. Ἄλλὰ πότε θὰ μᾶς κάμῃς κἀνένα συμπόσιον; Ἀκριβῶς σοῦ φέρω ἓνα ἄσμα ἐκ τῶν νεοποιήτων δ.θυράμβων.

TIM. Τώρα σὲ κάνω μὲ τὴν σκαπάνην νὰ τραγουδήσῃς μοι-ρολόγια περιπαθέστατα.

ΓΝΑΘ. Τ' εἶν' αὐτά; Μὲ κτυπᾷς. Τίμων; Νὰ εἰσθε μάρτυρες. Ὡ θεέ μου, ὦχ! ὦχ! Θὰ σὲ καταμηνύσω διὰ τραῦμα εἰς τὸν Ἄρειον Πάγον.

TIM. Ἄν βραδύνῃς ὀλίγον, θὰ κατηγορηθῶ διὰ φόνον.

ΓΝΑΘ. Ὁχι βρὲ ἀδελφέ· ἀλλὰ σὺ δύνασαι νὰ μοῦ θε-
ραπεύσης καὶ τὸ τραῦμα ποῦ μοῦ ἔκαμες ἂν τοῦ ῥίψῃς ἐπάνω
ὀλίγον χρυσάφι, τὸ ὁποῖον εἶνε λαμπρὸν αἰμοστατικόν.

TIM. Ἀκόμῃ ἐδῶ εἶσαι;

ΓΝΑΘ. Καλὰ, φεύγω. Ἀλλὰ δὲν θὰ καλοπεράσῃς τόσον κα-
κὸς ποῦ ἔγινες, ἐν ᾧ ἦσο ἀγαθός.

TIM. Ποῖος εἶνε αὐτός ποῦ ἔρχεται ὁ φαλακρός; Φιλιάδης ὁ
βρωμερώτερος ὅλων τῶν κολάκων. Αὐτός, μίαν φορὰν ποῦ ἐτρα-
γούδησα, μοῦ ἔκαμε μυρίους ἐπαίνους ἐνῷ οἱ ἄλλοι ὅλοι ἐσιώπων,
ὀρκισθεὶς ὅτι εἶμαι ᾠδικώτερος τῶν κύκνων· καὶ εἰς ἀμοιβὴν τῆς
κολακείας τοῦ ἔδωκα ὀλόκληρον ἄγρὸν καὶ δύο τάλαντα ὡς προῖκα
τῆς θυγατρὸς του. Ὅταν δὲ πρὸ καιροῦ ἡσθένησα καὶ ἐπῆγα νὰ
τοῦ ζητήσω βοήθειαν, μὲ ἐπέταξεν ἔξω μὲ τὸ ξύλο.

ΦΙΛ. Τί ἀναισχυντία! Τώρα γνωρίζουν τὸν Τίμωνα; Τώρα ὁ
Γναθωνίδης παρουσιάζεται ὡς φίλος καὶ συμπότης; Λοιπὸν δι-
καίως ἐτιμωρήθη ἡ ἀχαριστία του. Ἐγὼ ἂν καὶ παλαιὸς φίλος
καὶ ὁμήλικος καὶ συνδημότης, δὲν ἔχω τόσον θάρρος, διότι δὲν
θέλω νὰ φανῶ ἀδιάκριτος. Χαῖρε, ἄρχοντα, καὶ ἂν θέλῃς μίαν
καλὴν συμβουλήν, νὰ φυλαχθῇς ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς μιαροὺς κόλα-
κας, οἱ ὁποῖοι μόνον εἰς τὸ τραπέζι εἶνε φίλοι, κατὰ δὲ τὰ ἄλλα
δὲν διαφέρουν ἀπὸ τοὺς κόρακας. Δὲν πρέπει νὰ πιστεῇ τις εἰς
κάνένα· ὅλοι εἶνε ἀχάριστοι καὶ κακοί. Ἐγὼ ἡρχόμουν νὰ σοῦ
φέρω ἓνα τάλαντον διὰ νὰ σοῦ χρησιμεύσῃ εἰς τὰς μάλλον ἐπει-
γούσας ἀνάγκας καὶ καθ' ὁδὸν ὅταν ἐπλησίαζα πλέον ἐδῶ ἡκουσα
ὅτι ἀπέκτησες πολὺν μεγάλον πλοῦτον. Ἠλθα λοιπὸν νὰ σοῦ δώσω
αὐτὰς τὰς συμβουλὰς, ἂν καὶ σὺ εἶσαι τόσον σοφὸς καὶ δὲν ἔχεις
ἴσως καμμίαν ἀνάγκην τῶν συμβουλῶν μου, ἀφοῦ καὶ τὸν Νέ-
στορα θὰ ἡδύνασο νὰ νουθετήσῃς.

TIM. Καλὰ αὐτά, Φιλιάδη· ἀλλὰ πλησίασε, νὰ σ' εὐχαρι-
στήσω μὲ τὴν σκαπάνην.

ΦΙΛ. Ἄνθρωπε, μοῦ ἔσπασε τὸ κεφάλι ὁ ἀχάριστος, διότι
τοῦ ὑπέδειξα τὸ συμφέρον του.

TIM. Ἴδου καὶ τρίτος ἔρχεται, ὁ ῥήτωρ Δημέας κρατῶν ψή-

φισμα καὶ λέγων ὅτι εἶνε συγγενῆς μου. Αὐτὸς καταδικασθεὶς νὰ πληρώσῃ πρόστιμον δέκα ἑξ ταλάντων καὶ μὴ ἔχων ἐφυλακίσθη· ἐγὼ δὲ λυπηθεὶς ἐπλήρωσα δι' αὐτόν. Ὅταν δὲ πρὸ καιροῦ ἔτυχε νὰ διανέμῃ τὸ θεωρικὸν βοήθημα εἰς τὴν Ἐρεχθιδὰ φυλὴν καὶ ἐγὼ προσήλθα καὶ ἐζήτην τὸ ἀνήκον εἰς ἐμέ, μου εἶπεν ὅτι δὲν με ἐγνώριζεν ὡς πολίτην.

ΔΗΜ. Χαῖρε, Τίμων, μεγάλη τιμὴ τῆς οἰκογενείας, στήριγμα τῶν Ἀθηναίων καὶ προπύργιον τῆς Ἑλλάδος. Ἀπὸ πολλῆς ἡδῆ ὥρας ὁ Λαὸς εἶνε συνηθροισμένος καὶ αἱ δύο Βουλαὶ σὲ περιμένουν. Ἀλλ' ἄκουσε καὶ τὸ ψήφισμα, τὸ ὅποῖον ἔγραψα διὰ σέ. «Ἐπειδὴ ὁ Τίμων Ἐχεκρατίδης ὁ Κωλυτεύς, πολίτης ὄχι μόνον ἔντιμος καὶ χρηστός, ἀλλὰ καὶ σοφὸς ὅσον οὐδεὶς ἄλλος ἐν Ἑλλάδι, δὲν παύει νὰ προσφέρῃ σπουδαίας ὑπηρεσίας εἰς τὴν πόλιν, ἐνίκησε δὲ πυγμαχίαν καὶ πάλην καὶ δρόμον ἐν Ὀλυμπίᾳ, ἐντὸς μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ἡμέρας, καὶ μετέθριππον ἄρμα καὶ δίφρον πωλικόν...»

ΤΙΜ. Ἀλλ' οὔτε ἐπῆγα ἐγὼ ποτὲ εἰς τοὺς ἀγῶνας τῆς Ὀλυμπίας.

ΔΗΜ. Τί σημαίνει; Πηγαίνεις ἀργότερα· ἄλλως τε ὅσον περισσότερα τοιαῦτα προστεθοῦν εἰς τὸ ψήφισμα εἶνε καλλίτερον. «Καὶ ἡνδραγάθησεν ὑπὲρ τῆς πόλεως πέρουσι κατὰ τὰς Ἀχαρνάς καὶ κατέσφαξε δύο τάγματα Πελοποννησίων».

ΤΙΜ. Τί λές; Ἐγὼ μωρέ, οὔτε ἐνεγράφην εἰς τὸν κατάλογον τῶν στρατευσίμων, διότι δὲν εἶχα ὄπλα.

ΔΗΜ. Αὐτὰ τὰ λέγεις ἀπὸ μετριοφροσύνης, ἀλλ' ἡμεῖς θὰ ἡμεθα ἀχάριστοι νὰ τὰ λησμονήσωμεν. «Προσέτι δὲ γράφων ψηφίσματα καὶ συμβουλευὼν καὶ ὑπηρετῶν ὡς στρατηγὸς ὄχι ὀλίγον ὠφέλησε τὴν πόλιν. Διὰ πάντα δὲ ταῦτα ἡ Βουλὴ καὶ ὁ Δῆμος καὶ ἡ Ἰλιαία κατὰ φυλὰς καὶ οἱ ἄνθρωποι ἰδιαιτέρως καὶ ἐν γένει πάντες οἱ πολῖται ἀπεφάσισαν νὰ στήσωσι χρυσοῦν ἀνδριάντα τοῦ Τίμωνος, πλησίον τῆς Ἀθηναῆς εἰς τὴν Ἀκρόπολιν, ὁ ὅποιος νὰ κρατῇ κεραυνὸν εἰς τὴν δεξιὰν καὶ νὰ ἔχῃ ἐπὶ τῇ ἀκτίνῃ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς. Ἐκτὸς δὲ τούτου νὰ στεφανωθῇ δι' ἐπτὰ στεφάνων

χρυσῶν, οἵτινες θὰ ἀποφασισθοῦν σήμερον εἰς τὸ θέατρον κατὰ τὴν παράστασιν τῶν νέων τραγωδιῶν ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς τοῦ Διονύσου. Διότι πρὸς χάριν αὐτοῦ θέλουσι τελεσθῇ σήμερον τὰ Διονύσια.— Τὰ ἀνωτέρω ἐπρότεινεν ὁ ῥήτωρ Δημέας, συγγενῆς αὐτοῦ ἐξ ἀγχιστείας καὶ μαθητῆς του· διότι ὁ Τίμων εἶνε ῥήτωρ ἄριστος καὶ ἔχει ἐλα τὰ ἄλλα χαρίσματα ὅσα καὶ ἂν θέλῃ». Αὐτὸ λοιπὸν εἶνε τὸ ψήφισμά σου. Ἐγὼ δὲ ἤθελα νὰ σοῦ φέρω ἐδῶ καὶ τὸν υἱόν μου, τὸν ὅποιον πρὸς τιμὴν σου ὠνόμασα Τίμωνα.

TIM. Ἀλλὰ σὺ οὔτε ἴπανδρεύθηκες ποτέ, καθόσον ἐγὼ τοῦλάχιστον γνωρίζω, καὶ ἔχεις υἱόν;

ΔΗΜ. Ἀδιόφορον, θὰ ἴπαντρευθῶ, ἂν θέλῃ ὁ Θεός, κατὰ τὴν πρωτοχρονιάν καὶ θ' ἀποκτήσω παιδὶ ἄρσενικόν τὸ ὅποιον ἀπὸ τώρα ὀνομάζω Τίμωνα.

TIM. Δὲν πιστεύω νὰ δυνηθῇς νὰ ἴπαντρευθῇς μετὰ τὸ σιγῦρισμα ποῦ θὰ σοῦ κάμω.

ΔΗΜ. Ἀλλοίμονον! Τί μὲ κτυπᾷς; Τύραννος θὰ γείνης, Τίμων, καὶ κτυπᾷς τοὺς ἐλευθέρους πολίτας ἐνῷ οὔτε ἐντελῶς ἐλεύθερος, οὔτε ἄστος εἶσαι; Ἀλλὰ ταχέως θὰ τιμωρηθῇς καὶ διὰ τὰ ἄλλα καὶ διότι ἐπυρπόλησες τὴν Ἀκρόπολιν.

TIM. Ἀλλ' ἡ Ἀκρόπολις, ἀχρεῖτε, δὲν ἐπυρπολήθη καὶ ἡ συκοφαντία σου εἶνε προφανής.

ΔΗΜ. Καὶ τὸν πλοῦτόν σου τὸν ἔκλεψες εἰσελθὼν δι' ὑπονόμου εἰς τὸν ὀπισθόδομον τοῦ Παρθενῶνος.

TIM. Ἀλλ' οὐδ' εἰς τὸν ὀπισθόδομον ἔγεινε κλοπή· ὥστε καὶ αὐτὰ δὲν θὰ τὰ πιστεύσῃ κανεῖς.

ΔΗΜ. Θὰ γείνη ἀργότερα, ἀλλ' ἀπὸ τώρα ἔχεις σὺ ὅλους τοὺς θησαυροὺς τοῦ ὀπισθοδόμου.

TIM. Λοιπόν, λάβε καὶ ἄλλην.

ΔΗΜ. ὦ, ἡ βράχη μου.

TIM. Μὴ φωνάζῃς, διότι θὰ σοῦ καταφέρω καὶ τρίτην. Θὰ ἦμαι γελοῖος, ἂν ἀφ' οὗ κατέσφαξα δύο τάγματα Λακεδαιμονίων ἄοπλος, δὲν σιγυρίσω ἓνα παληάνθρωπον ὥσάν ἐσένα. Ἄδικα

τότε θὰ εἶχα νικήσῃ καὶ εἰς τὰ Ὀλύμπια πυγμαχίαν καὶ πάλιν. Ἀλλὰ τί βλέπω; Δὲν εἶνε αὐτὸς ὁ Θρασυκλῆς ὁ φιλόσοφος; Βέβαια δὲν εἶνε ἄλλος. Ἀπλώσαζ τὴν γενειάδα του καὶ ἀνυψώσας τὰ φρύδια καὶ σοβαρευόμενος, μὲ τὸ βλέμμα φοβερὸν καὶ ὠρθωμένην τὴν ἐπὶ τοῦ μετώπου κόμην, ἔρχεται ὅμοιος μὲ Αὐτοβορέαν τινα ἢ Τρίτωνα, ὅπως ὁ Ζεύξης τοὺς ἐζωγράφησε. Αὐτὸς ὁ τόσον σοδαρὸς τὸ παράστημα καὶ κόσμιος τὸ βάδισμα καὶ σεμνὸς τὴν περιβολὴν ἀπὸ πρωΐας ὁμιλεῖ περὶ ἀρετῆς καὶ κατηγορεῖ τοὺς ἀγαπῶντας τὰς ἡδονὰς καὶ ἐπαινεῖ τὴν ὀλιγάρκειαν. Ἀλλ' ὅταν καθήσῃ εἰς τὸ δεῖπνον, ὁ ὑπηρέτης τοῦ προσφέρει μέγα ποτήριον πλήρες — ἀρέσκεται δὲ πρὸ πάντων εἰς τὸν ἄκρατον οἶνον — καὶ ὡς ἂν ὁ οἶνος εἶνε ὕδωρ λήθης πράττει ὅλως τὰ ἐναντία τῶν πρωινῶν του διδαγμάτων. Ἀρπάζει ὡς ὄρνεον τὰ φαγητά, παραγκωνίζων καὶ προλαμβάνων τὸν πλησίον του, ἐν ᾧ δὲ τὰ γένηια του εἶνε καταλερωμένα ὑπὸ τῶν φαγητῶν, τὰ ὁποῖα ὡς σκύλος καταβροχθίζει, κύπτει ἐπὶ τῶν πινακίων ὡς ἂν ἐλπίζει νὰ εὕρῃ εἰς αὐτὰ τὴν ἀρετὴν, καὶ τὰ παστρεύει διὰ τοῦ λιχανοῦ οὕτως ὥστε οὐδ' ἐλάχιστον ἐκ τοῦ ἐμβάμματος ἀφήνει. Καὶ ἂν ἀκόμη λάβῃ ὀλόκληρον τὸν πλακοῦντα ἢ τὸ χοιρίδιον, πάλιν μεμφιμοιρεῖ, τόσῃ εἶνε ἡ λαιμαργία του καὶ ἡ ἀπληστία. Εἶνε δὲ μέθυσος καὶ ἀναιδής καὶ δὲν φθάνει μόνον μέχρις ἀσμάτων καὶ χοροῦ, ἀλλὰ καὶ μέχρι θυμοῦ καὶ ὕδρεων. Συνοδεύει δὲ τὸν πότον μὲ λόγους, μάλιστα δὲ τότε, περὶ σωφροσύνης καὶ κοσμιότητος· καὶ ταῦτα λέγει· ἐν ᾧ ἤδη ὁ ἄκρατος οἶνος τὸν ἔχει ζαλίσει καὶ κατὰ τρόπον γελοῖον τραυλίζει. Ἐπειτα ἔρχεται ἐμετός. Τότε τὸν σηκώνουν καὶ τὸν φέρουν ἔξω τοῦ συμποσίου, ἐν ᾧ αὐτὸς ἔχων ἐνηγχαλισμένην μίαν ἐκ τῶν αὐλητρίδων δὲν τὴν ἀφήνει. Ἀλλὰ καὶ ὅταν δὲν ἔχει πίνει εἰς οὐδένα παραχωρεῖ τὰ πρωτεῖα τοῦ ψεύδους, τοῦ θράσους καὶ τῆς φιλοχρηματίας. Καὶ μεταξὺ τῶν κολάκων πρωτεύει καὶ εὐκολώτατα ἐπιорκεῖ, καὶ τὴν ἀγυρτείαν ἔχει ὁδηγόν, καὶ ἡ ἀναισχυντία τὸν συνοδεύει· καὶ ἐν γένει εἶνε τέλειος εἰς πᾶσαν κακίαν καὶ βδελυγμίαν. Δὲν θ' ἀργήσῃ λοιπὸν νὰ λάβῃ καὶ αὐτὸς τὴν ἀμοιβὴν ἣτις ἀρ-

μόζει εἰς τὴν ἀρετὴν του. Μπα! σύ, Θρασυκλῆ; ἔχω τόσον καιρὸν νὰ σὲ ἴδω.

ΘΡΑΣ. Δὲν ἔρχομαι, Τίμων, ὅπως οἱ ἄλλοι οὔτοι, οἷτινες κολακεύουν τὸν πλοῦτόν σου μὲ τὴν ἐλπίδα δώρων καὶ δειπνῶν πολυτελῶν, ἔτοιμοι νὰ ἀπευθύνουν πολλὰς κολακείας πρὸς ἄνθρωπον τόσον ἀπλοῦν καὶ τόσον ἀφειδῇ ὅποῖος εἶσαι σύ. Γνωρίζεις πολὺ καλὰ ὅτι διὰ τὸ δεῖπνον μου εἶνε ἀρκετὸν ὀλίγον μαῦρο ψωμί καὶ ὡς προσφάγιον θῦμον ἢ κάρδαμον· καὶ ἂν ποτε θέλω νὰ δειπνήσω μὲ πολυτέλειαν, προσθέτω εἰς τὸν ἄρτον μου ὀλίγον ἀλάτι· ὡς ποτὸν δὲ ἔχω τὸ νερὸν τῆς ἐνεακρούνου. Αὐτὸ τὸ πενιχρὸν ἔνδυμα τὸ ὅποῖον φορῶ τὸ προτιμῶ ἀπὸ πᾶσαν πορφύραν· ὁ δὲ χρυσὸς οὐδόλως μου φαίνεται πολυτιμότερος τῶν χαλίκων τῆς παραλίας· ἀλλ' ἔρχομαι πρὸς χάριν σου, διὰ νὰ μὴ σε διαφθείρῃ τὸ κάκιστον καὶ δολιιώτατον πρᾶγμα, ὁ πλοῦτος, ὅστις εἰς πολλοὺς πολλάκις ἔγεινεν αἷτιος ἀθεραπεύτων συμφορῶν. Ἄν θέλῃς μάλιστα ν' ἀκούσῃς τὴν συμβουλήν μου, καλὰ θὰ κάμῃς νὰ τὸν ῥίψῃς ὅλον εἰς τὴν θάλασσαν, διότι οὐδόλως χρησιμεύει ὁ πλοῦτος εἰς ἄνθρωπον ἀγαθόν, ὅστις δύναται νὰ ἐννοῇ τῆς φιλοσοφίας τὸν πλοῦτον. Μὴ τὸν ῥίψῃς ὅμως βαθεῖα· ἀλλ' ὅταν εἰσέλθῃς εἰς τὴν θάλασσαν εἰς βάθος μόνον μέχρι τῆς ὀσφύος σου καὶ νὰ σὲ βλέπω ἐγὼ μόνον. Ἄλλ' ἂν δὲν θέλῃς τοῦτο, ὑπάρχει καὶ ἄλλος τρόπος καλλίτερος νὰ τὸν ἀποβάλῃς ἐκ τῆς οἰκίας σου, χωρὶς οὐδ' ὀβολὸν νὰ κρατήσῃς δι' ἑαυτόν, ἀλλὰ νὰ τὸν διαμοιράσῃς εἰς ὅλους τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην, εἰς ἄλλον μὲν πέντε δραχμάς, εἰς ἄλλον δὲ μίαν καὶ εἰς ἄλλον ἡμιτάλαντον. Ἐὰν δὲ κάνεις εἶνε φιλόσοφος, δίκαιον εἶνε νὰ τοῦ δοθῇ διπλοῦν ἢ τριπλοῦν μερίδιον. Εἰς ἐμέ — ἂν καὶ δὲν ζητῶ τίποτε δι' ἑαυτόν, ἀλλ' ὅπως δώσω εἰς τοὺς φίλους τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην — θὰ εἶνε ἀρκετὸν νὰ μοῦ γεμίσῃς αὐτὴν τὴν σακκοῦλαν, ἢ ὅποια δὲν χωρεῖ οὔτε καὶ δύο Αἰγινητικὸς μεδίμνους. Ὁ φιλόσοφος πρέπει νὰ εἶνε ὀλιγαρκὴς καὶ μετριόφρων καὶ οἱ πόθοι του νὰ μὴ ὑπερβαίνουν τὴν χωρητικότητα τῆς σακκούλας.

ΤΙΜ. Εἶσαι ἀξιέπαινος δι' αὐτά, Θρασυκλῆ· ἀλλὰ πρὶν σοῦ γεμίσω τὴν σακκοῦλαν, ἔλα νὰ σοῦ γεμίσω τὴν κεφαλὴν γρονθοκοπήματα καὶ νὰ συμπληρώσω τὸ μέτρημα μὲ τὴν σκαπάνην.

ΘΡΑΣ. ὦ δημοκρατία καὶ νόμοι! Εἰς πόλιν ἐλευθέραν ἐπιτρέπεται νὰ μᾶς κτυπᾷ αὐτὸς ὁ κατάρατος;

ΤΙΜ. Διατί ἀγανακτεῖς, φίλε μου; Μήπως ἔκαμα λάθος εἰς τὸ μέτρημα; Σοῦ δίδω καὶ πέντε χήνικας ἐπὶ πλεόν. Ἀλλὰ τί βλέπω; καὶ ἄλλοι πολλοὶ ἔρχονται ἀθρόοι. Ὁ Βλεφίας καὶ ὁ Λάχης καὶ ὁ Γνίφων καὶ ὅλον τὸ Σύνταγμα ἐκείνων ποῦ πρέπει νὰ ξυλοκοπηθοῦν. Ἄς ἀνέβω λοιπὸν εἰς αὐτὴν τὴν πέτραν καὶ ἃς ἀφήσω τὴν σκαπάνην ν' ἀναπαυθῇ ὀλίγον διότι ἐκουράσθη ἤδη, ἃς συνάξω δὲ λίθους ὅσον τὸ δυνατόν περισσοτέρους καὶ ἃς τοὺς λιθοβολήσω ἐξ ἀποστάσεως.

ΒΛΕΨ. Μὴ μᾶς κτυπᾷς, Τίμων· φεύγομεν.

ΤΙΜ. Ἀλλὰ δὲν θὰ φύγετε χωρὶς τραύματα καὶ χωρὶς αἷμα.

ΕΓΚΩΜΙΟΝ ΤΗΣ ΜΥΙΑΣ

Ἡ μυῖα δὲν εἶνε τὸ μικρότερον τῶν πτηνῶν, ἂν τὴν συγκρίνωμεν πρὸς τὰ διάφορα εἶδη τῶν κουνουπιῶν καὶ ἄλλα ἀκόμη μικρότερα ἔντομα πτερωτά, ἀλλ' εἶνε τοσοῦτον μεγαλειτέρα ἀπὸ αὐτά, ὅσον αὐτὴ εἶνε ἀπὸ τὴν μέλισσαν μικροτέρα. Τὸ δὲ πτέρωμα τῆς διαφέρει ἀπὸ τὸ πτέρωμα τῶν ἄλλων, ἐκ τῶν ὁποίων ἄλλα μὲν ἔχουν πτερὰ καὶ πτίλα εἰς ὅλον τὸ σῶμα, ἄλλα δὲ πτέρυγας μὲ μακρὰ πτερὰ. Ἡ μυῖα εἶνε ὑμένόπτερος, ὅπως αἱ ἀκρίδες, οἱ τέττιγες καὶ μέλισσαι, ἀλλὰ τὰ πτερὰ τῆς εἶνε τοσοῦ-

τον ἀπαλώτερα ὅσον μαλακώτερα τῶν Ἑλληνικῶν εἶνε τὰ Ἰνδικὰ ὑφάσματα. Εἶνε δὲ πλουμιστή, ὅπως τὰ παγώνια, ἂν τὴν παρατηρήσωμεν προσεκτικά, ὅταν πετᾶ εἰς τὸν ἥλιον. Δὲν πετᾶ, ὅπως αἱ νυκτερίδες, μὲ συνεχῇ κίνησιν τῶν πτερύγων, οὔτε ὡς αἱ ἀκρίδες μὲ πηδήματα, οὔτε ὡς αἱ σφήκες μὲ βόμβον, ἀλλ' ἡ πτήσις τῆς εἶνε εὐστροφος καὶ ὁμαλή, εἴτε ἐναντίον, εἴτε πρὸς τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἀνέμου πετᾶ. Ἐκτὸς τούτου δὲν πετᾶ σιωπηλή, ἀλλ' ᾄδουσα· τὸ δὲ ᾄσμα τῆς δὲν εἶνε δυσάρεστον ὅπως τῶν κωνόπων, οὔτε θορυβῶδες ὅπως τῶν μελισσῶν ἢ ὅπως τῶν σφηκῶν ὁ φοβερός καὶ ἀπειλητικὸς βόμβος, ἀλλ' εἶνε τοσοῦτον λιγυρώτερον ὅσον γλυκύτεροι ἀπὸ τὴν σάλπιγγα καὶ τὰ κύμβαλα εἶνε οἱ αὐλοί.

Ἐρχόμεθα εἰς τὴν περιγραφὴν τοῦ ἄλλου τῆς σώματος. Ἡ κεφαλὴ τῆς συνδέεται λεπτότατα μὲ τὸν αὐχένα καὶ εὐκόλως περιστρέφεται· δὲν εἶνε κολλημένη εἰς τὸν κορμὸν καὶ ἀλύγιστος ὅπως τῶν ἀκρίδων. Οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ τῆς προέχουν, πολὺ ὁμοιάζοντες πρὸς κέρατα. Τὸ στήθος τῆς εἶνε στερεὸν καὶ οἱ πόδες τῆς δὲν εἶνε ὅπως τῶν σφηκῶν πολὺ σφιγμένοι καὶ δυσκίνητοι. Ἡ κοιλία τῆς δὲ εἶνε καὶ αὐτὴ, ὅπως τὸ στήθος, προφυλαγμένη καὶ φαίνεται ὡς νὰ φορῇ θώρακα, μὲ τὰς ζώνας καὶ τὰς φολίδας τὰς ὁποίας παρουσιάζει. Δὲν ἔχει κέντρον εἰς τὴν οὐράν, ὡς ἡ σφήκα καὶ ἡ μέλισσα, ἀλλ' ἀμύνεται κατὰ τῶν ἐχθρῶν τῆς μὲ τὸ στόμα καὶ τὴν προδοσκίδα, τὴν ὁποίαν ἔχει ὁμοίως μὲ τοὺς ἐλέφαντας καὶ μὲ τὴν ὁποίαν βόσκει καὶ συλλαμβάνει καὶ προσκολλᾶται. Πρὸς ταῦτα δὲ εἶνε λίαν ἐπιτηδεῖα ἡ προδοσκίς, ὡς ἔχουσα κατὰ τὸ ἄκρον τὸ σχῆμα κοτυληδόνας. Ἐξ αὐτῆς ἐκφύεται δόντι μὲ τὸ ὅποῖον κεντᾶ καὶ πίνει αἷμα. Διότι πίνει μὲν καὶ γάλα, ἀλλ' ἀγαπᾷ καὶ τὸ αἷμα, τὸ ὅποῖον ἀφαιρεῖ χωρὶς νὰ προσενῇ μεγάλον πόνον. Ἐχει ἑξ πόδια, ἀλλὰ βαδίζει μόνον μὲ τὰ τέσσερα, τὰ δὲ δύο ἐμπρόσθια μεταχειρίζεται ὡς χέρια. Καὶ δύνασθε νὰ τὴν ἴδετε, ἐνῷ βαδίζει μὲ τὰ τέσσερα, νὰ κρατῇ ὑψηλὰ μὲ τὰ χέρια τῆς καὶ τι φαγώσιμον, ἐντελῶς ὡς ἄνθρωπος.

Δὲν γεννᾶται ὅπως τὴν βλέπομεν, ἀλλὰ σκώληξ κατ' ἀρχὰς

ἀπὸ τὰ πτώματα ἀνθρώπων ἢ ζώων· ἔπειτα κατ' ὀλίγον τῆς φυτρὸνουν πόδια καὶ ἀποκτᾷ πτερὰ καὶ ἀπὸ ἐρπετὸν γίνεται πτηνόν, τὸ ὅποιον γεννᾷ σκώληκα μικρόν, ὅστις πάλιν κατόπιν γίνεται μυῖα. Συμβιούσα μὲ τοὺς ἀνθρώπους, ὥς συγκατόικος καὶ ὁμοτράπεζος, τρώγει τὰ πάντα ἐκτὸς τοῦ ἐλαίου· διότι τὸ ἐλαιὸν τὴν θανατόνει. Ἐπειδὴ εἶνε ὃν βραχύδιον (διότι πολὺ μικρὰ εἶνε τῆς ζωῆς τῆς ἡ διάρκειας), ἀγαπᾷ τὸ φῶς καὶ τῆς ἀρέσει νὰ ζῇ εἰς μέρη φωτεινὰ· τὴν δὲ νύκτα ἡσυχάζει καὶ οὔτε πετᾷ, οὔτε ᾄδει, ἀλλὰ μαζεύεται εἰς μίαν ἄκραν καὶ μένει ἀκίνητος.

Διὰ νὰ ἐπαινέσω τὴν νοημοσύνην τῆς δὲν ἔχω παρὰ ν' ἀναφέρω πῶς διαφεύγει τὰς ἐπιβουλάς τοῦ δολίου αὐτῆς ἐχθροῦ, τῆς ἀράχνης. Ἐνῷ ἡ ἀράχνη ἐνεδρεύει, παρακολουθεῖ μὲ προσοχὴν τὰς κινήσεις τῆς καὶ τὴν προσβλέπει ἀτενῶς· ὅταν δὲ ὀρμᾷ κατ' αὐτῆς τὸ θηρίον, διαφεύγει ἐγκαίρως καὶ ἐπιτηδεύει καὶ τὸν ἐχθρόν καὶ τὰς πλεχτάνας του. Τὴν δὲ ἀνδρείαν καὶ τὴν δύναμιν αὐτῆς δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐξάρωμεν ἡμεῖς, ἀφοῦ ὁ μεγαλοφώνος τῶν ποιητῶν, ὁ Ὅμηρος, θέλων νὰ ἐπαινέσῃ τὸν ἄριστον ἐκ τῶν ἡρώων, δὲν παραβάλλει τὴν ἀνδρείαν αὐτοῦ πρὸς τὴν τοῦ λέοντος, τῆς παρδάλεως ἢ τοῦ κάπρου, ἀλλὰ πρὸς τὴν τόλμην τῆς μυίας καὶ τὴν ἀπτόητον καὶ ἀκούραστον ἐπιμονήν. Δὲν τῆς ἀποδίδει δὲ θράσος, ἀλλὰ θάρρος· διότι καὶ διωκομένη, λέγει, δὲν ἠποδειλιᾷ καὶ δὲν παύει, ἀλλ' ἐπανέρχεται καὶ δαγκάνει. Τόσον πολὺ θαυμάζει καὶ ἐπαινεῖ τὴν μυῖαν, ὥστε πολλάκις καὶ οὐχὶ συντόμως τὴν ἀναφέρει· οὕτω δὲ φαίνεται ὅτι τὴν θεωρεῖ ὡς κόσμημα τῆς ποιήσεώς του. Ἄλλοτε μὲν παριστᾷ σμήνη μυῶν ἱπτάμενα πέριξ τῶν ἀγγείων, τὰ ὅποια περιέχουν γάλα· ἄλλοτε δέ, ¹ ὅταν ἡ Ἀθηναῖα ἀπομακρύνῃ τὸ βέλος, τὸ ὅποιον διηυθύνετο κατὰ τοῦ Μενελάου καὶ θὰ τὸν ἐπλήγωνε θανασίμως, ὁ δὲ ποιητῆς τὴν παρομοιάζῃ πρὸς μητέρα ἀγρυπνοῦσαν ἐπὶ τοῦ κοιμωμένου βρέφους τῆς, παρεισάγει πάλιν τὴν μυῖαν εἰς τὴν παραβολήν. ² Ἀλλὰ καὶ μὲ ἐπίθετον ἐκ τῶν ὠραιότερων τὰς ἐκόσμη-

1) Ἰλιάδος Β, V, 469 καὶ ἐπόμενα.

2) Ἰλιάδος Δ. IV. V. 130.—Ἰλιάδος Β. V. 469.

σεν, ἀποκαλέσας αὐτὰς «ἀδινάς», ¹ τὰ δὲ σμήνη αὐτῶν «ἔθνη».

Τόσον δὲ δυνατὴ εἶνε, ὥστε ὅταν δάκνῃ διατρυπᾷ ὄχι μόνον ἀνθρώπου δέρμα, ἀλλὰ καὶ βωδιοῦ καὶ ἵππου· καὶ αὐτὸν τὸν ἐλέφαντα ἐνοχλεῖ, εἰσχωροῦσα εἰς τὰς ῥυτίδας αὐτοῦ καὶ τὴν προδοσκίδα τῆς βυθίζουσα ἀναλόγως τοῦ μεγέθους τοῦ ζώου. Εἰς τοὺς ἔρωτας καὶ τοὺς γάμους τῶν ἔχουν πολλήν ἐλευθερίαν αἱ μυῖαι. Ὁ ἀρσενικὸς δὲν εἶνε ταχύς ὡς ὁ πετεινὸς εἰς τὴν ἔρωτικὴν συνάντησιν, ἀλλ' ὁ ἐναγκαλισμὸς τοῦ μὲ τὴν θήλειαν διαρκεῖ ἐπὶ πολὺ ἐναέριος· καὶ ἐξακολοιοῦν νὰ πετοῦν, χωρὶς ἢ πτήσις νὰ διαταράσῃ τὴν ἐρωτικὴν περίπτυσιν.

Καὶ ἂν ἀποκοπῇ ἡ κεφαλὴ τῆς μυίας, τὸ λοιπὸν τῆς σῶμα ἐξακολουθεῖ νὰ ζῇ καὶ ν' ἀναπνέῃ ἐπὶ πολὺ.

Ἀλλὰ τὸ θαυμαστότερον εἰς τὴν φύσιν αὐτῆς εἶνε ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον θ' ἀναφέρω. Μοῦ φαίνεται δὲ ὅτι ὁ Πλάτων τοῦτο μόνον παρέλειψε εἰς ὅσα ἔγραψε περὶ ψυχῆς καὶ ἀθανασίας αὐτῆς. Διότι ὅταν ἡ μυῖα ἀποθάνῃ, ἂν σκεπασθῇ μὲ στάκτην ἀναζῇ καὶ ἀρχίζει νέαν ζωὴν, οὕτως ὥστε τὸ παράδειγμά τῆς νὰ πείθῃ καὶ τοὺς ἀνθρώπους ὅτι καὶ αὐτῶν ἡ ψυχὴ εἶνε ἀθάνατος, ἀφοῦ καὶ ὅταν ἀπέλθῃ ἐπανέρχεται, ἐπανευρίσκει τὸ σῶμα καὶ τὸ ἀνασταίνει καὶ κάνει τὴν μυῖαν νὰ πετᾷ ἐκ νέου καὶ ἐπιβεδαιοῖ τὸν περὶ τοῦ Ἑρμοτίμου τοῦ Κλαζομενίου μῦθον. Εἶνε γνωστὸν τὸ περὶ τούτου λεγόμενον· ὅτι πολλάκις ἡ ψυχὴ τοῦ ἔφευγεν, ἔπειτα δ' ἐπανερχομένη εἰσῆρχετο εἰς τὸ σῶμα καὶ ἐπανεφέρειν εἰς τὴν ζωὴν τὸν Ἑρμότιμον.

Χωρὶς νὰ ἐργάζεται καὶ νὰ κοπιᾷ, ἡ μυῖα ἀπολαύει τοὺς κόπους τῶν ἄλλων καὶ παντοῦ ἔχει ἐτοιμίην καὶ πλουσίαν τράπεζαν· καὶ αἰγες δι' αὐτὴν ἀμέλγονται καὶ ἡ μέλισσα κοπιᾷ τὸσον διὰ τὴν μυῖαν ὅσον καὶ διὰ τοὺς ἀνθρώπους, καὶ οἱ μάγειροι τῆς παρασκευάζουν νόστιμα ἐδέσματα, κάθηται εἰς τὰς τραπέζας τῶν βασιλέων καὶ πρὸ αὐτῶν δοκιμάζει τὰ φαγη-

1) Ἀδιναί=πολυπληθεῖς.

τά· περιπατοῦσα δὲ μεταξὺ τῶν πινακίων συντρώγει καὶ συναπολαμβάνει τὰ πάντα.

Κατοικίαν ὠρισμένην, φωλεάν ἢ καλίαν δὲν ἔχει, ἀλλὰ πλάνητα βίον, ὅπως οἱ Σκύθαι, διάγουσα, ὅπου νυκτωθῇ ἐκεῖ καὶ κατοικίαν καὶ κλίνην εὐρίσκει. Εἰς τὸ σκοτός, ὡς εἶπα, ἡσυχάζει. Δὲν καταδέχεται νὰ πράττῃ τίποτε κρυπτόν, οὐδὲ νομίζει πρέπον νὰ πράξῃ τι κρυφίως, διὰ τὸ ὅποιον θὰ ἐντρέπετο ἂν τὸ ἐπραττεν εἰς τὸ φῶς.

Κατὰ τὴν μυθολογίαν, ὑπῆρξε πάλαι ποτὲ καὶ γυνὴ Μυῖα ὀνομαζομένη, λίαν εὐειδής, ἀλλὰ φλύαρος μὲ λόγους καὶ ἄσματα, ἢ ὅποια ἔγινεν ἀντίζηλος τῆς Σελήνης εἰς τὸν ἔρωτά της πρὸς τὸν Ἐνδυμίωνα. Ἐπειδὴ συχνὰ ἐξήγειρεν ἐκ τοῦ ὕπνου τὸν νεανίσκον, μὲ τὴν αἰσθηματικὴν της φλυαρίαν καὶ τὰ ἔρωτικά της ἄσματα, ὁ μὲν Ἐνδυμίων ἡγανάκτησεν, ἢ δὲ Σελήνην ὀργισθεῖσα τὴν μετεμόρφωσεν εἰς μυῖαν. Καὶ διὰ τοῦτο ἐνθυμουμένη τὸν Ἐνδυμίωνα, ἐνοχλεῖ τώρα τὸν ὕπνον ὄλων τῶν κοιμωμένων, μάλιστα τῶν νέων καὶ τρυφερῶν. Καὶ τὸ δάγκωμά της δὲ καὶ ἡ ἐπιθυμία τοῦ αἵματος δὲν σημαίνει ἀγριότητα, ἀλλ' ἔρωτα καὶ ἀγάπην πρὸς τοὺς ἀνθρώπους· ὅπως δύναται ἀπολαμβάνει καὶ κάτι δρέπει ἀπὸ τὴν ἀνθησιν τοῦ κάλλους.

Ἵπῆρξε, κατὰ τὰς διηγήσεις τῶν παλαιῶν, καὶ ποιήτρια πολὺ ὠραία καὶ σοφὴ, Μυῖα ἐπίσης ὀνομαζομένη, καὶ μία διάσημος ἐταίρα τῶν Ἀθηνῶν, περὶ τῆς ὁποίας ὁ κωμικὸς ποιητὴς¹ εἶπε :

Ἡ Μυῖα δ' ἔδανεν αὐτὸν ἄχοι καρδίας.

Βλέπετε ὅτι οὐδ' ἡ κωμικὴ μοῦσα ἐπεριφρόνησε, οὔτε ἀπέκλεισεν ἀπὸ τὴν σκηνὴν τὸ ὄνομα τῆς μυίας· οὔτε οἱ γονεῖς ἐντρέποντο νὰ ὀνομάζουν Μυίας τὰς θυγατέρας των. Ἀλλὰ καὶ

1. Ὁ Ἀριστοφάνης

ἡ τραγωδία μὲ ἔπαινον μέγαν ἀναφέρει τὴν μυῖαν, ὅπως εἰς τὰ ἐξῆς :

Δεινόν γε τὴν μυῖαν ἀλκίμῳ σθνέει
πηδᾶν ἐπ' ἀνδρῶν σώμαθ', ὥς πλησθῇ φόνου,
ἄνδρας δ' ὀπλίτας πολέμιον ταρβεῖν δόρυ ¹.

Πολλὰ θὰ εἶχα νὰ εἶπω καὶ περὶ τῆς Μυίας, θυγατρὸς τοῦ Πυθαγόρου, ἀλλ' ἡ ἱστορία της εἶνε εἰς ὅλους γνωστή.

Ἐπάρχει δὲ καὶ εἶδος μυῖων, πολὺ μεγαλοσώμων, τὰς ὁποίας ὁ λαὸς ὀνομάζει *στρατιωτικές*, ἄλλοι δὲ *σκυλόμυγες*. Αἱ μυῖαι αὗται ἔχουν τὸν βόμβον πολὺ τραχὺν καὶ ἡ πτῆσις των εἶνε πολὺ ταχεῖα. Εἶνε δὲ μακροβιῶταται καὶ ὅλον τὸν χειμῶνα διέρχονται χωρὶς τροφήν, κρυπτόμεναι εἰς τὰ κοιλώματα τῶν ὀροφῶν. Αἱ μυῖαι τοῦ εἶδους τούτου παρουσιάζουν τοῦτο τὸ ἀξιοθαύμαστον, ὅτι εἰς αὐτάς τὸ ἄρρεν καὶ τὸ θῆλυ συνυπάρχει εἰς τὸ ἄτομον· καὶ εἶνε ὅπως ὁ υἱὸς τοῦ Ἑρμοῦ καὶ τῆς Ἀφροδίτης, ὅστις εἶχε μικτὴν τὴν φύσιν καὶ διττὸν τὸ κάλλος.

Ἐχω καὶ ἄλλα πολλὰ νὰ εἶπω, ἀλλὰ παύω ἐδῶ, διὰ νὰ μὴ φανῶ προσπαθῶν, κατὰ τὴν παροιμίαν, νὰ κάμω τὴν μυῖαν ἐλέφαντα.

1. Ἀγνώστου ποιητοῦ στίχοι: «Εἶν' ἐντροπή νὰ βλέπωμεν μὲ ποῖαν τόλμην ἀπτόγητον αἱ μυῖαι ἐπιπίπτουν κατὰ τῶν ἀνθρώπων καὶ πίνουν αἷμα, ἄνδρες δὲ στρατιῶται νὰ φοβοῦνται τὸ πολέμιον δόρυ».

ΘΕΩΝ ΔΙΑΛΟΓΟΙ

1.

Προμηθέως καὶ Διός.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ· Λύσε με, σὲ ἱκετεύω, ὦ Ζεῦ· ἄρκετὰ ὑπέφερα ἕως τώρα.

ΖΕΥΣ· Νὰ σὲ λύσω λέγεις, ἐνῷ ἔπρεπε νὰ φέρῃς δεσμὰ βαρύτερα καὶ τὸν Καύκασον ὁλόκληρον νὰ ἔχῃς ἐπάνω στὸ κεφάλι σου, δεκαῆξ δὲ γύπες ὅχι μόνον τὸ ἦπαρ νὰ σοῦ κατατρῶγουν, ἀλλὰ καὶ τὰ μάτια νὰ σοῦ ἐξορύσουν ; Τοιαύτη τιμωρία μόλις θὰ ἦτο ἄρκετὴ δι' ὅσα ἔκαμες, ποῦ ἔπλασες τοὺς ἀνθρώπους, ζῶα τόσον ἐνοχλητικά, καὶ ἔκλεψες τὸ πῦρ καὶ τὰς γυναῖκας ἐδημιούργησες. Τί δὲ νὰ λέγω διὰ τὴν ἀπάτην ποῦ ἔκαμες εἰς ἐμὲ τὸν ἴδιον εἰς τὴν διανομὴν τῶν κρεάτων, ποῦ ἐκράτησες διὰ τὸν ἑαυτὸν σου τὴν καλλιτέραν μερίδα, εἰς ἐμὲ δὲ προσέφερες κόκκαλα σκεπασμένα μὲ λίπος ;

ΠΡΟΜ· Ἄλλ' ἄρκετὰ ἤδη ἐτιμωρήθην. Τόσον καιρὸν εἶμαι καρφωμένος ἐπάνω στὸν Καύκασον καὶ τρέφω μὲ τὸ ἥπάρ μου αὐτὸν τὸν κατηγορούμενον αἰτόν.

ΖΕΥΣ· Αὐτὰ εἶνε ἐλάχιστα ἐξ ὧσων ἔπρεπε νὰ πάθῃς.

ΠΡΟΜ· Ἀλλὰ δὲν θὰ μὲ λύσης χωρὶς ἀντάλλαγμα· θὰ σοῦ πῶ καί τι τὸ ὅποῖον πολὺ σὲ ἐνδιαφέρει, ὦ Ζεῦ.

ΖΕΥΣ· Μὲ ψεύδῃ προσπαθεῖς νὰ μὲ καταφέρῃς ;

ΠΡΟΜ· Καὶ τί θὰ κερδίσω ; Δὲν θὰ δυσκολευθῇς νὰ ἐπανεύρῃς τὸν Καύκασον, οὐδὲ θὰ σοῦ λείψουν τὰ δεσμὰ, ἂν μὲ συλλαβῇς ψευδόμενον.

ΖΕΥΣ· Νὰ πῇς πρῶτα ποῖαν ἐκδούλευσιν τόσον ἀναγκαίαν ἔχεις νὰ μοῦ κάμῃς.

ΠΡΟΜ. Ἐὰν σοῦ εἴπω ποῦ πηγαίνεις τώρα, θὰ μὲ θεωρήσης ἀξιόπιστον καὶ διὰ τὰ ἄλλα ποῦ θὰ σοῦ μαντεύσω ;

ΖΕΥΣ. Μάλιστα.

ΠΡΟΜ. Πηγαίνεις νὰ εὕρης τὴν Θέτιδα, διὰ νὰ κοιμηθῇς μαζί της.

ΖΕΥΣ. Αὐτὸ καλὰ τὸ ἐμάντευσες· τὸ δὲ ἄλλο τί εἶνε ; Διότι φαίνεται ὅτι καὶ ἀληθινὸν θὰ 'πῇς.

ΠΡΟΜ. Νὰ τὴν ἀποφύγης, ὦ Ζεῦ, τὴν κόρην τοῦ Νηρέως· διότι ἂν μείνῃ ἔγκυος ἀπὸ σέ, τὸ παιδί τὸ ὅποῖον θὰ γεννηθῇ θὰ σοῦ κάμῃ ὅ,τι σὺ ἔκαμες...

ΖΕΥΣ. Ἐννοεῖς ὅτι θὰ μὲ ἐκθρονίσῃ.

ΠΡΟΜ. Μὴ γένοιτο, ὦ Ζεῦ, ἀλλὰ καὶ τοιοῦτον εἶνε κίνδυνος νὰ προέλθῃ ἀπὸ τὴν ἐρωτικὴν συνάντησιν μὲ τὴν Θέτιδα.

ΖΕΥΣ. Ἄς κουρεύεται λοιπὸν ἡ Θέτις. Σὲ δὲ τώρα ἄς σὲ λύσῃ ὁ Ἥφαιστος.

2.

Ἡρώτος καὶ Διός.

ΕΡΩΣ. Ἀλλὰ καὶ ἂν εἰς τίποτε ἔπταισα, ὦ Ζεῦ, συγχώρησέ με· εἶμαι παιδί ἀκόμη καὶ ἀνόητος.

ΖΕΥΣ. Σὺ παιδί, ποῦ εἶσαι πολὺ ἀρχαιότερος καὶ τοῦ Ἰαπετοῦ ; ἢ ἐπειδὴ δὲν ἔχεις γένεια, οὔτε ἄσπρες, ἔχεις τὴν ἀξίωσιν νὰ σὲ νομίζωμεν βρέφος, ἐνῶ εἶσαι γέρων καὶ παμπόνηρος ;

ΕΡΩΣ. Καὶ τί δὰ τόσο μέγα κακὸν σοῦ ἔκαμα ἐγὼ ὁ γέρων, ὥς μὲ λέγεις, ὥστε νὰ σκέπτεσαι νὰ μοῦ βάλῃς δεσμὰ ;

ΖΕΥΣ. Ἄκουσε, κατηραμένε, καὶ εἰπὲ ἂν εἶνε μικρὰ τὰ ἐγκλήματά σου. Παίζεις εἰς βάρος μου μὲ τοιαύτην αὐθάδειαν, ὥστε δὲν μένει τίποτε εἰς τὸ ὅποῖον νὰ μὴ μὲ μετεμόρφωσες. Μ' ἔκαμες σάτυρον, ταῦρον, χρυσόν, κύκνον, ἀετόν. Καὶ καμμίαν δὲν ἔκαμες νὰ ἐρωτευθῇ ἐμένα, οὔτε ἐκατάφερα καμμίαν, διότι σὺ μὲ κατέστησες ἀξιέραστον, ἀλλ' εἶμαι ἀναγκασμένος νὰ τὰς δελεάζω μὲ

διάφορα μέσα καὶ νὰ κρύπτω τὸν ἑαυτόν μου. Αὐταὶ δὲ τὸν μὲν ταῦρον ἢ τὸν κύκνον ἀγαποῦν, ἑμένα δὲ ἂν μὲ ἴδουν ἀποθνήσκουν ἐκ τοῦ φόβου.

ΕΡΩΣ. Ἐπόμενον· διότι, ἀφοῦ εἶνε θνηταί, δὲν ὑποφέρουν ν' ἀντικρύσουν τὴν θεϊαν μορφήν σου.

ΖΕΥΣ. Πῶς λοιπὸν ἀγαποῦν τὸν Ἀπόλλωνα ὁ Βράγχης καὶ ὁ Ἰάκινθος;

ΕΡΩΣ. Καὶ ἡ Δάφνη ὅμως τὸν ἀπέφευγε καίτοι ἔχει ὥραϊα μαλλιά καὶ εἶνε ἀγένειος. Ἀλλ' ἂν θέλῃς ν' ἀρέσῃς εἰς τὰς γυναικας, μὴ ἐπισείῃς τὴν αἰγίδα, οὔτε φέρε μαζῇ σου τὸν κεραινόν, ἀλλὰ φρόντιζε νὰ φαίνεσαι ὅσον τὸ δυνατόν γλυκύτερος· διευθέτει τὰ μαλλιά σου οὕτως ὥστε νὰ κρέμονται ἐκατέρωθεν τοῦ προσώπου σου βόστρυχοι, συγκρατούμενοι ἄνωθεν ὑπὸ τοῦ διαδήματος· νὰ φορῇς πορφυρίδα καὶ χρυσᾶ ὑποδήματα καὶ νὰ περπατῇς μὲ ῥυθμὸν καὶ συνοδευόμενος ὑπὸ μουσικῆς καὶ τότε θὰ ᾄδῃς ὅτι θὰ σὲ ἀκολουθήσουν περισσότεραι ἀπὸ τὰς Μαινάδας τοῦ Διονύσου.

ΖΕΥΣ. Ἀδύνατον· ποτὲ δὲν θὰ δεχθῶ νὰ γίνω ἀξιέραστος ὑπὸ τοιούτους ὄρους.

ΕΡΩΣ. Τότε, ὦ Ζεῦ, μὴ θέλῃς οὐδὲ ν' ἀγαπᾷς. Τοῦτο εἶνε καὶ εὐκολώτερον.

ΖΕΥΣ. Ὅχι, θέλω ν' ἀγαπῶ, ἀλλὰ νὰ μὴ εὐρίσκω τόσας δυσκολίας. Αὕτῃ εἶνε ἡ θέλησίς μου καὶ μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ συμμορφωθῇς μὲ αὐτήν, σὲ ἀπολύω.

3.

Διὸς καὶ Ἑρμοῦ.

ΖΕΥΣ. Ἑρμῇ, γνωρίζεις τὴν κόρην τοῦ Ἰνάχου, τὴν ὥραϊαν ἐκείνην;

ΕΡΜ. Τὴν Ἰώ, μάλιστα.

ΖΕΥΣ. Δὲν εἶνε πλέον κόρη, ἀλλὰ δάμαλις.

ΕΡΜ. Τρομερόν! Καὶ πῶς μετεμορφώθη οὕτω;

ΖΕΥΣ. Ἡ Ἥρα ἐξηλοτύπησε καὶ τὴν μετεμόρφωσε. Ἀλλὰ δὲν περιορίσθη μόνον νὰ τῆς κάμῃ αὐτὸ τὸ κακόν· ἐμηχανεύθη καὶ κάτι ἄλλο διὰ τὴν δυστυχὴ ἐκείνην. Τὴν παρέδωκεν εἰς ἓνα βουκόλον πολυόμματον, Ἄργον ὀνομαζόμενον, ὁ ὁποῖος τὴν συνοδεύει εἰς τὴν βοσκὴν καὶ τὴν ἐπιτηρεῖ μένων ἄϋπνος.

ΕΡΜ. Τί πρέπει λοιπὸν ἡμεῖς νὰ πράξωμεν;

ΖΕΥΣ. Νὰ πετάξῃς κάτω εἰς τὴν Νεμέαν—ἐκεῖ δὲ κάπου διατρίβει ὁ Ἄργος μὲ τὴν δάμαλιν—καὶ αὐτὸν μὲν φόνευσε, τὴν δὲ Ἰὼ μετὰφερε εἰς τὴν Αἴγυπτον καὶ κάμε τὴν Ἴσιν. Καὶ τοῦ λοιποῦ ὥς εἶνε θεότης τῶν ἐκεῖ, ὥς προκαλῇ τὰς πλημμύρας τοῦ Νείλου, ὥς πέμπῃ ἄνωθεν τοὺς ἀνέμους καὶ ὥς προστατεύῃ τοὺς ταξειδεύοντας.

4.

Αἰὸς καὶ Γανυμήδους.

ΖΕΥΣ. Ἐλα, Γανυμήδη—διότι ἐφθάσαμεν—φίλησέ με διὰ νὰ βεβαιωθῇς ὅτι δὲν ἔχω πλέον ῥάμφος κυρτόν, οὔτε νύχια σουθλερά, οὔτε πετερά, ὅπως μὲ εἶδες κ' ἐνόμισες ὅτι εἶμαι ὄρνειον.

ΓΑΝ. Μπᾶ! Δὲν ἤσουν πρὸ ὀλίγου αἰετὸς καὶ κατέδηκες καὶ μ' ἄρπαξες μέσ' ἀπὸ τὸ ποίμνιον; Πῶς λοιπὸν σοῦ ἔπεσαν ἐκεῖνα τὰ πετερά καὶ τώρα φαίνεσαι ἀλλοιώτικος;

ΖΕΥΣ. Οὔτε ἄνθρωπον βλέπεις, παιδί μου, οὔτε αἰετόν. Εἶμαι ὁ βασιλεὺς ὅλων τῶν θεῶν καὶ προσκαίρως ἥλλαξα μορφήν.

ΓΑΝ. Τί λές; Σὺ λοιπὸν εἶσαι ὁ Πᾶν ἐκεῖνος; Καὶ τότε πῶς δὲν ἔχεις φλογέραν οὔτε κέρατα, οὔτε μαλλιά εἰς τὰ μηριά;

ΖΕΥΣ. Μόνον λοιπὸν ἐκεῖνον νομίζεις θεόν;

ΓΑΝ. Ναί· καὶ τοῦ θυσιάζομεν βαρβάρων τράγον, τὸν ὁποῖον τοῦ πηγαίνομεν εἰς τὴν σπηλιὰν ὅπου στέκεται. Ἀλλὰ σὺ μοῦ φαίνεται ὅτι εἶσαι ἀπὸ 'κείνους ποῦ πωλοῦν τοὺς ἀνθρώπους δούλους.

ΖΕΥΣ. Εἰπέ μου, τοῦ Διὸς τὸ ὄνομα δὲν ἤκουσες ποτέ, οὔτε εἶδες βωμόν του εἰς τὸ Γάργαρον, τοῦ Διὸς ὁ ὁποῖος βρέχει καὶ βροντᾷ καὶ κἀνεί τὰς ἀστραπάς;

ΓΑΝ. Σὺ λοιπὸν εἶσαι ποῦ μᾶς ἔρριψες πρὸ καιροῦ τὴν πολλὴν χάλαζαν, ποῦ λέγουν ὅτι κατοικεῖς ἐπάνω εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ βροντᾷς, εἰς τὸν ὁποῖον ὁ πατέρας ἐθυσίασε κριόν; Ἀλλὰ τί κακὸν ἔκαμα καὶ μὲ ᾠήρες βασιλῆᾱ τῶν θεῶν; Τώρα ἴσως οἱ λύκοι θ' ἄρπάξουν τὰ πρόβατα ποῦ θὰ τὰ βροῦν ἔρημα.

ΖΕΥΣ. Ἀκόμη σκέπτεσαι διὰ τὰ πρόβατα, ἐνῶ ἔγινες πλέον ἀθάνατος καὶ θὰ ζῇς ἐδῶ μὲ ἡμᾶς;

ΓΑΝ. Τί λές; Δὲν θὰ μὲ κατεδάσῃς σήμερον εἰς τὴν Ἰδην;

ΖΕΥΣ. Ὅχι. Ἀλλοιώτικα δὲν θὰ ἐγινόμουν αἰτὸς διὰ νὰ σὲ φέρω ἐδῶ.

ΓΑΝ. Ἀλλὰ θὰ μὲ ζητᾷ ὁ πατέρας καὶ θὰ θυμώσῃ διότι δὲν θὰ μ' εὐρίσκῃ κ' ὕστερα θὰ φάω ξύλο διότι ἀφίνω μόνον τὰ πρόβατα.

ΖΕΥΣ. Ποῦ θὰ σὲ ᾔῃ πλέον ἐκεῖνος;

ΓΑΝ. Ἄ, ὅχι, ἐγὼ τὸν ἐπιθυμῶ καὶ ἂν μὲ γυρίσῃς πίσω σοῦ ὑπόσχομαι ὅτι θὰ σοῦ προσφέρῃ καὶ ἄλλον κριὸν ὡς λύτρον δι' ἐμέ. Ἐχομεν δὲ ἓνα τριετή, πολὺ μέγαλον, ὁ ὁποῖος ὁδηγεῖ τὸ ποίμνιον εἰς τὴν βοσκήν.

ΖΕΥΣ. Τί ἀφελὲς παιδί καὶ ἀθῶον, ἐντελῶς παιδί ἀκόμη!— Ἀλλά, μικρέ μου Γανυμήδη, ἐκεῖνα ὅλα νὰ τὰφήσῃς καὶ νὰ τὰ λησμονήσῃς, καὶ τὸ ποίμνιον καὶ τὴν Ἰδην. Σὺ δὲ— διότι τώρα εὐρίσκεσαι εἰς τὸν οὐρανὸν—θὰ κάμῃς πολλὰ καλὰ ἀπ' ἐδῶ καὶ εἰς τὸν πατέρα καὶ εἰς τὴν πατρίδα σου καὶ ἀντὶ τυροῦ καὶ γάλακτος, θὰ τρώγῃς ἀμβροσίαν καὶ θὰ πίνῃς νέκταρ· τοῦτο δὲ θὰ προσφέρῃς καὶ εἰς ἡμᾶς τοὺς ἄλλους καὶ τὸ σπουδαιότερον, δὲν θὰ εἶσαι πλέον ἄνθρωπος, ἀλλ' ἀθάνατος, καὶ ἓνα ἀστέρα λαμπρότατον θὰ σοῦ ἀφιερῶσω καὶ καθ' ὅλα θὰ εἶσαι εὐτυχής.

ΓΑΝ. Καὶ ἂν θελήσω νὰ παίξω, μὲ ποῖον θὰ παίξω; Εἰς τὴν Ἰδην ἤμεθα πολλὰ παιδιᾶ.

ΖΕΥΣ. Ἐχεις καὶ ἐδῶ διὰ νὰ συμπαίξῃς τὸν Ἐρωτα αὐτὸν

καὶ ἀστραγάλους ¹ ὅσους θέλεις. Νὰ μὴ ἀνησυχῇς μόνον, νὰ εἴσαι χαρούμενος καὶ νὰ μὴ ἐπιθυμῇς τίποτε ἀπὸ τὸν κόσμον κάτω.

ΓΑΝ. Καὶ εἰς τί θὰ σὰς χρησιμεύσω; Ἡ βοσκὴς θὰ εἶμαι καὶ ἐδῶ;

ΖΕΥΣ. Ὅχι. Ἀλλὰ θὰ κερνᾷς τὸ νέκταρ καὶ θὰ ἐπιστατῇς εἰς τὸ συμπόσιον.

ΓΑΝ. Αὐτὸ δὲν εἶνε καὶ δύσκολον, διότι γνωρίζω πῶς πρέπει νὰ χύνῃ κανεὶς τὸ γάλα καὶ νὰ δίδῃ τὸ καυκὶ γεμάτο.

ΖΕΥΣ. Ὅριστε, πάλιν αὐτὸς διὰ γάλα ὁμιλεῖ καὶ ἀνθρώπους φαντάζεται ὅτι θὰ ὑπηρετῇ. Ἀλλ' ἐδῶ, παιδί μου, εἶνε ὁ οὐρανὸς καὶ πίνομεν ὅπως σοῦ εἶπα τὸ νέκταρ.

ΓΑΝ. Εἶνε νοστιμώτερον, ὦ Ζεῦ, ἀπὸ τὸ γάλα;

ΖΕΥΣ. Θὰ τὸ μάθῃς μετ' ὀλίγον καὶ ἅμα πιῇς δὲν θὰ ἐπιθυμῆσῃς πλέον τὸ γάλα.

ΓΑΝ. Καὶ τὴν νύκτα ποῦ θὰ κοιμοῦμαι; Μαζὺ μὲ τὸν συνομήλικόν μου τὸν Ἑρωτα;

ΖΕΥΣ. Ὅχι, ἐγὼ σὲ ἤρπασα διὰ νὰ κοιμώμεθα ὁμοῦ.

ΓΑΝ. Πῶς, δὲν μπορεῖς νὰ κοιμᾷσαι μόνος σου, ἀλλὰ σοῦ εἶνε πλέον εὐχάριστον νὰ κοιμᾷσαι μαζὺ μ' ἐμένα;

ΖΕΥΣ. Naί, μὲ ἓνα παιδί ὅπως εἶσαι σύ, Γανυμήδη, τόσον ὠραῖο.

ΓΑΝ. Καὶ τί θὰ σὲ ὠφελήσῃ εἰς τὸν ὕπνον ἢ ὠμορφιά;

ΖΕΥΣ. Ἐχει κάτι τι γλυκὺ καὶ φέρει τὸν ὕπνον πλέον εὐχάριστον.

ΓΑΝ. Καὶ ὅμως ὁ πατέρας δὲ μὲ ἤθελε νὰ κοιμοῦμαι μαζὺ τοῦ καὶ τὸ πρῶτ' ἔλεγεν ὅτι δὲν τὸν ἀφῆκα νὰ κοιμηθῇ διότι ἐστριφογύριζα καὶ ἐλάκτιζα καὶ ἐπαραιμιλοῦσα στὸν ὕπνον μου. Δι' αὐτὸ τῇς περισσότερες φορὲς μὲ ἔστελλε νὰ κοιμοῦμαι μὲ τὴν μητέρα. Ἄν μὲ πῆρες λοιπὸν γι' αὐτό, ὥς λέγεις, καλὰ θὰ κάμῃς νὰ μὲ γυρίσῃς εἰς τὴν γῆν κάτω, διότι δὲν θὰ σ' ἀφίνω

νὰ κοιμηθῇς μὲ τὰς ἐνοχλήσεις μου, ἔτσι ποῦ θὰ στριφογυρίζω στὸ κρεβάτι.

ΖΕΥΣ. Αὐτὸ θὰ μοῦ εἶνε τὸ πλεόν εὐχάριστον, νὰ γρυπνῶ μαζὺ σου, νὰ σὲ φιλῶ καὶ νὰ σὲ ἀγκαλιάζω.

ΓΑΝ. Ἐσὺ ξέρεις· ἐγὼ θὰ κοιμοῦμαι καὶ σὺ φίλα με.

ΖΕΥΣ. Καλὰ, αὐτὰ θὰ διορθωθοῦν, θὰ ἴδωμεν τότε τί θὰ γείνη. Τώρα δὲ παράλαθέ τον, ὦ Ἑρμῇ, καὶ ἀφοῦ τοῦ θώσης νὰ πῇ τὴν ἀθανασίαν, φέρε τον νὰ μᾶς κάμῃ τὸν οἰνοχόον ἀφοῦ πρότερον τὸν διδάξης πῶς πρέπει νὰ προσφέρει τὸ ποτήρι.

5.

Ἥρας καὶ Διός.

ΗΡΑ. Ἀφ' οὔτου, ὦ Ζεῦ, ἤρπασες ἀπὸ τὴν Ἰδὴν αὐτὸν τὸν νεαρὸν Φρύγα καὶ τὸν ἔφερες ἐδῶ ἐπάνω, παρατηρῶ ὅτι ὀλιγώτερον προσέχεις εἰς ἐμέ.

ΖΕΥΣ. Καὶ αὐτὸ τὸ τόσον ἀθῶον καὶ ἀγαθώτατον παιδί ζηλοτυπεῖς, ὦ Ἥρα; Ἐγὼ ἐνόμιζα ὅτι μόνον διὰ τὰς γυναικας ποῦ μὲ πλησιάζουν θυμώνεις.

ΗΡΑ. Καὶ ἐκεῖνα δὲν εἶναι καλὰ οὔτε καὶ ἀρμόζοντα εἰς ἐσέ, ὁ ὁποῖος ἐνῶ εἶσαι βασιλεὺς ὅλων τῶν θεῶν ἐγκαταλείπεις ἐμὲ τὴν νόμιμον σύζυγον καὶ κατέρχεσαι εἰς τὴν γῆν διὰ νὰ μοιχεύῃς μεταμορφούμενος ἄλλοτε εἰς χρυσόν, ἄλλοτε εἰς σάτυρον ἢ εἰς ταῦρον. Ἀλλ' ἐκεῖναι τοῦλάχιστον μένουν εἰς τὴν γῆν, ἐνῶ αὐτὸ τὸ ἐκ τῆς Ἰδῆς παιδί τὸ ἐκουβάλλησες ἐδῶ καὶ συγκατοικεῖ μὲ ἡμᾶς καὶ μὲ τὴν πρόφασιν ὅτι οἰνοχρεῖ μοῦ τὸ ἔδαλες στὸ κεφάλι μου ἐπάνω. Μήπως σοῦ ἔλειπαν οἱ οἰνοχόοι καὶ ἀπέκαμαν τάχα ἢ Ἡδὴ καὶ ὁ Ἥφαιστος νὰ σὲ ὑπηρετοῦν; Ἀλλὰ σὺ δὲν λαμβάνεις ἀπὸ τὸ χέρι του ἂν δὲν τὸν φιλήσῃς πρῶτα ὑπὸ τὰς ὀφεις ὅλων καὶ φαίνεται ὅτι τὸ φίλημά του σοῦ εἶνε γλυκύτερον ἀπὸ τὸ νέκταρ, διότι καὶ χωρὶς νὰ διψᾷς πολλάκις ζητεῖς νὰ πίνῃς. Ἐνίστε δὲ δοκιμάζεις μόνον τὸ ποτόν, ἔπειτα

τοῦ τὸ δίδεις καὶ ἀφ' οὗ πίνει καὶ αὐτὸς λαμβάνεις πάλιν τὸ ποτῆρι καὶ πίνεις τὸ ὑπόλοιπον ἀπὸ τὸ μέρος τὸ ὅποιον ἔπιεν ὁ παῖς καὶ ἔπου προσήρμοσε τὰ χεῖλη του διὰ νὰ πίνῃς συγχρόνως καὶ νὰ φιλήῃς· πρὸ ἡμερῶν δὲ σὺ ὁ βασιλεὺς καὶ πατὴρ ὄλων, ἀφήσας τὴν αἰγίδα καὶ τὸν κεραυνὸν ἐκάθησο καὶ ἔπαιζες ἀστραγάλους μὲ αὐτὸν χωρὶς νὰ ἐντρέπῃσαι διὰ τὰ τόσα σου γένεια. Ὅλα αὐτὰ τὰ βλέπω, ὥστε μὴ νομίζῃς ὅτι μὲ ἀπατᾷς.

ΖΕΥΣ. Καὶ τί κακὸν εἶνε, ὦ Ἥρα, ἐν ᾧ πίνω νὰ καταφιλῶ ἓνα νέον τόσον ὠραῖον καὶ νὰ προσθέτω εἰς τὴν ἡδονὴν τοῦ νέκταρος καὶ τὴν τέρψιν τῶν φιλημάτων; Ἀκουσε, ἂν τοῦ δώσω τὴν ἄδειαν νὰ σὲ φιλήσῃ ἔστω καὶ μίαν φορὰν δὲν θὰ μὲ κατηγορήσῃς πλέον διότι νομίζω τὸ φίλημα προτιμότερον τοῦ νέκταρος.

ΗΡΑ. Αὐτὰ εἶνε λόγια παιδεραστῶν. Ἄλλ' ἐγὼ δὲν ἐτρέλλαθην ὥστε νὰ προσφέρω τὰ χεῖλη μου εἰς αὐτὸν τὸν μαλθακὸν καὶ θηλυπρεπεῖ Φρύγα.

ΖΕΥΣ. Παῦσε νὰ μὲ μαλλώνῃς, εὐγενεστάτῃ δέσποινα, διὰ τοὺς ἔρωτάς μου· ἀλλ' αὐτὸς ὁ θηλυπρεπεὺς, ὁ βάρβαρος καὶ ὁ μαλθακὸς μοῦ εἶνε πλέον εὐχάριστος καὶ τὸν ποτῆρι περισσότερον..... δὲν θέλω νὰ εἴπω διὰ νὰ μὴ σὲ ἐξερεθίσω περισσότερον.

ΗΡΑ. Εὐχομαι καὶ νὰ τὸν νυμφευθῇς εἰς τὸ πείσμα μου· ἀλλὰ νὰ ἐνθυμῆσαι τὰς ὕβρεις τὰς ὁποίας μοῦ κάμνεις ἐξ αἰτίας αὐτοῦ τοῦ οἰνοχόου.

ΖΕΥΣ. Ὅχι, ἔπρεπε νὰ ἔχωμεν ἀκόμῃ τὸν υἱόν σου τὸν Ἥφαιστον νὰ μᾶς κερνᾷ χωλαίνων, νὰ ἔρχεται ἐκ τοῦ χαλκείου του κατασκοπισμένος ἀκόμῃ ἀπὸ κάρθουνα καὶ νὰ λαμβάνωμεν τὸ ποτῆρι ἀπὸ τοὺς δακτύλους του, οἵτινες πρὸ ὀλίγου ἐκράτουν τὴν πυράγραν, καὶ νὰ τὸν φιλοῦμεν ἐν τῇ μεταξὺ, αὐτὸν τὸν ὅποιον οὔτε σὺ ὡς μητέρα του θὰ ἐφίλεις εὐχαρίστως ὅπως ἔχει μαυρισμένον τὸ πρόσωπον. Εἶνε προτιμότερος αὐτός; Τοιοῦτος οἰνοχόος ἀρμόζει εἰς τὰ συμπόσια τῶν θεῶν, τὸν δὲ Ἰανυμῆδην νὰ στείλωμεν ὀπίσω εἰς τὴν Ἰδην, διότι εἶνε καθαρός, ἔχει ῥοδίνας.

τιὺς δακτύλους, κερνᾷ μὲ χάριν καὶ, ὅτι πρὸ πάντων σὲ δυσαρρυστεῖ, φιλεῖ γλυκύτερα τοῦ νέκταρος :

HPA. Τώρα, ὦ Ζεῦ, ὁ Ἥφαιστος καὶ χωλὸς εἶνε καὶ οἱ δάκτυλοί του εἶνε ἀνάξιοι νὰ κρατοῦν τὸ ποτήρι σου καὶ μαυρισμένος ἀπὸ ἀσβολὴν εἶνε καὶ ἔμετος σοῦ ἔρχεται νὰ τὸν βλέπῃς, ἂψ ὅτου ἡ Ἰδὴ ἀνέθρεψε τὸν ὥραϊον τοῦτον νεανίσκον· πρὶν δὲν τὰ ἔδλεπες αὐτὰ καὶ οὔτε ἡ ἀσβολή, οὔτε ἡ κάμινος σὲ ἠμπόδιζαν νὰ πίνῃς ἀπὸ τὰ χέρια του.

ZEYΣ. Δὲν κάνεις τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ στενοχωρῆσαι καὶ νὰ ἐνισχύῃς τὸν ἔρωτά μου μὲ τὴν ζηλοτυπίαν σου. Ἐάν δὲ δυσαρρυστῆσαι νὰ σοῦ προσφέρῃ, τὸ νέκταρ παῖς ὥραϊος, ἃς ἐξακολουθήσῃ ὁ υἱός σου νὰ σοῦ χρησιμεύῃ ὡς οἶνοχόος, σὺ δὲ Γαρυμήδῃ, ἐμὲ μόνον νὰ κερνᾷς καὶ εἰς ἕκαστον ποτήρι· νὰ μὲ φιλήῃς δύο φορὰς καὶ ὅταν μοῦ προσφέρῃς γεμᾶτο τὸ ποτήρι· καὶ ὅταν πάλιν τὸ παίρνης. Ἀλλὰ τί ἔπαθες; Κλαίεις; Μὴ φοβᾶσαι, διότι ὅποιος θελήσῃ νὰ σὲ λυπήσῃ, θὰ τὸ μετανοήσῃ πικρῶς.

6.

Ἡρας καὶ Διός.

HPA. Ποίαν ἰδέαν ἔχεις, ὦ Ζεῦ, περὶ τοῦ Ἡξίωνος;

ZEYΣ. Τὸν νομίζω ἄνθρωπον χρηστὸν καὶ εὐχάριστον εἰς τὰ συμπόσια· καὶ δὲν θὰ τὸν ἐδεχόμεθα εἰς τὴν συναναστροφὴν μας ἔάν ἦτο ἀνάξιος.

HPA. Ὅχι, εἶνε ἀνάξιος, διότι εἶνε αὐθάδης, ὥστε δὲν πρέπει πλέον νὰ τὸν δεχόμεθα.

ZEYΣ. Τί αὐθάδειαν ἔκαμε; Διότι νομίζω ὅτι πρέπει καὶ ἐγὼ νὰ γνωρίζω.

HPA. Τί ἔκαμε;— Ἀλλ' ἐντρέπομαι νὰ τὸ εἶπω· τόσον μέγα ἦτο τὸ τόλμημά του.

ZEYΣ. Ἀκριβῶς διὰ τοῦτο πρέπει νὰ μοῦ τὸ εἴπῃς, ἂν μάλιστα ἐπεχείρησε τίποτε αἰσχρόν. Λοιπὸν ἐπείραξε καμμίαν; Μαν-

τεύω ποίαν αἰσχρότητα ἔκαμε, ἀφοῦ δὲν τολμᾷς νὰ τὴν εἴπῃς.

ΗΡΑ. Ἐμὲ τὴν ἰδίαν καὶ ὄχι ἄλλην, ὦ Ζεῦ, πειράζει καὶ ἀπὸ πολλὸν ἤδη καιρόν. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν δὲν ἐνόουν διατί μὲ προσέβλεπεν ἀτενῶς· ἀλλ' αὐτὸς καὶ ἐστέναζε καὶ ὑπεδάκρυζε καὶ ὁσάκις ἔπινα καὶ παρέδιδά το ποτῆρι εἰς τὸν Γανυμήδην, αὐτὸς τὸ ἐζήτει καὶ ἔπινεν εἰς αὐτὸ καὶ τὸ ἐφίλει καὶ πρὸς τοὺς ὀφθαλμοὺς του τὸ ἀνύψωνε καὶ ἐκ νέου ἔβλεπε πρὸς ἐμέ· τότε δὲ ἐνόησα ὅτι αὐτὰ ἦσαν ἔρωτικὰ συνθήματα. Πολὺν καιρὸν ἐντρεπόμενον νὰ σοῦ κάμω λόγον, ἤλπιζα ἄλλως ὅτι καὶ αὕτῃ ἢ τρέλλα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου θὰ ἔπαυε· ἀλλ' ἀφοῦ καὶ λόγους ἐτόλμησε νὰ μοῦ εἴπῃ, τὸν ἀφήκα θακρύνοντα καὶ κυλιόμενον πρὸ τῶν ποδῶν μου, ἔφραξα τὰ ὦτά μου διὰ νὰ μὴ ἀκούσω ὅσα αὐθάδη μὲ ἐκέτευε καὶ ἔφυγα διὰ νὰ ἔλθω νὰ σοῦ τὰ εἴπω· σὺ δὲ σκέψου τί πρέπει νὰ γείνῃ μὲ αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον.

ΖΕΥΣ. ὦ, τὸν κατηραμένον, καὶ εἰς ἐμὲ ἀκόμη ἐτόλμησε, καὶ μέχρι τῆς συζύγου μου Ἥρας εἶχε τὸ θράσος νὰ ὑψώσει τοὺς ὀφθαλμοὺς; τόσον τὸν ἐμέθυσε τὸ νέκταρ; Ἀλλ' ἡμεῖς παταίμεν δι' αὐτά, διότι ὑπὲρ τὸ μέτρον ἀγαπῶμεν τοὺς ἀνθρώπους, ἀφοῦ καὶ ὁμοτραπέζους τοὺς ἐκάμαμεν. Καὶ εἶνε δικαιολογημένοι ἐὰν ἀφοῦ ἔπιαν τὸ ποτὸν τὸ ὅποιον πίνομεν ἡμεῖς καὶ εἶδαν οὐράνια κάλλη, τὰ ὅποια οὐδέποτε εἶδαν ἐπὶ τῆς γῆς, κατελήφθησαν ὑπὸ ἔρωτος καὶ ἐπεθύμησαν νὰ τὰ ἀπολαύσουν· ὁ δὲ ἔρως εἶνε μεγάλη δύναμις καὶ δὲν ἐξουσιάζει μόνον τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ καὶ ἡμᾶς τοὺς ἰδίους ἐνίστε.

ΗΡΑ. Ἐσὲ πρὸ πάντων ἔχει ὑποχέριον καὶ σὲ κάμνει ὅ,τι θέλει καὶ σὲ σύρει ἀπὸ τὴν μύτην, ὡς λέγουν, σὺ δὲ τὸν ἀκολουθεῖς εὐπειθῶς καὶ μεταβάλλεσαι εὐκόλως εἰς ὅ,τι διατάσσει, καὶ καθολοκληρίαν εἶσαι κτῆμα καὶ παιγνίδι τοῦ ἔρωτος. Καὶ τώρα δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι δικαιολογεῖς καὶ συγχωρεῖς τὸν Ἡξίωνα, διότι καὶ σὺ ἐμοίχευες τὴν γυναῖκά του, ἢ ὅποια σοῦ ἐγέννησε τὸν Πειρίθρουν.

ΖΕΥΣ. Ἀκόμη ἐνθυμεῖσαι τοιαῦτα ἀσήμαντα πράγματα, ἀν ἐγὼ ἔτυχε νὰ κατέβω εἰς τὴν γῆν καὶ νὰ διασκεδάσω ὀλίγον;

Ἄλλ' ἄς εἶνε· ἡξεύρεις τί σκέπτομαι ἐγὼ διὰ τὸν Ἡξίωνα; Νὰ μὴ τὸν τιμωρήσωμεν οὔτε νὰ τὸν διώξωμεν ἀπὸ τὸ συμπόσιον· αὐτὸ θὰ ἦτο πολὺ βαρὺ· ἐπειδὴ δὲ εἶνε ἐρωτευμένος καὶ ὡς λέγεις κλαίει καὶ πάσχει καθ' ὑπερβολήν...

HPA. Τί ἐννοεῖς; Φοβοῦμαι μήπως καὶ σὺ εἴπῃς τίποτε ὑβριστικόν.

ZEYΣ. Παντάσας· ἄλλ' ἄς κατασκευάσωμεν εἴδωλον ἐκ νεφέλης ὅμοιον πρὸς ἐσέ καὶ μετὰ τὸ συμπόσιον, ὅταν ἐκείνος ἀγρυπνῇ βασανιζόμενος, ὡς συμβαίνει, ὑπὸ τοῦ ἔρωτος, ἄς τὸ μεταφέρωμεν καὶ ἄς τὸ κατακλίνωμεν πλησίον του· καὶ οὕτω θὰ παύσῃ νὰ βασανίζεται, διότι θὰ νομίζῃ ὅτι ἡ ἐπιθυμία του ἔξεπληρώθη.

HPA. Ἀδύνατον. Ἄς μὴ ἔφθανεν εἰς τὴν παραπροσύνην νὰ ἐπιθυμῇ πράγματα ἀνώτερα αὐτοῦ.

ZEYΣ. Σὲ παρακαλῶ νὰ συναγέσῃς, ὦ Ἥρα. Διότι τί κακὸν δύνασαι νὰ πάθῃς ἐξ αἰτίας ἑνὸς φαντάσματος, ἐὰν ὁ Ἡξίων συγκατακλίνεται μὲ μίαν νεφέλην;

HPA. Ἀλλὰ ἡ νεφέλη θὰ ὁμοιάζῃ μὲ ἐμένα καὶ τὸ αἰσχρὸν θὰ πράξῃ εἰς ἐμὲ ἕνεκα τῆς ὁμοιότητος.

ZEYΣ. Αὐτὸ ποῦ λέγεις εἶνε ἀνόητον, διότι οὔτε ἡ νεφέλη δύναται νὰ γείνη ποτὲ Ἥρα, οὔτε σὺ νεφέλη· μόνον ὁ Ἡξίων θὰ ἐξαπατηθῇ.

HPA. Ἀλλὰ οἱ ἄνθρωποι εἶνε ἐλαφροὶ καὶ αὐτὸς ἴσως θὰ κατέλθῃ εἰς τὴν γῆν καὶ θὰ καυχῇθῇ λέγων πρὸς ὄλους ὅτι συνεκοιμήθῃ μὲ τὴν Ἥραν καὶ συμμερίζεται τὴν συζυγικὴν κλίνην τοῦ Διός, θὰ εἴπῃ ὅτι τάχα εἶμαι ἐρωτευμένη μὲ αὐτόν, οἱ δὲ ἄλλοι θὰ τὸν πιστεύσουν, διότι δὲν θὰ γνωρίζουν ὅτι μὲ νεφέλην συνευρέθη.

ZEYΣ. Λοιπὸν ἐὰν εἴπῃ τίποτε τοιοῦτον, θὰ ριφθῇ εἰς τὸν Ἄδην, θὰ προσδεθῇ εἰς τροχὸν καὶ θὰ περιστρέφεται μετ' αὐτοῦ αἰωνίως ὁ ἄθλιος καὶ θὰ βασανίζεται ἀδιακόπως, τιμωρούμενος ὅχι διὰ τὸν ἔρωτα—διότι αὐτὸ δὲν εἶνε βέβαια τίποτε κακόν, ἀλλὰ διὰ τὴν καύχησιν.

7.

Ἡφαίστου καὶ Ἀπόλλωνος.

ΗΦΑΙΣΤΟΣ. Εἶδες, Ἀπόλλων, τὸ τέκνον τῆς Μαίας τὸ πρὸ ὀλίγου γεννηθέν; Εἶδες πόσον ὥραϊον εἶνε καὶ πῶς μειδιᾷ εἰς ὅλους καὶ φαίνεται ἀπὸ τοῦδε ὅτι θὰ γείνη μέγα τι καλόν;

ΑΠ. Ἐκεῖνο τὸ βρέφος, Ἡφαιστε, λέγεις ὅτι θὰ γείνη μέγα καλόν, ποῦ εἶνε πρεσβύτερον ἀπὸ τὸν Ἰαπετὸν κατὰ τὴν πανουργίαν;

ΗΦΑΙΣΤΟΣ. Καὶ τί κακὸν δύναται νὰ κάμῃ πλάσμα ἀρτιγέννητον;

ΑΠ. Ἐρώτα τὸν Ποσειδῶνα, τοῦ ὁποίου τὴν τρίαιναν ἔκλεψεν, ἢ τὸν Ἄρην· διότι καὶ τούτου τὸ ξίφος ἔσυρε κρυφὰ ἐκ τῆς θήκης, διὰ νὰ μὴ ἀναφέρω καὶ τὸν ἑαυτὸν μου ποῦ με ἀφώπλισε· μοῦ ἀφήρεσε τὸ τόξον καὶ τὰ βέλη.

ΗΦ. Τὸ νεογνὸν τὸ ὁποῖον μόλις στέκεται ὀρθιον καὶ εἶνε ἀκόμῃ εἰς τὰ σπάργανα τὰ ἔκαμεν ὅλα αὐτά;

ΑΠ. Θὰ τὸ ἐννοήσῃς, ὦ Ἡφικστε, καὶ μόνον ἂν σὲ πλησιάσῃ.

ΗΦ. Ἀλλὰ μὲ ἐπεσκέφθη ἤδη.

ΑΠ. Λοιπόν, ἔχεις ὅλα σου τὰ ἐργαλεῖα καὶ δὲν ἔχασες τίποτε;

ΗΦ. Τὰ ἔχω ὅλα.

ΑΠ. Ἐξέτασε καλλίτερα.

ΗΦ. Μὰ τὸν Δία, δὲν βλέπω τὴν πυράγραν.

ΑΠ. Νὰ τὴν ἀναζητήσῃς εἰς τὰ σπάργανα τοῦ βρέφους.

ΗΦ. Τόσον ἐπιτήδειος εἶνε, ὥσάν νὰ ἐμελέτησε τὴν τέχνην τοῦ κλέπτειν εἰς τὴν κοιλιὰν τῆς μάννας του;

ΑΠ. Καὶ δὲν τὸν ἤκουσες μὲ τί εὐφράδειαν καὶ ταχύτητα ὁμιλεῖ; Ἐχει δὲ καὶ τὴν ἀξίωσιν νὰ μᾶς ὑπηρετῇ. Χθὲς ἐπροκάλεσε τὸν Ἐρώτα, ἐπάλαισαν καὶ τὸν κατέρριψεν ἀμέσως μὲ μίαν

ἀστραπιαίαν τρικλοποδιάν. Καὶ ἐνῶ τὸν ἐπαινοῦσαν, ἔκλειψε τὴν ζώνην τῆς Ἀφροδίτης, ἣ ὁποία τὸν ἠσπάζετο διὰ τὴν νίκην του. Ἐνῶ δὲ ὁ Ζεὺς ἐγέλα τοῦ ἔκλειψε τὸ σκῆπτρον· καὶ ἂν ὁ κεραυνὸς δὲν ἦτο τόσο βαρὺς καὶ τόσο καυστικός, καὶ αὐτὸν θὰ ἔκλεπτε.

ΗΦ. Πολὺ ζωηρὸν τὸν παριστᾷς.

ΑΠ. Ἐκτὸς τούτου εἶνε ἡδὴ καὶ μουσικός.

ΗΦ. Πόθεν τὸ συμπεραίνεις αὐτό;

ΑΠ. Κάπου εὔρε μίαν χελώνην νεκράν, μὲ τὸ ὄστρακον τῆς ὁποίας κατεσκεύασεν ὄργανον μουσικόν. Προσέδθηκεν εἰς τὸ ὄστρακον τὰ δύο κέρατα τῆς λύρας καὶ τὰ συνέδεσε διὰ ζυγοῦ, ἔπειτα ἐκάρφωσε κολλάδους, ἐτοποθέτησε μαγάδα καὶ ἐντείνας ἐπτὰ χορδάς, ἀνέπεμψεν ἤχους τόσο γλυκεῖς καὶ ἁρμονικούς, ὥς ἤφαιστε, ὥστε καὶ ἐγὼ αὐτὸς τὸν ἐφθόνησα ὁ ὁποῖος πρὸ πολλοῦ καταγίνομαι μὲ τὴν κιθάραν. Ἐλεγε δὲ ἡ Μαῖα ὅτι οὐδὲ κατὰ τὰς νύκτας δὲν ἡσυχάζει εἰς τὸν οὐρανόν, ἀλλ' ἐκ περιεργείας κατεδαίνει μέχρι τοῦ Ἄδου πιθανῶς διὰ νὰ κλέψῃ κατὰ καὶ ἀπ' ἐκεῖ. Ἐχει δὲ πτερὰ εἰς τοὺς πόδας καὶ κατεσκεύασε μίαν ράβδον θαυμασίας δυνάμεως μὲ τὴν ὁποίαν ὀδηγεῖ τὰς ψυχὰς καὶ κατευθύνει τοὺς νεκροὺς εἰς τὸν Ἄδην.

ΗΦ. Ἐγὼ τοῦ τὴν ἔδωκα διὰ νὰ παίζῃ.

ΑΠ. Καὶ αὐτὸς σὲ ἐπλήρωσε μὲ τὴν κλοπὴν τῆς πυράγρας.

ΗΦ. Καλὰ μοῦ τὴν ἐνθύμισες καὶ πηγαίνω νὰ τὴν πάρω ἑάν, ὡς λέγεις, εὔρεθῇ εἰς τὰ σπάργανά του.

8.

Ἡφαίστου καὶ Διός.

ΗΦΑΙΣΤΟΣ. Τί πρέπει νὰ κάμω, ὦ Ζεῦ; Ἐρχομαι κατὰ τὴν παραγγελίαν σου καὶ φέρω πέλεκυν τόσο ἀκονισμένον ὥστε καὶ πέτραι δύνανται νὰ κόψῃ εἰς δύο διὰ μιᾶς.

ΖΕΥΣ. Εὖγε, Ἡφαίστε· λοιπὸν κτύπα μου εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ σχίσε τὴν εἰς δύο.

ΗΦ. Θέλεις νὰ δῆς ἂν ἐτρελλάθῃκα ; Διάταξέ με ὅ,τι ἄλλο θέλεις νὰ κάμω.

ΖΕΥΣ. Νὰ κάμῃς αὐτὸ τὸ ὅποτον σοῦ εἶπα, νὰ μοῦ ἀνοιξῇς τὸ κράνιον· ἐὰν δὲ ἀπειθήσῃς γνωρίζεις τὴν ὀργὴν μου, διότι τὴν ἔχεις δοκιμάσει καὶ ἄλλοτε.¹ Λοιπὸν κτύπα μὲ ὅλην σου τὴν δύναμιν καὶ μὴ βραδύνης διότι μὲ ἔχουν τρελλάνει οἱ πόνοι οἱ ὅποιοι μοῦ ἀναστατώνουν τὸν ἐγκέφαλον.

ΗΦ. Πρόσεξε, ὦ Ζεῦ, νὰ μὴ κάμωμεν κακόν, διότι ὁ πέλε-
κυσ εἶνε πολὺ κοπτερὸς καὶ δὲν θὰ σὲ ἐλευθερώσῃ χωρὶς κίν-
δυνον, οὔτε κατὰ τὸν μαιευτικὸν τρόπον τῆς Εἰληθυΐας².

ΖΕΥΣ. Κτύπα καὶ μὴ φοδᾶσαι, Ἥφαιστε. Γνωρίζω ἐγὼ τί πρέπει νὰ γείνῃ.

ΗΦ. Ἄφ' οὗ τὸ θέλεις, θὰ κτυπήσω. Τί νὰ κάμω ἄφ' οὗ σοῦ διατάσσεις ; Ἄλλὰ τί βλέπω ! Κόρη ἔνοπλος ; Μέγα κακόν, ὦ Ζεῦ, εἶχες εἰς τὴν κεφαλὴν. Δικαίως ἦσουν δξυθύμος ἄφ' οὗ τοιαύτην παρθένον καὶ μάλιστα ἔνοπλον ἐκυοφόρεις εἰς τὸν ἐγκέφαλόν σου. Δὲν εἶνε κεφαλὴ αὐτὴ ποῦ εἶχες, ἀλλὰ στρατόπε-
δον. Ἄλλ' αὐτὴ πηδᾷ καὶ χορεύει πυρρίχιον, καὶ τὴν ἀσπίδα ἀνατινάσσει, καὶ τὸ δόρυ σείει καὶ ἐνθουσιᾷ καί, τὸ σπουδαιότε-
ρον, εἶνε πολὺ ὠραία καὶ ἐντὸς ὀλίγου ἔφθασεν εἰς ἀκμὴν καὶ ἔγεινε τελεία κόρη· καὶ ἔχει μὲν γαλανὰ μάτια, ἀλλ' ἡ περικε-
φαλαία τὴν ὁποῖαν φορεῖ συντελεῖ ὥστε νὰ φαίνεται ὠραία. Λοιπόν, ὦ Ζεῦ, διὰ τὰ μαιευτικὰ ζητῶ νὰ μοῦ τὴν δώσῃς.

ΖΕΥΣ. Ἀδύνατα ζητεῖς, ὦ Ἥφαιστε, διότι θὰ θελήσῃ νὰ μείνῃ παρθένος πάντοτε. Ὅσον ἐξαρτᾶται ἀπὸ ἐμὲ δὲν ἀντι-
λέγω.

ΗΦ. Αὐτὸ ἤθελα· διὰ τὰ λοιπὰ θὰ φροντίσω ἐγώ. Θὰ τὴν κλέψω.

1) Τὴν πρώτην φορὰν τὸν ἔρριψεν ἐκ τοῦ ὕψους τοῦ Ὀλύμπου εἰς τὴν Λῆμνον.

2) Θεότης τῶν τοκετῶν.

ΖΕΥΣ. Ἄν δύνασαι κλέψῃς τὴν ἀλλὰ γνωρίζω ὅτι ἐπιθυμεῖς ἀδύνατα.

9.

Ποσειδῶνος καὶ Ἑρμοῦ.

ΠΟΣ. Εἶνε δυνατόν, ὦ Ἑρμῇ, νὰ ἴδῃ κανεὶς αὐτὴν τὴν στιγμὴν τὸν Δία;

ΕΡ. Ἀδύνατον.

ΠΟΣ. Ἐν τούτοις ἀνάγγειλέ με.

ΕΡ. Μὴ ἐπιμένεις, σοῦ λέγω. Δὲν εἶνε καιρὸς καὶ δὲν δύνασαι νὰ τὸν ἴδῃς τώρα.

ΠΟΣ. Μήπως εἶνε μὲ τὴν Ἥραν;

ΕΡ. Ὅχι, ἀλλὰ καὶ ἄλλο συμβαίνει.

ΠΟΣ. Ἐννοῶ· ὁ Γανυμήδης εἶνε μέσα.

ΕΡ. Οὕτε τοῦτο, ἀλλ' ὁ Ζεὺς εἶνε ἀδιάθετος.

ΠΟΣ. Καὶ τί ἔχει; Αὐτὸ ποῦ λέγεις εἶνε παράδοξον.

ΕΡ. Τὸ πρᾶγμα εἶνε τοιοῦτον, ὥστε ἐντρέπομαι νὰ τὸ εἶπω.

ΠΟΣ. Δὲν πρέπει νὰ ἔχῃς μυστικά ἀπὸ μένα, ὁ ὅποιος εἶμαι θετός σου.

ΕΡ. Ἐγέννησε πρὸ ὀλίγου.

ΠΟΣ. Τί λέγεις; Ἐγέννησεν ὁ Ζεὺς! καὶ ἀπὸ ποῖον τὴν ἔπαυε; Ἦτο λοιπὸν ἑρμαφρόδιτος καὶ δὲν τὸ ἐγνωρίζαμε; Ἀλλὰ δὲν παρουσίαζεν ἡ κοιλία του καμμίαν ἐξόγκωσιν.

ΕΡ. Βέβαια, ἀλλὰ δὲν ἦτο ἐκεῖ τὸ ἔμβρυον.

ΠΟΣ. Ἐννοῶ· ἀπὸ τὴν κεφαλὴν θὰ ἐγέννησε πάλιν ὅπως συνέδη μὲ τὴν Ἀθηνᾶν· διότι ἔχει κεφαλὴν γόνιμον.

ΕΡ. Ὅχι, ἀλλ' εἰς τὸν μηρὸν ἐκυοφόρει τὸ ἐκ τῆς Σεμέλης βρέφος.

ΠΟΣ. Εὐγέ του, ἀφ' οὗ εἰς ὅλον τὸ σῶμά του κυοφορεῖ

καὶ δι' ὅλων τῶν μελῶν του γεννᾷ. Ἀλλὰ ποία εἶνε ἡ Σεμέλη;

ΕΡ. Θηβαία, μία ἐκ τῶν θυγατέρων τοῦ Κάδμου, με αὐτὴν συννευρεθεῖς τὴν ἀφῆκεν ἔγκυον.

ΠΟΣ. Ἐπειτα ἐγέννησεν, ὦ Ἑρμῇ, ἀντ' αὐτῆς;

ΕΡΜ. Μάλιστα, ὅσον παράδοξον καὶ ἂν σοῦ φαίνεται τὸ πρᾶγμα. Ἡ Ἥρα — ἡ ὁποία γνωρίζεις πόσον εἶνε ζηλότυπος — ἐπῆγε πρὸς τὴν Σεμέλην καὶ τὴν ἔπεισε νὰ ζητήσῃ παρὰ τοῦ Διὸς νὰ μεταβῇ πρὸς συνάντησίν της με βροντὰς καὶ ἀστραπάς. Ἐπειδὴ δὲ ἐκεῖνος ἐπέισθη καὶ μετέβη, συμπαραλαβὼν τὸν κεραυνόν, ἐκάη ἡ οἰκία καὶ ἡ Σεμέλη ἐφονεύθη εἰς τὴν πυρκαϊάν. Τότε ὁ Ζεὺς με διέταξε νὰ ἀνοίξω τὴν γαστέρα τῆς γυναικὸς καὶ νὰ τοῦ φέρω τὸ ἔμβρυον, τὸ ὁποῖον ἦτο ἀκόμη ἀτελές, ἐπτά μηνῶν. Ἐπραξα κατὰ τὴν διαταγὴν του, αὐτὸς δὲ ἤνοιξε τὸν μηρόν του καὶ ἔθεσεν ἐντὸς αὐτοῦ τὸ ἔμβρυον διὰ νὰ συμπληρώσῃ ἐκεῖ τὴν ἐνδομήτριον περίοδον. Τώρα δὲ ὅτε συνεπληρώθησαν τρεῖς μῆνες τὸ ἐγέννησε καὶ ἔχει τὴν ἀδιαθεσίαν τοῦ τοκετοῦ.

ΠΟΣ. Καὶ τὸ βρέφος τώρα ποῦ εὐρίσκεται;

ΕΡΜ. Τὸ μετέφερα εἰς τὴν Νύσαν καὶ τὸ παρέδωκα εἰς τὰς νύμφας νὰ τὸ ἀναθρέψουν, ὡνομάσθη δὲ Διόνυσος.

ΠΟΣ. Λοιπὸν τοῦ Διονύσου τούτου εἶνε συγχρόνως μήτηρ καὶ πατὴρ ὁ ἀδελφός μου;

ΕΡΜ. Οὕτω φαίνεται. Ἀλλὰ πηγαίνω νὰ τοῦ φέρω νερόν διὰ τὰς πλύσεις καὶ νὰ τοῦ δώσω ὅλας τὰς ἄλλας φροντίδας ποῦ ἀπαιτεῖ ἡ κατάστασις τῆς λεχοῦς.

10.

Ἑρμοῦ καὶ Ἥλιου.

ΕΡΜ. Ἀκουσε, Ἥλιε, ὁ Ζεὺς διέταξε νὰ μὴ κάμῃς τὴν πορεῖαν σου σήμερον, οὔτε αὔριον, οὔτε τὴν τρίτην ἡμέραν, ἀλλὰ νὰ μένῃς μέσα καὶ τὸ ἐν τῇ μεταξύ χρονικὸν διάστημα νὰ εἶνε

δλόκληρος νύξ, ὥστε αἱ μὲν Ὠραι ἄς λύσουν πάλιν τοὺς ἵππους, σὺ δὲ σβύσε τὸ πῦρ καὶ ἀναπαύσου ἐπὶ μακρόν.

ΗΛ. Πολὺ πρωτάκουστα καὶ παράδοξα εἶνε αὐτὰ τὰ ὅποια ἤλθες νὰ μοῦ παραγγείλῃς, ὦ Ἑρμῆ. Ἀλλὰ μήπως ἔκαμα καμμίαν παράθλασιν, μήπως ἐξῆλθα ἀπὸ τὰ ὄρια καὶ διὰ τοῦτο μοῦ ἐθύμωσε καὶ ἐσκέφθῃ νὰ κάμῃ τὴν νύκτα τριπλασίαν τῆς ἡμέρας;

ΕΡΜ. Τίποτε τοιοῦτον, οὔτε θὰ εἶνε παντοτεινὴ ἡ μεταβολή, ἀλλὰ μόνον πρὸς τὸ παρὸν ἔχει ἀνάγκη διὰ λόγους ἀτομικοὺς νὰ γείνῃ μακροτέρα ἡ νύξ.

ΗΛ. Καὶ ποῦ εἶνε ὁ Ζεὺς; Καὶ πόθεν σὲ ἀπέστειλε νὰ μοῦ δώσῃς αὐτὴν τὴν διαταγήν;

ΕΡΜ. Ἀπὸ τὴν Βοιωτίαν μὲ ἔστειλε, ὅπου μένει πλησίον τῆς συζύγου τοῦ Ἀμφιτρώωνος, τὴν ὁποίαν ἀγαπᾷ.

ΗΛ. Καὶ δὲν τὸν ἀρκεῖ μίαν νύξ διὰ τὴν ἐρωτικὴν του ἀπολαυσιν;

ΕΡΜ. Δὲν τὸν ἀρκεῖ· διότι ἐκ τῆς ἐρωτικῆς ταύτης συναντήσεως πρέπει νὰ γεννηθῇ μέγας θεός, ὁ ὁποῖος θὰ πράξῃ πολλὰ καὶ μεγάλα ἔργα· καὶ εἶνε ἀδύνατον εἰς μίαν νύκτα νὰ δημιουργηθῇ οὗτος.

ΗΛ. Ἄς γείνῃ καὶ αὐτὸ τέλος πάντων. Ἀλλὰ τί νὰ σοῦ πῶ, ὦ Ἑρμῆ, αὐτὰ δὲν συνέβαινον κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Κρόνου — ὅπως γνωρίζω ἐγὼ ὁ ὁποῖος εἶμαι τῶν χρόνων ἐκείνων — οὐδὲ ἄφινε ποτὲ ἐκεῖνος τὴν κλίνην τῆς Ῥέας διὰ νὰ κατεβαίνειν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ νὰ κοιμᾶται εἰς τὰς Θήβας. Τότε ἡ ἡμέρα ἦτο ἡμέρα, ἡ δὲ νύξ εἶχε τὴν ἀνάλογον πρὸς τὰς ὥρας τοῦ ἔτους διάρκειαν. Δὲν συνέβαινε τίποτε παράξενον ἢ ἔκτροπον, οὔτε ἤρχετο εἰς συνάφειαν ποτὲ ἐκεῖνος μὲ θνητὴν γυναῖκα· τῶρα δὲ ἐξ αἰτίας ἐνὸς ἀθλίου γυναικοῦ πρέπει νὰ ἀναστατωθοῦν τὰ πάντα, νὰ χάσουν δὲ τὴν εὐκλινῆσιαν των οἱ ἵπποι μου εἰς τὴν ἀργίαν καὶ νὰ γείνῃ ἡ ὁδὸς δύσβατος ἐκ τῆς τριημέρου ἀχρηστίας, ἐνῶ ἐν τῷ μεταξὺ οἱ ἄνθρωποι θὰ ζήσουν ἀθλίως εἰς τὸ σκότος. Τοιαῦτα θ' ἀπολαύσουν ἐκ τῶν ἐρώτων τοῦ Διὸς καὶ θὰ κάθηνται νὰ περιμένουν

εἰς μακρὸν σκότος ἕως ὅτου ἐκεῖνος τελειώσῃ τὸν ἀθλητὴν τὸν ὁποῖον λέγεις.

ΕΡΜ. Σιώπα, ἢ μήπως οἱ λόγοι σου σοῦ προξενήσουν τίποτε κακόν. Ἐγὼ δὲ πηγαίνω νὰ εὔρω τὴν Σελήνην καὶ τὸν Ὑπνον διὰ νὰ δώσω καὶ εἰς αὐτοὺς τὰς παραγγελίας τοῦ Διός· δηλαδὴ ἢ μὲν Σελήνη νὰ προχωρῇ ἄργά, ὁ δὲ ὕπνος νὰ κατέχῃ συνεχῶς τοὺς ἀνθρώπους ὥστε νὰ μὴ ἐννοήσουν ὅτι ἡ νύξ ὑπῆρξε τόσον μακρά.

11.

Ἀφροδίτης καὶ Σελήνης.

ΑΦΡ. Τί ἀκούω, ἀγαπητὴ Σελήνη, νὰ λέγουν περὶ σοῦ; Ὁσάκις, ὡς λέγουν, διέρχεσαι ἀπὸ τὴν Καρίαν, σταματᾷς τὸ ὄχημά σου καὶ βλέπεις τὸν Ἐνδυμίωνα, ὅστις κοιμᾶται εἰς τὸ ὕπαιθρον, καθότι εἶνε κυνηγός, ἐνίοτε δὲ διακόπτεις ἐντελῶς τὴν πορείαν σου καὶ κατεβαίνεις πλησίον αὐτοῦ.

ΣΕΛ. Τὸν υἱόν σου ἐρώτα, ὦ Ἀφροδίτη. Αὐτὸς μοῦ τὰ κάνει αὐτά.

ΑΦΡ. Ἄ! μήπως δὲν τὸν ξέρω τί αὐθάδης εἶνε; Μήπως ὀλίγα ἔχει κάμει εἰς ἐμὲ τὴν μητέρα του; Ἄλλοτε μὲν μὲ ἀναγκάζει νὰ κατέρχωμαι εἰς τὴν Ἰδὴν χάριν τοῦ Ἀγχίσου τοῦ ἐξ Ἰλίου, ἄλλοτε δὲ εἰς τὸν Λίβανον διὰ τὸν Ἀσσύριον ἐκεῖνον νεανίσκον τοῦ ὁποίου ὁμῶς τὸν ἔρωτα μοῦ ἀφῆρесе κατὰ τὸ ἥμισυ, διότι καὶ τὴν Φερσεφάττην ἔκαμε νὰ τὸν ἀγαπήσῃ. Διὰ τοῦτο πολλάκις τὸν ἐφοδέρισα ὅτι ἂν δὲν παύσῃ τὰς αὐθαδείας του, θὰ τοῦ σπάσω τὰ τόξα καὶ τὴν φαρέτραν καὶ θὰ τοῦ κόψω τὰ πτερὰ· ἀλλὰ καὶ τοῦ ἔδωκα κάμποσες μὲ τὴν παντοῦφλαν εἰς τὰ πισινά. Ἄλλ' ἐνῶ τὴν στιγμὴν ἐκείνην φοβᾶται καὶ παρακαλεῖ, μετ' ὀλίγον λησμονεῖ τὰ πάντα. Ἀλλὰ δὲν μοῦ λές, εἶνε ὠραῖος ὁ Ἐνδυμίων; Διότι οὕτω παρηγορεῖται εὐκόλως ἡ λύπη.

ΣΕΛ. Εἰς ἐμὲ τοῦλάχιστον, ὦ Ἀφροδίτη, φαίνεται καθ' ὑπερ-

βολὴν ὥραϊος, καὶ μάλιστα ὅταν ἔχῃ ἀπλωμένην ἐπὶ τοῦ βράχου τὴν χλαμύδα του καὶ κοιμᾶται ἐπάνω· καὶ εἰς μὲν τὸ ἀριστερὸν χεῖρ κρατεῖ τὰ ἀκόντια, τὰ ὅποια ἐκφεύγουν ἀπὸ τοῦ χεῖρι του, ὁ δὲ δεξιὸς του βραχίον περιβάλλει τὴν κεφαλὴν καὶ ὡς πλαίσιον ἐξωραΐζει τὸ πρόσωπον, αὐτὸς δὲ ἐκκελυμένος ὑπὸ τοῦ ὕπνου ἀναπνέει τὴν θεῖαν ἐκείνην ἀναπνοήν. Τότε λοιπὸν ἐγὼ κατεβαίνω ἀθορύδως καὶ βαδίζουσα μὲ τὰ ἄκρα τῶν δακτύλων διὰ νὰ μὴ ξυπνήσῃ καὶ ταραχθῇ. . . . Ἀλλὰ μαντεύεις· τίς ἢ ἡ ἀνάγκη νὰ σοῦ εἴπω περισσότερα; Τοῦτο μόνον σοῦ λέγω ὅτι χάνομαι ἀπὸ ἔρωτα.

12.

Ἀφροδίτης καὶ Ἐρωτος.

ΑΦΡ. Κατήντησες ἀνυπόφορος, παιδί μου, μὲ τὰ ὅσα κάνεις· καὶ δὲν ἐννοῶ μόνον ὅσα καταφέρεις τοὺς ἀνθρώπους κάτω εἰς τὴν γῆν νὰ πράττουν κατὰ τοῦ ἑαυτοῦ των καὶ ἐναντίον ἀλλήλων, ἀλλὰ καὶ ὅσα μηχανᾶσαι εἰς τὸν οὐρανόν, ὅπου τὸν μὲν Δία μεταμορφώνεις ποικιλοτρόπως μεταβάλλων ὅπως σοῦ καπνίσῃ κατὰ καιρούς, τὴν δὲ Σελήνην κατεβάξεις ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τὸν Ἥλιον ἀναγκάζεις νὰ βραδύνη ἐνίοτε πλησίον τῆς Κλυμένης καὶ νὰ λησμονῇ τὸ ἔργον του. Καὶ δι' ὅσας μὲν αὐθαδεῖας πράττεις πρὸς ἐμὲ τὴν μητέρα σου ἔχεις τὸ θάρρος τὸ υἱικόν· ἀλλὰ σύ, θρασύτατε, καὶ αὐτὴν τὴν Ῥέαν, ἡ ὁποία εἶνε ἤδη γραῖα καὶ μητέρα τοσοῦτων θεῶν, ἐκατάφερες νὰ παιδεραστῇ καὶ τὸν Φρύγα νεανίσκον ἐκεῖνον νὰ ποθῇ· καὶ τώρα ἐξ αἰτίας σου ἔχει φθάσει εἰς τοιαύτην παραφροσύνην, ὥστε ἔξευξεν εἰς τὸ ἄρμα τῆς τοὺς λέοντας καὶ παραλαβοῦσα τοὺς Κορύβαντας, καθότι καὶ αὐτοὶ εἶνε παράφρονες, διατρέχουσιν ἄνω καὶ κάτω τὴν Ἰδην· καὶ αὐτὴ μὲν κλαίει διὰ τὸν Ἄττιν, οἱ δὲ κορύβαντες ἄλλος μὲν κόπτει μὲ ξίφος τὸν βραχίονά του, ἄλλος δὲ μὲ τὴν κόμην ἀπλωμένην τρέχει ἔξω φρενῶν ἀνὰ τὰ ὄρη, ἄλλος αὐλεῖ μὲ κέρας, ἄλλος τυμ-

πανίξει ἢ κρούει κύμβαλον καὶ ἡ Ἰδὴ εἶνε πλήρης θορύβου καὶ μανίας. Φοβοῦμαι λαιπὸν ὅλα αὐτά, φοβοῦμαι ἐγὼ ἢ ὅποια ἐγέννησα σὲ τὸ τοιοῦτον κακὸν μήπως ἡ Ῥέα παραφερθῇ ὑπὸ τῆς μανίας τῆς ἢ καὶ ἂν ἔτι εἶνε στὰ σωστά τῆς διατάξῃ τοὺς κορύθαντας νὰ σὲ συλλάβουν καὶ σὲ κατασπαράξουν ἢ σὲ προσφέρουν βορὰν εἰς τοὺς λέοντας· φοβοῦμαι τοὺς κινδύνους τούτους τοὺς ὁποίους βλέπω νὰ διατρέχῃς.

ΕΡΩΣ. Μὴ φοβῆσαι, μητέρα, διότι καὶ με τοὺς λέοντας ἔχω οἰκειότητα καὶ πολλάκις τοὺς ἵππεύω καὶ κρατῶν τὴν χαίτην τοὺς ἡνιοχῶ· αὐτοὶ δὲ μοῦ σείουν τὴν οὐρὰν καὶ μοῦ γλύφουν τὸ χέρι χωρὶς νὰ μοῦ κάνουν τίποτε κακόν. Ἀλλὰ καὶ ἡ Ῥέα δὲν ἔχει καιρὸν νὰ σκεφθῇ δι' ἐμὲ ἀφοῦ ὅλος τῆς ὁ νοὺς εἶνε ἀπησχολημένος με τὸν Ἄττιν. Ἀλλὰ τί κακὸν κάνω ἐγὼ διότι δεικνύω εἰς τοὺς ἄλλους τὰ ὠραῖα; Σεῖς ἂν δὲν θέλετε μὴ ἐπιθυμῆτε τὰ ὠραῖα· ἀλλ' ἀφοῦ τὰ θέλετε νὰ μὴ αἰτιᾶσθε ἐμέ. Ἡ θέλεις σύ, μητέρα, νὰ μὴ ἀγαπᾷς πλέον τὸν Ἄρην, οὔτε ὁ Ἄρης νὰ σὲ ἀγαπᾷ;

ΑΦΡ. Εἶσαι παμπόνηρος καὶ κανεῖς δὲν δύναται νὰ σὲ ἀποστομώσῃ οὔτε νὰ σὲ ἀποφύγῃ· ἀλλὰ θὰ ἐνθυμηθῇς μίαν ἡμέραν τὰ λόγια μου.

13.

Διός, Ἀσκληπιοῦ καὶ Ἡρακλέους.

ΖΕΥΣ. Παύσετε σεῖς, Ἀσκληπιέ καὶ Ἡρακλῆ, νὰ φιλονεικῆτε ὥς νὰ εἴσθε ἄνθρωποι· αὐτὰ εἶνε ἀνάρμοστα καὶ ἀπρεπῆ διὰ τὸ συμπόσιον τῶν θεῶν.

ΗΡ. Ἀλλὰ θέλεις, ὦ Ζεῦ, νὰ κατακλιθῇ¹ πρὸ ἐμοῦ αὐτὸς ὁ φαρμακοτρίφτης;

1) Ὡς γνωστὸν οἱ ἀρχαῖοι ἐγευματίζον κατακλινόμενοι καὶ στηριζόμενοι ἐπὶ τοῦ ἀγκῶνος.

ΑΣΚΛ. Διατί ὄχι; Μήπως δὲν εἶμαι καὶ καλλίτερός σου;

HP. Εἰς τί, ἀνόητε; Ἡ διότι ὁ Ζεὺς σέ ἐκεραύνωσε ἐπειδὴ ἔπραττες τὰ μὴ πρέποντα, τώρα δὲ σοῦ ἐδόθη πάλιν ἀπὸ ἐλεημοσύνην ἢ ἀθανασία;

ΑΣΚΛ. Λησμονεῖς καὶ σύ, Ἡρακλῆ, ὅτι κατεκάης εἰς τὴν Οἴτην καὶ μὲ κατηγορεῖς διὰ τὸ ἴδιον πάθημα;

HP. Ὡστε ἴση καὶ ὁμοία ὑπῆρξεν ἡ ζωὴ μας; Ἐγὼ εἶμαι υἱὸς τοῦ Διὸς, τόσον δὲ ἐκοπίασα νὰ καθαρίσω τὸν κόσμον φονεύων θηρία καὶ ἀνθρώπους θρασεῖς τιμωρῶν· σὺ δὲ εἶσαι χορτοσυλλέκτης καὶ ἀγύρτης· καὶ ἴσως μὲν ἐγίνεσο χρήσιμος εἰς ἀνθρώπους νοσοῦντας διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν φαρμάκων ἀλλὰ δὲν ἔδειξες τίποτε τὸ ἀνδρικόν.

ΑΣΚΛ. Ἐχεις δίκαιον διότι σοῦ ἐθεράπευσα τὰ ἐγκαύματα ὅταν ἄλλοτε ποτὲ ἀνέβης ἡμίκαυστος καὶ εἶχες τὸ σῶμα κατεστραμμένον καὶ ὑπὸ τοῦ χιτῶνος τοῦ Νέσου καὶ ὑπὸ τοῦ πυρὸς τὸ ὅποῖον ἀνεπτύχθη κατόπιν. Ἄλλ' ἐγὼ καὶ ἂν δὲν εἶμαι τίποτε ἄλλο, οὔτε δούλος ἐχρημάτισα ποτὲ οὔτε μαλλιά ἔξαινα εἰς τὴν Λυδίαν φορῶν θηλυπρεπὲς ἔνδυμα καὶ κτυπώμενος ὑπὸ τῆς Ὀμφάλης μὲ χρυσοῦν σανδάλιον· ἀλλ' οὔτε παρεφρόνησα καὶ ἐφρόνευσα τὰ τέκνα καὶ τὴν γυναῖκά μου.

HP. Ἐὰν δὲν παύσης νὰ μὲ ὑβρίζης, δὲν θὰ βραδύνης νὰ μάθῃς ὅτι δὲν θὰ σέ ὠφελήσῃ πολὺ ἡ ἀθανασία. Θὰ σέ ἀρπάξω καὶ θὰ σέ πετάξω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ μὲ τὴν κεφαλὴν κάτω, ὥστε μὴδὲ ὁ Παιὼν νὰ δύναται νὰ σοῦ θεραπεύσῃ τὸ σπασμένον κρανίον.

ΖΕΥΣ. Παύσετε, σᾶς λέγω, καὶ μὴ μᾶς ἐνοχλῆτε, διότι θ' ἀναγκασθῶ νὰ σᾶς ἀποπέμψω καὶ τοὺς δύο ἐκ τοῦ συμποσίου. Ἄλλ' εἶνε σωστόν, Ἡρακλῆ, νὰ προκατακληθῇ ὁ Ἀσκληπιὸς ἅψ' οὗ καὶ πρὸ σοῦ ἀπέθανε.

14.

Ἑρμοῦ καὶ Ἀπόλλωνος.

ΕΡ. Διατί σκυθρωπός, Ἀπόλλων;

ΑΠ. Διότι εἶμαι ἀτυχῆς εἰς τὸν ἔρωτα, ὦ Ἑρμῆ.

ΕΡ. Αὐτὸ εἶνε τῶνόντι λυπηρόν· ἀλλὰ εἰς τί δυστυχεῖς; Ἡ μήπως τὸ ἐπεισόδιον τῆς Δάφνης σὲ λυπῇ ἀκόμη;

ΑΠ. Ὅχι, ἀλλ' ἔχασα τὸν Δάκωνα ἔρωμένον μου τὸν υἱὸν τοῦ Οἰδάλου.

ΕΡ. Πῶς, ἀπέθανεν ὁ Ὑάκινθος; Εἶπέ μου.

ΑΠ. Ἐφονεύθη.

ΕΡ. Παρὰ τίνος; Ποῖος ὑπῆρξε τόσοσιν ἀφιλόκαλος ὥστε νὰ φονεύσῃ τὸν ὥραϊον ἐκεῖνον ἔφηδον;

ΑΠ. Ἐγὼ αὐτὸς τὸν ἐφόνευσα.

ΕΡ. Μήπως ἐτρελλάθης, Ἀπόλλων;

ΑΠ. Ὅχι, ἀλλὰ συνέδῃ ἀκούσιον δυστύχημα.

ΕΡ. Πῶς; Θέλω νὰ μάθω λεπτομερείας.

ΑΠ. Ἐγυμνάζετο εἰς τὸν δίσκον καὶ ἐγὼ συνεδίσχευα μετ' αὐτοῦ· ὁ δὲ κατηραμένος ὁ Ζέφυρος ὁ ὁποῖος τὸν ἠγάπα πρὸ πολλοῦ, ἀλλ' ἐπεριφρονεῖτο καὶ δὲν ὑπέφερε τὴν περιφρόνησιν, παρενέβη διὰ νὰ ἐκδικηθῇ. Ὅταν δὲ ἐγὼ ἔρριψα πρὸς τὰ ἐπάνω τὸν δίσκον, αὐτὸς καταπνεύσας ἀπὸ τὸν Ταυγέτον παρέσυρε τὸν δίσκον καὶ τὸν ἔρριψεν εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ νέου, οὕτως ὥστε ἀπὸ τὴν πληγὴν ἐχύθη αἷμα πολὺ καὶ ὁ νέος ἐντὸς ὀλίγου ἀπέθανεν. Ἐγὼ ἐπετέθην ἀμέσως κατὰ τοῦ Ζεφύρου καὶ τὸν κατετόξευσα, φεύγοντα δὲ τὸν κατεδίωξα μέχρι τοῦ ὄρους· τὸν δὲ νέον ἔθαψα κατασκευάσας τάφον εἰς τὰς Ἀμύκλας, ὅπου ὁ δίσκος τὸν ἐφόνευσε· καὶ ἀπὸ τὸ αἷμά του ἐφύτρωσε εἰς τὴν γῆν ἄνθος ὥραιότατον καὶ χαριέστερον ὅλων τῶν ἀνθέων, τὸ ὅποιον μάλιστα ἔχει καὶ γράμματα ἐκφράζοντα τὴν λύπην μου διὰ τὸν νεκρόν. Λοιπὸν σοῦ φαίνεται τώρα παράλογος ἡ λύπη μου;

ΕΡ. Ναί, διότι ἐγνώριζες ὅτι ὁ ἐρωμένος σου ἦτο θνητὸς καὶ δὲν ἔπρεπε νὰ ἀπορῆς διότι ἀπέθανε.

15.

Ἑρμοῦ καὶ Ἀπόλλωνος.

ΕΡ. Δὲν εἶνε ἀκατανόητον, Ἀπόλλων, ὅτι ἐν ᾧ εἶνε χωλὸς καὶ σιδηρουργὸς τὴν τέχνην, ἔχει πάρε: τὰς ὠραιότερας γυναῖ-
κας, τὴν Ἀφροδίτην καὶ τὴν Χάριν;

ΑΠ. Εἶνε ἐξαιρετικὴ ἡ τύχη τοῦ ὁμολογουμένως· ἀλλ' ὅ,τι πρὸ πάντων θαυμάζω εἶνε πῶς ἀνέχονται νὰ συγκοιμῶνται μὲ αὐτὸν καὶ μάλιστα ἔταν τὸν βλέπουν νὰ λούεται ὑπὸ ἰδρῶτος, νὰ σκύπτῃ εἰς τὸ ψυσερὸν καὶ νὰ ἔχῃ τὸ πρόσωπον καταμαυρισμένον ὑπὸ τῆς ἀσβόλης· καὶ ὅμως ἐν ᾧ εἶνε τοιοῦτος τὸν ἀγκαλιάζουν καὶ τὸν φιλοῦν καὶ κοιμῶνται μετ' αὐτοῦ.

ΕΡ. Αὐτὸ καὶ ἐγὼ δὲν χωνεύω καὶ ζηλεύω τὸν Ἥφαιστον. Καὶ σύ, Ἀπόλλων, ἔχε ὠραίαν κόμην, παῖζε κιθάραν καὶ ὑπερφηφανεύου διὰ τὸ κάλλος σου, ὅπως ἐγὼ διὰ τὴν εὐρωστίαν μου καὶ τὴν λύραν· ἔπειτα δὲ ὅταν πηγαίνωμεν νὰ κοιμηθῶμε κοιμώμεθα μόνοι.

ΑΠ. Ἄλλ' ἐγὼ εἶμαι ἐντελῶς ἀτυχῆς εἰς τὸν ἔρωτα· διότι ἐκ τῶν δύο, τοὺς ὁποίους περισσότερον ἠγάπησα, ἡ μὲν Δάφνη τόσον μὲ ἐμίσησε ὥστε ἐπροτίμησε νὰ γείνῃ ξύλον μᾶλλον παρά νὰ μοῦ παραδοθῇ, τὸν δὲ Ὑάκινθον ἐφόνευσα μὲ τὸν δίσκον, καὶ τώρα ἀντὶ ἐκείνων ἔχω μόνον στεφάνους νικῶν.

ΕΡ. Ἐγὼ ἄλλοτε ποτὲ μὲ τὴν Ἀφροδίτην... ἀλλὰ δὲν θέλω νὰ καυχῶμαι.

ΑΠ. Ξέρω, λέγεται μάλιστα ὅτι ἀπὸ ἴσένα ἐγέννησε τὸν Ἑρμαφρόδιτον. Ἄλλ' εἰπέ μου, ἂν γνωρίζῃς, πῶς ἡ Ἀφροδίτη δὲν ζηλεύει τὴν Χάριν ἢ ἡ Χάρις τὴν Ἀφροδίτην;

ΕΡ. Διότι μὲ τὴν Χάριν συναντᾶται εἰς τὴν Αἴηνον, τὴν δὲ Ἀφροδίτην ἔχει εἰς τὸν οὐρανόν. Ἄλλως καὶ ἡ Ἀφροδίτη ἐνδια-

φέρεται διὰ τὸν Ἄρην, αὐτὸν ἀγαπᾷ καὶ ὀλίγον τὴν μέλει διὰ τὸν σιδηρουργόν.

ΑΠ. Καὶ νομίζεις ὅτι τὰ γνωρίζει αὐτὰ ὁ Ἥφαιστος;

ΕΡ. Τὰ γνωρίζει, ἀλλὰ τί δύναται νὰ κάμῃ, ἀφ' οὗ ἔχει ἀντίζηλον ἕνα τοιοῦτον νέον καὶ στρατιωτικόν; Ἀναγκάζεται λοιπὸν νὰ τάνεχεται. Ἀπειλεῖ ἐν τοσούτῳ ὅτι θὰ μηχανευθῇ τρόπον διὰ νὰ τοὺς συλλάβῃ ἐπὶ τῆς κλίνης.

ΑΠ. Δὲν ξέρω, ἀλλὰ θὰ ηὐχόμην νὰ τὴν πάθῃ μᾶλλον αὐτός.

16.

Ἥρας καὶ Λητοῦς.

ΗΡΑ. Εὐγε, Λητώ, ὦραία τέκνα ἐγέννησες εἰς τὸν Δία.

ΛΗΤΩ. Δὲνμποροῦν ὅλες νὰ γεννοῦν τέκνα ὥσάν τὸν δικόν σου τὸν Ἥφαιστον.

ΗΡΑ. Εἶνε μὲν χωλὸς ὁ Ἥφαιστος, ἀλλ' εἶνε χρήσιμος διότι εἶνε τεχνίτης ἄριστος καὶ μᾶς ἐστόλισε τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν Ἀφροδίτην ἐνυμφεύθη, ἡ δὲ Ἀφροδίτη τὸν ὑπεραγαπᾷ. Ἀλλ' ἀπὸ τοὺς δικούς σου ἡ μὲν κόρη εἶνε καθ' ὑπερβολὴν ἀνδρογυναικῆ καὶ ἀρέσκεται νὰ ζῇ εἰς τὰ ὄρη· ἐσχάτως δὲ μετέβη εἰς τὴν Σκυθίαν καὶ ὅλοι γνωρίζουν τί τρώγει, φονεύουσα τοὺς ξένους καὶ μιμουμένη τοὺς Σκύθας, οἱ ὅποιοι εἶνε ἀνθρωποφάγοι· ὁ δὲ Ἀπόλλων προσποιεῖται ὅτι γνωρίζει τὰ πάντα, καὶ νὰ τοξεύῃ καὶ νὰ κιθαρίζῃ, καὶ νὰ ἰατρεύῃ καὶ νὰ μαντεύῃ· ἰδρύσας δὲ ἐργαστήρια μαντικῆς εἰς τοὺς Δελφούς, εἰς τὴν Κλάρων καὶ εἰς τοὺς Διδύμους ἀπατᾷ τοὺς ἐρωτῶντας ἀπαντῶν μὲ ἀκατανόητα καὶ ἀμφίβολα, οὕτως ὥστε νὰ εἶνε ἀκίνδυνα τὰ σφάλματά του. Καὶ ἀποκτᾷ μὲν πλοῦτη ἀπὸ τὰς ἀγυρτείας αὐτάς, διότι πολλοὶ εἶνε οἱ ἀνόητοι καὶ εὐκόλως ἀπατῶμενοι· οἱ νοημονέστεροι ὅμως ἐννοοῦν τὴν ἀπάτην καὶ τὴν ἀγυρτείαν του. Ἀλλὰ πῶς αὐτὸς ὁ μάντις δὲν προέβλεπεν ὅτι θὰ φονεύσῃ μὲ τὸν δίσκον τὸν ἐρω-

μένον του καὶ πῶς δὲν προεμάντευεν ὅτι θὰ τοῦ φύγῃ ἡ Δάφνη καὶ μάλιστα ἐν ᾗ εἶνε τόσον ὥρατος καὶ καλλίκομος ; Δὲν βλέπω λοιπὸν κατὰ τί εἶσαι εὐτυχεστέρα εἰς τὰ παιδιὰ σου ἀπὸ τὴν Νιόβην.

ΛΗΤΩ. Γνωρίζω ὅτι λυπεῖσαι νὰ βλέπῃς μεταξὺ τῶν θεῶν αὐτὰ τὰ τέκνα, τὴν ξενοφόνον καὶ τὸν ψευδομάντιν, καὶ μάλιστα ὅταν ἡ μὲν κόρη ἐπαινῇται διὰ τὸ κάλλος της ὁ δὲ υἱὸς κίθαριζοι εἰς τὸ συμπόσιον καὶ ἀπὸ ὅλους θαυμάζεται.

ΗΡΑ. Μ' ἔκαμες κ' ἐγέλασα, Λητώ. Ἐκεῖνος εἶνε θαυμαστὸς τὸν ὅποιον, ἀν αἱ Μοῦσαι ἤθελον νὰ δικάσουν δικαίως, ἔπρεπε νὰ γδάρῃ ὁ Μαρσύας, ὅστις πραγματικῶς ἐνίκησεν εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς μουσικῆς; Ἀντὶ τοῦτου ἐχάθη ἀδίκως ὁ δυστυχὴς Μαρσύας ἐξαπατηθεὶς. Ἡ δὲ ὥραία σου παρθένος εἶνε τόσον ὥραία, ὥστε ὅταν ἔμαθε ὅτι τὴν εἶδεν ὁ Ἀκταίων, ἐφροδῆθη μήπως ὁ νέος ἐκεῖνος μαρτυρήσῃ τὴν ἀσχημίαν της καὶ ἀπέλυσεν ἐναντίον του τοὺς σκύλους. Παραλείπω ὅτι ἂν ἦτο πραγματικῶς παρθένος δὲν θὰ ἐχρησίμευεν ὡς μαῖα εἰς ἐκείνας ποῦ γεννοῦν.

ΛΗΤΩ. Πολὺ ὑπερηφανεύεσαι, ὦ Ἥρα, διότι εἶσαι σύζυγος καὶ συμβασίλισσα τοῦ Διὸς καὶ ἀφόδως ὑδρίζεις· ἀλλὰ μετ' ὀλίγον θὰ σὲ ἴδω πάλιν νὰ δακρύῃς ὅταν θὰ σὲ ἀφήσῃ διὰ νὰ κατέβῃ εἰς τὴν γῆν μεταμορφωμένος εἰς ταῦρον ἢ κύκνον.

17.

Ἀπόλλωνος καὶ Ἑρμοῦ.

ΑΠ. Τί γελᾷς, ὦ Ἑρμῇ;

ΕΡΜ. Διότι εἶδα πράγματα ἀστειότατα, Ἀπόλλων.

ΑΠ. Εἰπέ μού τα λοιπὸν διὰ νὰ δυνηθῶ καὶ ἐγὼ νὰ γελάσω μαζὶ σου.

ΕΡΜ. Ἡ Ἀφροδίτη συνελήφθη ἐπ' αὐτοφώρῳ μετὸν Ἄρην καὶ ὁ Ἥφαιστος τοὺς ἔδεσε.

ΑΠ. Ὁραῖα· ἀλλὰ πῶς συνέβησαν ὅλα αὐτά;

ΕΡΜ. Ὑποθέτω ὅτι πρὸ πολλοῦ ὁ Ἥφαιστος ἐγνώριζε τὰς σχέσεις των καὶ ἐπεζήτει εὐκαιρίαν νὰ τοὺς πιάσῃ· ἀλλὰ διὰ τὸ ἀσφαλέςτερον ἐτοποθέτησε πλεκτάνην ἀφανῆ περίξ τῆς κλίνης καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν ἐργασίαν του. Ἐπειτα εἰσῆλθεν ὁ Ἄρης, ἀλλ' ἐνῷ ἐνόμιζεν ὅτι διέλαθε πᾶσαν προσοχὴν, τὸν εἶδε ὁ Ἥλιος καὶ τὸ εἶπε πρὸς τὸν Ἥφαιστον. Ὅταν δὲ ἔπεσαν εἰς τὴν κλίνην καὶ ἤρχισαν τὴν ἐργασίαν, εὐρέθησαν ἐντὸς τοῦ δικτύου, εἰς τὸ ὁποῖον περιεπλάκησαν. Τότε παρουσιάσθη ὁ Ἥφαιστος. Καὶ ἡ μὲν Ἀφροδίτη ἡ ὁποία ἦτο γυμνή, κατεντροπιάσθη καὶ δὲν ἤξευρε πῶς νὰ συγκαλυφθῇ· ὁ δὲ Ἄρης κατ' ἀρχὰς μὲν προσεπάθει νὰ διαφύγῃ καὶ ἤλπιζε νὰ σπάσῃ τὰ δεσμά· ἔπειτα ὁμως ἐννοήσας τὸ ἀδύνατον ἤρχισε νὰ παρακαλῇ.

ΑΠ. Λοιπὸν τοὺς ἀπέλυσεν ὁ Ἥφαιστος;

ΕΡΜ. Καθόλου, ἀλλὰ συγκαλέσας τοὺς θεοὺς, ἐπέδειξεν εἰς αὐτοὺς τὸ ἔγκλημα τῆς μοιχείας· ἡ δὲ Ἀφροδίτη καὶ ὁ Ἄρης γυμνοὶ καὶ οἱ δύο, κάτω νεύοντες καὶ συνδεδεμένοι, ἐκοκκίνιζον καὶ τὸ θέαμα μοῦ ἐφάνη τόσῳ εὐχάριστον, ὥς νὰ ἔβλεπα αὐτὸ τὸ ἔργον νὰ τελεῖται ὑπὸ τὰς ὄψεις μου.

ΑΠ. Αὐτὸς δὲ ὁ γύφτος δὲν ἐντρέπεται νὰ ἐπιδεικνύῃ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὴν καταισχύνῃν του;

ΕΡΜ. Ὅχι, ἀλλὰ καὶ ἐγέλα, μὰ τὸν Δία, βλέπων τὴν γυναῖκά του εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν. Ἐγὼ δέ, ἂν θέλῃς τὴν ἀλήθειαν, ἐξήλευα τὸν Ἄρην, διότι ὅχι μόνον ἀπήλαυσε τὴν ὠραιότεραν θεάν, ἀλλὰ καὶ ἐδέσθη μετ' αὐτῆς.

ΑΠ. Λοιπὸν καὶ θὰ ἤθελες νὰ δεθῇς κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον;

ΕΡΜ. Σὺ δὲν θὰ ἤθελες; Νὰ ὅλῃς μόνον τὸ θέαμα καὶ τότε βλέπομεν ἂν δὲν θὰ ἐπιθυμήσῃς νὰ πάθῃς τὰ ἴδια.

18.

Ἡρας καὶ Διός.

ΗΡΑ. Ἐγὼ θὰ ἐντρέπώμην, ὦ Ζεῦ, ἂν εἶχα ἓνα τιοῦτον υἱὸν

θηλυπρεπῇ καὶ μέθυσον, ὁ ὅποιος δένει τὴν κόμην του μετὰ νίαν, συναναστρέφεται δὲ τὸ πλεῖστον γυναικας παράφρονας, τὰς ὁποίας ὑπερβαίνει κατὰ τὴν θηλυπρέπειαν, χορεύει ὑπὸ τὸν ἦχον τυμπάνων, αὐλοῦ καὶ κυμβάλων καὶ πρὸς πάντα ἄλλον ὁμοιάζει μᾶλλον παρὰ πρὸς ἐσὲ τὸν πατέρα του.

ΖΕΥΣ. Καὶ ὅμως αὐτὸς ὁ ὅποιος δένει τὰ μαλλιά του ὅπως αἱ γυναῖκες καὶ εἶνε μαλθακώτερος τῶν γυναικῶν ὑπέταξε τὴν Λυδίαν καὶ τοὺς κατοικοῦντας εἰς τὸν Τρωῶλον κατέστησεν ὑποτελεῖς καὶ τοὺς Θρᾶκας ὑπεδούλωσε. Ἀλλὰ καὶ κατὰ τῶν Ἰνδῶν ἐκστρατεύσας μετὰ τὸ γυναικεῖον τοῦτο στράτευμα, ἐκυρίευσεν τοὺς ἐλέφαντάς των, ὑπέταξε τὴν χώραν καὶ τὸν Βασιλέα, ὅστις ἐπ' ὀλίγον ἀπεπειράθη νὰ ἀντισταθῇ, ἀπήγαγεν αἰχμάλωτον. Καὶ ταῦτα πάντα ἔπραξε χορεύων καὶ ᾄδων, μεταχειριζόμενος θύρσους¹ κισσοπλέκτους, μεθύων, ὡς λέγεις, καὶ ὀργιζῶν. Ἐὰν δὲ κανεὶς ἐπεχείρησεν νὰ τὸν σκώψῃ καὶ νὰ ὑδρίσῃ τὸν τρόπον τῆς ζωῆς του, καὶ τοῦτον ἐτιμώρησεν καὶ ἦ τὸν ἐδέσμευσεν μετὰ κλήματα ἢ τὸν παρέδωκεν εἰς τὴν μητέρα του νὰ τὸν κατασπαράξῃ ὡς μικρὰν ἔλαφον. Βλέπεις πόσον ἀνδρικὰ εἶνε αὐτὰ καὶ ὅχι ἀνάξια τοῦ πατρὸς του. Ἐὰν δὲ συνοδεύωνται μετὰ παιγνίδια καὶ διασκεδάσεις, τόσῳ τὸ καλλίτερον, καὶ μάλιστα ἐὰν σκεφθῇ κανεὶς ὅποιος θὰ εἶνε οὗτος ἂν δὲν πίνῃ, ἀφοῦ μεθυσμένος τοιαῦτα πράττει.

ΗΡΑ. Ὑποθέτω ὅτι θὰ ἐπιδοκιμάζῃς καὶ τὴν ἀνακάλυψίν του, τὸ κλῆμα καὶ τὸν οἶνον, ἐνῶ βλέπεις τί κάμνουν οἱ μεθυσμένοι, ποίας παρεκτροπᾶς καὶ θρασύτητας καὶ πῶς τρελλαίνονται ὑπὸ τοῦ ποτοῦ. Τὸν Ἰκάριον, εἰς τὸν ὅποιον πρῶτον ἔδωκε τὸ κλῆμα, ἐφόνευσαν οἱ συμπόται του μετὰ τὰς ἀξίνας.

ΖΕΥΣ. Δὲν ἔχει σημασίαν· διότι οὔτε ὁ οἶνος οὔτε ὁ Διόνυσος κάμνουν αὐτὰ, ἀλλὰ ἡ ὑπερβολὴ καὶ ἡ ὑπὲρ τὸ μέτρον πό-

1) Ὁ θύρσος ἦτο ῥάβδος εἰς τὴν ὁποίαν περιπλέκετο κισσὸς καὶ κλῆμα, ἀπέληγε δὲ ἐκ τῶν ἄνω εἰς κῶνον πεύκης. Θύρσους ἐκράτουν εἰς τὰς Βακχικὰς τελετάς.

σις τοῦ ἀκράτου οἴνου. Ὅταν ὅμως κανεῖς πίνῃ μετρίως, γίνεται εὐθυμότερος καὶ πλέον εὐχάριστος. Ἐκεῖνο δὲ τὸ ὅποτον ἔπαθεν ὁ Ἰκάριος δὲν θὰ συνέβαινεν ἂν εἰ συμπόται του ἦσαν καλοὶ ἄνθρωποι. Ἀλλὰ σὺ φαίνεται ὅτι ἐξακολουθεῖς νὰ ζηλοτυπῇς καὶ νὰ ἐνθυμῇσαι τὴν Σεμέλην, διὸ καὶ κατηγορεῖς τὸν Διόνυσον διὰ πράγματα τὰ ὅποια εἶνε πρὸς τιμὴν του.

19.

Ἀφροδίτης καὶ Ἑρωτος.

ΑΦΡ. Δὲν μοῦ ἐξηγεῖς, υἱέ μου, διατί τοὺς μὲν ἄλλους θεοὺς ἐνίκησες ὅλους, τὸν Δία, τὸν Ποσειδῶνα, τὸν Ἀπόλλωνα, τὴν Ῥέαν, ἐμὲ τὴν μητέρα σου, μόνον δὲ τὴν Ἀθηνᾶν ἀποφεύγεις καὶ ἐναντίον ἐκείνης ὁ πυρσός σου εἶνε ἄφλογος, κενὴ δὲ βελῶν ἢ φαρέτρα, σὺ δὲ εἶσαι ἄοπλος καὶ ἀνίκανος εἰς τὴν χρῆσιν τῶν ὀπλῶν;

ΕΡΩΣ. Τὴν φοβοῦμαι, μητέρα· διότι εἶνε φοβερά· τὰ μάτια της ἐκπέμπουν ἀστραπὰς καὶ τὸ ἦθος της εἶνε καθ' ὑπερβολὴν ἀνδρικόν· ὁσάκις λοιπὸν ἐντείνω τὸ τόξον καὶ διευθύνωμαι πρὸς αὐτήν, ἐπισείει τὸ λοφίον τοῦ κράνους της καὶ μὲ τρομάζει· τὰ χέρια μου τρέμουν καὶ τὰ τοξεύματά μου ἄστοχοῦν.

ΑΦΡ. Ὁ Ἄρης δὲν ἦτο φοβερώτερος; Καὶ ὅμως τὸν ἀφώπλισες καὶ τὸν ἐνίκησες.

ΕΡΜ. Ἄλλ' ἐκεῖνος ἐκουσίως προσέρχεται καὶ μὲ προσκαλεῖ, ἐνῷ ἡ Ἀθηνᾶ πάντοτε ὑποπτεύει, ὅταν δὲ ἐγὼ ποτε ἐπέταξα πλησίον της κρατῶν τὴν λαμπάδα, ἐάν με πλησιάσῃς, μοῦ εἶπε, μὰ τὸν πατέρα, θὰ σὲ διατρυπήσω μὲ τὸ δοράτιον ἢ θὰ σὲ ἀρπάσω ἀπὸ τὸν πόδα καὶ θὰ σὲ πετάξω εἰς τὸν Τάρταρον ἢ θὰ σὲ διασπαράξω ἢ ἰδίᾳ. Πολλὰς τοιαύτας ἀπειλὰς μοῦ ἔκαμε· εἶνε δὲ καὶ τὸ βλέμμα της ἄγριον καὶ ἐπὶ τοῦ στήθους ἔχει ἓνα πρόσωπον φοβερόν, τὸ ὅποτον ὡς κόμην ἔχει ἐχίδνας καὶ τὸ ὅποτον πρὸ πάντων φοβοῦμαι· τόσον μὲ τρομάζει ὥστε εἶνε ἀδύνατον νὰ μὴ φύγω ὅταν τὸ ἴδω.

ΑΦΡ. Καλά, τὴν Ἀθηνᾶν φοβεῖσαι, ὡς λέγεις, καὶ τὴν Γοργόνα τοῦ στήθους της, ἐν ᾧ δὲν ἐφοβήθης τὸν κεραυνὸν τοῦ Διός. Ἀλλὰ αἱ Μοῦσαι διατί δὲν πληγώνονται ὑπὸ σοῦ καὶ ἀποφεύγουν τὰ βέλη σου; Ἡ μήπως καὶ ἐκεῖναι ἐπισείουν λοφία καὶ Γοργόνας ἐπιδεικνύουν;

ΕΡΩΣ. Τὰς ἐντρέπομαι αὐτάς, μητέρα· διότι εἶνε σεμναὶ καὶ πάντοτε κᾶτι σκέπτονται καὶ εἰς τὸ ἄσμα καταγίνονται καὶ πολλάκις μὲ τέρπουν εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ὥστε νὰ λησμονῶ τὸ τόξον μου.

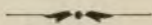
ΑΦΡ. Ἄς ἀφήσωμεν καὶ αὐτάς καθότι εἶνε σεμναί· τὴν δὲ Ἀρτέμιδα διατί δὲν πληγώνεις;

ΕΡΩΣ. Κυρίως διότι δὲν εἶνε εὐκολον νὰ τὴν φθάσω, ἐπειδὴ διαρκῶς τρέχει εἰς τὰ ὄρη· ἔπειτα εἶνε ἤδη ἐρωτευμένη μὲ ἓνα ἰδιαίτερον ἔρωτα.

ΑΦΡ. Ἐρωτα τίνος;

ΕΡΩΣ. Τοῦ κυνηγίου. Ἀγαπᾷ νὰ κυνηγᾷ ἐλάφους καὶ νεβροὺς καὶ τὰ καταδιώκει διὰ νὰ τὰ συλλάβῃ ἢ τὰ τοξεύει καὶ εἰς αὐτὴν τὴν τέρψιν εἶνε ὅλως ἀφωσιωμένη. Ἀλλὰ τὸν ἀδελφόν της μολονότι καὶ αὐτὸς εἶνε τοξότης καὶ τοξεύει μακράν...

ΑΦΡ. Τὰ ξέρω, παιδί μου, πολλάκις τὸν ἐτόξευσες ἐκεῖνον.

ΘΕΩΝ ΚΡΙΣΕΙΣ

20.

Ζεύς, Ἑρμῆς, Ἥρα, Ἀθηνᾶ, Ἀφροδίτη, Πάρις ἢ Ἀλέξανδρος.

ΖΕΥΣ. Ἑρμῆ, λάβε αὐτὸ τὸ μῆλον καὶ πήγαινε εἰς τὴν

Φρυγίαν νὰ εὕρῃς τὸν υἱὸν τοῦ Πριάμου, τὸν βουκόλον, — δια-
τρίβει δὲ ἐπὶ τῆς Ἰδῆς εἰς τὸ Γάργαρον — καὶ εἰπὲ πρὸς αὐτόν,
ὅτι σὲ διατάσσει ὁ Ζεὺς, Πάρι, ἐπειδὴ εἶσαι ὥραιος καὶ γνώστης
εἰς τὸν ἔρωτα, νὰ κρίνῃς ποία ἐκ τῶν θεῶν εἶνε ἡ ὡραιότερα·
τοῦ δὲ ἀγῶνος τὸ ἄθλον θὰ εἶνε τὸ μῆλον τὸ ὁποῖον θὰ λάβῃ
ὅποια νικήσῃ. Καιρὸς δὲ νὰ μεταδῇτε καὶ σεῖς πρὸς τὸν δικα-
στήν. Ἐγὼ ἀποφεύγω νὰ ἐκφράσω γνώμην, διότι ἐξ ἴσου σᾶς
ἀγαπῶ καὶ ἂν ἦτο δυνατόν θὰ ἔδιδα εἰς ὅλας τὰ πρωτεῖα. Ἐὰν
ὅμως δώσω εἰς μίαν τὰ πρωτεῖα τοῦ κάλλους θὰ γείνω μισητὸς
εἰς τὰς ἄλλας. Διὰ τοῦτο δὲν εἶμαι ὁ κατάλληλος ἐγὼ δικαστής·
ὁ δὲ νέος ὁ Φρύξ, πρὸς τὸν ὁποῖον σᾶς παραπέμπω, εἶνε ἐκ βα-
σιλικοῦ γένους καὶ συγγενῆς τοῦ Γανυμήδους τούτου, κατὰ
τᾶλλα δὲ ἀφελῆς καὶ ὀρεσίδιος καὶ εἶνε ἄξιος καὶ νὰ κρίνῃ καὶ νὰ
ἴδῃ παρόμοιον θέαμα.

ΑΦΡ. Ἐγὼ, ὦ Ζεῦ, καὶ αὐτὸν τὸν Μῶμον ἐὰν ὠρίζεις ὡς δι-
καστήν, μὲ θάρρος θὰ ὑπεβαλλόμεν εἰς τὴν κρίσιν. Διότι τί δύ-
ναται νὰ μοῦ νατηγορήσῃ; Ἀλλὰ πρέπει καὶ αὐταὶ ἐδῶ νὰ μὴ
ἔχουν ἀντιρρήσεις διὰ τὸν διαιτητήν.

ΗΡΑ. Οὔτε ἡμεῖς, ὦ Ἀφροδίτη, φοβούμεθα, καὶ ἂν ἀκόμη
ἀνατεθῇ ἡ κρίσις εἰς τὸν Ἀρην τὸν ἰδικόν σου· ἀλλὰ δεχόμεθα
καὶ τὸν Πάριν, ὅστις δῆποτε καὶ ἂν εἶνε.

ΖΕΥΣ. Καὶ σύ, κόρη μου, συμφωνεῖς; Τί λές; Διὰ τί ἀπο-
στρέφεις τὸ πρόσωπον καὶ κοκκινίζεις; Ἀλλ' εἶνε ἴδιον τῶν παρ-
θένων νὰ ἐντρέπωνται εἰς τὰ τοιαῦτα· νεύεις ὅμως ὅτι συγκατα-
τίθεται. Ἀναχωρήσετε λοιπὸν καὶ σᾶς συνιστῶ νὰ μὴ θυμώσετε
ἐναντίον τοῦ διαιτητοῦ ἐκεῖναι ἐξ ὑμῶν αἵτινες θὰ ἡττηθοῦν,
οὔτε νὰ κόμειτε τίποτε κακὸν εἰς τὸν νέον· διότι δὲν εἶνε δυνατόν
νὰ εἰσθε ὅλοι ἐξ ἴσου ὥραϊται.

ΕΡ. Ἄς προχωρήσωμεν κατ' εὐθείαν πρὸς τὴν Φρυγίαν
καὶ ἐγὼ μὲν θὰ προχωρῶ σεῖς δὲ νὰ μὲ ἀκολουθῇτε σιγὰ-σιγὰ
καὶ θάρρος. Γνωρίζω ἐγὼ τὸν Πάριν, εἶνε ὥραιος νέος, ἀγαπᾷ
τὰς γυναῖκας καὶ ἱκανώτατος διὰ νὰ κρίνῃ τοιαῦτα ζητήματα.
Εἶμαι δὲ βέβαιος ὅτι θὰ σᾶς δικάσῃ καλῶς.

ΑΦΡ. Αὐτὸ τὸ ὅποιον λέγεις ὅτι ὁ δικαστὴς εἶνε δίκαιος εἶνε ὑπὲρ ἐμοῦ καὶ μὲ εὐχαριστεῖ. Ἀλλὰ δὲν μοῦ λέγεις εἶνε ἄγαμος ἢ ἔχει γυναῖκα;

ΕΡ. Δὲν εἶνε ἐντελῶς ἄγαμος, ὦ Ἀφροδίτη.

ΑΦΡ. Πῶς εἶπες;

ΕΡ. Φαίνεται ὅτι ἔχει σύνοικον μίαν γυναῖκα ἐκ τῆς Ἰδῆς ἢ ὁποῖα εἶνε ἄρκετὰ καλὴ, ἀλλ' ἀπλοϊκὴ καὶ καθ' ὑπερβολὴν ἀγροϊκός· φαίνεται δὲ ὅτι δὲν τῆς δίδει πολλήν προσοχήν. Ἀλλὰ διατί τὰ ἐρωτᾷς αὐτά;

ΑΦΡ. Ἀπὸ ἀπλὴν περιέργειαν.

ΑΘ. Ἑρμῇ, μεροληπτεῖς εἰς τὴν ἀποστολήν σου, ἄφ' οὗ ὁμιλεῖς ἰδιαιτέρως μὲ αὐτήν.

ΕΡ. Δὲν εἶπαμεν τίποτε σπουδαῖον, ὦ Ἀθηνᾶ, οὔτε ἐναντίον σας, ἀλλὰ μὲ ἠρώτησε ἐὰν εἶνε ὁ Πάρις ἄγαμος.

ΑΘ. Καὶ τί τὴν ἐνδιαφέρει αὐτὸ καὶ πρὸς τί αὐτὴ ἢ περιέργεια;

ΕΡ. Δὲν γνωρίζω· ἄλλως τε λέγει ὅτι ἀσκόπως ἠρώτησε.

ΑΘ. Λαιπὸν ἄγαμος εἶνε;

ΕΡ. Ὅχι, μοῦ φαίνεται.

ΑΘ. Καὶ δὲν μοῦ λέγεις, ἀρέσκεται εἰς τὰ πολεμικὰ καὶ εἶνε φιλόδοξος ἢ εἶνε ἀπλῶς βουκόλος;

ΕΡΜ. Ἀκριβῶς δὲν δύναμαι νὰ σοῦ εἶπω. Ἀλλ' ἐπειδὴ εἶνε νέος δυνάμεθα νὰ εἰκάζωμεν ὅτι ἔχει τοιαύτας φιλοδοξίας καὶ θὰ θέλῃ νὰ εἶνε πρῶτος εἰς τὰς μάχας.

ΑΦΡ. Βλέπεις; Ἐγὼ δὲν θυμόνω οὔτε σὲ κατηγορῶ διότι ὁμιλεῖς ἰδιαιτέρως μὲ αὐτήν. Αἱ μεμφιμοιρίαι δὲν ἀρμόζουν εἰς τὴν Ἀφροδίτην.

ΕΡΜ. Καὶ αὐτὴ σχεδὸν τὰ ἴδια μὲ ἠρώτησε· διὸ μὴ θυμώνης, οὐδὲ νὰ νομίζῃς ὅτι ἡδικήθης διότι ἔδωκα καὶ εἰς αὐτὴν ἅπλως τινὰς ἀπαντήσεις. Ἀλλ' ἐνῷ ὁμιλοῦμεν, ἐπροχωρήσαμεν ἤδη πολὺ κάτω τῶν ἄστρων καὶ σχεδὸν ἐφθάσαμεν εἰς τὴν Φρυγίαν. Ἐγὼ τώρα βλέπω τὴν Ἰδὴν καὶ ὀλόκληρον τὸ Γάργαρον

εὐκρινῶς καὶ ἂν δὲν ἔχω λάθος διακρίνω καὶ αὐτὸν τὸν δικαστὴν
σας τὸν Πάριν.

ΗΡΑ. Ποῦ εἶνε; Ἐγὼ δὲν τὸν βλέπω.

ΕΡΜ. Παρατήρησε ἐκεῖ πρὸς τὰ ἀριστερά, ὅχι εἰς τὴν κορυ-
φὴν τοῦ βουνοῦ, ἀλλ' εἰς τὴν πλευρὰν ἐκεῖ ποῦ εἶνε τὸ σπήλαιον
καὶ ὅπου βλέπεις μίαν ἀγέλην.

ΗΡΑ. Δὲν βλέπω τὴν ἀγέλην.

ΕΡΜ. Τί λέγεις; Δὲν βλέπεις πρὸς τὴν διεύθυνσιν τοῦ δα-
κτύλου μου βῶδια τὰ ὅποια ἐξέρχονται μεταξὺ τῶν βράχων καὶ
ἓνα ἄνθρωπον ὅστις τρέχει πρὸς τὰ κάτω μὲ ποιμενικὴν ῥάβδον
καὶ ἐμποδίζει τὴν ἀγέλην νὰ διασκορπισθῇ;

ΗΡΑ. Βλέπω τώρα, ἂν πραγματικῶς εἶνε ἐκεῖνος.

ΕΡΜ. Ἐκεῖνος εἶνε. Ἐπειδὴ δὲ ἤδη εὐρισκόμεθα πλησίον αὖς
κατέλθωμεν, ἂν θέλετε, καὶ αὖς βαδίσωμεν διὰ νὰ μὴ τὸν τρομά-
ξωμεν ἂν μᾶς ἴδῃ νὰ κατεβοῦμεν αἰφνιδίως ἐκ τοῦ οὐρανοῦ.

ΗΡΑ. Καλὰ λέγεις καὶ οὕτω αὖς πράξωμεν. Καὶ τώρα ποῦ
κατεθήκαμεν, πρέπει σὺ Ἀφροδίτῃ, νὰ προηγηθῇς καὶ νὰ μᾶς
ὁδηγήσης. Εἶνε ἐπόμενον νὰ γνωρίζῃς τὸν τόπον, διότι, ὥς λέγε-
ται, πολλάκις κατέδης ἐδῶ διὰ νὰ συναντᾷς τὸν Ἀγχίσην.

ΑΦΡ. Ὀλίγον μὲ σκοτίζουν αὐτὰ σου τὰ πειράγματα, ὦ
Ἥρα.

ΕΡΜ. Ἐγὼ θὰ σᾶς ὁδηγήσω· διότι ἐγὼ ἔχω διατρίψει εἰς τὴν
Ἰδην ὅταν ὁ Ζεὺς ἐρωτεύετο τὸν νεανίσκον τὸν Φρύγα καὶ πολ-
λάκις ἦλθα ἐδῶ, πεμφθεὶς παρ' ἐκείνου διὰ νὰ κατασκοπεύω τὸ
παιδί· καὶ ὅταν μετεμορφώθῃ εἰς αἶτὸν τὸν συνῶδεα καὶ ὑπε-
βάσταζα τὸν ἐρωμένον, καί, ἂν καλῶς ἐνθυμούμαι, ἀπ' αὐτὴν
ἐδῶ τὴν πέτραν τὸν ἀνήρπασεν. Ὁ Γανυμήδης ἐκάθητο ἐδῶ καὶ
ἐσφύριζε πρὸς τὰ πρόβατά του· ὁ δὲ Ζεὺς κατέδῃ ἑξαφνα ἐκ τῶν
ὀπισθεν καὶ ἐλαφρὰ-ἐλαφρὰ τὸν περιέβαλλε μὲ τοὺς ὄνυχάς του,
ἐπῆρεν εἰς τὸ ῥάμφος του τὸ σκιάδιον, τὸ ὅποσον εἶχε ἐπὶ τῆς κε-
φαλῆς τὸ παιδίον καὶ ἀνύψωσεν εἰς τὸν ἄερα τὸν παῖδα, ὁ ὅποιος
ταραγμένος ἔστρεφε πρὸς αὐτὸν τὸ πρόσωπον. Τότε καὶ ἐγὼ
ἐπῆρα τὴν φλογέραν· διότι ἐκ τοῦ φόβου ὁ μικρὸς τὴν ἀφῆκε...

Ἄλλ' ἐπλησιάσαμεν εἰς τὸν διαιτητὴν, ὥστε ἄς τὸν χαιρετίσωμεν. Γεῖά σου, βουκόλε.

ΠΑΡ. Γεῖά σου καὶ σύ, παλληκάρι. Τί θέλεις εἰς αὐτὰ τὰ μέρη καὶ με αὐτὲς τίς γυναῖκες; Διότι δὲν μοῦ φαίνονται ὅτι εἶνε γιὰ νὰ γυρίζουν στὰ βουνά· εἶνε τόσον ὠμορφες.

ΕΡΜ. Δὲν εἶνε γυναῖκες, ὦ Πάρι, ἀλλ' ἔχεις ἐνώπιόν σου τὴν Ἥραν, τὴν Ἀθηνᾶν καὶ τὴν Ἀφροδίτην, ἐγὼ δὲ εἶμαι ὁ Ἑρμῆς ἀπεσταλμένος τοῦ Διός. Ἀλλὰ διατί τρέμεις καὶ ὠχριαῖς; Μὴ φοβῆσαι τίποτε κακόν· ὁ Ζεὺς προστάζει νὰ γείνης κριτὴς τοῦ κάλλους αὐτῶν. Ἐπειδὴ, λέγει, εἶσαι καὶ ὁ ἴδιος ὥρατος καὶ γνώστης εἰς τὰ ἔρωτικά, σοῦ ἀναθέτει τὴν κρίσιν, τοῦ δὲ διαγωνισμοῦ τὸ βραβεῖον θὰ μάθης ἅμα ἀναγνώσης τὴν ἐπιγραφὴν τοῦ μήλου.

ΠΑΡΙΣ. Φέρε νὰ ἴδω. Ἡ *Καλή*, γράφει, *ἄς τὸ λάβῃ*. Ἀλλὰ πῶς ἐγὼ ὁ ὅποῖος εἶμαι θνητὸς καὶ ἀγροῖκος θὰ δυνηθῶ, ἀφέντη Ἑρμῆ, νὰ γείνω κριτὴς τοιοῦτων θεαμάτων ἀνωτέρων τῆς πείρας ἑνὸς βουκόλου; Εἰς τοιαῦτα ζητήματα κατὰλληλοι νὰ κρίνουν εἶνε μᾶλλον οἱ ἀβροδίαῖτοι καὶ ὅσοι κατοικοῦν εἰς τὰς πόλεις. Ἐγὼ εἰμπορῶ νὰ κρίνω μεταξὺ αἰγῶν καὶ δαμάλεων ποῖα εἶνε ἡ καλλιτέρα· ἀλλ' αὐταὶ ἐδῶ εἶνε ὅλαι ἐξ ἴσου ὥραται καὶ εἶνε δύσκολον ν' ἀποσπάσῃ κανεὶς τὸ βλέμμα του ἀπὸ τὴν μίαν καὶ νὰ τὸ στρέψῃ εἰς τὴν ἄλλην. Εὐκόλως δὲν παραιτεῖται, ἀλλ' ὅπου πέσῃ τὸ βλέμμα τοῦ κατὰ πρῶτον, ἐκεῖ καὶ μένει καὶ αὐτὸ θεωρεῖ τὸ καλλίτερον· καὶ ἂν στραφῇ εἰς ἄλλο, ἐκεῖνο πάλιν βλέπει ὡς τὸ ὠραιότερον καὶ εἰς αὐτὸ προσηλοῦται καὶ δεσμεύεται. Τὸ κάλλος αὐτῶν τόσον μὲ κατεκυρίευσεν, ὥστε λυποῦμαι διότι δὲν δύναμαι ὅπως ὁ Ἄργος νὰ βλέπω δι' ὅλου μου τοῦ σώματος. Νομίζω δὲ ὅτι ὀρθῶς θα δικάσω ἂν δώσω εἰς ὅλας τὸ μῆλον· διότι ἔχω ὑπ' ὄψιν καὶ ὅτι αὐτὴ μὲν εἶνε τοῦ Διὸς ἀδελφὴ καὶ σύζυγος, αἱ δὲ ἄλλαι δύο θυγατέρες καὶ τοῦτο δυσκολεύει ἀκόμη περισσότερο τὴν κρίσιν.

ΕΡΜ. Ἐκεῖνο τὸ ὅποιον γνωρίζω εἶνε ὅτι δὲν δύνασαι νὰ παρακούσης τὴν διαταγὴν τοῦ Διός.

ΠΑΡΙΣ. Τότε θὰ σὲ παρακαλέσω, ὦ Ἑρμῆ, νὰ τὰς πείσης νὰ μὴ θυμώσουν αἱ δύο ποῦ θὰ νικηθοῦν, καὶ μόνον εἰς τῶν ὀφθαλμῶν μου τὴν ἀτέλειαν ν' ἀποδώσουν τὸ ἀποτέλεσμα.

ΕΡΜ. Παραδέχονται τὸν ὅρον· καὶρὸς δὲ τώρα νὰ κάμῃς ὅ,τι θὰ κάμῃς.

ΠΑΡΙΣ. Θὰ προσπαθήσωμεν. Ἐπὶ τέλους τί ἔχω νὰ φοβηθῶ; Ἀλλὰ προηγουμένως θέλω νὰ μάθω, ἀρκεῖ νὰ τὰς ἴδω ὅπως εἶνε ἢ καὶ θὰ ἐκδυθοῦν διὰ νὰ γείνῃ ἀκριβὴς ἡ ἐξέτασις;

ΕΡΜ. Αὐτὸ ἐξαρτᾶται ἀπὸ σὲ τὸν κριτὴν καὶ διάταξε νὰ γείνῃ ὅ,τι θέλεις.

ΠΑΡΙΣ. Ὅ,τι θέλω; Γυμνάς θέλω νὰ τὰς ἴδω.

ΕΡΜ. Ἐκδυθῆτε, καὶ σὺ παρατήρησέ τας· ἐγὼ δὲ παραμερίζω.

ΗΡΑ. Καλά, Πάρι· καὶ ἐγὼ πρώτη θὰ ἐκδυθῶ διὰ νὰ μάθῃς ὅτι δὲν ἔχω μόνον τὰς ὠλένας λευκάς, οὔτε ὑπερφηφανεύομαι μόνον διότι εἶμαι βοῶπις, ἀλλὰ τὰ ἔχω ὅλα ἐξ ἴσου ὥραϊα.

ΠΑΡΙΣ. Ἐκδύσου καὶ σὺ, Ἀφροδίτη.

ΑΘ. Μὴ τὴν ἐκδύσης, ὦ Πάρι, πρὶν ἀποβάλλῃ τὸν κεστόν της — διότι εἶνε μάγισσα — διὰ νὰ μὴ σὲ μαγεύσῃ με αὐτόν. Ἀλλ' ἔπρεπε νὰ μὴ ἔλθῃ τόσον στολισμένη καὶ με τόσα χρώματα πασαλειμμένα ὥς νὰ ἦτο ἀληθινὴ πόρνη, ἀλλὰ νὰ δείξῃ τὸ κάλλος της γυμνόν.

ΠΑΡΙΣ. Καλὰ λέγουν διὰ τὸν κεστόν καὶ βγάλε τον.

ΑΦΡ. Διὰ τί καὶ σὺ, ὦ Ἀθηνᾶ, δὲν ἀποβάλλεις τὴν περικεφαλαίαν καὶ δὲν παρουσιάζεις γυμνὴν τὴν κεφαλὴν, ἀλλ' ἐπισείεις τὸ λοφίον καὶ φοβίζεις τὸν δικαστὴν; Ἡ φοβᾶσαι μήπως κάμουν κακὴν ἐντύπωσιν τὰ γαλανὰ σου μάτια βλεπόμενα χωρὶς τὸ φοβερόν τὸ ὁποῖον τοὺς δίδει ἡ περικεφαλαία;

ΑΘ. Ἴδού, ἀφοῦ τὸ θέλεις ἀπέβαλα τὴν περικεφαλαίαν.

ΑΦΡ. Σοῦ γίνεται ἡ χάρις καὶ διὰ τὸν κεστόν.

ΗΡΑ. Ἄς ἐκδυθῶμεν.

ΠΑΡΙΣ. ὦ Ζεῦ παντοδύναμε, τί βλέπω, τί κάλλη, τί τρέλλα.

Πῶς λάμπει τὸ ἡγεμονικὸν καὶ ἡ σοβαρότης εἰς τὰ κάλλη αὐτῆς τῆς παρθένου, τὰ ὅποια εἶνε ἀληθῶς ἄξια τοῦ Διὸς· πόσον δὲ τῆς ἄλλης τὸ βλέμμα εἶνε γοητευτικὸν καὶ πόσον τὸ μειδιάματός της εἶνε γλυκὺ καὶ ἐλκυστικόν. Ἀ! ἡ εὐτυχία μου εἶνε ὑπερβολική. Ἀλλ' ἂν θέλετε πρέπει νὰ σᾶς ἴδω καὶ κάθε μίαν ἰδιαιτέρως, διότι τώρα εἶμαι εἰς ἀμφιβολίαν καὶ δὲν δύναμαι νὰ σταματήσω εἰς μίαν τὸ βλέμμα μου, διότι μοῦ τὸ ἀποσπᾶτε συγχρόνως ὅλοι.

ΑΦΡ. Ἄς γείνη καὶ αὐτό.

ΠΑΡΙΣ. Ἀπομακρυνθῆτε λοιπὸν αἱ δύο· σὺ δὲ Ἥρα μείνε.

ΗΡΑ. Θὰ μείνω καὶ ὅταν μὲ ἴδῃς μὲ ἀκρίθειαν πρέπει νὰ λάβῃς ὑπ' ὄψιν καὶ τί ἔχεις νὰ κερδίσῃς ἀπὸ τὴν εὐνοίαν τὴν ἰδικήν μου, διότι ἐάν, ὦ Πάρι, μὲ ἀναγνωρίσῃς ὡς τὴν ὠραιότεραν, θὰ γείνης κύριος τῆς Ἀσίας ὅλης.

ΠΑΡΙΣ. Ἀ! ἐγὼ μὲ δῶρα δὲν δικάζω. Ἀλλὰ πῆγαινε καὶ θὰ γείνη ὅ,τι μοῦ φανῇ ὀρθόν. Ἐλα τώρα σὺ, Ἀθηνᾶ.

ΑΘ. Ἴδου ἐγώ. Καὶ ἂν, ὦ Πάρι, μὲ ἀνακηρύξῃς πρώτην, ποτὲ δὲν θὰ ἐπιστρέφῃς νικημένος ἀπὸ μάχην, ἀλλὰ πάντοτε θὰ θριαμβεύῃς. Θὰ σὲ καταστήσω πολεμιστὴν καὶ νικηφόρον.

ΠΑΡΙΣ. Δὲν ἔχω ἀνάγκην ἀπὸ νίκας, ὦ Ἀθηνᾶ, διότι ὡς βλέπεις ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐπικρατεῖ εἰρήνη εἰς τὴν Φρυγίαν καὶ τὴν Λυδίαν καὶ οὐδεὶς ἐχθρεύεται τοῦ πατρός μου τὴν ἐξουσίαν. Ἀλλὰ μὴ φοβῆσαι· διότι καὶ χωρὶς νὰ μὲ δωροδοκήσῃς δὲν ἀδικηθῇς. Ἀλλ' ἐνδύσου τώρα καὶ φόρεσε τὴν περικεφαλαίαν· διότι ἀρκετὰ εἶδα. Καιρὸς νὰ ἔλθῃ ἡ Ἀφροδίτη.

ΑΦΡ. Ἴδου ἐγὼ πλησίον σου καὶ παρατήρησέ με λεπτομερῶς, χωρὶς νὰ παραβλέψῃς τὸ παραμικρόν, ἀλλὰ νὰ ἐξετάσῃς μὲ ὑπομονὴν ἐκάστην λεπτομέρειαν. Καὶ ἂν θέλῃς, καλέ μου, ἀκουσε καὶ τὰ ἐξῆς· Ἐγὼ πρὸ πολλοῦ βλέπουσα νὰ εἶσαι νέος καὶ ὠραῖος, ὅμοιον τοῦ ὁποίου ἀμφιβάλλω ἂν ἔχῃ ἄλλον ἢ Φρυγία, ἐθαύμαζα μὲν τὸ κάλλος σου, σὲ ἐμεμφόμην ὅμως διότι δὲν ἀφίνεις αὐτοὺς τοὺς βράχους διὰ νὰ ζῇς εἰς πόλιν, ἀλλὰ ψθείρεις τὸ κάλλος σου εἰς τὴν ἐρημίαν. Διότι τί ἀπόλαυσιν ἔχεις εἰς τὰ

ὄρη καὶ τί ἐννοοῦν ἀπὸ τὰ κάλλη σου τὰ βώδια, τὰ ὅποια βόσκεις; Ἐπρεπε ἤδη νὰ εἶσαι νυμφευμένος, ὅχι ὁμῶς χωρικήν γυναῖκα καὶ ἀγροῖκον, ὅπως εἶνε αἱ γυναῖκες τῆς Ἰδης, ἀλλὰ κάποιαν ἐκ τῆς Ἑλλάδος, ἀπὸ τὸ Ἄργος ἢ ἀπὸ τὴν Κόρινθον ἢ Λάκαιναν, ὅποια εἶνε ἡ Ἑλένη, νέα καὶ ὠραία καὶ κατ' οὐδὲν κατωτέρα μου, καί, τὸ σπουδαιότερον φιλήδονος. Ἐκείνη καὶ μόνον ἂν σὲ ἴδῃ εἶμαι βεβαία ὅτι θὰ ἐγκαταλείψῃ τὰ πάντα, θὰ σοῦ παραδοθῇ, θὰ σὲ ἀκολουθήσῃ καὶ θὰ μείνῃ μαζί σου. Ἐξάπαντος καὶ σὺ κάτ'ι θὰ ἔχῃς ἀκούσῃ περὶ αὐτῆς.

ΠΑΡΙΣ. Τίποτε, ὦ Ἀφροδίτη, καὶ εὐχαρίστως θὰ σὲ ἤκουα τώρα νὰ μοῦ διηγηθῇς περὶ αὐτῆς.

ΑΦΡ. Εἶνε θυγάτηρ τῆς Λήδας, τῆς ὠραίας γυναικός, διὰ τὴν ἀγάπην τῆς ὁποίας ὁ Ζεὺς μετεμορφώθη εἰς κύκνον.

ΠΑΡΙΣ. Καὶ δὲν μοῦ λέγεις πῶς εἶνε ἡ μορφή της;

ΑΦΡ. Εἶνε λευκή, ὅπερ ἐπόμενον ἀφ' οὗ ἐγεννήθη ἐκ κύκνου, καὶ ἄδρ' ἀφ' οὗ ἐκυφορήθη ἐντὸς αὐτοῦ, φαινομηρὶς καὶ ἡσχημένη εἰς τὴν πάλην καὶ τόσον περιπόθητος ὥστε καὶ πόλεμος δι' αὐτὴν ἐγείνε, ὅταν ὁ Θησεὺς τὴν ἤρπασεν ἀνήλικον ἀκόμῃ. Ἀλλὰ καὶ ὅταν ἐφθασεν εἰς ἀκμὴν ἡλικίας ὅλοι οἱ πρῶτοι τῶν Ἑλλήνων τὴν ἐξήτησαν εἰς γάμον, ἐπροτιμήθη δὲ ὁ Μενέλαος, ὁ ἐκ τῶν Πελοπιδῶν. Ἐὰν λοιπὸν θέλῃς, ἐγὼ θὰ τὰ καταφέρω νὰ γείνῃ σύζυγός σου.

ΠΑΡΙΣ. Τί λές; ἡ πανδρεμμένη;

ΑΦΡ. Ἐσὺ εἶσαι νέος καὶ χωρικός καὶ δὲν καταλαμβάνεις, ἀλλ' ἐγὼ γνωρίζω πῶς θὰ τὰ καταφέρω.

ΠΑΡΙΣ. Πῶς; διότι θέλω καὶ ἐγὼ νὰ γνωρίζω.

ΑΦΡ. Σὺ θὰ ταξειδεύσῃς διὰ νὰ ἴδῃς τάχα τὴν Ἑλλάδα· καὶ ὅταν θὰ φθάσῃς εἰς τὴν Λακεδαίμονα θὰ σὲ ἴδῃ ἡ Ἑλένη, ἔπειτα δὲ εἶνε ἔργον ἰδικόν μου πῶς θὰ σὲ ἀγαπήσῃ καὶ πῶς θὰ σὲ ἀκολουθήσῃ.

ΠΑΡΙΣ. Αὐτὸ μοῦ φαίνεται ἀπίστευτον· πῶς θ' ἀφήσῃ τὸν ἄνδρα της καὶ θὰ θελήσῃ νὰ φύγῃ μὲ ἓνα βάρβαρον καὶ ξένον.

ΑΦΡ. Δι' αὐτὸ μὴ σὲ μέλη. Ἔχω δύο ὠραίους υἱούς, τὸν Ἰμερον καὶ τὸν Ἑρωτα, καὶ εἰς αὐτοὺς θὰ σὲ παραδῶσω νὰ σοῦ γείνουν ὀδηγοί· καὶ ὁ μὲν Ἑρως θὰ εἰσδύσῃ ὀλόκληρος εἰς τὴν καρδίαν της καὶ θὰ τὴν ἀναγκάσῃ νὰ σὲ ἐρωτευθῇ, ὁ δὲ Ἰμερος θὰ σὲ περιβάλλῃ τοιοῦτοτρόπως ὥστε νὰ σὲ καταστήσῃ ποθητὸν καὶ ἐράσμιον. Θὰ εἶμαι καὶ ἐγὼ ἐκεῖ, θὰ παρακαλέσω δὲ καὶ τὰς Χάριτας ν' ἀκολουθοῦν, διὰ νὰ φροντίσωμεν ὅλοι νὰ τὴν πείσωμεν.

ΠΑΡΙΣ. Δὲν γνωρίζω πῶς θὰ τελειώσουν ὅλα αὐτά, ὦ Ἀφροδίτη· τοῦτο εἶνε βέβαιον ὅτι ἀπὸ τῶρα εἶμαι ἐρωτευμένος μὲ τὴν Ἑλένην καὶ δὲν γνωρίζω πῶς μοῦ φαίνεται ὅτι καὶ τὴν βλέπω καὶ ταξειδεύω εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ἐπισκέπτομαι τὴν Σπάρτην καὶ ἐπιστρέφω μὲ τὴν γυναῖκα καὶ λυποῦμαι διότι δὲν τὰ κάνω αὐτά ὅλα τὸ ταχύτερον.

ΑΦΡ. Μὴ ἐρωτευθῇς, ὦ Πάρι, πρὶν ἢ ἀνταμείψῃς μὲ τὴν κρίσιν σου ἐμὲ τὴν προξενήτριαν καὶ παράνυμφον· διότι πρέπει καὶ ἐγὼ νὰ παρίσταμαι νικηφόρος καὶ νὰ ἐορτάσωμεν συγχρόνως καὶ τοὺς γάμους καὶ τὰ ἐπινίκια. Δύνασαι νὰ ἀγοράσῃς τὰ πάντα, τὸν Ἑρωτα, τὸ κάλλος καὶ τὸν γάμον μόνον μὲ αὐτὸ τὸ μῆλον.

ΠΑΡΙΣ. Φοβοῦμαι μήπως μὲ λησμονήσῃς μετὰ τὴν κρίσιν.

ΑΦΡ. Θέλεις νὰ σοῦ ὀρκισθῶ;

ΠΑΡΙΣ. Ὅχι, ἀλλὰ νὰ μοῦ ὑποσχεθῇς πάλιν.

ΑΦΡ. Σοῦ ὑπόσχομαι λοιπὸν νὰ σοῦ παραδῶσω σύζυγον τὴν Ἑλένην, νὰ σὲ ἀκολουθήσῃ καὶ νὰ ἔλθετε εἰς τὰ πατρικά σου εἰς τὴν Ἰλίον, θὰ παρίσταμαι δὲ καὶ θὰ συμπράξω εἰς ὅλα.

ΠΑΡΙΣ. Θὰ παραλάβῃς καὶ τὸν Ἑρωτα, τὸν Ἰμερον καὶ τὰς Χάριτας;

ΑΦΡ. Βέβαια, ἐκτὸς δὲ τούτων καὶ τὸν Πόθον καὶ τὸν Ὑμέναιον.

ΠΑΡΙΣ. Λοιπὸν, μὲ αὐτὴν τὴν συμφωνίαν σοῦ δίδω τὸ μῆλον καὶ μὲ αὐτὴν τὴν συμφωνίαν λάβε το.

21.

"Αρεῶς καὶ Ἑρμοῦ.

ΑΡΗΣ. Ἦκουσες, ὦ Ἑρμῇ, τὰ ἀπειλητικὰ καὶ ἀπίθανα καυχήματα τοῦ Διός; «Ἐάν θελήσω¹, εἶπε, νὰ κρεμάσω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀλυσίδα εἰς τὴν ὅποιαν νὰ πιασθῇτε σεῖς καὶ νὰ προσπαθῇτε νὰ μὲ σύρατε κάτω, δὲν θὰ τὸ κατορθώσετε καὶ ἄδικα θὰ κοπιᾶσετε. Ἐάν δὲ ἐγὼ θελήσω νὰ σᾶς σύρω ἐπάνω, ὅχι μόνον σᾶς, ἀλλὰ καὶ τὴν γῆν ὁμοῦ καὶ τὴν θάλασσαν θὰ ἀνυψῶ εἰς τὸν ἀέρα». Ἦκουσες δὲ καὶ τᾶλλα ποῦ εἶπε. Ἀλλ' ἐγὼ ὅτι μὲν εἶνε καλλίτερος καὶ ἰσχυρότερος ἐνὸς ἐκάστου ἐξ ἡμῶν δὲν τὸ ἀρνοῦμαι, δὲν δύνῃμαι ὅμως νὰ παραδεχθῶ ὅτι εἶνε ἱκανὸς νὰ ὑπερνήκησῃ τὴν ἀντίστασιν τῶσων καὶ μάλιστα ἂν εἰς τὸ βάρος μας προστεθῇ ἡ γῆ καὶ ἡ θάλασσα.

ΕΡΜ. Πρόσεχε τὰ λόγια σου, ὦ Ἀρη. Εἶνε ἐπικίνδυνον νὰ λέγῃς τοιαῦτα πράγματα καὶ εἶνε φόβος μήπως ἡ φλυαρία σου μᾶς προξενήσῃ συμφοράς.

ΑΡΗΣ. Νομίζεις ὅτι δύνῃμαι νὰ εἶπω πρὸς ὅλους τοιαῦτα πράγματα; Τὰ λέγω μόνον πρὸς σὲ τὸν ὅποιον γνωρίζω ἐχέμενον. Ἀλλ' ἐκεῖνο τὸ ὅποιον μοῦ ἐφάνη πρὸ πάντων γελοῖον, ἐν ᾧ ἤκουα τὰ καυχήματα τοῦ Διός, δὲν δύνῃμαι νὰ μὴ σοῦ τὸ εἶπω. Ἐνθυμήθηκα ὅτι πρὸ ὀλίγου καιροῦ, ὅτε ὁ Ποσειδῶν, ἡ Ἥρα καὶ ἡ Ἀθηνᾶ ἐπανεστάτησαν καὶ ἐσχεδιάζαν νὰ τὸν συλλάβουν καὶ τὸν δεσμεύσουν, τὰ εἶχε χάσει ἀπὸ τὸν φόβον του· καὶ ἦσαν τρεῖς μόνον ἐκεῖνοι· ἐάν δὲ ἡ Θέτις δὲν τὸν ἐλυπεῖτο καὶ ἐκάλει εἰς βοήθειαν τὸν Βριάρεων τὸν Ἑκατόγχειρα, ἴσως θὰ ἐδένετο ὁμοῦ μὲ τὸν κεραυνὸν καὶ τὴν βροντὴν του. Ἡ ἀνάμνησις αὐτοῦ τοῦ περιστατικοῦ παρ' ὀλίγον νὰ μὲ κάμῃ νὰ γελάσω διὰ τὰ μεγάλα του λόγια.

1) Ὑπαινιγμὸς εἰς λεγόμενα ὑπὸ τοῦ Διὸς εἰς τὴν Ἰλιάδα. Η. V. 3.

ΕΡΜ. Σιωπή σοῦ λέγω, διότι καὶ διὰ σέ ποῦ τὰ λέγεις αὐτὰ εἶνε κίνδυνος, καὶ δι' ἐμέ ποῦ τάκούω.

22.

Πανὸς καὶ Ἑρμοῦ.

ΠΑΝ. Χαῖρε, πατέρα μου Ἑρμῇ.

ΕΡΜ. Χαῖρε. Ἀλλὰ πῶς εἶμαι πατέρας σου ἐγώ;

ΠΑΝ. Δὲν εἶσαι σὺ ὁ Κυλλήνιος Ἑρμῆς;

ΕΡΜ. Μάλιστα. Πῶς λοιπὸν εἶσαι υἱός μου;

ΠΑΝ. Εἶμαι νόθος, γεννηθεὶς ἐκ τῶν ἐρώτων σου.

ΕΡΜ. Μὰ τὸν Δία, κάποιος ἴσως τράγος θὰ ἐμοίχευσεν αἶγα· διότι πῶς δύνασαι νὰ εἶσαι δικός μου ἀφοῦ ἔχεις κέρατα καὶ τοιαύτην μύτην καὶ γένεια πυκνὰ καὶ πόδια διχαλωτά, ὅπως τοῦ τράγου, καὶ οὐράν;

ΠΑΝ. Ὅσον περισσότερον ἐμπαίζεις ἐμέ τὸν υἱόν σου, πατέρα, καὶ μὲ παριστᾷς γελοῖον, τόσον περισσότερον γελωτοποιεῖς τὸν ἑαυτόν σου, ποῦ κάνεις τοιαῦτα τέκνα. Ἐγὼ τί πταίω;

ΕΡΜ. Καὶ ποία λέγεις ὅτι ἦτο ἡ μητέρα σου; Ἡ μήπως ἐγὼ κατὰ λάθος ἐμοίχευσα καμμίαν αἶγα;

ΠΑΝ. Ὅχι αἶγα, ἀλλὰ νὰ θυμηθῇς ἂν ποτε ἐδίασες εἰς τὴν Ἀρκαδίαν μίαν κόρην ἐλευθέραν. Τί δαγκάνεις τὸν δάκτυλόν σου καὶ ἀναζητεῖς εἰς τὰς ἀναμνήσεις σου καὶ δὲν δύνασαι νὰ θυμηθῇς; Ἐννοῶ τὴν Πηνελόπην τοῦ Ἰκαρίου.

ΕΡΜ. Καὶ τί ἔπαθεν ἐκείνη καὶ ἀντὶ νὰ σέ κάμῃ ὅμοιον πρὸς ἐμέ, σέ ἔκαμε τραγοειδῆ;

ΠΑΝ. Θὰ σοῦ εἴπω ὅ,τι μοῦ διηγῆθη ἐκείνη. Ὅταν μὲ ἔστειλεν εἰς τὴν Ἀρκαδίαν παιδί μου, μοῦ εἶπε, μητέρα σου εἶμαι ἐγὼ ἡ Πηνελόπη ἀπὸ τὴν Σπάρτην, ὁ δὲ πατέρας σου μάθε ὅτι εἶνε θεός, ὁ Ἑρμῆς ὁ υἱὸς τῆς Μαίας καὶ τοῦ Διός. Νὰ μὴ λυπηθῇς δὲ διότι ἔχεις κέρατα καὶ σκέλη τράγου, διότι ὅταν συνευρίσκετο μὲ ἐμέ ὁ πατέρας σου ἤρχετο μεταμορφωμένος εἰς τράγον διὰ νὰ κρύπτεται, καὶ διὰ τοῦτο ἐγεννήθης ὅμοιος μὲ τράγον.

ΕΡΜ. Μὰ τὸν Δία, ἐνθυμοῦμαι ὅτι ἕκαμα κάτι τοιοῦτον. Ἐγὼ λοιπὸν ὁ ὑπερῆφανεύομενος διὰ τὸ κάλλος μου, ὁ ὅποτος εἶμαι ἀκόμῃ ἀγένειος, θὰ ὀνομάζωμαι πατέρας σου καὶ θὰ γελᾷ ὁ κόσμος διὰ τὴν εὐτεχνίαν μου ;

ΠΑΝ. Καὶ ὅμως δὲν θὰ σ' ἐντροπιάσω, πατέρα· διότι εἶμαι μουσικὸς καὶ σφυρίζω δυνάτ'· καὶ ὁ Διόνυσος χωρὶς ἐμέ δὲν δύναται νὰ κάμῃ τίποτε καὶ μὲ ἔχει φίλον καὶ σύντροφον καὶ ἀρχηγὸν τοῦ χοροῦ του. Ἀλλὰ καὶ ἂν ἴδῃς τὰ ποίμνια τὰ ὅποια ἔχω εἰς τὴν Τεγέαν καὶ εἰς τὸ Παρθένιον, πολὺ θὰ εὐχαριστήθῃς. Ἐξουσιάζω δὲ καὶ τὴν Ἀρκαδίαν ὅλην. Ἀλλὰ καὶ μὲ τοὺς Ἀθηναίους συνεμάχησα ἄλλοτε καὶ τόσον ἠνδραγάθησα, ὥστε καὶ ὡς βραβεῖον μοῦ ἐδόθη τὸ ὑπὸ τὴν Ἀκρόπολιν σπήλαιον. Ἐὰν ἔλθῃς εἰς τὰς Ἀθήνας θὰ μάθῃς πόσῃν φήμῃν ἔχει ἐκεῖ τὸ ὄνομα τοῦ Πανός.

ΕΡΜ. Δὲν μοῦ λέγεις εἶσαι πχνδρεμμένος, ὦ Πάν ; Αὐτὸ νομίζω εἶνε τὸ ὄνομά σου.

ΠΑΝ. Ὅχι, πατέρα, διότι εἶμαι πολὺ ἐπιρρεπὴς εἰς τὰς ἀπολαύσεις τοῦ ἔρωτος καὶ δὲν μοῦ ἀρέσει νὰ ἔχω μόνον μίαν.

ΕΡΜ. Μὲ τὰς αἵγας λοιπὸν τὸ κάνεις ;

ΠΑΝ. Σκῶπτέ με ὅσον θέλεις, ἀλλ' ἐγὼ ἔχω τὴν Ἥχῳ καὶ τὴν Πίτυν καὶ ὅλας τὰς Μαινάδας τοῦ Διονύσου καὶ εἶμαι περιζήτητος δι' αὐτάς.

ΕΡΜ. Ξέρεις, παιδί μου, ποῖα εἶνε ἡ πρώτη χάρις ποῦ θὰ σοῦ ζητήσω ;

ΠΑΝ. Διάταξε, πατέρα, καὶ βλέπομε.

ΕΡΜ. Νὰ μὲ πλησιάξῃς καὶ νὰ μοῦ φέρεσαι ὡς φίλος, ἀλλὰ πατέρα πρόσεξε νὰ μὴ μὲ ὀνομάσῃς ἐπὶ παρουσίᾳ ἄλλων.

23.

Ἀπόλλωνος καὶ Διονύσου.

ΑΠ. Πῶς συμβαίνει, ὦ Διόνυσε, νὰ εἶνε ὁμομήτριοι ἀδελφοὶ ὁ

Ἔρως, ὁ Ἑρμαφρόδιτος καὶ ὁ Πρίαπος καὶ νὰ εἶνε τόσοι ἀνόμοιοι κατὰ τὴν μορφήν καὶ τὰς διαθέσεις; Ὁ μὲν Ἔρως εἶνε ὡραιότατος καὶ τοξότης καὶ ἔχει τόσῳ μεγάλῃν δύναμιν ὥστε τοὺς πάντας ὑποτάσσει, ὁ δὲ Ἑρμαφρόδιτος εἶνε κατὰ τὸ ἡμῖσι θηλυκὸς καὶ κατὰ τὸ ἄλλο ἡμῖσι ἀνὴρ καὶ ἀμφιδόλου μορφῆς· δὲν δύνασαι δὲ νὰ διακρίνῃς ἂν εἶνε ἐφηβὸς ἢ κόρη. Ὁ δὲ Πρίαπος εἶνε τόσοι ἀνδρικός, ὥστε νὰ ὑπερβαίνει καὶ τὴν εὐπρέπειαν.

ΔΙΟΝ. Τὸ πρᾶγμα δὲν εἶνε τόσοι παράδοξον· διότι δὲν εἶνε αἰτία ἡ Ἀφροδίτη, ἀλλ' οἱ πατέρες οἱ ὅποιοι ἦσαν διάφοροι, ἀφροὺ καὶ ὁμοπάτριοι πολλάκις καὶ ὁμομήτριοι γίνονται· ὁ μὲν ἀρσενικός, ἡ δὲ θηλυκὴ, ὅπως σὺ καὶ ἡ ἀδελφή σου.

ΑΠ. Ναί, ἀλλ' ἡμεῖς εἴμεθα ὅμοιοι καὶ ἔχομεν τὰς αὐτάς κλίσεις· εἴμεθα καὶ οἱ δύο τοξῶται.

ΔΙΟΝ. Μέχρι τοῦ τόξου ὁμοιάζετε, ἀλλὰ κατὰ τὰ λοιπὰ διαφέρετε, διότι ἡ μὲν Ἀρτεμις φονεύει τοὺς ξένους εἰς τὴν Σκυθίαν, σὺ δὲ μαντεύεις καὶ θεραπεύεις τοὺς ἀρρώστους.

ΑΠ. Καὶ νομίζεις ὅτι ἡ ἀδελφή μου εὐχαριστεῖται νὰ μένῃ μεταξὺ τῶν Σκυθῶν; Μάθε ὅτι εἶνε ἐτοιμία, ἅμα κανεῖς Ἑλλήνι μεταβῇ εἰς τὴν Ταυρικὴν, ν' ἀναχωρήσῃ μετ' αὐτοῦ, διότι ἀπεχθάνεται τοὺς φόνους.

ΔΙΟΝ. Καὶ καλὰ θὰ κάμῃ. Ἀλλὰ περὶ τοῦ Πριάπου ἔχω νὰ σοῦ διηγηθῶ καὶ τι γελοῖον. Πρὸ καιροῦ μεταβὰς εἰς τὴν Λάμφακον περιφερόμενη εἰς τὴν πόλιν· ἐκεῖ τὸν συνήντησα, μὲ ὑπεδέχθη καὶ μ' ἐφιλοξένησε εἰς τὴν κατοικίαν του. Ὅταν δὲ ἐκοιμήθημεν εἴχαμεν δὲ ἄρκετὰ πῖσι κατὰ τὸ δεῖπνον, ὁ φιλαράκος ἐσηκώθη κατὰ τὰ μεσάνυκτα... ἀλλ' ἐντρέπομαι νὰ σοῦ τὰ λέγω.

ΑΠ. Σοῦ ἐπετέθη;

ΔΙΟΝ. Κᾶτι τοιοῦτον.

ΑΠ. Καὶ σὺ τί ἔκαμες;

ΔΙΟΝ. Τί ἄλλο παρὰ ἐγέλασα.

ΑΠ. Καλὰ ἔκαμες ποῦ οὔτε ἐθύμωσες, οὔτε τὸν ἐκακομεταχειρίσθης. Ἀφροῦ εἶσαι τόσοι καλοκαμωμένος, ἦτο συγγνωστός.

ΔΙΟΝ. Τότε καὶ σὺ διατρέχεις τὸν αὐτὸν κίνδυνον, διότι καὶ εὐμορφος εἶσαι καὶ ὡραίαν κόμην ἔχεις, ὥστε καὶ χωρὶς νὰ εἶνε μεθυσμένος ὁ Πρίαπος δύναται νὰ σοῦ ἐπιτεθῇ.

ΑΠ. Δὲν θὰ ἐπιχειρήσῃ· διότι ἔχω μὲν ὡραίαν κόμην, ἀλλ' ἔχω καὶ τόξα.

24.

Ἑρμοῦ καὶ Μαίας.

ΕΡΜ. Ὑπάρχει εἰς τὸν οὐρανόν, μητέρα, ἄλλος θεὸς δυστυχέστερος ἀπὸ ἐμέ;

ΜΑΙΑ. Ὅχι δά, παιδί μου.

ΕΡΜ. Τί ὄχι; Ἐχω τόσας ἐργασίας, εἰς τὰς ὁποίας κοπιᾶζω μόνος, καὶ τόσους περισπασμούς. Ἀπὸ τὴν αὐγὴν πρέπει νὰ σηκωθῶ διὰ νὰ σαρώσω τὸ ἐστιατόριον, νὰ στρώσω τὰ ἀνάκλιντρα καὶ νὰ διευθετήσω τὰ πάντα, ἔπειτα νὰ παρουσιασθῶ εἰς τὸν Δία νὰ λάβω τὰς διαταγὰς του καὶ νὰ τὰς κομίσω εἰς διάφορα μέρη, τρέχων καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν ἄνω καὶ κάτω. Ἀμα δὲ ἐπιστρέψω καὶ πρὶν προφθάσω νὰ ξεσκονισθῶ πρέπει νὰ παραθέσω τὴν ἀμβροσίαν εἰς τὴν τράπεζαν τῶν θεῶν. Πρὶν ἀποκτήσωμεν τὸν μικρὸν οἶνοχόον ἐγὼ προσέφερα καὶ τὸ νέκταρ. Καὶ τὸ χειρότερον ἐξ ὅλων εἶνε ὅτι οὐδὲ τὴν νύκτα κοιμοῦμαι, ἐνῶ ὅλοι οἱ ἄλλοι ἀναπαύονται, ἀλλὰ πρέπει νὰ ὀδηγῶ τὰς ψυχὰς πρὸς τὸν Ἰπλούτωνα, νὰ συνοδεύω τοὺς νεκροὺς καὶ νὰ παρίσταμαι εἰς τὸ δικαστήριον τὸ ὅποῖον τοὺς δικάζει. Δὲν εἶνε, φαίνεται, ἀρκετὰ ὅσα μοῦ εἶνε ἀνατεθειμένα νὰ πράττω τὴν ἡμέραν, νὰ παρευρίσκωμαι εἰς τὰ γυμναστήρια, νὰ κηρύττω εἰς τὰς συνελεύσεις τοῦ λαοῦ καὶ νὰ διδάσκω τοὺς ῥήτορας, ἀλλ' ἔχω ἐπὶ πλέον καὶ νεκρικὰ καθήκοντα. Τῆς Λήδας τὰ τέκνα τὴν μίαν ἡμέραν ὁ μὲν, τὴν ἄλλην ὁ ἄλλος εὐρίσκονται εἰς τὸν οὐρανὸν ἢ εἰς τὸν Ἄδην, ἐγὼ δὲ εἶμαι καταδικασμένος καθ' ἑκάστην νὰ εὐρίσκωμαι καὶ εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ εἰς τὸν Ἄδην. Ἐνῶ δὲ οἱ τῆς Ἀλκμήνης καὶ τῆς Σε-

μέλῃς υἱοί, οἱ ὅποιοι ἐγεννήθησαν ἀπὸ δυστυχεῖς γυναῖκας, τρώγουν καὶ πίνουν ἀφρόντιδες εἰς τὸν οὐρανόν, ἐγὼ δὲ υἱὸς τῆς Μαίας τῆς Ἀτλαντίδος τοὺς ὑπηρετῶ. Καὶ τώρα ὅτε πρὸ ὀλίγου ἐπέστρεψα ἀπὸ τὴν Σιδόνα, ὅπου μὲ ἀπέστειλεν ὁ Ζεὺς διὰ νὰ ἴδω τί γίνεται· ἡ κόρη τοῦ Κάδμου, οὐδὲ ν' ἀναπνεύσω μὲ ἀφήκε, ἀλλὰ μὲ ἔστειλε πάλιν εἰς τὸ Ἄργος νὰ ἴδω τὴν Δανάην, καὶ ἀπ' ἐκεῖ πέρασε καὶ ἀπὸ τὴν Βοιωτίαν, μοῦ εἶπε, κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν καὶ ἰδὲ τὴν Ἀντιόπην. Ἄλλ' ἀπέκλαμα πλέον· καὶ ἂν ἦτο δυνατόν εὐχαρίστως θὰ ἐδεχόμην νὰ πωληθῶ, ὅπως οἱ δυστυχέστεροι δοῦλοι μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων.

ΜΑΙΑ. Ἄφησε τὰ παράπονα, παιδί μου· εἶσαι νέος καὶ πρέπει νὰ ὑπηρετῇς τὸν πατέρα σου. Καὶ τώρα, ὅπως σοῦ παρήγγειλε, πήγαινε εἰς τὸ Ἄργος καὶ ἔπειτα εἰς τὴν Βοιωτίαν, διὰ νὰ μὴ ἀργήσῃς καὶ φάγῃς καὶ ξύλον ἔπειτα· διότι οἱ ἐρωτευμένοι θυμῶνουν εὐκολα.

25.

Διὸς καὶ Ἡλίου.

ΖΕΥΣ. Τί ἔκαμες, κάκιστε Τιτάν; Ἐμπιστευθεὶς τὸ ὄχημά σου εἰς νεανίσκον ἀνόητον, κατέστρεψες ὅλα τὰ ἐπὶ τῆς γῆς. Ἄλλα μὲν κατέκαυσε διότι ἐπλησίασε πολὺ εἰς τὴν γῆν, ἄλλα δὲ κατεστράφησαν ὑπὸ τοῦ φύχους, διότι ἀπεμακρύνθη πολὺ ἀπ' αὐτῶν ἡ ἡλιακὴ θερμότης. Καὶ δὲν ἔμεινε τίποτε τὸ ὅποιον νὰ μὴ συνετάραιξε καὶ ἀνεστάτῳσε. Ἄν δὲ ἐγὼ δὲν ἐμάνθανα ἐγκαίρως τὸ πρᾶγμα καὶ δὲν τὸν ἐφόνευσά μὲ τὸν κεραυνόν, οὐδὲ τὸ ἐλάχιστον ἴχνος ἀνθρώπων θὰ ἔμενε. Τοιοῦτον ἡνίοχον καὶ διφρηλάτην μᾶς ἐδιάλεξες καὶ μᾶς διώρθωσες.

ΗΛ. Ἀναγνωρίζω τὸ σφάλμα μου, ἀλλὰ μὴ θυμῶνῃς καὶ συγχώρησέ με διότι ἐπέισθην εἰς τὰς πολλὰς παρακλήσεις υἱοῦ. Προῦ νὰ φαντασθῶ ὅτι θὰ συνέβαινε τοιοῦτον κακόν;

ΖΕΥΣ. Δὲν ἐγνώριζες πόση ἀκρίβεια ἀπαιτεῖται καὶ ὅτι ὀλί-

γον ἂν παρεκτραπῇ τὸ ἄρμα σου ἐκ τοῦ δρόμου του καταστρέφονται τὰ πάντα ; Δὲν ἐγνώριζες τὴν ὁρμὴν τῶν ἵππων καὶ ὅτι εἶνε ἀνάγκη νὰ κρατοῦνται δυνατὰ τὰ ἡνία ; Διότι μόλις χαλαρωθοῦν οἱ χαλινοὶ ἀφηνιάζουν. Τοῦτο δὲ συνέβη καὶ εἰς αὐτόν, καὶ ἄλλοτε μὲν ἔτρεχαν ἀριστερά, ἄλλοτε δὲ δεξιὰ, ἐνίοτε δὲ καὶ πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ ἄνω καὶ κάτω καὶ ἐν γένει ὅλως ἀκυβέρνητοι καὶ ὅπου ἤθελον· αὐτὸς δὲ δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ τοὺς διευθύνῃ.

ΗΛ. Ὅλα αὐτὰ τὰ ἐγνώριζα καὶ διὰ τοῦτο ἐπὶ πολὺ δὲν ἐδεχόμην καὶ δὲν τοῦ ἐνεπιστευόμην νὰ ἡνιοχῇσῃ· ἀλλ' ὅταν μὲ παρεκάλεσε μὲ δάκρυα, συνήνωσε δὲ τὰς παρακλήσεις της καὶ ἡ μητέρα του Κλυμένη, τὸν ἀνέβασα εἰς τὸ ἄρμα καὶ τοῦ εἶπα πῶς πρέπει νὰ πηγαίνῃ, πόσον νὰ χαλαρώνῃ τοὺς χαλινοὺς εἰς τὴν ἀνάδασιν καὶ πόσον νὰ τοὺς κρατῇ διὰ τὴν κατάδασιν, πῶς νὰ προσέχῃ εἰς τὰ ἡνία καὶ νὰ συγκρατῇ τὴν ὁρμὴν τῶν ἵππων· τοῦ εἶπα δὲ καὶ τί κίνδυνος ἦτο ἐὰν δὲν ἡκολούθει τὴν εὐθεΐαν. Ἄλλ' αὐτὸς, παιδὶ ὅπως ἦτο, ἅμα εὐρέθη ἐπάνω εἰς τόσῃν φωτιᾷ καὶ εἶδε κάτω τόσον βάθος, τὰ ἔχασε, ὥς ἦτο ἐπόμενον· οἱ δὲ ἵπποι ἅμα ἐνόησαν ὅτι δὲν τοὺς διηύθυνα ἐγώ, ἀλλὰ παιδὶ τὸ ὅποιον δὲν ἐφοβοῦντο, ἀφηνίασαν καὶ ἔκχαμαν τὰς γνωστὰς κατὰστροφάς· καὶ αὐτὸς ἀντὶ νὰ προσπαθῇσῃ νὰ τοὺς συγκρατήσῃ, ἐφοδῇθῃ, ὑποθέτω, μήπως πέσῃ καὶ ἀφήσας τοὺς χαλινοὺς ἐκρατήθῃ ἀπὸ τὴν ἀντυγα. Ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνος ἐτιμωρήθῃ ἤδη καὶ δι' ἐμέ, ὦ Ζεῦ, εἶνε ἀρκετὴ τιμωρία ἡ λύπη διὰ τὸν θάνατόν του.

ΖΕΥΣ. Ἀρκετὴ τιμωρία λέγεις διὰ τοιαύτην παρανομίαν ; Ἄλλ' ὥς εἶνε, τώρα σὲ συγχωρῶ, ἐὰν δὲ εἰς τὸ μέλλον πράξῃς παρνομοίαν παράδασιν καὶ μεταχειρισθῇς ὡς ἀντικαταστάτην σου ἄλλον τοιοῦτον, θὰ μάθῃς πόσον ὁ κεραυνὸς εἶνε καυστικώτερος ἀπὸ τὴν πυράν σου. Καὶ ἐκεῖνον μὲν ὥς θάψουν αἱ ἀδελφαί του παρὰ τὸν Ἡριδανόν, ἐκεῖ ὅπου ἔπεσεν ἐκτιναχθεὶς ἐκ τοῦ ἄρματος, καὶ ὥς θακρύνουν ἡλεκτρον ἐπὶ τοῦ τάφου του καὶ ὥς γείνωνσιν αἰγίροι ἐκ τῆς θλίψεως· σὺ δὲ ἐπιδιορθώσας τὸ ἄρμα—διότι ἐρράγισε καὶ ὁ ῥυμός του καὶ ὁ εἰς ἐκ τῶν τροχῶν συνετρίβη —

ζεῦξε καὶ ἐπανάλαθε τὸ ὁρομολόγιόν σου. Ἀλλὰ νὰ ἐνθυμῆσαι καλὰ ὅσα σοῦ εἶπα.

26.

Ἀπόλλωνος καὶ Ἑρμοῦ.

ΑΠ. Δύνασαι νὰ μοῦ εἴπῃς, ὦ Ἑρμῆ, ποῖος ἐκ τῶν δύο τούτων εἶνε ὁ Κάστορ καὶ ποῖος ὁ Πολυδεύκης; Διότι ἐγὼ δὲν τοὺς διακρίνω.

ΕΡΜ. Ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον συνηντήσαμεν χθὲς ἦτο ὁ Κάστωρ, αὐτὸς δὲ ὁ Πολυδεύκης.

ΑΠ. Πῶς τοὺς διακρίνεις; Εἶνε τόσον ὅμοιοι.

ΕΡΜ. Αὐτὸς ἐδῶ ὁ Πολυδεύκης ἔχει εἰς τὸ πρόσωπον τὰ σημάδια τῶν τραυμάτων τὰ ὅποια ἔλαβεν εἰς τὰς πυγμαχίαις καὶ μάλιστα ὅσα ἔλαβε παρὰ τοῦ Βέβρυκος Ἀμύκου, ὅταν συνεταξείδευε μετὸν Ἰάσωνα, ὁ δὲ ἄλλος δὲν ἔχει τοιαῦτα διακριτικά, ἀλλ' ἔχει καθαρὸν καὶ ἄτρωτον τὸ πρόσωπον.

ΑΠ. Σ' εὐχαριστῶ διότι μοῦ εἶπες αὐτὰ τὰ γνωρίσματα ἐπειδὴ κατὰ τὰ ἄλλα εἶνε ἐντελῶς ὅμοιοι· ἕκαστος εἶνε ἡμίτομον αὐγοῦ μετ' ἄστρον ἐπὶ κεφαλῇς, μετ' ἀκόντιον εἰς τὸ χέρι καὶ ἱππεύουν λευκὸν ἵππον· οὕτως ὥστε συνέβη πολλάκις εἰς ἐμὲ νὰ εἴπω· Κάστορα τὸν Πολυδεύκην καὶ Πολυδεύκην τὸν Κάστορα. Ἀλλ' εἰπέ μου καὶ τοῦτο, διατί δὲν μένουν μεθ' ἡμῶν καὶ οἱ δύο· ἀλλὰ τὴν μίαν ἡμέραν εἶνε νεκρός, τὴν δὲ ἄλλην θεὸς καθεῖς ἀπ' αὐτούς;

ΕΡΜ. Ἀπὸ ἀγάπην ἀδελφικὴν γίνεται οὕτω· ἐπειδὴ ἔπρεπε ὁ εἰς τῶν υἱῶν τῆς Αἰῆδας ν' ἀποθάνῃ, ὁ δὲ ἄλλος νὰ μείνῃ ἀθάνατος, ἐμοίρασαν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὴν ἀθανασίαν.

ΑΠ. Δὲν μοῦ φαίνεται νὰ ἔκαμαν καλὴν διανομήν, ὦ Ἑρμῆ, ἀφ' οὗ τοιουτοτρόπως οὔτε θὰ βλέπουν ἀλλήλους, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον θὰ ἐπόθουν πρὸ πάντων· διότι πῶς εἶνε δυνατόν τοῦτο· ἀφοῦ ὁ μὲν εὐρίσκεται μεταξὺ τῶν θεῶν, ὁ δὲ μεταξὺ τῶν νεκρῶν; Ἀλλὰ καὶ κατ' ἄλλο· ὅπως ἐγὼ μαντεύω, ὁ δὲ Ἀσκλη-

πιὸς ἰατρεύει, σὺ δὲ διδάσκεις τὴν πάλην καὶ εἶσαι ἄριστος παι-
δαγωγός, ἡ δὲ Ἄρτεμις ξεγεννᾷ καὶ ἐκ τῶν ἄλλων θεῶν ἕκα-
στος ἐπαγγέλλεται τέχνην τινὰ χρήσιμον εἰς τοὺς θεοὺς ἢ εἰς
τοὺς ἀνθρώπους, αὐτοὶ τί θὰ μᾶς κάνουν; Ἡ ἄργοι θὰ τρώ-
γουν εἰς τοιαύτην ἡλικίαν;

ΕΡΜ. Καθόλου, ἀλλ' ἔχουν ἐντολὴν νὰ ὑπηρετοῦν τὸν Πο-
σειδῶνα καὶ νὰ διατρέχουν ἔφιπποι τὸ πέλαγος καὶ ἂν πουθενὰ
ἴδουν ναύτας κινδυνεύοντας, νὰ ἐπιβαίνουν εἰς τὸ πλοῖον καὶ νὰ
σώζουν τοὺς ταξειδεύοντας.

ΑΠ. Καλὸν καὶ σωτήριον ἔργον, ὦ Ἑρμῆ.

ΠΡΟΣ ΝΙΓΡΙΝΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Ὁ Λουκιανὸς πρὸς τὸν Νιγρῖνον χαιρετισμούς.

Μία παροιμία λέγει «γλαῦκα εἰς Ἀθήνας», δηλαδή εἶνε γε-
λοῖον νὰ κομίσῃ κανεὶς γλαῦκα εἰς τὰς Ἀθήνας, ὅπου ὑπάρχουν
τόσα πολλὰ ἐξ αὐτῶν τῶν πτηνῶν. Καὶ εἰς ἐμὲ θὰ ἡδύνατο νὰ
ἐφαρμοσθῇ ἡ παροιμία αὕτη, ἂν μὲ σκοπὸν νὰ ἐπιδείξω δύναμιν
λόγου ἔγραφα βιβλίον καὶ τὸ ἔπεμπα πρὸς τὸν Νιγρῖνον· θὰ
ἐγινόμην γελοῖος καὶ ἀληθῶς θὰ ἐκόμιζα γλαῦκας εἰς Ἀθήνας.
Ἄλλ' ἐπειδὴ ἡ μόνη πρόθεσίς μου εἶνε νὰ σοῦ δηλώσω τὴν
γνώμην μου, δηλαδή τί φρονῶ τώρα καὶ ὅτι δὲν ἤκουσα εἰς μά-
την τοὺς λόγους σου, πιστεύω ὅτι ἀποφεύγω καὶ τὸ λεχθὲν ὑπὸ
τοῦ Θουκυδίδου ὅτι ἡ ἀμάθεια δημιουργεῖ θρασεῖς, διστακτι-
κοὺς δὲ ἡ περίσκεψις, διότι εἶνε φανερόν ὅτι δὲν μὲ παρακινεῖ
μόνον ἡ ἀμάθεια εἰς αὐτὸ τὸ τόλμημα, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀγάπη πρὸς
τὴν σοφίαν. Ὑγίαινε.

ΝΙΓΡΙΝΟΣ Ἡ ΠΕΡΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΟΣ

Φίλος καὶ Λουκιανός.

ΦΙΛ. Πάρα πολὺ σοβαρὸς καὶ ὑπεροπτικὸς μᾶς ἐπανήλθες· οὔτε νὰ μᾶς ἀτενίσῃς καταδέχεσαι, οὔτε μᾶς συναναστρέφεις, οὔτε μᾶς ὁμιλεῖς. Αἰφνιδίως μετεβλήθης καὶ φαίνεσαι ὥς νὰ περιφρονῇς τοὺς πάντας. Δὲν μοῦ λέγεις σὲ παρακαλῶ πῶς σοῦ συνέβη αὐτὴ ἡ ἀλλόκοτος μεταβολὴ καὶ ποῖα εἶνε τὰ αἷτια;

ΛΟΥΚ. Τί ἄλλο, φίλε μου, παρὰ ἡ εὐτυχία.

ΦΙΛ. Πῶς εἶπες;

ΛΟΥΚ. Χωρὶς νὰ τὸ περιμένω ἐπιστρέφω εὐτυχῆς καὶ μακάριος καί, ὅπως λέγουν εἰς τὸ θέατρον, τρισόλβιος.

ΦΙΛ. Πῶς αὐτὸ τὸ θαῦμα εἰς τόσον βραχὺ διάστημα;

ΛΟΥΚ. Καὶ ὅμως.

ΦΙΛ. Ἀλλὰ πρέπει νὰ μάθω καὶ ἐγὼ τί εἶνε αὐτὴ ἡ μεγάλη εὐτυχία διὰ τὴν ὁποίαν τόσον ὑπερηφανεύεσαι, διὰ νὰ μὴ χαίρω χωρὶς νὰ γνωρίζω τὰ καθέκαστα.

ΛΟΥΚ. Δὲν σοῦ φαίνεται λοιπὸν θαυμαστὸν ὅτι ἀντὶ δούλου ἔγιναι ἐλεύθερος, ἀντὶ δὲ πτωχοῦ ἀληθῶς πλούσιος καὶ ἀντὶ ἀνοήτου καὶ ἀλαζόνοιο, μετριόφρων;

ΦΙΛ. Αὐτὸ εἶνε μέγα, ἀλλ' ἀκόμῃ δὲν καταλαμβάνω τί θέλεις νὰ εἴπῃς.

ΛΟΥΚ. Εἶχα μεταβῇ κατ' εὐθεΐαν εἰς τὴν Ῥώμην μὲ σκοπὸν νὰ συμβουλευθῶ ἓνα ὀφθαλμίατρον, διότι τὸ πάθημα τῶν ὀφθαλμῶν μου ἐχειροτέρευε.

ΦΙΛ. Τὰ γνωρίζω αὐτὰ καὶ σοῦ ὑχθήθην νὰ ἐπιτύχῃς καλὸν ἱατρὸν.

ΛΟΥΚ. Ἀλλ' εἶχα πρὸ πολλοῦ καὶ τὴν ἐπιθυμίαν νὰ ὑπάγω νὰ χαιρετίσω τὸν Νιγρῖνον τὸν Πλατωνικὸν φιλόσοφον καὶ μίαν

πρωίαν μετέβην καὶ ἔκρουσα τὴν θύραν του· μετ' ἀνήγγειλεν ὁ ὑπηρέτης καὶ ἔγεινα δεκτός. Εἰσελθὼν τὸν εὐρῆκα νὰ κρατῇ βιβλίον, γύρω του δὲ ὑπῆρχον πολλαὶ εἰκόνες παλαιῶν σοφῶν. Προσέτι ἐνώπιόν του εὐρίσκετο πίναξ με γεωμετρικὰ σχήματα καὶ σφαῖρα πλεκτὴ ἐκ καλάμου παριστῶσα τὸ σύμπαν. Μετ' ἐδέχθη λίαν φιλοφρόνως καὶ μετ' ἡρώτα εἰς τί καταγίνομαι. Τοῦ διηγήθην τὰ πάντα, ἔπειτα δὲ καὶ ἐγὼ τοῦ ἐξέφρασα τὴν ἐπιθυμίαν νὰ μάθω τί πράττει καὶ ἂν ἐσκόπει νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἦρχισε τότε, φίλε μου, νὰ ὁμιλῇ καὶ νὰ μοῦ ἀναπτύσσει τὰς ἰδέας του καὶ τοσαύτην μαγείαν μοῦ ἐπροξένησαν οἱ λόγοι του, ὥστε νὰ πιστεύσω ὅτι δὲν εἶνε μῦθοι τὰ λεγόμενα περὶ Σειρήνων καὶ Καληδόνων καὶ περὶ τοῦ Ὀμηρικοῦ λωτοῦ· τόσον θεῖα ὠμίλησε. Διότι μετ' ὀλίγον ἔπλεξε τὸ ἐγκώμιον τῆς φιλοσοφίας καὶ τῆς ἐξ αὐτῆς προερχομένης ἐλευθερίας καὶ κατεγέλασε τὰ ὑπὸ τῶν πολλῶν νομιζόμενα ἀγαθὰ, τὸν πλοῦτον, τὴν δόξαν, τὴν βασιλείαν καὶ τὰς τιμὰς, προσέτι δὲ τὸν χρυσόν, τὴν πορφύραν καὶ τὰ πρὸ πάντων ἐκτιμώμενα ὑπὸ τῶν πολλῶν, ἕως τότε δὲ καὶ ὑπ' ἐμοῦ. Ἐγὼ δὲ μετ' προσεκτικὴν καὶ ἀπληστον ψυχὴν δεχθεὶς τοὺς λόγους του, κατ' ἀρχὰς δὲν ἠδυνάμην νὰ ἐννοήσω τί ἔπαθα· εὐρισκόμην εἰς ἀλλόκοτον κατάστασιν καὶ ὅτε μὲν εὐπούμην, διότι ἔβλεπα νὰ καταδικάζωνται πράγματα τὰ ὅποια μοῦ ἦσαν λίαν ἀγαπητά, ὁ πλοῦτος, τὰ κτήματα καὶ ἡ δόξα καὶ σχεδὸν ἔκλαια διὰ τὴν καταδίκην των· ὅτε δὲ μοῦ ἐφαίνοντο μηδαμινὰ καὶ ἄξια γέλωτος. Ἀλλ' ἐξ ἄλλου πάλιν με κατεῖχε χαρὰ ὥς νὰ ἐξηλθα ἀπὸ σκοτεινὴν βιωτικὴν ἀτμόσφαιραν καὶ ἀνέβλεπα εἰς αἴθριον καὶ πλήρη φωτὸς ὀρίζοντα· καὶ μοῦ συνέβη τὸ παράδοξον νὰ λησμονήσω τὸν ὀφθαλμὸν μου καὶ τὸ νόσημά του, νὰ γίνω δὲ βαθμηδὸν ὀξυδερκέστερος κατὰ τὴν ψυχὴν· διότι δὲν ἐνόουν ὅτι μέχρι τοῦδε ἡ ψυχὴ μου ἦτο τυφλή. Ἐπὶ τέλους δ' ἐφθασα εἰς τὴν κατάστασιν διὰ τὴν ὅποιαν πρὸ ὀλίγου με κατηγόρεις. Οἱ λόγοι τοῦ φιλοσόφου με κατέστησαν ὑπερήφανον καὶ μεt' ἐξύψωσαν καὶ πλέον ἢ σκέψεις μου δὲν δύναται νὰ κατέλθῃ εἰς τίποτε μικρόν. Μοῦ φαίνεται ὅτι μοῦ συνέβη εἰς τὴν

φιλοσοφίαν ὅ,τι λέγεται περὶ τῶν Ἰνδῶν διὰ τὸν οἶνον, ὅτε κατὰ πρῶτον ἔπιον αὐτόν· ἐπειδὴ εἶνε φύσει θερμοί, ὅταν ἔπιον ποτὸν τόσον ἰσχυρόν, ἀμέσως ἐμέθυσαν καὶ διπλασίως ἐξεμάνησαν ὑπὸ τοῦ οἶνου. Ὅμοίως καὶ ἐγὼ ἔνθους καὶ μεθύων ἐκ τῶν λόγων τοῦ φιλοσόφου ἐμφανίζομαι πρὸς ἐσέ.

ΦΙΛ. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶνε μέθη, εἶναι μᾶλλον διαύγεια πνεύματος καὶ σωφροσύνη. Ἐγὼ δέ, ἂν ἦτο δυνατόν, θὰ ἐπεθύμουν νὰ ἀκούσω αὐτοὺς τοὺς λόγους· καὶ δὲν πρέπει νομίζω νὰ καταφρονῇ ἢ ἐπιθυμία μου ἀφοῦ καὶ φίλος εἶμαι καὶ τὰς αὐτὰς προτιμήσεις ἔχω.

ΛΟΓΚ. Εὐχαρίστως, φίλε μου, διότι, ὅπως λέγει ὁ Ὅμηρος, παρακαλεῖς διὰ πρᾶγμα τὸ ὅποτον ἐπιθυμῶ, καὶ ἂν δὲν τὸ ἐξή-
 τεις, ἐγὼ θὰ σέ παρεκάλουν νὰ μὲ ἀκούσης διηγούμενον. Θέλω
 νὰ σέ ἔχω μάρτυρα πρὸς τοὺς ἄλλους ὅτι δὲν παρεφρόνησα χω-
 ρὶς λόγον· ἄλλως τε μοῦ εἶνε καὶ εὐχάριστον νὰ ἀναπολῶ τοὺς
 λόγους ἐκείνους πολλάκις καὶ ἀντικείμενον μελέτης τοὺς ἑκάμα·
 καὶ ὅταν δὲν ἔχω ἄλλον διὰ νὰ ὁμιλῶ περὶ αὐτῶν, τοὺς ἐπανα-
 λαμβάνω δύο καὶ τρεῖς φορές τὴν ἡμέραν κατὰ διάνοιαν. Εἶμαι
 ὅπως οἱ ἑρασταί, οἱ ὅποιοι ὅταν εὐρίσκεται μακρὰν τὸ ἀγαπώμενον
 πρόσωπον, ἐνθυμοῦνται καὶ ἐπαναλαμβάνουν πράξεις καὶ λόγους
 αὐτοῦ καὶ διὰ τούτων ἐξαπατοῦν τὸν ἑρωτὰ των καὶ νομίζουσιν ὅτι
 εὐρίσκεται πλησίον αὐτῶν τὸ φίλτατον πρόσωπον. Τινὲς ἐξ αὐ-
 τῶν μάλιστα νομίζουν ὅτι καὶ συνομιλοῦν καὶ ὅτι τῶρα ἀκούουν
 ὅσα ἄλλοτε ἐλέχθησαν καὶ παρηγοροῦνται καὶ προσηλοῦντες τὴν
 ψυχὴν τῶν εἰς τὴν ἀνάμνησιν τῶν παρελθόντων δὲν ἀφίνουσι εὐ-
 καιρίαν εἰς τὴν παρούσαν θλίψιν νὰ τοὺς βασανίζῃ. Οὕτω καὶ
 ἐγὼ, εὐρισκόμενος μακρὰν τῆς φιλάτης φιλοσοφίας, ἀναπολῶ καὶ
 ἐκτυλίσσω κατ' ἐμαυτὸν τοὺς λόγους τοὺς ὁποίους τότε ἤκουσα καὶ
 εὐρίσκω ὅχι μικρὰν παρηγορίαν. Ἐν γένει δὲ ὡς ἐὰν διέρχωμαι
 πέλαγος καὶ νύκτα σκοτεινὴν, ἀποβλέπω πρὸς αὐτὸν ὡς εἰς φανὸν
 καὶ νομίζω ὅτι εἰς πᾶν ὅ,τι πράττω παρίσταται ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖ-
 νος καὶ πάντοτε μοῦ φαίνεται ὅτι ἀκούω τοὺς λόγους του. Ἐνίοτε
 δὲ καὶ μάλιστα ὅταν συγκεντροῦμαι ὅλος εἰς τοὺς λογισμούς μου

βλέπω καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ τῆς φωνῆς του ὁ ἦχος ἀντηχεῖ εἰς τὴν ἀκοήν μου· διότι ὅπως ὁ κωμικός¹ λέγει, ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ἀφίνει εἰς τὸ πνεῦμα τῶν ἀκροατῶν του κέντρον, τὸ ὅποιον τοὺς κρατεῖ εἰς ἀνησυχίαν.

ΦΙΛ. Ἀρχετὰ εἶπες, θαυμάσιε ἄνθρωπε, καὶ εἶνε καιρὸς νὰ ἐπανέλθῃς διὰ νὰ μοῦ διηγηθῇς τὰ λεχθέντα ὑπὸ τοῦ Νιγρίνου· διότι μεγάλως μοῦ ἐκίνησες τὴν περιέργειαν μὲ τοὺς προλόγους σου.

ΛΟΓΚ. Καλὰ λέγεις καὶ οὕτω ἄς πράξωμεν. Ἀλλὰ καὶ πρέπει νὰ σοῦ εἶπω ἀκόμη, φίλε μου. Γνωρίζεις τοὺς κακοὺς ἡθοποιοὺς, τραγικοὺς ἢ κωμικοὺς, ἐκείνους τοὺς ὁποίους σφυρίζει τὸ κοινὸν καὶ οἱ ὅποιοι καταστρέφουν τὰ σκηنيκὰ ἔργα διὰ τῆς κακῆς των ὑποκρίσεως καὶ ἐπὶ τέλους τοὺς ἐκδιώκουν ἐκ τοῦ θεάτρου, μολονότι τὰ δράματα πολλάκις εἶνε καλὰ καὶ ἐπιτυχάνουν;

ΦΙΛ. Γνωρίζω πολλοὺς τοιούτους. Ἀλλὰ διατί αὐτό;

ΛΟΓΚ. Φοδοῦμαι μὴ σοῦ φανῶ ἐπίσης γελοῖος μιμητής, εἴτε διότι θ' ἀναφέρω χωρὶς τάξιν τὰ λεχθέντα ὑπὸ τοῦ φιλοσόφου, εἴτε διότι ἐξ ἀδυναμίας θὰ καταστρέφω τὴν ἔννοιαν αὐτῶν καὶ οὕτω θὰ σὲ κάμω ὀλίγον κατ' ὀλίγον νὰ κατηγορήσῃς αὐτὸ τὸ πρωτότυπον. Καὶ διὰ μὲν τὸν ἑαυτὸν μου δὲν σκοτίζομαι πολὺ, ἀλλὰ θὰ λυπηθῶ μεγάλως ἐὰν συντελέσω νὰ συνεχπέσουν καὶ ἀσχημίσουν καὶ οἱ λόγοι τοῦ φιλοσόφου ἐξ αἰτίας μου. Σὲ παρακαλῶ λοιπὸν νὰ μὴ λησμονῇς ὅτι ὁ μὲν ποιητής εἶνε ἀνεύθυνος διὰ τὰ τοιαῦτα σφάλματά μου καὶ κἀθῆται μακρὰν τῆς σκηνῆς καὶ οὐδόλως ἀναμιγνύεται εἰς τὰ ἐπ' αὐτῆς γινόμενα. Ἐγὼ δὲ θὰ σοῦ δώσω ἓν δεῖγμα τῆς μνήμης μου καὶ θὰ ἐμφανισθῶ ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἀπλῶς ὡς ἄγγελος τραγωδίας. Ὡστε καὶ ἂν σοῦ φανῶ ὅτι λέγω καὶ τι κακῶς καὶ ἀτελῶς, νὰ ἐνθυμῇ-

1) Ὁ ὑπονοούμενος ποιητής εἶνε ὁ Εὐπολις ὅστις, γράφων περὶ τῆς εὐφραδείας τοῦ Περικλέους ἔλεγεν ὅτι ἦτο ὁ μόνος ῥήτωρ, τοῦ ὁποίου οἱ λόγοι ἄφιναν κεντρὶ εἰς τὸ πνεῦμα τῶν ἀκροατῶν.

σαι ὅτι ἴσως καλλίτερα καὶ διαφορετικὰ θὰ τὸ λέγῃ ὁ ποιη-
τής· καὶ ἂν ἐμὲ προσωπικῶς σφυρίξῃς δὲν θὰ λυπηθῶ ὑπερβο-
λικά.

ΦΙΛ. Πολὺ ὥραϊα καὶ κατὰ τοὺς νόμους τῆς ῥητορικῆς προ-
οιμιάζεσαι. Μοῦ φαίνεται δὲ ὅτι θὰ εἴπῃς ἀκόμη ὅτι ἡ συνάντη-
σίς σας ὑπῆρξε βραχεῖα καὶ ὅτι δὲν εἶσαι παρεσκευασμένος καὶ
ὅτι θὰ ἦτο προτιμότερον νὰ ἀκούσω αὐτὸν τὸν φιλόσοφον ἑμι-
λοῦντα, διότι σὺ ὀλίγα κατώρθωσες νὰ συλλάβῃς καὶ διατηρή-
σῃς εἰς τὴν μνήμην σου. Αὐτὰ δὲν ἤθελες νὰ εἴπῃς; Εἶνε λοι-
πὸν περιττὸν νὰ τὰ εἴπῃς καὶ θεωρήσῃς τα ὡς λεχθέντα· ἐγὼ δὲ
εἶμαι ἕτοιμος καὶ νὰ ἐπευφημήσω καὶ νὰ χειροκροτήσω· ἀλλ'
ἐὰν ἐξακολουθήσῃς νὰ χρονοτριβῇς θὰ σοῦ χαλάσω τὴν παρὰ-
στασιν καὶ θὰ σὲ σφυρίξω ἀλύπητα.

ΛΟΓΚ. Καὶ αὐτὰ τὰ ὅποια ἀνέφερες ἤθελα νὰ σοῦ εἴπω, θὰ
προσέθετα δὲ καὶ ὅτι ὁ λόγος μου δὲν θὰ ἔχῃ τὴν σειρὰν ἣν
ἐκεῖνος ἠκολούθησε, οὐδὲ τὴν εὐρεῖαν ἀνάπτυξιν τῶν καθέκαστα
τὴν ὁποίαν ἐκεῖνος ἔκαμε· τοῦτο μοῦ εἶνε ἀδύνατον. Οὐδὲ πάλιν
θὰ ἀποδώσω εἰς ἐκεῖνον τὰς ἐκφράσεις μου, μήπως καὶ ἄλλως
γείνω ὅμοιος μὲ τοὺς ἡθοποιούς ἐκείνους οἵτινες πολλάκις ὑπο-
δύμενοι τὸ πρόσωπον τοῦ Ἀγαγέμενονος ἢ τοῦ Κρέοντος ἢ καὶ
αὐτοῦ τοῦ Ἡρακλέους, φοροῦντες χρυσοῦς ἐνδύματα καὶ ἔχοντες τὸ
βλέμμα φοδερὸν καὶ ἀνοίγοντες μέγα στόμα, ἔχουν τὴν φωνὴν
ἀσθενῆ καὶ λεπτὴν καὶ γυναικώδη, πολὺ θηλυπρεπέστεροι κατὰ
τοῦτο καὶ τῆς Ἑκάδης ἢ τῆς Πολυξένης. Διὰ νὰ μὴ κατηγο-
ρηθῶ λοιπὸν καὶ ἐγὼ ὅτι φορῶ προσωπεῖον μεγαλείτερον τῆς
κεφαλῆς μου καὶ καταισχύνω τὸ πρόσωπον τὸ ὅποτον ὑποδύομαι,
θέλω νὰ σοῦ ὁμιλήσω ἀπ' εὐθείας ἐγὼ, διὰ νὰ μὴ συμπαρ-
σύρω εἰς τὴν πτώσιν μου καὶ τὸν ἥρωα τὸν ὅποτον ὑποκρί-
νομαι.

ΦΙΛ. Δὲν θὰ παύσῃς ἐπὶ τέλους, εὐλογημένε, νὰ μοῦ ὁμιλῇς
μὲ αὐτὴν τὴν θεατρικὴν καὶ τραγικὴν γλῶσσαν;

ΛΟΓΚ. Θὰ παύσω, θὰ παύσω καὶ ἔρχομαι εἰς τὸ θέμα. Ἡ
ἀρχὴ τοῦ λόγου τοῦ ἦτο ἐπαινος τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν Ἀθη-

ναίων, διότι συζοῦν μὲ τὴν φιλοσοφίαν καὶ τὴν πενίαν καὶ δὲν ἀνέχονται κανένα ἐκ τῶν ἀστῶν ἢ τῶν ξένων ὅστις προσπαθεῖ νὰ εἰσαγάγῃ μεταξὺ αὐτῶν τὴν πολυτέλειαν· ἀλλ' ἐὰν καὶ κανεὶς ἔλθῃ εἰς τὴν πόλιν αὐτῶν μὲ τοιαύτας διαθέσεις, ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὸν μεταβάλλουν καὶ τὸν διδάσκουν καὶ πρὸς τὴν ἀγνὴν δίδαιταν τὸν ὁδηγοῦν. Ἀνέφερε δὲ ὡς παράδειγμα ἓνα ἐκ τῶν βαθυπλούτων, ὅστις ἔλθων εἰς τὰς Ἀθήνας ἔζη λίαν ἐπιδεικτικῶς καὶ ἦτο λίαν ἐνοχλητικὸς μὲ τὸ πλῆθος τῶν ἀκολούθων του, μὲ τοὺς πολυχρώμους καὶ χρυσοστολίστους ἱματισμούς του. Καὶ αὐτὸς μὲν ἐνόμιζεν ὅτι τὸν ἐζήλευαν ὅλοι οἱ Ἀθηναῖοι καὶ τὸν ἐθεώρουν εὐτυχῇ· εἰς τοὺς Ἀθηναίους ὅμως ἐπροξένει οἶκτον τὸ ἀνθρωπάριον ἐκεῖνο καὶ προσεπάθουν νὰ τὸν διδάξουν, ὅχι ὅμως μὲ σκληρότητα καὶ τρόπον ἀπότομον, διότι εἰς μίαν πόλιν ἐλευθέραν ὁ καθεὶς δύναται νὰ ζῇ ὅπως θέλει· ἀλλ' ὅταν εἰς τὰ γυμναστήρια καὶ τὰ λουτρά ἐγένετο ὀχληρὸς, στενοχωρῶν τοὺς ἄλλους μὲ τὸ πλῆθος τῶν ὑπηρετῶν του, κάποιος ἔλεγε ταπεινοφώνως καὶ προσποιούμενος ὅτι δὲν ἀπηυθύνετο πρὸς ἐκεῖνον· «φοβεῖται μήπως τὸν φρονεύσουν εἰς τὸ λουτρόν; ἀλλ' εἰς τὰ λουτρά εἶνε πλήρης ἀσφάλεια καὶ δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη νὰ συνοδεύεται ὑπὸ τόσου στρατεύματος». Ἐκεῖνος δὲ ἀκούων τὰ λεγόμενα διωρθώνετο. Ἀλλὰ καὶ τὰ χρωματιστὰ ἐνδύματα καὶ τὰς πορφυρίδας τὸν ἔκαμαν νὰ ἀποβάλῃ σκώπτοντες μετὰ λεπτότητος τὰ ζωνηρά των χρώματα. «Ἐῖμεθα εἰς τὴν ἀνοιξιν, ἔλεγον, καὶ ἀπὸ ποῦ μᾶς ἦλθεν αὐτὸ τὸ παγῶνι;» ἢ «θὰ εἶνε τῆς μητέρας του αὐτὸ τὸ ἐνδυμα» καὶ τὰ περόμοια. Τοιοῦτοτρόπως ἔσκαπτον καὶ τὴν ἄλλην του πολυτέλειαν, τὸ πλῆθος τῶν δακτυλίων ἢ τὸ παράξενον κτένισμα ἢ τὸν ἀκόλαστον τρόπον τῆς ζωῆς. Οὕτω δὲ ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐσωφρονίσθη καὶ ἀπῆλθε πολὺ βελτιωμένος χάρις εἰς τὴν δημοσίαν ἐκείνην φροντίδα. Ὅτι δὲ οἱ Ἀθηναῖοι δὲν ἐντρέπονται διὰ τὴν πενίαν των, ὁ Νιγρίνος ἀνέφερε καὶ τὸ ὅποῖον ἤκουσε νὰ λεχθῇ κατὰ τοὺς ἀγῶνας τῶν Παναθηναίων ὁμοφώνως ὑπὸ πάντων τῶν θεατῶν. Εἰς τῶν θεατῶν συνελήφθη καὶ ὠδηγήθη πρὸς τὸν ἀγω-

νοθέτην διότι παρίστατο εἰς τὸ στάδιον μὲ χρωματιστὸν ἔνδυμα· οἱ δὲ ἄλλοι θεαταὶ τὸν ἐλυπήθησαν καὶ παρεκάλουν νὰ ἀπολυθῇ· ἐπειδὴ ὁμοῦς ὁ κῆρυξ ἔλεγεν ὅτι παρέδωκε τὸν νόμον παρευρεθεὶς εἰς τοὺς ἀγῶνας μὲ τοιοῦτον ἔνδυμα, ἀνεφώνησαν ὅλοι ὁμοφώνως ὥς νὰ ἦσαν συνεννοημένοι, νὰ τοῦ συγχωρηθῇ διότι δὲν θὰ εἶχεν ἄλλα ἐνδύματα.

Ἐκτὸς τούτων ὁ φιλόσοφος ἐξεθείαζε τὴν ἐπικρατοῦσαν εἰς τὰς Ἀθήνας ἐλευθερίαν, τὴν ἀπλότητα τῆς ζωῆς, τὴν ἡσυχίαν καὶ τὴν ἀνέσιν, τὰ ὅποια ἔχουν ἄφθονα οἱ Ἀθηναῖοι. Τοιοῦτος βίος, ἔλεγεν, εἶνε σύμφωνος πρὸς τὴν φιλοσοφίαν, κατὰλληλος διὰ νὰ διατηρήσῃ τὴν καθαρότητα τῶν ἡθῶν καὶ πρέπων εἰς ἄνθρωπον δυνάμενον νὰ καταφρονῇ τὸν πλοῦτον καὶ νὰ προσαρμόζῃ τὴν ζωὴν του πρὸς τοὺς νόμους τῆς φύσεως. Ἐκεῖνος δὲ ὁ ὁποῖος ἀγαπᾷ τὸν πλοῦτον καὶ γοητεύεται ὑπὸ τοῦ χρυσοῦ καὶ τὴν εὐτυχίαν ἐκτιμᾷ κατὰ τὸ μέτρον τοῦ πλούτου καὶ τῆς δυνάμεως, εἶνε ἄγευστος ἐλευθερίας, δὲν ἐννοεῖ τὴν παρρησίαν καὶ δὲν γνωρίζει τὴν ἀλήθειαν, ἀλλὰ καθ' ὅλα συζῇ καὶ συνδέεται μὲ τὴν κολακείαν καὶ τὴν δουλείαν. Ὁμοίως καὶ ἐκεῖνος ὅστις ἀφιερωθείς ἐξ ὀλοκλήρου εἰς τὰς ἡδονὰς καὶ αὐτὰς μόνον συνηθίσας νὰ λατρεύῃ, ἀγαπῶν τὰ παράξενα ἐδέσματα, ἐπιρρεπὴς εἰς τὸν πότον καὶ τὰς ἐρωτικὰς ἀπολαύσεις, ἔχων τὴν καρδίαν πλήρη διαστροφῆς, ἀπάτης καὶ ψεύδους, ἢ ἐκεῖνος ὅστις τέρπεται ν' ἀκούῃ μουσικὴν καὶ ἄσματα κακοήθη, αὐτὸς καὶ οἱ ὅμοιοι του πρέπει νὰ καταικοῦν ἐδῶ, εἰς τὴν Ῥώμην.

Διότι ἐξ ἐκείνων, τὰ ὅποια ἀγαποῦν οἱ τοιοῦτοι εἶνε πλήρεις οἱ δρόμοι καὶ αἱ ἀγοραί· καὶ δύναται τις νὰ γεύεται τὴν ἡδονὴν δι' ὅλων τῶν πόρων, διὰ τῶν ὀφθαλμῶν, διὰ τῶν ὠτῶν καὶ τῆς ὁσφρήσεως, διὰ τοῦ λαιμοῦ καὶ διὰ τῆς ἐρωτικῆς ἐπιθυμίας. Ὁ ποταμὸς δὲ οὗτος τῶν ἡδονῶν, ὅστις κυλεῖ ἀστείρευτον καὶ θολὸν ῥεῦμα, διηνεκῶς εὐρύνεται εἰς τὰς διαφόρους διακλαδώσεις· διότι εἰς τὰ ἄλλα τὰ ὅποια παρασύρει προστίθεται ἡ μοιχεία καὶ ἡ φιλαργυρία, ἡ ἐπιτορκία καὶ ὅλαι αἱ ἄλλαι κακίαι αἱ σχε-

τιζόμεναι πρὸς τὴν φιληδονίαν. Καὶ ἐπειδὴ ἡ ψυχὴ πανταχόθεν κατακλύζεται ὑπὸ τῶν ἀκαθάρτων τούτων ῥευμάτων, φεύγει καὶ παρασύρεται ὑπ' αὐτῶν ἡ ἐντροπή, ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ δικαιοσύνη· ἀφ' οὗ δὲ ἐρημωθῇ ἐκ τούτων τὸ ἔδαφος βλαστάνουν καὶ ἀνθοῦν εἰς αὐτὸ πολλαὶ καὶ ἄγριαι ἐπιθυμίαι. Τοιαύτην εἰκόνα ἔδιδε τῆς Ῥώμης καὶ τοιοῦτον ἀγαθὸν διδάσκαλον τὴν παρίστα. Ἐγὼ, εἶπε, ὅταν τὸ πρῶτον ἐπέστρεφον ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καὶ ἐπλησίαζα εἰς τὴν Ῥώμην, ἐσταμάτησα κάπου καὶ ἐσκεπτόμην διατί τάχα ἐπέστρεφα ἐδῶ καὶ ἔλεγα πρὸς τὸν ἑαυτὸν μου τὰ τοῦ Ὁμήρου :

Τίπτε' αὐτ', ὦ δύστηνε, λιπὼν φάος ἡλείοιο,¹

τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν εὐτυχίαν τὴν ἐκεῖ καὶ τὴν ἐλευθερίαν

Ἦλυθες, ὄφρα ἴδης²

τὸν ἐδῶ θόρυβον, τοὺς συκοφάντας καὶ τοὺς ἀλαζονικοὺς χαίρετισμούς, τὰ ἀκόλαστα γεύματα καὶ τοὺς κόλακας, τὰς δολοφονίας καὶ τὰς προσδοκίας τῶν κληρονομιῶν καὶ τὰς ἐπὶ τούτῳ ψευδεῖς φιλίας; Τί σκέπτεσαι νὰ πράξεις ἐδῶ ὅπου οὔτε ν' ἀπαλλαγῇς ἀπὸ τοῦ θέαμα καὶ τὴν συνάφειαν τῆς τόσης διαφθορᾶς δύνασαι, οὔτε νὰ συμμορφωθῇς πρὸς τὰ ἥθη τοῦ τόπου; Οὕτω σκεπτόμενος καί, ὅπως ὁ Ζεὺς τὸν Ἑκτορα, ἐξαγαγὼν τὸν ἑαυτὸν μου ἔξω τῆς βολῆς τῶν τόξων,

ἔκ τε' ἀνδροκτασίης ἔκ τε' αἵματος ἔκ τε κυδοιμοῦ³

ἀπεφάσισα νὰ ζήσω τοῦ λοιποῦ κλεισμένος εἰς τὴν κατοικίαν

1) Διατί δυστυχῇ ἀφῆσας τὸ φῶς τοῦ ἡλίου....

2) Ἦλθες διὰ νὰ ἴδης.

3) Ἦξω τῶν φόνων, τῶν αἱμάτων καὶ τοῦ θορύβου τῆς μάχης.

μου, νὰ ζήσω βίον ὅστις εἰς τοὺς πολλοὺς φαίνεται γυναικώδης καὶ ἄτολμος καὶ νὰ συναναστρέφωμαι μόνον τὸν Πλάτωνα καὶ μόνον μὲ τὴν φιλοσοφίαν καὶ τὴν ἀλήθειαν νὰ ὀμιλῶ. Καὶ ὥς νὰ εὐρίσκωμαι μεμονωμένος εἰς μίαν ἀπόκεντρον καὶ πολὺ ὕψηλὴν ἄκραν θεάτρου πολυανθρώπου, παρατηρῶ τὰ συμβαίνοντα, ἐκ τῶν ὁποίων ἄλλα μὲν οὕτω παρατηρούμενα, παρέχουν πολλὴν τέρψιν καὶ εὐθυμίαν, ἄλλα δὲ ἐνισχύουν τὴν πείραν καὶ τὸν ἀδρικὸν χαρακτήρα. Διότι καὶ τὰ κακὰ δύνανται νὰ παρέξουν ὠφέλειαν, καὶ μὴ νομίσῃς ὅτι ὑπάρχει ἀσκήσις τῆς ἀρετῆς ἢ τῆς ψυχῆς δοκιμασία καλλιτέρα ἀπὸ τὴν διατριβὴν εἰς τὴν πόλιν ταύτην. Δὲν ἀπαιτοῦνται μικραὶ προσπάθειαι διὰ νὰ ἀντιστηκανεῖς εἰς τόσας ἐπιθυμίας, τόσα θεάματα καὶ ἀκούσματα, τὰ ὁποῖα πανταχόθεν ἔλκουν καὶ συλλαμβάνουν· ἀλλ' ἐντελῶς πρέπει νὰ μιμηθῇ τις τὸν Ὀδυσσεά καὶ νὰ πλέῃ εἰς ἀπόστασιν, χωρὶς ὅμως νὰ εἶνε δεμένος, τὸ ὁποῖον σημαίνει δειλίαν, οὔτε νὰ ἔχῃ τὰ ὦτα φραγμένα μὲ κηρόν, ἀλλὰ ν' ἀκούῃ καὶ νὰ ἔχῃ ἐλευθέρας τὰς κινήσεις καὶ νὰ εἶνε ἀληθῶς ὑπερήφανος. Τὸ θέαμα δὲ τῆς τόσῃς μωρίας ἐνισχύει ἔτι μᾶλλον εἰς τὴν ἀγάπην καὶ τὸν θαυμασμόν τῆς φιλοσοφίας καὶ διὰ νὰ καταφρονῇ κανεῖς τὰ δῶρα τῆς τύχης ἀρκεῖ νὰ βλέπῃ, ὅπως ἐπὶ σκηνῆς καὶ εἰς πολυπρόσωπον δράμα, πῶς ὁ ὑπηρέτης γίνεται πλούσιος, πῶς ὁ πλούσιος περιπίπτει εἰς πενίαν καὶ ὁ πτωχὸς γίνεται σατράπης ἢ βασιλεὺς, πῶς ὁ μὲν γίνεται φίλος τούτου, ὁ δὲ ἐχθρὸς, ἄλλος δὲ ἐξορίζεται. Τὸ δὲ παραδοξότατον εἶνε ὅτι καίτοι ἡ τύχη ὁμολογεῖ ὅτι παίζει μὲ τὰ ἀνθρώπινα πράγματα καὶ ὅτι κανὲν ἐκ τούτων δὲν εἶνε βέβαιον καὶ ἀσφαλές, οἱ ἄνθρωποι μολονότι βλέπουν τὰ αὐτὰ ἐξακολουθοῦν νὰ ἐπιθυμοῦν τὸν πλοῦτον καὶ τὴν ἐξουσίαν καὶ πλανῶνται ὅλοι ὑπὸ ἐλπίδων ψευδῶν.

Τώρα δὲ θὰ σοῦ ἐξηγήσω καὶ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον σοῦ εἶπα, ὅτι δύναται τις καὶ νὰ γελᾷ διὰ τὰ συμβαίνοντα καὶ νὰ τέρπεται. Διότι πῶς νὰ μὴ εἶνε γελοῖοι οἱ πλουτοῦντες καὶ ἐπιδεικνύοντες τὰ πορφυρᾶ ἐνδύματα καὶ τὰς δακτυλιοστολιστοὺς χεῖρας καὶ πολλὴν ἄλλην ἀπειροκαλίαν; Ἀλλ' οἱ ἀκόμη γελοιωδέστεροι κατὰ

τὴν γνώμην μου εἶνε ἑκεῖνοι οἵτινες διὰ τὰ χαιρετίσουν τὰ συναντώμενα πρόσωπα μεταχειρίζονται ξένην φωνήν¹ καὶ ἀξιοῦν τὰ μείνουν εὐχαριστημένοι οἱ χαιρετώμενοι μόνον διότι τοὺς ἡτένισαν. Ἄλλοι δὲ περισσότερον ἀγέρωχοι ἔχουν τὴν ἀπαίτησιν καὶ τὰ τοὺς προσκυνοῦν, ὅχι μακρόθεν, ὥς συνηθίζουσιν οἱ Πέρσαι, ἀλλὰ πρέπει τὰ πλησιάζῃ ὁ συναντώμενος καὶ ταπεινῶν ψυχὴν καὶ σῶμα τὰ προσκυνῇ τὸ στήθος ἢ τὴν δεξιὰν αὐτῶν, πρᾶγμα τὸ ὅποτον θεωρεῖται μεγάλη τιμὴ καὶ ἀξιοφθόνητος ὑπ' ἑκείνων οἱ ὅποιοι οὕτε αὐτὴν τὴν εὐνοίαν ἐπιτυχάνουσιν ἑκεῖνος δὲ δέχεται τοὺς δουλικοὺς τούτους χαιρετισμοὺς καὶ ἐξαπατᾶται ὑπὸ τῆς εὐλικρινείας των. Ἄλλ' ἐπαινῶ τοῦλάχιστον τὴν ὑπεροφίαν αὐτῶν κατὰ τοῦτο, ὅτι δὲν δέχονται τὰ τοὺς ἀσπαζόμεθα εἰς τὸ στόμα. Ἄλλὰ πολὺ γελοιωδέστεροι καὶ ἀπὸ τούτους εἶνε οἱ πελάται οἵτινες προσέρχονται πρὸς χαιρετισμὸν τοιούτων κυρίων. Ἐφείρονται τὸ μεσονύκτιον, περιτρέχουσιν τὴν πόλιν καὶ ὑποφέρουσιν ἀγογγύστως τὰ κλείουσιν κατὰ πρόσωπον αὐτῶν τὰς θύρας οἱ δοῦλοι καὶ τὰ τοὺς ἀποκαλοῦν σκύλους καὶ κόλακας. Ἡ ἀμοιβὴ δὲ τῶν δυσἀρέστων τούτων περιπετειῶν εἶνε γεῦμα ἀκόμη πλέον δυσάρεστον, τὸ ὅποτον γίνεται πολλῶν συμφορῶν αἴτιον εἰς αὐτοὺς.²

Ἀφοῦ φάγουν καὶ πίνουν ὑπερμέτρως, ἀφοῦ εἶπουν πράγματα τὰ ὅποια δὲν ἔπρεπε τὰ ἐξέλθουν τοῦ στόματος αὐτῶν, ἀναχωροῦν ἐπὶ τέλους δυσηρεστημένοι καὶ μεμψιμοιροῦντες, κατηγχοῦντες τὸ γεῦμα καὶ κατακρίνοντες τὸν οἰκοδεσπότην διὰ τὸ φράσος καὶ τὴν μικρολογίαν του. Μετὰ δὲ τὸ γεῦμα πληροῦνται ἀπ' αὐτοὺς αἱ στενωποὶ ἐμοῦντας καὶ διαπληκτιζομένους πρὸ τῶν χαμαιτυπείων. Ὅταν δ' ἐξημερώσῃ ἐπιστρέφουσιν εἰς τὰς οἰκίας των

1) Οἱ εὐγενεῖς Ῥωμαῖοι εἶχον εἰς τὴν ὑπηρεσίαν αὐτῶν δοῦλον ἔργον ἔχοντα τὰ λέγειν εἰς τὸν κύριον τοῦ τὰ ὀνόματα τῶν συναντωμένων πελατῶν καὶ τὰ τοὺς χαιρετᾶ ὀνομασί.

2) Οἱ εὐγενεῖς τῆς Ῥώμης προσέφερον γεύματα καθ' ὅρισμένης ἡμέρας εἰς τοὺς πελάτας καὶ τοὺς παρσίτους αὐτῶν καὶ πολλὰκις διεσκέδαζον τὰ τοὺς ὑβρίζουσιν καὶ τὰ τοὺς ἐξευτελιζοῦν. Εἰκόνα τῶν βαρβάρων τούτων τέρψεων παρέχει ἡ πέμπτη σάτυρα τοῦ Γριουβενάλη.

καὶ οἱ περισσότεροι κατακλίνονται ἄρρωστοι καὶ ἀναγκάζουν τοὺς ἰατροὺς νὰ πηγαίνουσιν. Τινὲς ἐξ αὐτῶν ἐν τσούτῳ οὕτῃ καιρὸν διὰ ν' ἀσθενήσουν ἔχουν.

Ἐγὼ τοῦλάχιστον νομίζω ὅτι οἱ κόλακες εἶνε πολὺ περισσότερον ἀπὸ τοὺς κολακευομένους ἄχρετοι καὶ σχεδὸν αὐτοὶ εἶνε ὑπεύθυνοι διὰ τὴν ἀλαζονείαν τῶν κολακευομένων· διότι ὅταν ἐκθειάζουν καὶ ἐγκωμιάζουν τὰ πλούτη αὐτῶν καὶ ἀπὸ πρωίας πληροῦσι τοὺς προδόμους τῶν οἰκιῶν των περιμένοντες καὶ τοὺς προσφωνοῦν ὡς αὐθέντας, τί περιμένετε νὰ φρονοῦν ἐκεῖνοι; Ἐὰν δὲ συνεφώνουν ὅλοι νὰ διακόψουν ἐπ' ὀλίγον καιρὸν αὐτὴν τὴν ἐκουσίαν δουλείαν, δὲν σοῦ φαίνεται ὅτι οἱ πλούσιοι θὰ μετέβαινον εἰς τὰς θύρας τῶν πτωχῶν νὰ τοὺς παρακαλοῦν νὰ μὴ ἀφίπουν χωρὶς θεατὰς καὶ μάρτυρας τὴν εὐτυχίαν των, οὐδὲ ἀνωφελὲς καὶ ἄχρηστον τὸ κάλλος τῶν τραπεζῶν καὶ τῶν οἰκιῶν των τὴν μεγαλοπρέπειαν; Διότι δὲν ἀγαποῦν τόσον τὸν πλοῦτον ὅσον τοὺς ἐπαίνους τοὺς ὁποίους ἀκούουν διὰ τὸν πλοῦτον· τὸ συνήθως συμβαῖνον εἶνε τοῦτο· αἱ περικαλλεῖς κατοικίαι, ὁ χρυσὸς καὶ τὸ ἔλεφαντοκόκκαλον οὐδεμίαν εὐαρέσκειαν δίδουν εἰς τὸν κατοικοῦντα ἔὰν κανεῖς δὲν τὰ θαυμάζῃ. Ἐπρεπε λοιπὸν διὰ τῆς περιφρονήσεως νὰ καθαιρεθοῦν αὐτὰ καὶ νὰ ἐκμηδενισθῇ ἡ ἀλαζονεία τῶν πλουσίων, ἐνῷ τώρα ἡ κολακεία τοὺς φέρει εἰς ἀπώλειαν τῆς ὀρθοφροσύνης.

Καὶ ὅταν μὲν πράττουν τοιαῦτα ἄνθρωποι κοινοὶ καὶ ὁμολογοῦντες ἀναφανδὸν τὴν ἀπαιδευσίαν των, τὸ πρᾶγμα δύναται νὰ κριθῇ ἐπιεικῶς· ἀλλ' ὅτι κινεῖ τὴν ἀγανάκτησιν εἶνε, ὅτι ἄνδρες λεγόμενοι φιλόσοφοι πράττουν πολὺ γελοιωδέστερα ἀπὸ ἐκείνους. Πῶς θέλεις νὰ διατεθῇ ἡ ψυχὴ μου ὅταν ἴδω τινὰ ἐκ τούτων, μάλιστα τῶν ἡλικιωμένων, νὰ εἶνε ἀναμεμιγμένος εἰς τὸ πλῆθος τῶν κολάκων καὶ νὰ γίνεταί δορυφόρος τῶν ἐξεχόντων κοινωνικῶς, καὶ νὰ συνεννοῆται μὲ τοὺς ὑπηρέτας οὔτινες προσκαλοῦν εἰς τὰ γεύματα, ἕνεκα δὲ τῆς ἐξωτερικῆς του σοδαρότητος νὰ διακρίνεται ἀπὸ τοὺς ἄλλους καὶ νὰ γίνεταί φανερώτερος; Ἐκεῖνο δὲ πρὸ πάντων μοῦ κινεῖ τὴν ἀγανάκτησιν, ὅτι δὲν ἀλλάζουν καὶ

τὸ ἔνδυμα συμφώνως πρὸς τὸ πρόσωπον τοῦ δράματος τὸ ὅποτον παίζουν. Ἄλλ' ὅσα πράττουν εἰς τὰ γεύματα υπερβαίνουσιν τὴν ἀναισχυντίαν ὅλων τῶν κολάκων· τρώγουν μὲ περισσοτέραν χυδαιότητα, μεθύουσιν ἀναιδέστερα, σηκώνονται τελευταῖοι ὅλων ἀπὸ τὴν τράπεζαν καὶ ἀξιοῦν νὰ παραλάβουν περισσότερα ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἐκ τῶν ὑπολειμμάτων. Καὶ οἱ σεμνότεροι δὲ ἐξ αὐτῶν φθάνουν πολλάκις καὶ μέχρις ἁσμάτων.

Ἴδου ποῦα λοιπὸν ὁ Νιγρίνος ἐθεώρει γελοῖα. Ἡρὸ πάντων δὲ ἀνέφερε τοὺς φιλοσοφοῦντας ἐπ' ἀμοιβῇ καὶ ἐκθέτοντας πρὸς πώλησιν τὴν ἀρετὴν ὡς ἐμπόρευμα· διὸ καὶ τὰς σχολὰς τῶν ἀπεκάλει ἐργαστήρια καὶ καπηλεῖα· διότι ἐφρόνει ὅτι ὁ διδάσκων τὴν περιφρόνησιν τοῦ πλούτου πρέπει αὐτὸς πρῶτος νὰ περιφρονῇ πᾶν εἶδος κέρδους. Καὶ δὲν ἔλεγε μόνον ταῦτα, ἀλλὰ καὶ τὰ ἔπραττε· ὅχι μόνον δωρεὰν ἐδίδασκε, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην ἐδίδεν ὅ,τι ἠδύνατο καὶ πάντα πλοῦτον κατεφρόνει· καὶ εἰς τοσοῦτον ἐφθάνεν ἡ περιφρόνησίς του πρὸς τὰ περιττά, ὥστε οὐδὲ διὰ τὴν περιουσίαν του ζημιουμένην ἐφρόντιζε· καὶ ἐνῶ εἶχε κτῆμα, ὅχι μακρὰν τῆς πόλεως, οὐδέποτε μετέβη εἰς αὐτὸ ἐπὶ πολλὰ ἔτη. Ἄλλ' οὐδὲ κἂν ἔλεγεν ὅτι εἶνε ἰδικόν του· καὶ τοῦτο διότι ἀναμφιδόλως ἐσκέπτετο ὅτι τῶν κτημάτων τούτων οὐδενὸς ἐκ φύσεως εἴμεθα κύριοι, ἀλλ' ἐκ νόμου καὶ κληρονομίας λαμβάνομεν τὴν χρῆσιν αὐτῶν ἐπ' ἄοριστον καὶ γινόμεθα προσωρινοὶ κύριοι, μᾶς διαδέχεται δὲ ἄλλος μετὰ καιρὸν προσωρινὸς καὶ αὐτός. Δὲν εἶνε δὲ μικρὰ καὶ τὰ ἄλλα παραδείγματα τὰ ὅποια παρέχει εἰς τοὺς θέλοντας νὰ τὸν μιμηθῶσι, τῆς τροφῆς τὸ ἀπέριτον, τῶν σωματικῶν ἀσκήσεων ἡ συμμετρία καὶ τοῦ προσώπου ἡ σεμνότης καὶ τοῦ ἐνδύματος ἡ ἀπλότης· εἰς ὅλα δὲ ταῦτα ἀνάλογος εἶνε τοῦ πνεύματός του ἡ ἁρμονία καὶ τῶν ἡθῶν του ἡ ἡμερότης.

Συνεβοούλευε δὲ τοὺς συναναστρεφομένους αὐτὸν νὰ μὴ ἀναβάλουν ποτὲ διὰ νὰ πράξουν τὸ καλόν, ἕπως οἱ πολλοὶ πράττουν, ὀρίζοντες προθεσμίας ἐορτᾶς ἢ πανηγύρεις, ὡς νὰ πρόκηται ἀπὸ τὰς προθεσμίας ἐκεῖνας νὰ ἀρχίσουν νὰ μὴ ψεύδωνται καὶ νὰ

πράττουν τὰ καθήκοντά των. Ἦθελεν ἡ πρὸς τὸ καλὸν ὁρμὴ νὰ μὴ ἔχῃ καμμίαν βραδύτητα καὶ κανένα δισταγμόν, καὶ κατέκρινε φανερὰ τοὺς φιλοσόφους ἐκείνους οἵτινες νομίζουν ὅτι διὰ νὰ καταστήσουν ἐνάρτεον τὴν νεότητα, εἶνε ἀναγκαῖον νὰ ἐξασκοῦν τοὺς νέους εἰς τὴν ἀντοχὴν τῶν μόχθων καὶ τῶν στερήσεων· καὶ εἰ μὲν πολλοὶ διδάσκουν τοῦτο μόνον, ἄλλοι δὲ καὶ μαστιγώνουν, εἰ δὲ ἀστειότεροι καὶ ἐπιβάλλουν τὸ ξύρισμα. Ὁ Νιγρῆνος ἐφρόνει ὅτι ἔπρεπε πολὺ πρότερον νὰ εἰσαχθῇ εἰς τὰς ψυχὰς ἡ ἀντοχὴ αὕτη καὶ ἡ ἀπάθεια καὶ ὁ ἀναλαμβάνων νὰ μορφωνῇ ἀνθρώπους πρέπει ἀπὸ τῆς πρώτης ἡλικίας νὰ φροντίσῃ διὰ τὴν ψυχὴν, τὸ σῶμα καὶ τὴν ἡλικίαν ἵνα μὴ κατηγορηθῇ ὅτι ἐπιζητεῖ ἀνώτερα τῶν δυνάμεων· διότι συνέβη πολλοὶ νὰ ἀποθάνουν ἕνεκα τῶν τοιούτων παραλόγων ὑπερβολῶν εἰς τὴν ἄσκησιν· καὶ ἐγὼ αὐτὸς ἐγνώρισα ἕνα ὅστις ἀφοῦ ἐδοκίμασε τὴν κακὴν διδασκαλίαν ἐκείνην, ἅμα ἤκουσε τὴν ἀληθῆ διδασκαλίαν ἐφυγεν ἀνεπιστρεπτεὶ καὶ προσήλθεν εἰς τὸν Νιγρῆνον καὶ ἦτο φανερόν ὅτι εὗρίσκετο εἰς καλλιτέραν ψυχικὴν διάθεσιν.

Ἀφῆσας ἔπειτα ταῦτα ὠμίλησε πάλιν περὶ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, περὶ τῆς τύρβης, ἣτις ἐπεκράτει εἰς τὴν πόλιν, περὶ τῶν συνωστισμῶν, περὶ τῶν θεάτρων καὶ τοῦ ἵπποδρόμου, περὶ τῶν ἀνδριάντων τῶν ἀνεγειρομένων εἰς τοὺς ἡνιόχους καὶ τῶν ὀνομάτων τῶν διδομένων εἰς τοὺς ἵππους ὥς καὶ περὶ τῶν ὀμιλιῶν, αἵτινες ἐγίνοντο καθ' ὁδὸν περὶ τούτων· διότι μεγάλη ἀληθῶς ἵππομανία ἐπικρατεῖ εἰς τὴν Ῥώμην καὶ πολλοὺς ἐκ τῶν θεωρουμένων σπουδαίων κατέχει ἡ μανία αὕτη.

Ἐπειτα ἐκ τούτων μετέβη, ὥς εἰς ἄλλην πρᾶξιν δράματος, εἰς τὴν ἐπικρίσιν τῶν πραττομένων κατὰ τὰς κηδείας καὶ πρὸς εἰσχώρησιν εἰς τὰς διαθήκας τῶν πλουσίων· προσέθηκε δὲ ὅτι οἱ Ῥωμαῖοι μίαν φορὰν καθ' ὅλην των τὴν ζωὴν λέγουσιν τὴν ἀληθεῖαν καὶ τοῦτο εἰς τὰς διαθήκας των, ὥς ἐὰν φοβοῦνται τὴν εἰλικρινείαν καὶ τὴν μεταχειρίζονται μόνον ὅταν ἀποκαλυπτομένη δὲν θὰ τοὺς εὖρῃ πλεόν εἰς τὴν ζωὴν.

Ἐνθ' ἔλεγε ταῦτα, ἐγὼ ἤρχισα νὰ γελῶ, σκεπτόμενος ὅτι

θέλουν νὰ συνθάπτωνται μετ' αὐτῶν καὶ αἱ ἀποδείξεις τῆς ἀμαρτίας των καὶ ἀφίνουν ἔγγραφον τὴν ὁμολογίαν τῆς ἀναλγησίας των· καὶ οἱ μὲν παραγγέλλουν νὰ καίωνται μετ' αὐτῶν ἐνδύματα, οἱ δὲ ἄλλοι ἐκ τῶν πολυτίμων τὰ ὅποια εἶχον ἐν τῇ ζωῇ, τινὲς δὲ ἀξιοῦν νὰ μένουν παρὰ τοὺς τάφους των διηνεκῶς τινες ἐκ τῶν δούλων των· ἄλλοι παραγγέλλουν νὰ στέφονται μὲ ἄνθη αἱ στήλαι τῶν τάφων των, καὶ ἀποθνήσκοντες δίδουν ἀποδείξεις τῆς μωρίας των. Ἐξ ὧσων ἐσκέπτοντο κατὰ τὰς τελευταίας των στιγμὰς ἡδυνάτο τις νὰ συμπεράνη τί ἔπραξαν κατὰ τὴν ζωὴν των. Οὗτοι εἶνε οἱ ἀγοράζοντες τὰ πολυτελεῖ ἑδέσματα καὶ προσφέροντες εἰς τὰ δεῖπνα οἶνον ἀνάμικτον μὲ κρίκους καὶ ἄρώματα, ἐκεῖνοι οἵτινες κατὰ τὰ μέσα τοῦ χειμῶνος στολίζονται μὲ ῥόδα καὶ ἀγαποῦν μόνον τὰ σπάνια καὶ τὰ ἄκαιρα, περιφρονοῦν δὲ πᾶν ὅ,τι εἶνε εἰς τὸν καιρὸν τοῦ κατὰ φύσιν. Οὗτοι εἶνε οἱ πίνοντες τὰ ἄρώματα· ἀλλ' ἐκεῖνο διὰ τὸ ὅποιον πρὸ πάντων τοὺς κατηγορεῖ εἶνε ὅτι δὲν γνωρίζουν οὐδὲ χρήσιν νὰ κάμουν τῶν ἐπιθυμιῶν των, ἀλλὰ τὰς καταχρῶνται, τὰς συγχέουν καὶ καταπονοῦντες τὴν ψυχὴν των διὰ τῶν πολλῶν καὶ ἀνοήτων ἀπολαύσεων, παθαίνουν τὸ λεγόμενον εἰς τὰς τραγωδίαις καὶ τὰς κωμωδίαις προσπαθοῦν νὰ εἰσέλθουν διὰ τοῦ τοίχου καὶ ὄχι διὰ τῆς θύρας. Τὰς τοιαύτας ἀπολαύσεις ἀπεκάλει σολοικισμὸν τῶν ἡδονῶν. Καὶ ὡς ὁ Μῶμος εἶπε περὶ τοῦ θεοῦ τοῦ δημιουργήσαντος τὸν ταῦρον ὅτι δὲν ἐτοποθέτησε πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τὰ κέρατα, οὕτω καὶ αὐτὸς κατηγορεῖ τοὺς στεφανουμένους ὅτι δὲν ἐγνωρίζον ποῦ ἔπρεπε νὰ θέτουν τοὺς στεφάνους· διότι ἐάν, ἔλεγε, ἀρέσκωνται εἰς τὸ ἄρωμα τῶν μενεξέδων καὶ τῶν ῥόδων, ἔπρεπε νὰ τοποθετοῦν τοὺς στεφάνους ὑπὸ τὴν μύτην των, διὰ νὰ εἶνε ὅσον τὸ δυνατόν πλησιέστερα εἰς τὴν ὄσφρησιν καὶ ν' ἀπολαμβάνουν περισσοτέραν ἡδονήν.

Ἀλλὰ περιεγέλα καὶ ἐκεῖνους οἵτινες καταβάλλουν ὑπερβολικὰς φροντίδας διὰ τὰ δεῖπνα, τὰς ποικιλίας τῶν ἐμβαμμάτων καὶ τὰ παράξενα φαγητά· καὶ οὗτοι, ἔλεγεν, ὑποβάλλονται εἰς πολλοὺς περισπασμοὺς χάριν βραχείας ἡδονῆς· ὅτι κοπιᾶζουν καθ'

ὑπερβολὴν χάριν τεσσάρων δακτύλων ὅσος εἶνε ὁ μακρότερος ἀνθρώπινος λαιμός. Διότι οὔτε πρὶν φάγουν ἀπολαμβάνουν τι ἐκ τῶν ἀγορασθέντων, οὔτε ἀφοῦ τὰ φάγουν, αἰσθάνονται μεγαλειτέραν ἡδονήν, διότι τὰ ἔχουν ἀγοράσει ἀκριώτερα. Εἶνε λοιπὸν περιττὸν νὰ ἀγοράζωσιν διὰ τοσούτων χρημάτων ἡδονὴν διαρκούσαν τόσον ὀλίγον. Ἀλλὰ τιμωροῦνται πρεπόντως, ὥς ἔλεγε, διότι ἐξ ἀμαθείας ἀγνοοῦν τὰς ἀληθεστέραις ἡδοναῖς τὰς ὁποίας προσφέρει ἡ φιλοσοφία εἰς τοὺς θέλοντας νὰ κοπιᾶζουσιν.

Περὶ δὲ τῶν πραττομένων εἰς τὰ λουτρά πολλά ἔλεγε, κατηγορῶν τὸ πλῆθος τῶν ἀκολούθων, τὰς ὑπεροφίας καὶ ἐκείνους οἵτινες τόσον στηρίζονται εἰς τοὺς ὑπηρέτας αὐτῶν ὥστε νὰ νομίζῃ τις ὅτι μεταφέρονται μᾶλλον παρὰ βαδίζουσιν. Ἐν δὲ πρὸ πάντων ἐφαίνετο ὅτι ἐμίσει, τὸ ὁποῖον πολὺ συχνὰ συμβαίνει εἰς τὰ λουτρά· τινὲς ἔχουν ὑπηρέτας προπορευομένους οἵτινες μεγαλοφώνως τοὺς εἰδοποιοῦν, ὅπου τὸ ἔδαφος παρουσιάζει ἐξοχὴν τινα ἢ κοιλότητα, νὰ προσέχουσιν μήπως σκοντάψουσιν καὶ φαίνονται ὥς νὰ ὑπενθυμίζουσιν εἰς αὐτοὺς ὅτι βαδίζουσιν, πρᾶγμα γελοιωδέστατον. Ἐθεώρει παράδοξον ὅτι, ἐνῷ δὲν ἔχουν ἀνάγκην ξένου στόματος διὰ νὰ δειπνοῦν οὔτε χειρῶν, οὔτε ξένων ὤτων διὰ ν' ἀκούουσιν, οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ τῶν ὑγιαίνουσιν, ἔχουν ἀνάγκην ξένων ὀφθαλμῶν διὰ νὰ βλέπουν καὶ ἀνέχονται ν' ἀκούουσιν ἐδηγίας τῶν ὁποίων ἔχουν ἀνάγκην δυστυχεῖς ἄνθρωποι πάσχοντες καὶ ἀνάπηροι. Αὐτοὶ οἱ ἄρχοντες εἰς τοὺς ὁποίους εἶνε ἀνατεθειμένη ἡ διοικήσεις τῶν πόλεων, παρουσιάζουσιν αὐτὸ τὸ θέαμα εἰς τὰς ἀγορὰς καὶ ἐν μέσῃ ἡμέρᾳ.

Ἀφοῦ εἶπε ταῦτα καὶ πολλὰ ἄλλα, ὁ Νιγρῖνος ἔπαυσε νὰ ὁμιλῇ. Ἐγὼ δὲ τὸν ἤκουα καταμαγευμένος καὶ φοβούμενος μήπως σιωπήσῃ· καὶ ὅταν ἔπαυσε, εὐρέθην εἰς τὴν ψυχικὴν κατάστασιν τῶν Φαιάκων μετὰ τὰς διηγήσεις τοῦ Ὀδυσσεύς. Ἐπὶ πολὺ τὸν παρετήρουν καταγοητευμένος· ἔπειτα δὲ κατεχόμενος ὑπὸ συγχύσεως καὶ θάμβους, ἡσθάνομην ἰδρῶτα νὰ μὲ περιρρέῃ καὶ θέλων νὰ τοῦ ὁμιλήσω, ἐτραύλιζα καὶ ἔπαυα, ἡ φωνή μου ἐκόπτετο καὶ ἡ γλῶσσα ἔσφαλλε καὶ εἰς τὸ τέλος ἤρχισα νὰ

κλαίω ἐξ ἀδυναμίας· διότι ὁ λόγος του δὲν μὲ ἐθιξεν ἐπιπολαίως καὶ ἐλαφρῶς, ἀλλὰ τὸ κτύπημα ὑπῆρξε βαθὺ καὶ καίριον καὶ ἂν ἐπιτρέπεται νὰ τὸ εἶπω, τόσον εὐστόχως διηυθύνθη πρὸς τὴν ψυχὴν μου ὥστε τὴν ἔκοψε εἰς δύο, διότι ἐὰν πρέπει καὶ ἐγὼ τώρα νὰ ἐπιχειρήσω νὰ ὁμιλήσω περὶ φιλοσοφίας, ἰδοὺ τί περὶ αὐτῆς νομίζω. Μοῦ φαίνεται ὅτι ἡ ψυχὴ τοῦ εὐφυοῦς ἀνδρὸς ὁμοιάζει πρὸς στόχον ἀπαλόν. Ὑπάρχουν δὲ τοξόται πολλοὶ εἰς τὸν βίον ἔχοντες τὰς φαρέτρας πλήρεις διαφόρων καὶ παντοίας προελεύσεως λόγων, ἀλλὰ δὲν τοξεύουν πάντες εὐστόχως· ἀλλ' οἱ μὲν καθ' ὑπερβολὴν ἐντείνοντες τὴν χορδὴν τοῦ τόξου ἐκτοξεύουν σφοδρότερον τοῦ δέοντος· καὶ ἐπιτυγχάνουν μὲν, ἀλλὰ τὰ βέλη των δὲν μένουν εἰς τὸν στόχον, ἀλλὰ παρασυρόμενα ὑπὸ τῆς ὀρμῆς καὶ διαπερῶντα ἀφίνουν ἀνοιχτὴν τὴν ψυχὴν ἐκ τοῦ τραύματος. Ἄλλοι δὲ πάλιν ἐξ ἐναντίας, ἐνεκεν ἀδυναμίας καὶ ἀτονίας, δὲν κατορθώνουν ὥστε τὰ βέλη των νὰ φθάσουν μέχρι τοῦ σκοποῦ ἀλλ' ἀποκαμόντα πίπτουν πολλάκις εἰς τὸ μέσον· καὶ ἂν δέ ποτε φθάσουν, μόλις ἐγγίζουσιν ἐπιπολαίως καὶ ἡ πληγὴ των δὲν εἶνε βαθεῖα· διότι τὸ βέλος δὲν ἐρρίφθη μὲ δύναμιν. Ὁ δὲ καλὸς τοξότης, ὅστις ὁμοιάζει μὲ τὸν Νιγρῖνον, πρῶτον μὲν θὰ παρατηρήσῃ ἀκριβῶς τὸν στόχον, ἐὰν εἶνε καθ' ὑπερβολὴν ἀπαλὸς ἢ σκληρότερος τοῦ βέλους· διότι ὑπάρχουν καὶ στόχοι ἄτρωτοι. Ἀφοῦ δὲ παρατηρήσῃ ταῦτα, θὰ ἀλείψῃ τὸ βέλος του, ὅχι μὲ δηλητήριον, ὅπως οἱ Σκύθαι, οὔτε μὲ χυμόν, ὅπως οἱ Κουρήται, ἀλλὰ μὲ ἐλαφρῶς δηκτικὸν καὶ συγχρόνως γλυκὺ φάρμακον καὶ θὰ τοξεύσῃ μὲ χεῖρα σταθεράν· τὸ δὲ βέλος ῥιφθὲν μὲ τὴν πρέπουσαν δύναμιν καὶ εἰσχωρῆσάν τον μόνον ὥστε νὰ διαπεράσῃ, μένει ἐντὸς τοῦ στόχου καὶ ἀφίνει πολὺ ἐκ τοῦ φαρμάκου, τὸ ὅποῖον διαχυνόμενον διαδίδεται εἰς ὅλην γύρω τὴν ψυχὴν. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ τέρπονται καὶ συγκινοῦνται μέχρι δακρύων οἱ ἀκροαταὶ των, τὸ ὅποῖον καὶ ἐγὼ ἔπαθα, καθ' ἣν ὥραν ἡρέμα τὸ φάρμακον διεχύνετο εἰς τὴν ψυχὴν μου· καὶ μοῦ ἐπῆλθε ν' ἀπευθύνω πρὸς αὐτὸν τὸν ἐξῆς στίχον τοῦ Ὁμήρου :

βάλλ' οὕτως αἱ κέν τὲ φόως ἀνδρεσσι γένηται ¹

Διότι καθὼς οἱ ἀκούοντες τὸν Φρύγιον αὐλὸν δὲν κυριεύονται πάντες ὑπὸ μανίας, ἀλλὰ μόνον οἱ κατεχόμενοι ὑπὸ τοῦ πνεύματος τῆς Ῥέας, εἰς τὴν ψυχὴν τῶν ὁποίων ἐξεγείρεται τὸ ὑπάρχον πάθος ὑπὸ τῆς μελωδίας, τοιουτοτρόπως καὶ οἱ ἀκούοντες τοὺς φιλοσόφους δὲν ἐνθουσιάζονται ὅλοι καὶ δὲν ἀναχωροῦν τραυματισμένοι, ἀλλὰ μόνον ἐκεῖνοι εἰς τὴν φύσιν τῶν ὁποίων ὑπάρχει κάτι τι συγγενὲς πρὸς τὴν φιλοσοφίαν.

ΦΙΛ. Πολὺ εὐγενῆ καὶ θαυμάσια καὶ θεῖα εἶνε ὅσα μοῦ διηγήθης, ὦ φίλε. Δὲν εἶχα ἐννοήσει ὅτι ἦσο πλήρης ἀμβροσίας καὶ λωτοῦ, ἐνῶ δὲ μοῦ ὠμίλεις κάτι ἔπασχεν ἡ ψυχὴ μου καὶ τώρα ὅτε ἔπαυσες λυποῦμαι καί, ὅπως λέγεις, εἶμαι πληγωμένος. Μὴ σοῦ φανῇ δὲ τοῦτο παράδοξον· διότι γνωρίζεις ὅτι καὶ ὅσοι ἐδῆχθησαν ὑπὸ σκύλων λυσσώντων, ἂν δαγκάσουν ἄλλους εἰς τὴν μανίαν τῶν μεταδίδουν καὶ εἰς τούτους τὸ πάθημά των, γίνονται δὲ καὶ οὗτοι ἔξω φρενῶν· διότι μὲ τὸ δάγκωμα μεταβαίνει κάτι ἐκ τοῦ πάθους καὶ διαδίδεται ἡ νόσος καὶ ἐξαπλοῦται ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸν ἄλλον.

ΛΟΓΚ. Ὡστε καὶ σὺ ὁμολογεῖς ὅτι μᾶς ἐρωτεύθης;

ΦΙΛ. Βέβαια, καὶ σὲ παρακαλῶ νὰ εὕρης μίαν κοινὴν δι' ἀμφοτέρους θεραπείαν.

ΛΟΓΚ. Πρέπει νὰ κάμωμεν ὅ,τι ὁ Τήλεφος.

ΦΙΛ. Δῆλα δῆ;

ΛΟΓΚ. Νὰ μεταδῶμεν πρὸς ἐκεῖνον ὅστις μᾶς ἐπλήγωσε καὶ νὰ τοῦ ζητήσωμεν νὰ μᾶς θεραπεύσῃ.

1) Ἰλιάδ. VII, V. 282. — Κτύπη οὕτω διὰ νὰ φωτίξῃς τοὺς ἀνθρώπους.

ΔΙΚΗ ΤΩΝ ΦΩΝΗΕΝΤΩΝ

Ἐπὶ ἄρχοντος Ἀριστάρχου τοῦ Φαληρέως¹, τὴν ἐβδόμην τοῦ ἱσταμένου μηνὸς Πυανεψιώνος, τὸ Σίγμα ἐνήγαγε τὸ Ταῦ ἐνώπιον τῶν ἐπτὰ Φωνηέντων ἐπὶ βιασμῷ καὶ ἄρπαγῇ, λέγον ὅτι τοῦ ἐσφετερίσθη ὅλας τὰς λέξεις αἵτινες προφέρονται μὲ διπλοῦν ταῦ.

Ἐφ' ὅσον, ὦ Φωνήεντα δικασταί, τὸ κατηγορούμενον Ταῦ περιωρίζετο εἰς μικρὰς ἀδικίας ἐναντίον μου καὶ κατεχρᾶτο τὰ ἀνήκοντα εἰς ἐμὲ καὶ εἰσεχώρει εἰς ξένον ἔδαφος, ὑπέφερα μὲ ὑπομονὴν τὴν ζημίαν καὶ προσεποιούμην ὅτι δὲν ἤκουα τὰς ὕβρεις ἐκ μετριοπαθείας τὴν ὁποίαν γνωρίζετε ὅτι ἔδειξα πάντοτε καὶ πρὸς ὑμᾶς καὶ πρὸς τὰς ἄλλας συλλαδάς. Ἄλλ' ἀφοῦ ἔφθασεν εἰς τοιαύτην πλεονεξίαν καὶ μωρίαν, ὥστε νὰ μὴ ἀρκῇται εἰς ὅσα ἠνέχθην πολλάκις, ἀλλὰ νὰ προδαίνῃ καὶ εἰς περισσοτέρους σφετερισμούς, ἀναγκάζομαι σήμερον νὰ ἀπευθυνθῶ πρὸς ὑμᾶς, οἱ ὅποιοι μᾶς γνωρίζετε ἀμφοτέρα. Διότι ἐπειδὴ οἱ σφετερισμοὶ τοῦ αὐξάνουν καὶ θρασύτεροι γίνονται βαθμηδόν, φοβοῦμαι ὅτι θὰ μ' ἐξαφανίσῃ ἐντελῶς καὶ θὰ μὲ ἐκτοπίσῃ ἐκ τοῦ χώρου ὅστις μοὶ ἀνήκει, οὕτως ὥστε ἐὰν ἀνεχθῶ καὶ ἐξακολουθῶ νὰ σιωπῶ θὰ παύσω νὰ συγκαταλέγωμαι μεταξὺ τῶν γραμμάτων καὶ θὰ καταντήσω μάταιος ἤχος.

Εἶνε δίκαιον ὅχι μόνον ὑμεῖς οἵτινες δικάζετε σήμερον, ἀλλὰ καὶ τὰ λοιπὰ γράμματα νὰ λάβουν μέτρα ἐναντίον αὐτῆς τῆς παρανομίας· διότι ἐὰν ἐπιτραπῇ εἰς τοὺς θέλοντας νὰ ἐξέλθουν ἐκ τῆς τάξεώς των καὶ νὰ εἰσχωρήσουν εἰς ξένην ἁρμοδιότητα, τοῦτο

1) Ὁ Ἀριστάρχος δὲν ἦτον ἐκ Φαλήρου, ἀλλὰ πολίτης Ἀλεξανδρείας, καταγόμενος ἐκ Σαμοθράκης. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἦτο περίφημος γραμματικός, ὁ Λουκιανὸς ἀστεϊζόμενος, τὸν ἐθεώρησεν ὡς τὸν καταλληλότερον ἄρχοντα διὰ νὰ χρονολογηθῇ ἀπ' αὐτοῦ μία τοιαύτη δίκη.

δὲ γείνη μὲ τὴν συγκατάθεσιν ὑμῶν, ἄνευ τῶν ὁποίων δὲν δύναται νὰ γραφῇ τίποτε, δὲν βλέπω πῶς θὰ τηρηθοῦν οἱ νόμοι ὑπὸ τῶν ὁποίων διεπόμεθα ἄφ' ὅτου ὑπάρχουμεν. Ἄλλ' οὔτε ὑμεῖς νομίζω ὅτι θὰ φθάσετε ποτὲ εἰς τοιαύτην ἀφροντισίαν καὶ ἀμέλειαν, ὥστε νὰ ἐπιτρέψετε πράξεις μὴ δικαίας, οὔτε ἂν ὑμεῖς παραμελήσετε τὸν ἀγῶνα θὺ τὸν παραλείψω καὶ ἐγὼ ὅστις εἶμαι ὁ ἀδικούμενος.

Εὐχῆς ἔργον θὰ ἦτο ἂν ἀνεχαιτίζοντο καὶ ἄλλων γραμμάτων αἱ αὐθαιρεσίαι εὐθύς ὥς ἤρχισαν νὰ παρανομοῦν, καὶ δὲν θὰ ἐξηκολούθει μέχρι τοῦδε τὸ λάμβδα νὰ φιλονεικῇ πρὸς τὸ ῥῶ διὰ τὴν κίσηριν¹ καὶ τὴν κεφαλαργίαν, οὔτε τὸ γάμμα θὰ ἀντεφέρετο πρὸς τὸ κάππα καὶ πολλάκις παρ' ὀλίγον νὰ πιάνωνται εἰς τὸ γναφεῖον διὰ τὰ γνάφαλα.² Ἄν ἐγκαίρως ἐλύετο κατὰ τὸ δίκαιον τὸ ζήτημα, θὰ ἔπαυε τὸ γάμμα μαχόμενον πρὸς τὸ λάμβδα διὰ τὸ μόγις, τὸ ὁποῖον τοῦ ἀφαιρεῖ καὶ τοῦ ὑποκλέπτει, καὶ κατὰ τὰ ἄλλα θὰ ἡσύχαζε καὶ δὲν θὰ ἐπέφερε παρανόμους συγχύσεις. Εἶνε καλὸν νὰ μείνῃ ἕκαστον γράμμα ὅπου ἐτάχθη, ὅταν δὲ κανὲν ἐξ αὐτῶν ὑπερβαίνῃ τὰ ὅρια, ἢ πράξις του νὰ θεωρῇται κατάλυσις τοῦ δικαίου. Καὶ ὁ πρῶτος ὅστις μᾶς διέτύπωσε τοὺς νόμους τούτους, εἴτε ὁ Κάδμος ὁ Νησιώτης³ εἶνε, εἴτε ὁ Παλαμήδης ὁ ἐκ Ναυπλίου—καὶ εἰς τὸν Σιμωνίδην δὲ μερικοὶ ἀποδίδουν ὅτι ἔφερε τὰ γράμματα—δὲν ὥρισε μόνον τὴν τάξιν τὴν ὁποίαν ἕκαστον ἡμῶν πρέπει νὰ ἔχῃ, ποῖον νὰ εἶνε πρῶτον ἢ δεύτερον, ἀλλὰ καὶ τὰς ιδιότητας καὶ τὰς δυνάμεις ἐκάστου ἡμῶν καθώρισε. Καὶ εἰς ὑμᾶς μὲν, ὦ δικασταί, ἀπέδωκαν τὴν μεγαλειτέραν τιμὴν, διότι καὶ μόνα σας λαλεῖτε, εἰς τὰ ἡμίφωνα δὲ τὴν δευτερεύουσιν θέσιν, διότι ἔχουν ἀνάγκην προσθήκης διὰ νὰ ἀκούωνται· τὴν δὲ ἐσχάτην ἐξ ὧν θέσιν ἐνόμισαν πρέπουσαν εἰς τὰ λοιπὰ ἐννέα, τὰ ὁποῖα δὲν δύνανται μόνα των νὰ σχηματίσουν καμμίαν φω-

1) Ἐλέγετο κίσηλις καὶ κίσηρις, κεφαλαργία καὶ κεφαλαχλία.

2) Γναφεῖον καὶ Κναφεῖον· ἐπίσης γνάφαλα καὶ κνάφαλα.

3) Οἱ Ἕλληνες ἀπεκάλουν τὴν Τύρον τῆς Φοινίκης Νήσον.

νήν. Εἰς τὰ φωνήεντα λοιπὸν ἀρμόζει νὰ φυλάττουν τοὺς νόμους τούτους.

Τὸ δὲ ταῦ τοῦτο, (διότι δὲν ἔχω ὄνομα νὰ τοῦ δώσω χειρότερον ἀπὸ αὐτὸ ποῦ φέρε!) ¹ τὸ ὅποῖον, μὰ τοὺς θεοὺς, δὲν θὰ ἠκούετο διόλου ἐὰν δύο ἐξ ὑμῶν, φωνήεντα ἀγαθὰ καὶ εὐπρεπῆ, τὸ ἄλφα καὶ τὸ ὕ, δὲν τὸ ἐδοῇθουν, τὸ ταῦ τοῦτο λέγω ἐτόλμησε νὰ μὲ ἀδικήσῃ πλέον ἢ ὅσον ποτὲ ἡδικήθη γράμμα καὶ νὰ μ' ἐκδιώξῃ ἀπὸ ὀνόματα καὶ ῥήματα πατρικά μου καὶ νὰ μ' ἐκτοπίσῃ ἀπὸ συνδέσμους καὶ προθέσεις, οὕτως ὥστε νὰ μὴ δύναμαι νὰ ὑποφέρω πλέον τὴν ὑπερβολικὴν του πλεονεξίαν. Ἀλλὰ πρέπει ν' ἀναφέρω ἐξ ἀρχῆς καὶ κατὰ σειρὰν τὰ ἀδικήματά του.

Εὐρισκόμην εἰς τὸ Κύδελον — εἶνε δὲ τοῦτο μικρὰ πόλις ὀχι ἄσχημη, ἀποικία, ὡς λέγεται, τῶν Ἀθηναίων — μὲ συνώδευε δὲ καὶ τὸ ἀγαπητὸν ῥώ, τὸ ὅποῖον εἶνε ὁ κάλλιστος τῶν γειτόνων μου, καὶ κατέλυσα εἰς τὴν οἰκίαν ἐνὸς ποιητοῦ κωμωδιῶν, ὅστις ὠνομάζετο Λυσίμαχος, καὶ ἐφαίνετο μὲν ὅτι κατήγετο ἐκ Βοιωτίας, ἀλλ' αὐτὸς διετείνετο ὅτι ἦτο καθαροῦ Ἀττικοῦ γένους.² Πλησίον τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου παρετήρησα κατὰ πρῶτον τὴν πλεονεξίαν τοῦ ταῦ· διότι ἕως τότε μόνον σπανίως ἐπεχειρεῖ νὰ λέγῃ τετταράκοντα καὶ νὰ μὲ ἀποστερῇ τῶν ἀνηκόντων εἰς ἐμέ, ἀλλὰ τὸ ἐνόμισα ὡς οἰκειότητα χωρὶς συνεπειᾶς. Μετ' ὀλίγον ὅμως μοῦ μετέβαλε τὸ σήμερον εἰς τήμερον καὶ ἄλλα κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐσφετερίσθη, καὶ ἐν τῷ τούτῳ ὑπέφερα τὸ πρᾶγμα καὶ δὲν ἐπειράχθην ὑπερβολικά· ἀλλ' ὅταν μετὰ τὴν ἀρχὴν ταύτην ἐτόλμησε νὰ εἴπῃ καττίτερον τὸν κασιτέρον καὶ κάττυμα καὶ πίτταν, ἔπειτα δὲ ἀποθρασυνθὲν καὶ τὴν βασιλίσσαν ὠνόμασε βασιλίτταν, ἢ ἀγανάκτησός μου ἐξεχείλισε καὶ τρέμω ἐκ τοῦ φόβου μήπως μὲ τὸν καιρὸν ὀνομάσῃ κανεῖς καὶ τὰ σῦκα τῦκα. Ἐλπίζω ὅτι θὰ συγχωρήσετε τὴν δικαίαν ὀργὴν ἐνὸς ἀδικουμένου καὶ

1) Διότι· συνηχεῖ μὲ τὴν λέξιν σταυρὸς ὅστις, ὡς γνωστὸν, ἦτο ὄργανον ἐτιμωτικῆς θανάτωσεως.

2) Οἱ Βοιωτοὶ ἐθεωροῦντο ἀγροῖκοι καὶ ἄμουςοι.

στερουμένου βοηθείας· διότι ὁ κίνδυνος δὲν εἶνε περὶ μικρῶν καὶ τυχαίων, ἀλλὰ μοῦ ἀφαιρεῖ συντρόφους προσφιλεῖς· τὴν κίσσαν μου, πτηγὸν λάλον, ἤρπασεν ἀπὸ μέσα οὕτως εἰπεῖν ἀπὸ τὸν κόλπον μου καὶ τὴν ὠνόμασε κίτταν· μοῦ ἀφῆρεσεν ἐπίσης τὴν φάσσαν, ὁμοῦ μὲ τὰς νήσσας καὶ τοὺς κοσσύφους, παρὰ τὴν ἀπαγόρευσιν τοῦ Ἀριστάρχου. Μοῦ ἔκλεψεν οὐκ ὀλίγας καὶ ἐκ τῶν μελισσῶν· ἔλθον δὲ εἰς τὴν Ἀττικὴν μοῦ ἤρπασεν ἐκ τοῦ μέσου αὐτῆς παρὰ νόμῳ τὸν Ὑμηττὸν ὑπὸ τὰς ὄψεις ὁμῶν καὶ τῶν ἄλλων συλλαβῶν.

Ἀλλὰ δὲν εἶνε μόνον αὐτά· μὲ ἀπεδίωξεν ἐξ ὅλης τῆς Θεσσαλίας, τὴν ὁποῖαν θέλει νὰ λέγεται Θετταλία καὶ μοῦ ἀπέκλεισεν ἔλθην τὴν θάλασσαν.

Ἀλλ' οὐδὲ τὰ σεῦτλα τῶν κήπων ἐφείσθη καὶ οὐδὲ πάσσαλον, κατὰ τὸ λεγόμενον, μοῦ ἀφῆκε.

Ὅτι δὲ εἶμαι γράμμα ἀνεξίκακον θὰ ὁμολογήσετε καὶ σεῖς, οἵτινες γνωρίζετε ὅτι οὐδέποτε ἔκαμα ἀγωγὴν κατὰ τοῦ ζῆτα, τὸ ὅποιον μοῦ ἀφῆρεσε τὸν σμάραγδον καὶ ὁλόκληρον τὴν Σμύρνην, οὔτε κατὰ τοῦ ξυ, τὸ ὅποιον παρέδωκε πᾶσαν συνθήκην μὲ τὴν συμμαχίαν τοῦ γράφοντος τὰ τοιαῦτα Θουκυδίδου. Ἐσυγχώρησα δὲ τὸ γειτονικόν μου ῥῶ, διότι ὅταν ποτὲ ἠσθένησε μετεφύτευσε πλησίον τοῦ τὰς μυρρίνας καὶ ἄλλοτε εἰς στιγμὴν ὀργῆς μ' ἐκτύπησε κατὰ κόρρης.¹

Τοιοῦτον εἶμαι ἐγώ. Τὸ δὲ ταῦ τοῦτο ὄχι μόνον πρὸς ἐμὲ ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰ λοιπὰ γράμματα φέρεται σκαιῶς· καὶ τὸ δέλτα καὶ τὸ θῆτα καὶ τὸ ζῆτα καὶ σχεδὸν ὅλα τὰ γράμματα ἠδίκησε καὶ ἐπικαλοῦμαι τὴν μαρτυρίαν των. Ἀκούετε, φωνήεντα δικασταί, ὅτι τὸ δέλτα λέγει ὅτι τοῦ ἀφῆρεσε τὴν ἐνδελέχειαν καὶ τὴν ἔκαμε ἐντελέχειαν ἐναντίον ὅλων τῶν νόμων· τὸ θῆτα κτυπᾷ τὴν κεφαλὴν τοῦ καὶ τραβᾷ τὰς τρίχας² του, διότι καὶ τὴν κολοκύνθη³

1) Κόρρη καὶ κόρρη, ἡ παρειά.

2) Θρίξ τριχός.

3) Οἱ Ἀττικοὶ ἔλεγον κολοκύντη.

ἀκόμη τὸ ἐστέρησε· τὸ ζήτην ὅτι τὸ ἐστέρησε τὸ συρίζειν καὶ σαλπίζειν ¹ καὶ οὔτε νὰ γρύξῃ ² τοῦ ἐπιτρέπει. Ποῖος δύναται νὰ ὑποφέρῃ τοιαύτας αὐθαιρεσίας καὶ ποία καταδίκη δύναται νὰ τιμωρήσῃ ἐπαρκῶς τὸ φαυλότατον τοῦτο ταῦ;

Καὶ δὲν περιορίζεται μόνον νὰ ἀδικῇ τοὺς ὁμοφύλους του, ἀλλὰ καὶ μέχρι τῶν ἀνθρώπων φθάνει ἡ ἀδικία του κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον ³. Δὲν ἐπιτρέπει εἰς αὐτοὺς νὰ ἐκτείνουν εὐθεϊαν τὴν γλῶσσαν. Ἀφοῦ δέ, ὡ δικασταί, τὰ ἀφορῶντα τοὺς ἀνθρώπους μοῦ ἐνθύμισαν τὴν γλῶσσαν, πρέπει νὰ ἀναφέρω ὅτι καὶ ἐξ αὐτῆς μὲ ἐξετόπισε καὶ γλῶτταν ἔκαμε τὴν γλῶσσαν. Ἀληθῶς εἶνε νόσημα τῆς γλώσσης αὐτὸ τὸ ταῦ. Ἄλλ' ἄς ἐπανέλθωμεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους, τῶν ὁποίων θ' ἀναλάβω τὴν ὑπεράσπισιν δι' ὅσα τοὺς ἀδικεῖ· διότι μὲ διαφόρους γλωσσοπέδας ἐπιχειρεῖ νὰ στρεβλώνῃ καὶ νὰ καταστρέφῃ τὴν προφοράν των. Ἐὰν κανεὶς ἴδῃ καὶ τι καλὸν καὶ θέλῃ νὰ τὸ εἴπῃ καλόν, τὸ ταῦ παρεμβαίνει τὸν ἀναγκάζει νὰ τὸ εἴπῃ ταλόν, διότι ἐννοεῖ νὰ ἔχῃ εἰς ὅλα τὴν πρωτοκαθεδρίαν. Ἄν πάλιν ἄλλος ὁμιλεῖ περὶ κλήματος τὸ ταῦ (διότι τλήμων ⁴ εἶνε ἀληθῶς) τὸν ἀναγκάζει νὰ λέγῃ τλήμα καὶ δὲν ἀδικεῖ μόνον τοὺς κοινοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ καὶ τὸν μέγαν βασιλέα ⁵, εἰς τὸν ὅποιον, ὡς λέγουσιν γῆ καὶ θάλασσα ὑπακούουσιν καὶ εἰς τὴν προσταγὴν του ἐξέρχονται τῆς φύσεώς των, ἐπιβουλεύεται καὶ ἐνῶ ὀνομάζεται Κύρος τὸν μεταβάλλει εἰς Τύρον.

Τοιαύτας ἐπιβουλὰς πράττει διὰ τῶν λόγων εἰς τοὺς ἀνθρώπους· ἀλλὰ καὶ δι' ἔργων δὲν τοὺς ἀδικεῖ ὀλιγώτερον. Κλαίουσιν οἱ ἄνθρωποι καὶ ὀδύρονται διὰ τὴν τύχην των καὶ καταρῶνται τὸν Κάδμον διότι ἔφερε τὰ γράμματα καί, ὡς λέγουσιν, οἱ τύραννοι

1) Ἀττικῶς ἐπροφέροντο συρίττειν καὶ σαλπίττειν.

2) Τὸ σῆγμα φοβεῖται μήπως καὶ τὸ γρύξιν (μουρμουρίζιν) προφερθῇ γρύττειν.

3) Διὰ νὰ προφερθῇ τὸ ταῦ ἡ γλῶσσα κυρτοῦται.

4) Ἀθλίων.

5) Ὁ Πέρσης ὁ βασιλεὺς.

μιμηθέντες τὸ σχῆμα τοῦ ταῦ κατεσκεύασαν διὰ ξύλων τὰ ὄργανα ἐπὶ τῶν ὁποίων ἀνασκολοπίζουσιν τοὺς ἀνθρώπους. Διότι ἀπὸ τούτου καὶ ἀπὸ τὴν ἀπαισίαν του μορφὴν προῆλθεν ἡ ἐπωνυμία εἰς τὸ ἀπαίσιον ὄργανον.

Διὰ ταῦτα λοιπὸν ὅλα πρόσωπα θανάτων νομίζετε ὅτι εἶνε ἄξιον τὸ ταῦ; Ἐγὼ νομίζω ὅτι ἡ δικαία καὶ ἀρμόζουσα εἰς αὐτὸ τιμωρία εἶνε νὰ καταδικασθῇ νὰ προσηλωθῇ ἐπὶ τοῦ σχήματος αὐτοῦ, δηλαδὴ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ, ὁ ὁποῖος ἐξ αὐτοῦ προῆλθε καὶ ἐξ αὐτοῦ ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ὀνομάζεται ¹.

ΤΕΛΟΣ Α' ΤΟΜΟΥ

1) Ταυρός — σταυρός.

